

НЕКРОНОМИКОН

enthusiast

Вдъхновителят

на

СТИВЪН

КИНГ

Х. Ф. ЛЪВКРАФТ

ХАУЪРД ЛЪВКРАФТ НЕКРОНОМИКОН

Превод: Адриан Лазаровски

chitanka.info

Х. Ф. Л. е мрачният и несравним крал на ужаса на
XX век.

Стивън Кинг

Един от най-големите писатели на XX век, чието
творчество никога няма да бъде забравено.

Хорхе Луис Борхес

„Най-древната и силна емоция е страхът, а най-древният и силен
страх е страхът от неизвестното“, казва Х. Ф. Лъвкрафт. Признат за
най-великия хорър майстор на всички времена, той оказва
изключително влияние върху световните фантастика и фентъзи и
повлиява творчеството на знаменити писатели като Стивън Кинг,
Клайв Баркър, Рей Бредбъри, Чайна Миевил, Джордж Р. Р. Мартин и
много други.

Всяко от произведенията на Лъвкрафт е като частица от необятна
и зловеща галактика, чиито тайни парализират умовете и вледеняват
кръвта. Впоследствие последователите му назовават тази галактика
„Ктхулу-митология“ и много автори доразвиват идеите на прокълнатия
гений от Провидънс.

Сборникът „Некрономикон“ ви кани в един кошмарен и
демоничен свят, за да ви поведе на смразяващо пътешествие до
сърцето на мрака, до най-зловещите кътчета на Вселената, обитавани
от невероятни същества, неподвластни на пространството и времето. И
за да ви потопи в „космическия ужас“, защото истинската същност на
Вселената е неразбираема за човешкия разум, а хората са просто
пионки и роби на чудовищните тъмни богове — Великият Ктхулу,
Ниарлатхотеп, Йог Сотхот...

СТИВЪН КИНГ

ВЪВЕДЕНИЕ ОТ СТИВЪН КИНГ

Въздействието, което Х. Ф. Лъвкрафт оказва върху читателя, е неизмеримо; неговата проза прогаря във въображението ни неизличима следа и аз все още смятам, че той е най-големият майстор на ужаса в Америка. Когато Х. Ф. Л. пише „Плъхове в стените“ или „Зовът на Ктхулу“, той ни най-малко не се шегува, нито пък целта му е да изкара някой друг долар. Лъвкрафт вярва дълбоко във всичко, което разказва, и мисля, че точно тази негова сериозност, както и всички останали качества на прозата му ни карат да откликваме и да го боготворим. Х. Ф. Л. е мрачният и несравним крал на ужаса на ХХ век, който развива концепцията за външното зло по уникален начин, и когато е в перфектна форма, както например в „Нещото на прага“, „Възкресителят“ и „Шепнещият в тъмнината“, разказите му са като парен чук, който премазва съзнанието ни и ни кара да почувстваме безкрайната студенина на Вселената и съществуването на зловещи космически сили, способни да унищожат цялото човечество.

Може ли атомната бомба например да се сравнява с Великия Ктхулу, Нйарлатхотеп, Йог Сотхот или Козирога с хилядното потомство?

Докоснеш ли се веднъж до зловещото очарование на Лъвкрафт, верни читателю, никога няма да гледаш на Вселената по същия начин.

Стивън Кинг

НЕЩОТО НА ПРАГА

I

Вярно е, че изстрелях шест куршума в главата на най-добрия си приятел, ала въпреки това се надявам чрез тези показания да докажа, че не аз съм неговият убиец. Вероятно в началото ще бъда сметнат за умопобъркан — за обезумял дори повече от човека, когото застрелях в стаята му в Аркхамската психиатрия. По-късно обаче някои от читателите ми ще претеглят всяко показание, ще го съпоставят с общоизвестните факти и ще се запитат дали всъщност бих могъл да направя нещо различно от онова, което сторих в действителност, след като се сблъсках с този кошмар — с това нещо на прага.

Може да се каже, че до момента на злокобната среща върху верандата на собствения ми дом и аз смятах всички тези разкази, подтикнали ме в крайна сметка към решителни действия, за бълнуване на безумец. Дори сега продължавам да си задавам въпроса, дали не съм бил въведен в заблуждение — и дали наистина не съм луд, в края на краищата. Не зная, но около мен се носят какви ли не странни слухове за Едуард и Ейзенат Дерби и даже нашата флегматична и безпристрастна полиция се озова в задънена улица, без да може да намери обяснение за онова последно кошмарно посещение. Естествено, те предприеха — а и досега продължават да предприемат — жалки усилия да създадат някаква правдоподобна теория или версия, според която всичко се обяснява само с гнусна шега предупреждение, скалпена от отмъстителните уволнени слуги, макар в дълбините на душата си да са убедени, че истината представлява нещо много по-зловещо и невероятно.

И така — повтарям, че не съм убил Едуард Дерби. По-скоро отмъстих за живота му и по този начин предпазих Земята от ужас, чието оцеляване би могло да има чудовищни последствия за цялото човечество. Сега зная, че в непосредствена близост до реалните места, по които всекидневно стъпваме, съществуват мрачни зони на непрогледна черна сянка и от време на време някоя дяволска душа протяга към нас своите зловещи пръсти. Когато нещо подобно се

случи, човекът, на когото това му е известно, трябва веднага да нанесе решителен удар, без да губи време в размишления върху евентуалните последствия.

Няма да е пресилено, ако кажа, че познавах Едуард Пикман Дерби, откакто се е родил. Осем години по-млад от мен, той от съвсем малък се отличаваше с преждевременно развит ум, което ни позволяваше да имаме много общи интереси, въпреки че Еди беше само на осем години, а аз — на шестнайсет. Той бе най-феноменалното и надарено дете, което съм виждал някога през живота си. Едва на седемгодишна възраст вече пишеше своите мрачни, меланхолични и фантастични стихотворения, които изумяваха както мен, така и неговите учители. Вероятно именно индивидуалното му образование, както и уединеният, до голяма степен изнежен, начин на живот са обусловили преждевременното му съзряване. Единствено дете в семейството, Еди беше извънредно слаб физически по рождение — нещо, което силно тревожеше родителите му и те дори за миг не отделяха поглед от него. Никога не му разрешаваха да напуска дома си без бавачка и той рядко имаше възможността да си играе с другите деца свободно и безгрижно. Всичко това, без съмнение, се е отразило върху личността на момчето, формирайки таен вътрешен живот у него и превръщайки въображението му в единствения възможен път към свободата.

Във всяко отношение ранните му познания се отличаваха с поразителна дълбочина, а свободният му и лек маниер на писане ме пленяваше въпреки по-голямата ми възраст. Някъде по онова време пробудих у себе си склонността към по-гротескно изкуство и открих в лицето на това момче рядко сходна душа. Освен нашата обща любов към тайнственото и загадъчното, и двамата бяхме заплениени от постепенно разрушаващия се и донякъде плашещ град, в който живеехме — оплетения във вещерски клетви и страшни легенди Аркхам, чиито изгнили двускатни покриви и порутени грегориански балюстради от векове се извисяваха над мътните, шептящи забравени тайни води на Мискатоник.

Времето минаваше — аз се насочих към архитектурата и поради тази причина се отказах от ранното си желание да илюстрирам книгата с демонични поеми на Едуард, ала приятелството ни не беше намаляло и на йота. Необичайният поетически гений на Дерби се разгръщаше с

все по-голяма сила и на осемнайсетгодишна възраст той предизвика истинска сензация сред кръговете на местната интелигенция, издавайки събраните си зловещи стихотворения под заглавието „Азатхот и други кошмари“. Едуард водеше редовна кореспонденция с печално известния поет, последовател на Шарл Бодлер^[1], Джъстин Джофри, който написа знаменитата творба „Хората от монолита“ и впоследствие умря в нечовешки мъки в една психиатрия през 1926 година, след като посетил някакво зловещо унгарско селце, около което витаеше мрачен ореол.

Ала що се отнася до въпросите на прагматизма и самоувереността, Дерби проявяваше забележителна изостаналост и безразличие. Това явно бе предопределено от изнеженото му възпитание и затворническият начин на живот. Здравословното му състояние се беше подобрило до известна степен, но наслоените от ранната детска възраст навици, дело на прекалено грижовните му родители, се бяха вкоренили дълбоко в него. Ето защо той никога не пътуваше сам, не взимаше самостоятелни решения и не беше в състояние да поема никаква отговорност. Твърде скоро на всички ни стана ясно, че не е създаден за борба на деловото или професионалното поприще, но тъй като семейството му се радваше на значително състояние, това не доведе до никаква трагедия.

Пораствайки с годините, той бе успял да съхрани доста от момчешката си външност. Светлокос и синеок, Едуард имаше свежото, миловидно лице на дете, а мустачките, които упорито се опитваше да си пусне, се забелязваха едва при внимателен поглед. Имаше нежен и лек глас, а лишеният от изпитания живот бе придал на облика му сходство с някое херувимче, премахвайки и най-малкия намек за преждевременно настъпилата зрялост. Беше доста висок, което в съчетание с приятната външност би го направило галантен кавалер, ако не му пречеше неговата стеснителност, до голяма степен обусловила влечението му към книгите.

Всяко лято родителите на Дерби го водеха в чужбина и той със завидна лекота усвояваше различните аспекти на европейското мислене и начин на живот. Неговият изразен в духа на Едгар Алън По талант все повече се устремяваше към декаданса, докато другите му художествени склонности и стремежи си оставаха в полуразвито

състояние. В тези дни ние с него дълго обсъждахме най-различни теми, засягащи изкуството, литературата и историята.

Колкото до мен, аз завърших Харвард, след което продължих обучението си в бостънското архитектурно бюро, ожених се и най-накрая се завърнах в родния Аркхам, където се заех да практикувам професията си. Настаних се в старата ни семейна къща, разположена на Солтънстол Стрийт, която беше изцяло на мое разположение, тъй като баща ми се бе преместил във Флорида поради здравословни проблеми. Едуард ме посещаваше почти всяка вечер и с времето аз започнах да го възприемам като член на домакинството ни. Той имаше особени маниери на звънене или потропване по вратата, което се превърна в негов своеобразен кодиран сигнал; ето защо всяка вечер аз се ослушвах за познатите три кратки похлопвания, последвани — след кратка пауза — от още две. Моя милост също, макар и доста рядко, посещаваше неговия дом, където всеки път следях не без завист как библиотеката му непрекъснато се увеличаваше с всякакви редки и тайнствени книги.

Дерби завърши университета „Мискатоник“ в Аркхам, тъй като родителите му не го пуснаха да учи в друг град. Постъпил в него на шестнайсетгодишна възраст, той за три години завърши обучението си в курса по английска и френска литература, получавайки отлични оценки по всички предмети, с изключение на математиката и естествените науки. С другите студенти почти не общуваше, макар и не без завист да поглеждаше към техните предизвикателни „бохемски“ облекла, опитвайки се да копира „острия“ им език, безсмислената иронична поза и съмнителния маниер на поведение.

Това, в което преуспя всъщност, беше, че стана искрен привърженик и усърден изследовател на всевъзможните тайни магически знания, с богатството от които библиотеката на университета винаги е била прочута и досега си остава ненадмината. От детинство увлечен по фантастичното, странното и необичайното, с течение на времето Едуард се гмурна дълбоко в изучаването на различните руни и загадки, дошли до нас от легендарното минало и сякаш специално замислени да озадачават бъдещите поколения. Той се потапяше в такива редки и тайнствени заглавия като плашещата „Книга на Ейбон“, „Неизречени култове“ на Фон Юнц, както и в забранения „Некрономикон“, плод на безумния арабин Абдул

Алхазред. На своите родители обаче Дерби нито веднъж не спомена, че някога изобщо е докосвал такива томове. Той бе на двацет години, когато се роди моето единствено дете, и навярно му беше приятно, че го кръстих Едуард Дерби Ъптон в негова чест.

На двацет и пет Едуард вече бе смайващо ерудиран в своята област от знания, а и доста среди го уважаваха като обещаващ поет и фантаст, макар че явната липса на контакти с живи хора отчасти забавяше литературното му развитие, защото придаваше на творбите му малко изкуствен и книжен характер. Аз бях неговият най-близък приятел и го смятах за неизчерпаем източник на интересни теоретични теми, докато той се обръщаше към мен за съвети по всички въпроси, с които не желаше да занимава родителите си. Едуард почти винаги беше сам — и не толкова защото съзнателно търсеше уединението, колкото заради своята стеснителност, инертност и предозирано родителско покровителство. В обществото се появяваше крайно рядко, и то винаги на повърхностно ниво. Когато започна войната, той бе освободен от военна служба заради крехкото си здраве, а мен ме пратиха в Платсбърг за изпълняване на поръчения, но така и не попаднах в театъра на бойните действия.

Изминаха още няколко години. Майката на Едуард почина, когато той беше на трийсет и четири години, след което в продължение на няколко месеца Дерби страдаше от някакъв странен психически недъг. Баща му го заведе на лечение в Европа, където му се удаде съществено да подобри здравословното състояние на сина си. Оттогава Едуард често изпадаше в състояние на подчертано оживление и веселие, сякаш радвайки се на частичното бягство от някаква невидима заплаха. Въпреки своята напълно зряла възраст, започна да общува с повече „прогресивно мислещи“ млади хора, а веднъж дори се оказа замесен в една тъмна и разюздана история, след което трябваше да заплати крупна сума, която му дадох назаем, за да запази в тайна от баща си участието си в тази работа. В университета тогава се носеха доста зловещи слухове за някои от тези тайни групировки, шушукаше се за черна магия и даже за още по-невероятни и непостижими неща.

[1] Шарл Бодлер (1821–1867) — френски поет, предвестник на символизма и модернизма, автор на стихосбирката „Цветя на злото“ (1857) — Б.пр. ↑

II

Едуард беше на трийсет и осем години, когато срещна Ейзенат Уейт. Тогава, по моя преценка, тя бе на дващест и три и посещаваше специален курс по средновековна метафизика в университета „Мискатоник“. Дъщерята на един приятел я беше срещала преди — в училището „Хол“ в Кингспорт, — обаче гледаше да се държи настрана от нея заради странната ѝ репутация. Ейзенат бе тъмнокосо миньонче, което щеше да бъде доста хубавичко, ако нямаше тъй изпъкнали очи. Изобщо нещо в нейния облик сякаш отблъскваше и отчуждаваше почувствителните хора. Основната причина обаче, поради която повечето младежи страняха от Ейзенат, се криеше в произхода ѝ. Родословието ѝ отвеждаше към инсмутчаните Уейт, а в съзнанието на мнозина още бяха живи мрачните легенди за прокълнатия, почти обезлюден Инсмут и неговите обитатели. Мълвата говореше за някакви нечисти сделки, сключени от жителите му през 1850 година, както и за странните „не съвсем човешки“ черти на древните семейства от запустялото пристанище. Само старите янки биха могли да измислят такава легенда — един Бог знае колко пъти са я разказвали на разтрепераните си слушатели, шепнейки тайнствено в мрака.

Личната история на Ейзенат се помрачаваше и от обстоятелството, че тя беше дъщеря на Ефраим Уейт и жената, за която той се бе венчал на доста преклонна възраст. Никой не познаваше съпругата му, която постоянно носеше воал и никога не разкриваше лицето си пред хората. Ефраим живееше в Инсмут — в една порутена постройка на Уошингтън Стрийт — и малцината, които бяха успели да зърнат това място (трябва да спомена, че жителите на Аркхам посещават Инсмут много рядко и само при крайна необходимост), твърдяха, че мансардните им прозорци били заковани с дъски и нощем оттам се чували доста странни звуци. В годините на своята младост Ефраим бил изключително способен младеж, отдаден на окултните науки и магията, и слуховете уверяваха, че можел да предизвика по свое желание морска буря или напроотив — да усмири стихията. Аз

самият го бях виждал веднъж или два пъти — когато той пристигаше в Аркхам, за да се запознае със съдържанието на някои забранени книги в университетската библиотека, — и трябва да призная, че вълчето му мрачно лице, опасано от прошарена сива брада, неизменно ми вдъхваше дълбоко отвращение. Той умря при доста загадъчни обстоятелства, като преди това окончателно бе изгубил разсъдък си. Скоро след кончината на бащата, дъщерята — по волята на покойния определена за формален опекун на оставеното от него наследство — постъпи в училището „Хол“. Хората отбелязваха, че Ейзенат, също като покойния си родител навремето, се отличавала с ненаситна, дори патологична жажда за знания, и понякога изглеждала направо отвратително.

Когато слуховете за евентуалното обвързване на Едуард и Ейзенат станаха тема за обсъждане, един мой приятел — същият, чиято дъщеря бе учила с нея в училището „Хол“ — ми съобщи доста интересни неща по отношение на Ейзенат. Тя се вживявала в ролята на вещица сред съучениците си и наистина можела да прави някои невероятни работи. Умеела да предизвиква бури, ала повечето ѝ съученици отдавали това по-скоро на особената ѝ дарба да предсказва времето. Всички животни се отнасяли с неприязън към нея и тя била в състояние да накара което и да е куче да започне да лае с определени движения на дясната си ръка. От време на време демонстрирала твърде странни за такова младо момиче познания в най-различни сфери и обичала да плаши съучениците си чрез някакви странни погледи — всичко това, изглежда, ѝ доставяло неимоверно удоволствие.

Ала най-необичайни, за жалост, бяха потвърдените от многочислени свидетели примери за оказването от нея въздействие върху различни хора — ето защо не след дълго никой вече не таеше съмнения относно това, че Ейзенат е роден хипнотизатор. Съсредоточено вирайки се в един или друг колега-студент, тя често създавала у последния усещането за промяна на личността. Подложените на това въздействие съобщаваха, че тази самонадеяна магьосница като че ли мигновено разменяла с тях тялото си, така че те получавали възможността да погледнат сякаш отстрани към собственото си, вече бивше, тяло, което на свой ред се виждало в тях с блестящи зловещи очи. Ейзенат често изказвала съвършено налудничави и разюздани теории относно природата на съзнанието и

неговата независимост от физическата рамка на тялото — или поне от протичащите в тази телесна обвивка жизнени процеси. Върховна ярост пробуждало в нея обстоятелството, че се е родила момиче, а не мъж, понеже вярвала, че мъжкият мозък притежава уникални и мощни сили, чрез които бил способен да управлява космическата енергия. Ако била мъж, по думите ѝ, нямало само да се сравнява, но и щяла отдавна да надмине баща си в обладаването на неведоми знания и умения.

Едуард се запознал с Ейзенат на едно събиране на младежката „интелигенция“, което се състояло в стаята на един от студентите, и на следващия ден, когато дойде при мен, не беше в състояние да говори за нищо друго. Той я намираще за изключително интелигентна и ерудирана и беше във възторг както от разнообразните ѝ интереси, така и от външността ѝ. Аз самият никога по-рано не бях виждал Ейзенат и подробното описание на облика ѝ ми направи доста смътно впечатление, ала не мога да кажа, че нямах представа коя е. Вътрешно съжалявах, че Дерби е хлътнал до такава степен по нея, обаче не посмях да го разубеждавам, тъй като знаех, че подобно нещо само ще разпали още повече страстите му. Пред баща си, естествено, той дори и дума не пророни за новата си позната.

В следващите няколко седмици името на Ейзенат изобщо не слизаше от устата на Едуард. Вече и другите бяха започнали да забелязват явните признаци на неговите бурно разцъфтели амурни чувства; при това всички бяха на мнение, че поведението на Дерби никак не подходеше нито на възрастта му, нито на предишните му привички, а и отстрани изглеждаше крайно нелепо, че се влачеше подир това екстравагантно „божество“. Впрочем въпреки ленивия и уседнал начин на живот, Едуард беше доста запазен — коремът му едва-едва изпъкваше, а лицето му бе напълно лишено от бръчки. Докато Ейзенат, от друга страна, изглеждаше преждевременно състарена заради гъстата мрежа от гънчици, обрамчили очите ѝ — явно следствие от особената интензивност на нейните опити и експерименти, изискващи максимална съсредоточеност и сила на волята.

Някъде по това време Едуард се отби у нас с приятелката си и още в първите минути разбрах, че чувствата му към нея явно са

взаимни. Тя не отлепяше очи от него, с почти хищнически поглед следеше всяко движение и жест на кавалера си и на мен веднага ми стана ясно, че двамата са се привързали не на шега един към друг. Скоро след това ме навести самият господин Дерби, когото аз винаги съм уважавал и ценил високо. Той беше чул някакви слухове за новото приятелство на сина си, а и бе узнал допълнителни подробности за случилото се от самия Едуард. Момчето, както ми каза старият Дерби, възнамерявало да се ожени за Ейзенат и даже започнало да търси подходящ дом за тях двамата в предградията на Аркхам. Знаейки за големия авторитет, с който се ползвах пред сина му, бащата искаше да разбере не съм ли в състояние да възпрепятствам по някакъв начин това порочно намерение, в отговор на което аз, уви, изказах искрените си съмнения. Поясних своята позиция с това, че тук ставаше въпрос не толкова за слабата воля на Едуард, колкото за твърдите намерения на самата Ейзенат. Вечното дете бе сменило зависимостта от родителите си с подчинението на нов, по-силен образ и надали можеше да се направи нещо по въпроса.

Бракосъчетанието се състоя месец по-късно — по настояване на невестата те бяха венчани от мирови съдия. Господин Дерби се вслуша в съвета ми да не издига никакви пречки пред сина си и той самият, съпругата ми, синът ми и, разбира се, моя милост присъствахме на кратката церемония. Сред останалите поканени имаше неколцина младежи, с които девойката бе учила заедно в колежа. С парите, завещани от баща ѝ, Ейзенат бе купила старата къща на края на Хай Стрийт, където младоженците се настаниха, след като направиха кратка разходка до Инсмут, откъдето докараха трима слуги, книги и някои стари мебели. Явно решението да останат в Аркхам, а не в Инсмут, бе продиктувано не толкова от интересите на Едуард и баща му да бъдат близо до колежа, библиотеката и просветеното общество, колкото от някои лични съображения на Ейзенат.

Когато Едуард ме посети след края на медения си месец, ми се стори леко променен. Ейзенат го бе накарала да си обръсне мустаците, но работата не се състоеше само в това. Той изглеждаше значително по-сдържан и замислен, а традиционната му момчешка инатливост се бе сменила със затаена тъга, дори печал. Даже не можах веднага да определя дали тази промяна ми харесва или не. Едно нещо обаче можеше да се каже със сигурност — сега повече от всякога приличаше

на нормален възрастен човек. Вероятно женитбата му е оказала положително въздействие, казах си аз, след което се запитах възможно ли е смяната на субекта на зависимост да положи началото на пълната ѝ неутрализация, което в крайна сметка да доведе до съзнателна независимост. Онази вечер той дойде вкъщи сам — Ейзенат била много заета с донесените от Инсмут (Дерби потръпна, споменавайки това име) голям брой книги и всевъзможни прибори за изследвания, и активно се занимавала с префасонирането на новото им жилище.

Нейният дом — в онзи град — бил доста неприятно място, макар че от някои предмети в него научил изненадващи неща. Имал невероятен напредък в областта на езотеричните знания под вещите напътствия на Ейзенат. Някои от предложените от нея експерименти се оказали твърде смели и радикални — не се чувствал в правото си да ги разкрие, ала безрезервно се доверявал на нейните намерения и сили. Тримата слуги се оказали доста странни хора — изключително стара семейна двойка, работила още у Ефраим, когото, заедно с майката на Ейзенат, често споменавали в речта си, и мургава млада девойка с явни аномалии във външността, от която постоянно се излъчвала натрапчива миризма на риба.

III

През следващите две години нашите срещи ставаха все по-редки и понякога минаваха няколко месеца, преди да чуя познатата комбинация от три плюс две похлопвания. Когато Едуард все пак си спомняше за мен или обратното — аз си спомнях за него и му отивах на гости (което, трябва да призная, също се случваше доста рядко), той имаше все по-малко желание да разговаряме на любимите си теми. С голяма неохота обсъждаше тематиката на окултните си изследвания, разказите за които често имаха повърхностен и фрагментарен характер, и предпочиташе изобщо да не говори за жена си. Трябва да отбележа, че тя бе остаряла значително след сватбата и последния път, когато я видях, ми се стори доста по-възрастна от своя съпруг. На лицето ѝ сякаш завинаги се бе отпечатало изражението на подчертана крайна загриженост, а външният ѝ облик бе станал още по-отблъскващ, макар че съм затруднен да кажа кое именно извикваше у мен подобни отрицателни емоции. Жена ми и синът ми също бяха забелязали това, ето защо престанахме да я каним у нас — за което, както ми призна Едуард в един от моментите си на момчешка откровеност, тя ни била безмерно признателна. От време на време семейство Дерби заминаваха нанякъде — може би в Европа, макар че Едуард веднъж ми намекна, че посещавали и далеч по-затънтени и мрачни кътчета на планетата.

Горе-долу година след сватбата хората започнаха да говорят за промените, настъпили у Едуард Дерби. Поначало тези шушукания имаха много несериозен характер, тъй като промяната беше чисто психологическа, но в тях се откриваха и редица интересни моменти. От време на време в изражението на Едуард и в неговите постъпки започна да се открива нещо коренно противоположно на вялата му, изнежена натура. Например, ако преди изобщо не умееше да управлява автомобил, то сега хората го виждаха как влиза или излиза от двора си, седнал зад волана на мощния „Пакард“ на Ейзенат. По градските улици младият Дерби умело лавирал между всевъзможните препятствия,

демонстрирайки завиден шофьорски майсторлък — нещо, което изобщо не се вписваше в предишния му стил на живот. В подобни случаи той или се завръщал от пътуване, или тъкмо започвал ново; каква била целта на тези пътувания обаче никой не можеше да каже. Това, на което хората бяха обърнали внимание, беше, че често се движел по пътя, водещ към Инсмут.

Колкото и да е странно, тези метаморфози не правеха благоприятно впечатление на хората. По думите на виделите го минавачи в такива моменти Едуард приличал много на своята жена или на стария Ефраим Уейт, но не бива да се пренебрегва фактът, че тези моменти са изглеждали неестествено именно защото са били твърде редки. Понякога — обикновено няколко часа след заминаването си — хората забелязвали как той се прибирал у дома, апатично разположил се на задната седалка, докато зад волана седял непознат и явно нает шофьор или механик. В същото време поведението му на улицата се отличавало с предишната нерешителност, при което неговата незряла, почти детска безотговорност се набивала още повече на очи. На фона на остарялото лице на Ейзенат, това на Едуард — с редки изключения, когато на лика му се изписвало изражение на печал или дълбока замисленост — придобивало все по-отпуснати черти, подчертавайки с още по-голяма сила неговата инфантилна безотговорност към всичко произтичащо. Всичко това, естествено, немалко ме обезкуражаваше. Междувременно съпрузите все повече се отделяха от веселата университетска общност, но не толкова поради нежеланието си за контакти с нея, колкото заради същността на последните им опити и изследвания, които шокирали дори най-безчувствените и цинични техни сподвижници.

Някъде на третата година от сватбата Едуард започна да ми намеква смътно за появилите се у него страх и чувство на растяща неудовлетвореност. В неговите изказвания взеха да се прокрадват реплики от рода на „всичко това отиде твърде далеч“ или пък изведнъж ми заявяваше с тайнствен глас, че му е необходимо „отново да намери своята личност“. До известно време не обръщах внимание на подобни забележки, ала после започнах внимателно да го разпитвам, спомняйки си думите на дъщерята на моя приятел за хипнотичното въздействие на Ейзенат върху другите момичета от училището — случаите, когато на човек му се струвало, че се намира в нейното тяло, гледайки сякаш

отстрани към самия себе си. В момента, в който засегнех подобни теми, Едуард сякаш изведнъж се събуждаше, започваше да ми благодари и дори веднъж измърмори, че по-късно трябва да поговори с мен за много неща.

Скоро след това почина старият господин Дерби — трябва да призная, че изпитах немалко облекчение, чувайки тази новина, понеже знаех колко силно се тревожеше той за сина си напоследък. Върху самия Едуард това събитие произведе доста потискащ ефект, макар и да не предизвика никаква явна дезорганизация в поведението му. След женитбата си той почти не беше контактувал с баща си, понеже Ейзенат бе съсредоточила към себе си цялото му внимание. Някои го нарекоха груб, безсърдечен и равнодушен към бащината смърт — особено след като автомобилните му пътувания зачестиха. Сега у него възникна желанието да се преместят в старата семейна къща, обаче Ейзенат настояваше да продължат да живеят в нейния дом, в който тя, изглежда, доста добре се бе устроила.

Не мина много време от кончината на стария господин Дерби и моята жена научи от една приятелка — вероятно от онези, които все още поддържали някакви връзки с Дерби — поразителна новина. Тази жена вървяла към тяхната къща на Хай Стрийт, за да поговори за нещо със семейството, когато от двора на старата сграда внезапно изскочила колата на Едуард — самият той седял зад волана, на лицето му бил изписан рядко самонадеян вид, а на устните му танцувала ехидна усмивка. Когато жената позвънила на вратата, ѝ отворила вонящата на риба слугиня, съобщавайки ѝ, че стопанката не е у дома. На тръгване тя се обърнала към къщата и за миг зърнала в един от прозорците на библиотеката някакво лице, което побързало да се отдръпне от прозореца. Изразът на това лице не се поддавал на описание, но доколкото можела да го определи, представлявал нещо като смесица от болка, песимизъм и горчива безнадеждност. Колкото и невероятно да звучи, жената била уверена, че е видяла лицето на отсъстващата в този момент Ейзенат, но без присъщата ѝ маска на тържествуваща властност; същевременно би могла да се закълне, че виращите се в нея печални, отнесени очи принадлежали не на кого да е, а на самия Едуард Дерби.

Скоро след това Едуард започна да ме посещава много по-често, а загадъчните му намеци взеха да придобиват по-конкретно

съдържание. В това, което разказваше, беше невъзможно да се повярва, дори и в нашия обгърнат от древни легенди град Аркхам; той обаче говореше за работата и откритията си с такива жар и убеденост, че неволно изпитах безпокойство за психическото му здраве. Разправяше ми за зловещи срещи на пусти места, за циклопови руини в сърцето на мейнските лесове, откъдето започвали стръмните стъпала, водещи надолу в тайнствените бездни, за обърканите пътеки, чрез които човек се озовавал през невидими стени в други пространства и епохи, както и за чудовищните смени на личността, позволяващи да се изследват отдалечени и забранени места в други, намиращи се извън пространствено-времевия континуум територии.

Едуард подкрепяше безумните си доводи, показвайки ми най-различни предмети, които напълно ме стъписаха — неуловимо оцветени и незнайно от какъв материал изработени обекти, нищо подобно на които не бях виждал преди, чиито причудливи извивки и повърхности служеха на неизвестни цели и се подчиняваха на неизвестна геометрия. Тези неща, казваше той, дошли „отвън“ и само жена му знаела как да се отърве от тях. Понякога — но винаги с изплашен и двусмислен шепот — той започваше да разказва за стария Ефраим Уейт, когото, макар и рядко, беше виждал в библиотеката преди доста време. Тези намеци имаха твърде неясен и смътен характер, ала през цялото време се въртяха около някакви ужасяващи съмнения и подозрения, че старият вещер всъщност изобщо не е мъртъв — нито в духовен, нито във физически смисъл.

От време на време Дерби неочаквано прекъсваше потока на своите откровения и тогава неволно се замислях над невероятната възможност Ейзенат да слуша от разстояние неговата реч и посредством неведома телепатична връзка внезапно да я прекратява — бях чувал, че е правила нещо подобно в училището „Хол“. Тази жена без съмнение се е досещала за нещата, които Едуард ми споделяше, защото с времето започна да съкращава както количеството, така и продължителността на нашите срещи. Той с все по-големи усилия се мъчеше да изнамери поводи да ме види или пък се правеше, че отива съвсем другаде; въпреки това някаква невидима сила неочаквано възпрепятстваше пътуването му или го караше да забрави за известно време накъде е тръгнал. Обикновено идваше при мен, когато Ейзенат отсъстваше от къщи — когато тя, както се изрази веднъж самият

Едуард, се отправяше „някъде далеч в собственото си тяло“. За нея не беше особено трудно да разбере за нашите срещи — слугите непрестанно следяха излизанията и прибиранията на Едуард, — ала изглежда си мислеше, че на този етап е още рано за по-решителни мерки.

IV

Дерби беше женен вече над три години, когато в един августовски ден получих телеграма от Мейн. Не го бях виждал от два месеца, но бях подочул, че бил заминал „по работа“. Изглежда Ейзенат също пътуваше с него, макар че любопитните съседи бяха забелязали зад плътно спуснатите щори на втория етаж движение на някакъв тъмен силует. Те не пропускаха да забележат и какви покупки правят в магазините слугите на семейството. И ето че сега получих телеграма от началника на полицията в градчето Чесанкук, в която ми съобщаваше, че в участъка му се намира овалян в кал и мръсотия безумец, който с неистови вопли избягал от гората и започнал да моли за помощ и спасение. Както се изясни, това се оказа самият Едуард — по някакъв начин той успял да си спомни името и адреса си.

Чесанкук е разположен в непосредствена близост до дълбокия, див и съвсем слабо изследван горски масив на щата Мейн, поради което успях да пропиляя цял ден, лъкатушейки по изолирани пътища и провирайки се из фантастични дъбрави, докато се добера дотам с колата си. Намерих Дерби в местната ферма, а състоянието му беше нещо средно между буйството и апатията. Веднага ме позна и започна да излива към мен нескончаем поток от безсмислени и неразбираеми фрази.

— Дан — за Бога! Ямата на шаготите! Шест хиляди стъпала надолу... най-отвратителното от най-отвратителните неща... Никога не бих й позволил да ме отведе, но после се намерих там... Йа! Шаб-Ниггурат! Сянката се появи над олтара, а имаше петстотин други, които виеха... Онова с качулката повтаряше: „Камог! Камог!“ — това бе тайното име на стария Ефраим в сборището... Аз бях там, където тя бе обещала, че няма в никакъв случай да ме заведе... Една минута преди това стоях заключен в библиотеката, а после изведнъж се озовах там, където тя бе отишла с тялото ми — в това място на най-страшното светотатство, в нечестивата яма, където започват черните владения, а на портите има страж... Видях един шагот — той промени формата си

— не мога да издържа това — ще я убия, ако някога пак ме прати там — ще убия това изчадие — нея, него... Ще го убия! Ще го убия със собствените си ръце!

Отне ми повече от час, за да го успокоя, и в крайна сметка той се посъвзе. На следващия ден му купих чисти дрехи от градчето и се отправихме заедно към Аркхам. Пристъпът на истерия бе преминал; Едуард предпочиташе да мълчи, макар че когато минахме през Огъста, започна да мърмори нещо под носа си, сякаш гледката на града събуди у него неприятни спомени. Беше съвършено ясно, че не иска да си ходи у дома, а отчитайки тези фантастични представи, които хранеше относно жена си — представи, възникнали най-вероятно от някой хипнотичен сеанс, — реших, че ще му се отрази добре да поживее за определен период от време на друго място. Сметнах, че за няколко седмици ще мога сам да се грижа за него, без значение какви търкания щяха да възникнат с Ейзенат. По-късно бих могъл да му помогна да получи развод, защото вече не таях и най-малките съмнения, че този брак го убива. Когато отново излязохме сред открита местност, мърморенето на Едуард секна изведнъж и той тихо задряма на предната седалка.

По-късно вечерта, когато минавахме през Портланд, Дерби отново взе да си мърмори нещо, но този път къде-къде по-ясно и аз чух абсолютно откачени дрънканици по повод жена му. Нямаше никакво съмнение, че тя му действа доста негативно на нервите, защото той бе съчинил и се зае да ми разказва цял куп очевидни небивалици по неин адрес. Излизаше, че случилото се с него напоследък е само един епизод от дълга серия аналогични събития. Ейзенат сякаш постепенно го обсебвала и Едуард се страхувал, че един ден ще го завладее напълно. Тя редовно отнемала тялото му и пътешествала с него из най-невероятни места, а той самият оставал в нейното тяло, заключен в библиотеката на втория етаж. По думите му обаче още не й се удавало да го удържа за дълго време, затова понякога внезапно бивал засмукван в собственото си тяло, намиращо се на някакви отдалечени, пусти и вероятно неизвестни места. В редица случаи подобни опити се оказвали безрезултатни, но повечето пъти успявала да извърши промяната — в резултат на това той се оказвал в такова затруднено положение, в каквото го бях заварил днес. Често му се налагало дълго

да търси обратния път към дома, помолвайки някой от местните хора да кара колата вместо него (когато я откриел, естествено).

Най-лошото било, че всеки следващ път Ейзенат го обсебвала за все по-дълго и по-дълго време. Тя искала да бъде мъж — ето защо се била прилепила към Едуард. Тази жена сякаш инстинктивно долавяла у него съчетанието от добре организиран интелект и слаба воля. Някой ден щяла да го измести напълно от телесната му обвивка и да изчезне в неговото тяло — да изчезне, за да се превърне в голям черен магьосник като баща си, докато самият Едуард щял да бъде заключен за цял живот в този женски облик, който даже не би могъл да се нарече човешки.

Да, сега той знаел за съществуването на чуждата, инсмутска кръв. Преди много-много години жителите на Инсмут сключили страховита сделка с някакви същества от морето — било ужасно... Старият Ефраим знаел за тази тайна и когато остарял, извършил нещо чудовищно, за да остане жив — да живее вечно, — а Ейзенат щяла да го последва, тъй като бил проведен още един успешен експеримент.

Докато Дерби ми говореше всичко това, аз се обръщах към него от време на време и се вирах внимателно в лицето му, опитвайки се да разбера доколко е вярно моето предишно, макар и повърхностно умозаключение. Колкото и парадоксално да звучи, сега той ми изглеждаше в по-добра форма от обичайно — видът му беше порешителен, от него се излъчваше зрялост, като не се усещаше дори и намек от онези умора и вялост, следствие на неговите предишни навици. Създаваше се впечатлението, че за първи път през своя изнежен живот се чувстваше наистина активен, борбен и опитен човек, и си помислих, че неведомата за мен тъмна сила на Ейзенат навярно е спомогнала по някакъв начин животът му да стане по-напрегнат и раздвижен. Въпреки това разсъдъкът на Едуард в този момент се намираще в състояние, достойно за съжаление — той бърбореше безспир за всевъзможни дивотии и явно преувеличаваше, говорейки за жена си, черната магия, стария Ефраим и някакви откровения, които по неговите думи щели да убедят дори и мен. Повтаряше ми имена, които бях срещал по страниците на забранени книги, и веднъж или два пъти наистина ме накара да потръпна от определената логическа последователност и убедителната митологична обосновка на неговото на пръв поглед несвързано бръщолевене. Накрая Дерби направи дълга

пауза, като че ли опитвайки се да събере смелост за някакво окончателно и страшно разкритие.

— Дан, Дан, не си ли го спомняш — дивият поглед и невчесаната брада, която така и не побеля?!

Той се вгледа в мен веднъж и оттогава не мога да забравя този поглед.

— Сега тя ме гледа така. И аз знам защо! Ефраим бе открил това в „Некрономикон“ — формулата! Още не се осмелявам да ти кажа страницата, но когато го сторя, ще прочетеш и ще проумееш всичко. Тогава ще разбереш с какво съм се сблъскал. Отново, отново, отново и отново — от тяло към тяло — той иска да живее вечно. Сиянието на живота — той знае как да разкъса връзките... то може да продължи да блещука за известно време, дори и след като тялото е мъртво. Ще ти намекна за някои неща и навярно сам ще се досетиш. Слушай, Дан, знаеш ли защо жена ми винаги с такъв труд пише със своя наклонен на другата страна почерк? Виждал ли си някога записки, дело на стария Ефраим? Искаш ли да узнаеш защо се разтрепервам винаги когато видя някои бележки, които Ейзенат набързо е нахвърляла? Ейзенат — има ли изобщо такъв човек? Откъде тръгнаха догадките, че в стомаха на Ефраим след смъртта му уж била открита отрова? Защо съседите — семейство Гилман — шептят как е крещял, досущ уплашено дете, когато полудял и Ейзенат го заключила в мансардата със закованите прозорци, където вече са се намирали... другите? Дали душата на стария Ефраим е била затворена там? Кой в кого е затворен всъщност? Защо старецът с месеци издирваше някого, който има силен ум и слаба воля? Защо сипеше такива проклетия, след като му се роди дъщеря, а не син? Кажи ми, Даниел Ъптон, каква дяволска подмяна е била извършена в онзи кошмарен дом, където на пълната милост на това чудовище е било оставено доверчивото, слабоволево, получовешко дете? Не направи ли той тази подмяна необратима — както сега тя иска да постъпи с мен? Кажи ми защо това същество, което се нарича Ейзенат, пише така различно, когато остане насаме, че е невъзможно да отличиш почерка му от...

След това се случи нещо странно. Гласът на Дерби се извиси до силен и пронизителен вик, а после изведнъж сякаш беше изключен от някакво копче. Спомних си за тези случаи вкъщи, когато разказът му внезапно прекъсваше — тогава имах чувството, че в нашия разговор се

намесва тъмната телепатична сила на Ейзенат, която искаше да го накара да млъкне. Това обаче беше доста по-различно — и неизмеримо по-ужасно. За един миг лицето на седящия до мен човек се изкриви до неузнаваемост, а цялото му тяло бе разтърсено от резки конвулсии — сякаш всички кости, органи, мускули, нерви и жлези на организма му се престрояваха, заемайки съвършено ново положение и превръщайки го в съвършено друга личност.

Какъв беше точно източникът на обхваналия ме ужас, навярно никога не бих могъл да кажа; знам само, че ме заля огромна вълна на погнуса и отвращение — такова вледеняващо, парализиращо усещане на пълно отчуждение и аномалност, че едва не изгубих контрол над автомобила. Седящата до мен фигура приличаше не толкова на моя дългогодишен приятел, колкото на някакъв чудовищен пришълец от друг свят — средоточие на прокълнати, неведоми и злонамерени космически сили.

Причерня ми пред очите за миг, но моят спътник светкавично сграбчи волана и ме накара да разменим местата си. Здрачът се бе съгъстил и светлините на Портланд бяха останали далеч зад нас, ето защо не можех да видя много от лицето му. Блясъкът на очите му обаче беше феноменален, от което си направих извода, че сега той се намира в едно от онези свръхвъзбудени състояния, толкова нетипични за него, в които хората често го бяха виждали. Изглеждаше странно — дори невероятно, — че вялият, апатичен и отпуснат Едуард Дерби, който не можеше даже да управлява автомобил, ще започне да ми нарежда какво да правя и ще ми отнеме волана на собствената ми кола; точно това обаче се случи в действителност. За известно време и двамата запазихме мълчание, за което аз, обзет от неописуем ужас, му бях неимоверно признателен.

На светлината от Бидърфорд и Сако зърнах плътно стиснатите му устни и потреперих при гледката на блестящите му очи. Хората бяха напълно прави — намирайки се в подобно настроение, той наистина дяволски напомняше за жена си и стария Ефраим. При това изобщо не ме учудваше обстоятелството, че в това си състояние излъчва неприязън, защото в целия му облик сякаш се появяваше нещо неестествено, а предишните му брътвежи усилваха и без това зловещото му излъчване. Този човек, когото познавах от целия му съзнателен живот като Едуард Пикман Дерби, сега ми се струваше

съвършено непознат; нещо повече — сякаш бе незнаен пришълец от другаде, дошъл от неведомите черни дълбини на Вселената.

Докато не се озовахме на дълга и права отсечка от пътя, той не промълви и дума; а когато заговори, гласът му изобщо не ми звучеше познато. Сега беше по-дълбок, по-твърд и по-дебел, като в него изпъкваше някаква решителност, която не бях чувал преди. Акцентът и произношението му също се бяха изменили — в тях се долавяше нещо, което смътно и обезпокоително ми напомняше за някого, но кого точно, не можех да се сетя. В тембъра на гласа му можеше да се различи явна ирония, дори насмешка, но това не беше онази бляскава, натруфена и, общо взето, безобидна насмешливост на „изтънчените интелектуалци“ от колежа, на които Дерби често подражаваше, а по-скоро мрачен, извиращ от дълбините на душата зъл сарказъм. Бях учуден от собственото си самообладание, продължавайки да слушам това диво, но едновременно с това и пронизано от невероятна паника мърморене.

— Надявам се, че ще забравиш онези изпълнения, Ъптон — рече Едуард. — Знаеш, че нервите ми напоследък са доста обтегнати и затова знам, че ще извиниш постъпките ми. Искрено съм ти благодарен, задето ме намери и ми помогна да се прибера вкъщи. Моля те също да забравиш и онези дивотии, които ти наговорих по адрес на жена си — както и всичко останало. Ето какво се получава, когато се занимаваш така усърдно с онези неща, над които работя в момента. В моята философия се сблъскват най-различни концепции и когато разсъдъкът се умори да възприема подобна мешавица от всевъзможни абсурдни идеи, той започва да си измисля всякакви небивалици. Трябва наистина добре да си почина вече, поради което за известно време сигурно няма да можем да се виждаме. Само не обвинявай за това Ейзенат. Нашето пътуване може да ти се струва малко странно, но работата всъщност е много проста. В северната част на големия горски масив и досега са се съхранили остатъци от индианска култура — всички тези каменни стълбове и прочие неща, — което е много интересно от гледна точка на фолклорните проучвания, а ние с Ейзенат работим точно върху тях в момента. Търсенето на това място се оказа доста трудно и вероятно затова съм се преуморил. Веднага щом се прибера вкъщи, ще гледам да изпратя някого да прибере колата. Смятам, че най-много до един месец ще съм си отпочинал добре.

Сега вече не помня какво беше моето участие в разговора, тъй като цялото ми внимание бе съсредоточено върху стъписващата промяна, протичаща в спътника ми. С всяка секунда все повече се поддавах на гнетящия космически ужас, докато не усетих почти маниакалното желание това пътуване да свърши колкото се може по-скоро. Дерби не ми предложи отново да седна зад волана и аз искрено се зарадвах на бясната скорост, с която профучахме покрай Портсмут и Нюбърипорт.

На мястото, където шосето се разклонява към Инсмут, докато главният път продължава направо, почувствах смътното безпокойство, че моят спътник ще завие по крайбрежния път, водещ директно в онова прокълнато място. Това обаче не се случи и ние продължихме да се носим със същата бързина, подминавайки Роули и Ипсуич. В Аркхам пристигнахме малко преди полунощ и забелязах, че прозорците на старата къща на семейство Дерби още светят. Приятелят ми излезе от колата и набързо ми благодари, след което аз се насочих към къщи, изпитвайки странно чувство на облекчение при мисълта, че вече съм сам в колата. Пътуването беше ужасно — още по-ужасно го правеше фактът, че не можех да си обясня защо — и изобщо не съжалявах за предстоящото дълго отсъствие на Едуард от полезрението ми.

Следващите два месеца бяха изпълнени с всевъзможни слухове. Хората говореха, че постоянно забелязвали Дерби в приповдигнато състояние на духа, докато Ейзенат почти не излизала от къщи; дори редките посетители на дома на Хай Стрийт рядко я виждали. Мен Едуард ме посети само веднъж — за няколко минути се отби вкъщи с колата си, която явно бе успял да открие, за да вземе обратно някои книги, които ми беше дал да прочета. Беше в добро настроение — навярно бе възстановил силите си — и когато говореше, правеше дълги паузи, явно за да придаде особено значение на тази или онази дума. Бе свършено ясно, че докато се намира в това приповдигнато настроение, няма никакво желание да обсъжда с мен каквито и да било проблеми — още по-малко пък лични. Не ми убягна и фактът, че не се възползва от своя стар сигнал — три плюс две похлопвания, — когато почука на вратата ми. Също като онази вечер, когато пътувахме с моята кола, внезапно почувствах смътна, неопределена тревога, която не бих

могъл да обясня; ето защо с голямо облекчение посрещнах заминаването му.

В средата на септември Дерби отново замина някъде за седмица и някои от нашите общи познати от колежа започнаха да намекват, че отивал да се срещне с известния водач на една религиозна секта, изгонен от Англия и установил се понастоящем в Ню Йорк. Що се отнася до мен, не можех да забравя за пътуването си до Мейн и обратно. Неочакваната и чудовищна метаморфоза, случила се с Едуард тогава, ми беше подействала изключително силно и аз отново и отново се опитвах да осмисля станалото, както и онова кошмарно усещане, което то беше породило у мен.

Но най-странните слухове се отнасяха до риданията, дочути в старата къща на Хай Стрийт. Гласът приличал на женски и някои млади хора се кълнях, че наподобявал този на Ейзенат. Звучите се чували доста рядко, при което се създавало впечатлението, че веднага след началото им са насилствено заглушавани. Говореше се даже за евентуално разследване, което да хвърли повече светлина по въпроса, но тези предложения бързо бяха забравени, след като веднъж на улицата излязла самата Ейзенат и оживено, и весело започнала да разговаря със своите познати. Жената се извинявала, че отсъствала толкова дълго и отдавна не се е виждала с тях, и сякаш мимоходом споменала за една приятелка от Бостън, дошла ѝ наскоро на гости, която претърпяла нервна криза и пристъп на истерия. Тази гостенка така и не била видяна от никого, ала след думите на Ейзенат всички като че ли се успокоили и вече нямало какво да кажат. Тогава някой усложни още повече ситуацията, твърдейки, че на няколко пъти е чувал от дома друг, без съмнение мъжки глас.

Веднъж в средата на октомври до ушите ми достигна познатият сигнал три плюс две. Отворих вратата и видях Едуард, като веднага обърнах внимание на това, че външността му отново си е същата, както преди. Не го бях виждал такъв от онзи далечен ден, когато извършихме страшничкото пътуване от Чесанкук. На лицето му бяха изписани доста странни емоции, сред които явно преобладаваха страхът и възбудата, защото докато затварях вратата, той тревожно се оглеждаше през рамо.

— Ейзенат си тръгна, Дан. Миналата вечер, когато слугите ги нямаше вкъщи, имахме продължителен и доста напрегнат разговор и

аз я накарах да обещае, че ще спре да ме тормози. Разбира се, използвах някои окултни способности за защита, за които никога по-рано не съм ти разказвал. Наложих ѝ се да отстъпи, за което тя страшно се ядоса. После просто си събра багажа и замина за Ню Йорк — даже успя да се качи на влака в 8,20 за Бостън. Много добре разбирам, че сега хората ще започнат да приказват какви ли не глупости, но повярвай ми — просто не бях в състояние да търпя това повече. Моля те, не споменавай пред никого, че сме имали някакви неприятности — ако стане въпрос, казвай, че е заминала на дълго изследователско пътешествие. Мисля, че вероятно ще отседне при своите „приятели“, които, както и тя самата, са склонни да вършат наистина ужасни неща. Искан ми се да вярвам, че се е отправила на запад, за да оформи развода — все пак я накарах да обещае да се разкара отгук и да ме остави на мира. Знаеш ли, Дан, беше ужасно... Може би няма да ми повярваш, но тя... похищаваше тялото ми... изхвърляше ме от него и ме превръщаше в някакво подобие на пленник. Известно време не се съпротивлявах и си давах вид, че ѝ позволявам да върши подобни неща, но вътрешно бях нащрек. Проявявайки достатъчна бдителност, можех да планирам своите действия, понеже не можеше да чете мислите ми. Удаваше ѝ се само да долови общото настроение на моя протест — а тя винаги разчиташе на това, че съм абсолютно безпомощен. Знаех, че никога няма да мога да се отърва от нея, но имах две-три неща наум, които свършиха работа.

Дерби отново погледна през рамо и си наля още уиски.

— Платих на онези мръсни слуги на сутринта, когато се върнаха, и ги отпратих. Те се държаха доста наперено, задаваха въпроси, но накрая се подчиниха. Същите са като нея — инсмутска паплач — и винаги са я поддържали. Надявам се да не ме закачат, но не ми хареса смехът им, когато си тръгнаха. Трябва да наема колкото се може повече хора от старата прислуга на татко. Връщам се в стария си дом — отпи от чашата си и продължи: — Навярно ме мислиш за побъркан, Дан, но самата история на Аркхам би трябвало да ти даде някакъв намек, който да ти помогне по-добре да разбереш онова, което съм ти разказвал и което възнамерявам да ти разкажа. Ти самият беше свидетел на една от моите промени — тогава, когато пътувахме с колата ти на връщане от Мейн и аз ти говорех за Ейзенат. Това беше един от случаите, когато тя за пореден път ме докопа и изхвърли от тялото ми. Последното, което

съм запомнил от нашия разговор тогава, беше как се опитвам да ти разкажа що за демон всъщност е Ейзенат. После тя ме завладя и за някаква си част от секундата вече се намирах в библиотеката, където тези дяволски слуги веднага ме заключиха... в тялото на онова същество... което въобще не е човек... Не можеш да си го представиш, но твоят спътник в колата онази вечер не бях аз, а тя — и именно нея си откарал у дома. Кажи, не забеляза ли разликата?

Неволно потреперих, когато Едуард направи пауза. Разбира се, че бях почувствал разликата, но можех ли да приема такова безумно обяснение на случилото се? В същото време речта на моя разтревожен събеседник с всяка минута ставаше все по-неистова:

— Трябваше да направя това, за да се спася — трябваше, Дан! В противен случай тя щеше да ме обсеби завинаги на Хелюин! Недалеч от Чесанкук имаше сабат и жертвоприношението беше подготвило нещата. Тя окончателно и безвъзвратно щеше да ме прогони от тялото ми — щеше да се превърне в мен, а аз — в нея — завинаги! Когато тялото ми станеше нейно, Ейзенат най-сетне щеше да се превърне в мъж, в истински човек, какъвто от толкова отдавна жадуваше да стане. Мисля, че след това щеше на всяка цена да се отърве от мен — да убие вече бившето си тяло, точно както бе правила и преди — както тя, той или то са го правили преди!

Лицето на Едуард се бе изменило до неузнаваемост; той се приближи до мен на неловко разстояние и гласът му се превърна в шепот:

— Трябва да узнаеш всичко онова, за което само ти намекнах в колата — това въобще не е Ейзенат, а самият старец Ефраим! Преди година и половина само го подозирах, но сега го знам със сигурност. Почеркът ѝ я издава, особено щом започне да пише бързо и да не го следи. Понякога използва фрази, които са същите като бащините ѝ — едно към едно, — а и говори такива неща, които никой друг, освен него не би могъл да знае. Усетил приближаването на смъртта, старецът е разменил тялото си с нейното — тя се оказала единственото същество, което го е устройвало напълно — с подобаващо развит интелект и достатъчно слаба воля. Тогава той завинаги я е прогонил от тялото ѝ — точно както се опита да стори и с мен, — а после е отровил старото си тяло, в което вече се е намирала нейната личност. Нима не си забелязвал десетки пъти, че от очите на този женски демон в теб се

взира душата на самия Ефраим — както и през моите очи, когато ме е обсебила?!?

Шепнещият Едуард буквално се задъхваше, докато ми говореше всичко това и беше принуден да прекъсне за малко своя разказ. Аз стоях безмълвен; когато той заговори отново, гласът му звучеше почти нормално. Типичен случай за психиатрията, казах си, макар да бях твърдо убеден, че не аз ще съм този, който би го пратил там. Може би времето и липсата на Ейзенат, която очевидно му влияеше зле, ще му помогнат да се оправи и сам. Сигурен бях обаче, че няма да се занимава повече с тъмни окултни дела.

— Ще ти разкажа още неща по-късно — сега трябва добре да си почина. Ще разбереш в какви ужасяващи, неведоми кошмари ме въведе тя — древни ужаси, които са оцелели по незнаен начин до наши дни, и зловещи жреци ги призовават към живот. Има хора, които знаят такива тайни за Вселената, които никой не би трябвало да знае, и са способни да правят неща, които никой друг не е в състояние да стори. И аз бях затънал в тези работи до козирката, но това е краят. Ако бях библиотекар, бих изгорил този проклет „Некрономикон“ и всички останали противни книги в университета. Но сега вече тя няма да ме намери. Колкото е възможно по-скоро ще напусна този прокълнат дом и ще се преместя в бащината къща. Знам, че ако ми потрябва помощта ти, ще мога да разчитам на нея. Тези дяволски слуги, нали разбираш... а ако хората започнат да разпитват прекалено много... не мога да им дам адреса ѝ. Освен това има една група последователи на древни култове, които надали ще се отнесат благосклонно към нашата раздяла... Знаеш какви особени идеи и методи имат подобни хора. Сигурен съм, че ако нещо се случи, ти няма да ме изоставиш — дори и ако ти кажа нещо, което ще шокира даже самия теб...

Оставих Едуард да спи в една от стаите за гости през онази нощ и на следващата сутрин той изглеждаше значително по-добре и беше малко по-спокоен. Захванахме се да обсъждаме някои детайли от предстоящото му преместване в родителското имение и аз се надявах, че няма да протака нещата. Той не се отби у нас вечерта, но през следващите седмици се виждахме доста често. Говорехме колкото се може по-малко за тайнствени и неприятни неща и наблягахме главно върху планираното преустройство на дома му и замисленото от нас

съвместно пътешествие, което Дерби, моят син и аз щяхме да направим следващото лято.

За Ейзенат не споменавахме почти нищо, тъй като усещах, че темата е доста болезнена за Едуард. Слуховете обаче изобилстваха с какви ли не предположения, което не беше никак странно с оглед на старата слава на къщата на Хай Стрийт. Това, което не ми хареса, научих от банкера на Дерби в клуба — оказа се, че той редовно превеждал определена парична сума в Инсмут на имената на Мойсей и Абигейл Сарджънт, както и на Юнис Бабсън. По този начин излизаше, че бившите слуги на приятеля ми получават от него своеобразно периодично възнаграждение, за което той нищо не ми беше казал.

Що се отнася до мен, аз мечтаех колкото се може по-скоро да дойде лятото, а заедно с него и ваканцията на сина ми в Харвард, за да можем да заведем Едуард в Европа. Бързо се убедих, че той изобщо не се възстановяваше така бързо, както се надявах; от време на време, когато изпаднаше във весело настроение, в речта и поведението му се усещаха истерични нотки, но по-често се намираше в състояние на страх и депресия. Старата семейна къща бе напълно готова към декември, Едуард обаче нещо все се бавеше с нанасянето. Въпреки обстоятелството, че сегашният му дом всяваше страх и омраза в душата му, в същото време той беше някак си странно омагьосан от него. Все не можеше да си опакова багажа, измисляйки си всевъзможни поводи и извинения да отложи пренасянето. Когато веднъж му споменах за това, Дерби изведнъж се ужаси. Престарелият иконом на баща му — който го обслужваше в старата къща на Хай Стрийт заедно с наетите отново слуги — ми каза, че Едуард се държи някак особено по време на оставащия му престой в постройката; че често слиза до мазето и поведението му е не само необичайно, но и нездраво. Зачудих се да не би пък Ейзенат да му праща някакви неприятни писма, но икономът ме увери, че в пристигащата поща няма нито едно писмо от нея.

Една вечер малко преди Коледа Едуард се отби при мен и именно тогава получи поредния пристъп на неznайната си болест. Бях насочил разговора към темата за предстоящото лятно пътуване, когато той внезапно изкрещя и скочи от креслото, а на лицето му бе изписан див и необуздан страх — зловещ, неземан ужас, който може да връхлети нормалния разсъдък само в най-черните глъбини на кошмара.

— Мозъкът ми! Мозъкът ми! Господи, Дан — то го дърпа — от отвъдното — чука — раздира — тази дяволска жена — дори сега — Ефраим — Камог! Камог! Ямата на шаготите — Йа! Шаб-Ниггурат! Козирогът с хилядното потомство!... Пламъкът — пламъкът — отвъд тялото, отвъд живота — в земята — Боже Господи!...

С труд го положих обратно в креслото и насила налях малко вино в гърлото му, докато бясната му ярост се превръщаше в тъпа апатия. Той не се съпротивляваше, но устните му се движеха, сякаш говореше сам на себе си. Накрая разбрах, че се опитва да ме заговори, и се наведох над него, за да уловя немощните му думи.

— Отново, отново — тя се опитва — трябваше да се сетя — нищо не може да спре тази сила; нито разстоянието, нито магията, нито смъртта — тя винаги ще идва през нощта — не мога да си тръгна — ужасно е — о, Господи, Дан, само ако знаеше, както знам аз, колко ужасно е това...

Когато отново застина в неподвижно вцепенение, положих под главата му възглавница и почаках сънят да го обхване. Не извиках лекар, защото предполагагах какво ще каже за състоянието на разсъдъка му, поради което възложих всичките си надежди на природата. Той се събуди около полунощ и аз го заведох в спалнята на горния етаж, обаче на сутринта го нямаше там. Навярно си е тръгнал тихичко от къщата — по-късно ми позвъни икономът му и ми съобщи, че Едуард сега е у дома и се разхожда нервно из библиотеката.

След този случай приятелят ми взе буквално да се разпада на части. Той не се отби повече при мен, макар че аз продължавах всеки ден да го навещавам. Често седеше в библиотеката, устремил поглед в пустотата, сякаш постоянно и неестествено се вслушваше в някакви неведоми звуци. От време на време говореше свързано и логично, но само на обикновени, битови теми. Всяко споменаване на обхваналите го проблеми, бъдещи планове или, не дай си боже! — Ейзенат — го хвърляше в неистова лудост. Икономът ми разказа, че нощем го обхващали такива страшни пристъпи, че докато траели, можел да си причини доста сериозни наранявания.

След продължителни разговори с неговите доктор, banker и адвокат, най-накрая доведох при Едуард един лекар с двама санитарии. Още след първите ни въпроси той изпита жестоки и мъчителни спазми, а по-късно същата вечер линейката закара треперещото му

тяло в Аркхамската психиатрия. Аз бях определен за негов опекун и го навестявах два пъти всяка седмица, едва сдържайки плача си, докато слушах неистовите му вопли, зловещия шепот и глухото, монотонно повторение на такива фрази като: „Трябваше да направя това — трябваше да го сторя — то ще се добере до мен — то ще ме намери — долу — там, долу, в мрака — Мамо! Мамо! Дан! Спасете ме! Спасете ме!...“

Никой не беше в състояние да каже доколко реални бяха надеждите ни за неговото оздравяване, обаче аз се стремях да съхраня оптимизма си. В този случай, ако Едуард успееше да се измъкне от бездната на лудостта, той трябваше да разполага със свой собствен дом, ето защо преместих всичките му слуги в къщата на семейство Дерби, на която той като здравомислещ човек би трябвало да спре избора си. Що се отнася до сградата на Хай Стрийт, с цялата ѝ усложненост и огромна колекция от невъобразими предмети, няхах ни най-малка представа как да постъпя и временно оставих нещата такива, каквито бяха. Дадох разпореждане веднъж в седмицата там да се бърше прахът в главните стаи, а огнярят да поддържа огъня в камината.

Зловещата развръзка настъпи точно преди Сретение — и сякаш по нечия горчива ирония я предшестваше кратък проблясък на надежда. В една късна януарска утрин ми позвъниха от психиатрията и ми съобщиха, че Едуард си е възвърнал разсъдъка. Вярно, паметта му била в плачевно състояние, обаче за никакво безумие вече не можело да става дума. Естествено, още за известно време трябвало да остане под лекарско наблюдение, но нямало никакви съмнения, че процесът на оздравяване почти е приключил. И така, след не повече от седмица Едуард ще бъде изписан от болницата и ще може да се прибере вкъщи.

Обзет от пристъп на възторжено ликуване, веднага долетях в болницата, но когато сестрата ми отвори вратата на стаята на Едуард и ме въведе вътре, за миг се вцепених. Болният се бе повдигнал на леглото и ми протягаше приятелски ръка, усмихнал се вежливо; в облика му обаче се откриваше някаква несвойствена за него енергична възбуденост, изключително чужда на човека, когото познавах преди. Пред очите ми стоеше един напълно уверен в себе си мъж, което — колкото и да е странно — породило у мен неясно безпокойство, понеже по думите на Едуард именно такъв ставаше той, след като Ейзенат

обсебваше личността му. Отново видях тези блестящи очи, така напомнящи за Ейзенат и стария Ефраим, и отново зърнах тези здраво стиснати устни, а когато заговори, отново усетих в гласа му мрачната и самодоволна ирония — онзи зъл сарказъм, който сякаш загатваше за прикрита заплаха. Това несъмнено беше онзи човек, който седеше зад волана на колата ми в онази нощ преди пет месеца — човекът, когото не бях виждал от онзи момент, когато той се отби у нас за кратко посещение, забравяйки отдавнашния си сигнал „три плюс две“ и пробуждайки в душата ми мъгляви опасения. Присъствието му в момента отново пробуди тези мрачни страхове, примесени с болезненото усещане за нещо светотатствено, чуждо и зловещо.

Дерби извънредно учтиво се заприказва с мен за подготовката на предстоящото му изписване от психиатрията, така че не ми оставаше нищо друго, освен да се съглася с него, въпреки значителните бели петна в паметта му и пълната му амнезия по отношение на съвсем скорошни събития. Имах усещането, че нещо не е наред, че цялата тази работа е чудовищна и анормална, а думите му са ужасяващи, макар и да не бях в състояние да си го обясня. Виждах пред себе си един напълно здравомислещ човек, но дали това бе самият Едуард Дерби? Този Едуард Дерби, когото познавах цял живот? Ако не бе така, кой (или какво) беше това и къде се намираше Едуард сега? Трябваше ли да го изписват, или напротив — да го задържат завинаги тук? Във всичко, което каза съществото, имаше някакъв неясен намек за нещо зловещо, докато очите — същите като на Ейзенат — придаваха особен, насмешлив и подигравателен нюанс на думите му за ранното му изписване, като че ли ставаше дума за награда за неговото жестоко затваряне! С една дума, чувствах се доста неловко и изпитах истинско облекчение, когато напуснах тази стая и вратата се затвори зад гърба ми.

През целия следващ ден и остатък от този непрекъснато обмислях възникналата ситуация. Какво се беше случило всъщност? Чий разсъдък се вираше в мен през блестящите очи от лицето на Едуард? Не бях в състояние да мисля за нищо друго, освен за тази мрачна и зловеща енигма, като от време на време се мъчех да се захвана със собствените си дела, но без особен успех. На следващата сутрин ми позвъниха от психиатрията и ми съобщиха, че състоянието на пациента се е запазило непроменено, но до вечерта самият аз вече

бях на границата на нервен срив — което, както смятат мнозина, в значителна степен било повлияло на възприятията ми в редицата на последвалите събития. Лично аз не мога да кажа нищо по този въпрос, но определено ще заявя, че не моето безумие бе причината за онова, което се случи впоследствие.

V

Беше през нощта — след втората вечер, — когато напълно парализиращ ужас ме обгърна в мрачните си обятия и запрати душата ми в черните дълбини на кошмара, от които е невъзможно да се излезе. Всичко започна с един телефонен звън, прозвучал малко преди полунощ. Всички в къщата отдавна бяха заспали, с изключение на мен, и аз, с натежали за сън клепачи, слязох в библиотеката да вдигна слушалката. Когато го направих, от другата страна не се чуваше нищо. Тъкмо щях да я положа на вилката и да се отправя към леглото си, в този момент обаче ми се стори, че от далечния край на връзката се дочуват някакви слаби, едва доловими звуци. Може би някой с големи усилия се опитва да заговори с мен, казах си. Вслушах се по-внимателно и успях да доловя някакъв особен шум, подобен на бълбукаща течност — „глюб... глюб... глюб...“, — който по странен път ме наведе на мисълта, че това не представлява нищо друго, а нечленоразделно и неразбираемо, но все пак човешко говорене.

— Кой е там? — попитах, но в отговор прозвуча единствено „глюб... глюб... глюб...“. В гласа се усещаше нещо механично, което, реших аз, най-вероятно се дължи на някаква повреда по линията или на самия апарат. Предполагайки, че за разлика от мен те могат да чуват какво им говори отсрещната страна, казах: — Не мога да ви чуя. По-добре затворете и се свържете с централата — след което веднага до мен достигна характерният звук от затварянето на слушалката.

Това, както вече ви казах, се случи малко преди полунощ. Когато по-късно обаждането беше проследено, се оказа, че са ми звънели от съпружеския дом на Едуард на Хай Стрийт, макар че никой от слугите не бил стъпвал там от три дни. Сега само накратко ще ви спомена какво бе открито там. В подземното складово помещение царял пълен безпорядък, по пода се виждали някакви следи, мръсотия, набързо опразнен гардероб (като при кражба), непонятни отпечатащи по телефона, разпилени навсякъде канцеларски принадлежности и непоносима воня — воня, която сякаш изпълвала цялата къща,

прониквайки и в най-затънтеното ъгълче. Полицайте — тези нещастни глупаци — и досега продължават да си изграждат всевъзможни теории и да разпитват онези дяволски инсмутски слуги, които бяха изчезнали от града по време на настъпилата суматоха. Говореха за дивото им желание за мъст по отношение на случилото се, като не изключваха, че нещо може да сполети и мен като най-близък приятел и неизменен спътник на Едуард.

Идиоти! Нима не си даваха сметка, че тези звероподобни уроци не биха могли да не забележат този така характерен почерк? И нима предполагаха, че те биха могли да сторят това, което се случи впоследствие? Слепи ли бяха, та не забелязаха всички онези промени, настъпили в тялото на Едуард? Що се отнася до мен, сега вярвам на всяка дума, която Едуард Дерби ми беше казал. Да, сега твърдо зная, че съществуват ужаси отвъд границата на живота, за които изобщо не подозираме, и понякога те могат да бъдат призовани в нашия свят от определени чудовища. Ефраим-Ейзенат — този демон ги извика към живот и те погълнаха Едуард, както сега се опитват да погълнат и мен.

Мога ли да бъда уверен в своята безопасност? Тези сили са способни да престъпват рамките на нормалните съществуващи форми. На следващия ден следобед — когато най-сетне съумях да изляза от вцепенението си и вече можех да ходя и говоря свързано — отидох в психиатрията и хладнокръвно застрелях намиращото се в стаята на Едуард същество — заради Едуард и заради целия свят. Но нима мога да бъда сигурен в резултата от действието си, преди тялото да бъде подложено на кремация? Те продължават да пазят трупа за някакви си глупави аутопсии от най-различни лекарски колегии, като въобще не обръщат внимание на моите призови мъртвецът да бъде предаден веднага на огъня. Той просто трябва да бъде кремиран — той, който вече не беше Едуард Дерби, когато натиснах спусъка! Ще полудея, ако това не стане скоро, защото тогава ще дойде и моят ред. Макар че аз изобщо не съм такъв слабоволев човек и надали ще бъда подчинен на ужасите, които — както подозирам — вече кръжат около мен. Един живот — Ефраим, Ейзенат, Едуард, — кой ще бъде следващият? Няма да им се удаде да ме изгонят от тялото ми... Няма да разменя душата си с онзи натъпкан с олово мъртвец, който лежи в подземията на психиатрията!

Но преди това ми позволете да ви разкажа по реда на събитията за този последен кошмар. Няма да говоря за онова, което полицията толкова упорито се преструва, че не забелязва — разказите на тримата случайни минувачи, които някъде към два часа посред нощ са видели на Хай Стрийт онова дребно, зловонно и подобно на джудже същество, както и за необикновените отпечатащи от човешки стъпки, открити на определени места. Ще кажа само, че около два часа след полунощ се събудих от прозвъняването на входния звънец и похлопването по външната врата — да, те звучаха едновременно, но с някакво странно редуване, в което успях да доловя отчаяното звучене на стария сигнал на Едуард — първо три удара, а после още два.

Едва напуснал обятията на дълбокия сън, в първите секунди не бях в състояние да разбера нищо. Дерби на вратата — при това спомняйки си за стария сигнал! Тази, новата му личност, изобщо не можеше да си спомни отдавнашните привички на моя приятел... дали Едуард внезапно се е завърнал към своето нормално състояние? Защо сега е тук — в този късен час — и звъни и потропва с такава припряност? Изписали са го предсрочно от психиатрията или просто е избягал оттам? Навярно, помислих си, докато навличах набързо халата си и се втурвах към входната врата, завръщането към собственото му „аз“ е станало причина за появата на някакво особено, неистово състояние, което е заставило лекарите да се откажат от предишното си намерение да го изпишат, а това на свой ред е взривило този отчаян стремеж да излезе на свобода. Впрочем, каквото и да се е случило, важното бе, че добрият стар Едуард е отново на свобода и може да разчита на всякаква помощ от моя страна!

Когато отворих вратата и се срещнах с обрамчената от короните на брястовете нощна тъмнина, едва не бях повален от внезапната и рязка вълна на нетърпимо зловоние. Стана ми лошо и започнах да кашлям, след което за секунда зърнах дребничката прегърбена фигура, стояща на прага на моя дом. Сигналът беше на Едуард, но каква беше тази мерзка и зловеща пародия на човек? Да не би Едуард да се бе скрил някъде наблизо? Имал ли е изобщо време да направи това, след като аз отворих вратата веднага след последното потропване?

Пришълецът носеше един от плащовете на Едуард — полите му почти докосваха земята, а ръкавите бяха подгънати и въпреки това напълно скриваха дланите. На главата му имаше ниско нахлупена

измачкана шапка, а черен копринен шарф закриваше лицето. Едва бях направил няколко крачки напред, когато стоящото пред мен създание издаде този бълбукащ, странен звук, страшно напомнящ онова, което бях чул по телефона — „глюб... глюб... глюб...“. В следващия момент то вече ми подаваше голям и плътно изписан лист хартия, нанизан на дълъг молив. Все още потръпващ от излъчващата се от него отвратителна и неопишуема воня, аз взех листа и се помъчих да разчета написаното на идващата зад гърба ми светлина от антрето.

Нямаше съмнение, че почеркът определено принадлежеше на Едуард. Но защо му е трябвало да пише, когато можеше просто да ми позвъни — все пак живеехме, така да се каже, врата до врата — и защо бе писал така разкривено, почти нечетливо и явно адски набързо? Нищо не можах да проумея на слабото осветление, ето защо се отправих обратно към хола, а подобие то на джудже машинално тръгна след мен, макар и поспирайки се за секунда на прага. Излизащото от него зловоние беше толкова силно, че се молах жена ми да не се събуди и да не реши да слезе долу при мен.

После, вече прочел съдържанието на гъсто изписания лист, усетих как коленете ми омекват, а пред очите ми започват да плуват тъмни кръгове. Когато се свестих, открих, че лежа на пода в хола, а ръката ми все още стиска прокълнатото послание. Ето какво гласеше то:

Дан — незабавно отиди в психиатрията и го убий. Унищожи го! Това вече не е Едуард Дерби. Тя успя да се добере до мен — става дума за Ейзенат, — макар че вече от три месеца и половина е мъртва! Излъгах те, когато ти казах, че е заминала далеч. Аз я убих. Трябваше. Случи се изведнъж, обаче бяхме сами и аз бях в моето собствено тяло. Някакъв свещник ми попадна под ръка и я ударих с него по главата. Иначе на Хелюин тя щеше окончателно да се всели в мен.

Зарових я в най-отдалечения край на мазето и натрупах отгоре някакви стари сандъци, после почистих всички следи. На следващата сутрин слугите започнаха да подозират нещо, но те си имат такива страшни тайни, че за

нищо на света не биха се обадили в полицията. Разчитах на това и им казах да си вървят, но един Господ знае какво те — или останалите от култа — са намислили да сторят.

Известно време мислех, че всичко вече е наред, но после го почувствах — то дърпа мозъка ми. Веднага разбрах, че това е тя — нямаше начин да не се досетя. Такава душа като нейната — или тази на Ефраим — само частично се отделя от тялото след смъртта и продължава да се вкопчва в него дотогава, докато тялото не бъде унищожено. Тя отново ме намери — иска да си разменим телата, да обсеби тялото ми и да ме запрати в онзи полуразложен неин труп, който зарових в мазето!

Знаех какво ме очаква — очевидно това и обуслови моя срив, в резултат на който се озовах в психиатрията. Тогава започна всичко — почувствах, че се задушavam, а около мен цари пълен мрак и разбрах, че всъщност се намирам там, в мазето, в разлагащото се тяло на Ейзенат, под сандъците, които бях накамарил отгоре. После си дадох сметка, че тя трябва да е вече в моето тяло в психиатрията — завинаги, понеже Хелюин отдавна бе отминал — и жертвоприношението ще свърши работа дори и без нейното присъствие. Така Ейзенат се оказваше в перфектно душевно здраве, готова да извърши чудовищни неща. Бях отчаян, но въпреки всичко успях да се измъкна навън.

За съжаление, нещата отидоха твърде далеч и не съм в състояние да разговарям — даже телефона едва държа в ръка, — но все още мога да пиша. Ще се постарая да се пооправя малко и да ти донеса тези последни слова от мен. Както и предупреждението. Убий този демон, ако цениш спокойствието и благополучието на света. Трупът трябва да бъде изгорен на всяка цена! Ако това не се направи, то ще продължи да живее още и още, преминавайки от тяло в тяло — за вечни времена! — и дори аз не мога да ти кажа какво би сторило, ако оцелее. Стой далеч от черната магия, Дан, това е дяволска работа. А сега сбогом — ти винаги си бил истински приятел. Разкажи на полицията за всичко —

само не знам доколко ще вземат на сериозно тези неща — и повярвай, че наистина съжалявам, задето те забърках във всичко това. Скоро ще намеря покой — това нещо няма да издържи дълго. Надявам се да можеш да разчетеш драсканиците ми.

И убий онова нещо — убий го.

Твой Ед

Едва впоследствие успях да прочета всичко това, понеже припаднах някъде към края на третия абзац. Съзнанието отново ме напусна, когато видях и помирисах онова, което лежеше сгърчено на прага, обливано от вълни топъл въздух. Странният пришълец изобщо не помръдваше и не издаваше никакви звуци.

Моят иконом се оказа далеч по-твърд от мен и не изгуби съзнание, когато на сутринта видя цялата картина. Вместо това той просто се обади в полицията. Когато те дойдоха, мен вече ме бяха завели горе и положили в постелята... ала другото нещо продължаваше да лежи там, където се бе строполило през нощта. Полицаяите долепиха кърпички до носовете си, докато се занимаваха с него.

Това, което в края на краищата откриха под странно подобрите дрехи на Едуард, се оказа почти разложен труп. Естествено, костите се бяха съхранили, както и пропуканият от някакъв силен удар череп. По строежа на челюстта и зъбната картина лекарят категорично установи, че черепът е принадлежал на Ейзенат Дерби.

ПОКАЗАНИЯТА НА РАНДОЛФ КАРТЪР

Повтарям ви, господа, че цялото ви разследване е безрезултатно. Задръжте ме тук навеки, ако желаете; хвърлете ме в затвора или ме екзекутирайте, щом ви трябва жертва, за да умилостивите илюзията, която наричате правосъдие; аз обаче не мога да кажа повече, отколкото вече казах. Разправих ви всичко, което съм в състояние да си спомня, с абсолютна искреност. Нищо не е изопачено или прикрито и ако нещо остава неясно, то се дължи на тъмния облак, обгърнал съзнанието ми... както и на обвеаната в тайнственост природа на ужасите, които го създадоха.

Отново ви заявявам, че не зная какво се случи с Харли Уорън, макар и да мисля — почти се надявам, — че той е потънал в покой и забрава, ако изобщо може да съществува подобно нещо. Вярно е, че от пет години бях неговият най-близък приятел и донякъде споделях страховитите му търсения на неизвестното. Не ще отрека, въпреки че паметта ми е неясна и несигурна, че вашият свидетел може да ни е зърнал заедно, както самият той твърди, на хълма Гейнсвил, на път към Голямото кипарисово тресавище, в единайсет и половина през онази ужасна нощ. Дори ще потвърдя, че носехме електрически фенери, лопати и макара с намотана жица и прикрепени инструменти, защото всички тези неща играеха важна роля в единичната тайнствена сцена, връзала се завинаги в разклатената ми памет. Ала за онова, което последва, както и за причината да бъда намерен сам и зашеметен на брега на тресавището следващата сутрин, ще продължа да настоявам, че не зная нищо, с изключение на онова, което ви разказах. Вие ми повтаряте, че в блатото или близо до него няма нещо, което би могло да създаде условията за този страховит епизод. Аз пък ви отговарям, че не зная нищо отвъд онова, което видях. Дали е било видение или кошмар — нещо, на което все още отчаяно се надявам, — това е всичко, което моето съзнание е запазило от случилото се в ония ужасяващи часове, след като се изгубихме от човешки поглед. А защо Харли Уорън не се завърна, той или сянката му — или някоя

безименна твар, която не мога да опиша, — това само той може да каже.

Както вече ви споменах, особените изследвания на Харли Уорън ми бяха добре познати и до известна степен ги споделях. От неговата обширна колекция от странни и редки книги на забранени теми бях прочел всичко, написано на езиците, които владее; ала тези книги бяха единици в сравнение с написаните на непознат за мен език. Мисля, че повечето от тях бяха на арабски; а вдъхновената от дявола книга, която предизвика края — книгата, която той тайно носеше в джоба си, пазейки я ревниво от очите на света, — бе изпълнена с писмени знаци, каквито никъде другаде не бях виждал. Уорън така и не пожела да ми разкрие какво точно имаше в нея. Колкото до същността на нашите проучвания — трябва ли да споменавам отново, че вече не си спомням добре всичко? Това ми се струва висша проява на милосърдие, тъй като изследванията бяха отвратителни и аз ги извършвах по-скоро с неохотна заинтригуваност, отколкото с истинско влечение. Уорън винаги имаше надмощие над мен и понякога се плашех от него. Спомням си как потреперих при изражението на лицето му в нощта преди ужасното събитие, когато той говореше непрекъснато за своята теория, обясняваща защо някои трупове никога не се разлагат, а остават свежи и запазени в гробовете си в продължение на хиляда години. Но вече не се страхувам от него, понеже подозирам, че той се е срещнал с чудовищни стракове отвъд познанията ми. Сега се страхувам за него.

Още веднъж ще кажа, че нямам ясна представа за целта ни през онази нощ. Вероятно тя бе свързана с книгата, която Уорън носеше със себе си — древната книга с неразгадаеми букви, пристигнала от Индия преди един месец, — но се заклевам, че не зная какво сме очаквали да намерим. Свидетелят ви казва, че ни е видял в единайсет и половина на хълма Гейнсвил, поели към Голямото кипарисово тресавище. Сигурно това е вярно, макар че аз нямам отчетлив спомен за него. Картината, оставила незаличими следи в паметта ми, се състои само от една сцена, случила се дълго след полунощ, тъй като чезнещият лунен сърп бе застинал високо в мъгливите небеса.

Мястото беше старинно гробище; толкова древно, че потръпнах при вида на многобройните следи от незапомнени времена. Намираше се в дълбока, влажна падина, обрасла с отвратителна буйна трева, мъх

и пълзящи плевели, над които се стелеше неприятен мирис, абсурдно асоцииран от ленивото ми въображение с гниещ камък. Навред откривах признаци на немара и грохналост и ми хрумна, че ние с Уорън сме първите живи същества, посегнали на смъртоносното безмълвие, царящо сигурно от векове. Над ръба на долината бледият и гаснещ лунен сърп надничаше през зловонните изпарения, отделяни сякаш от катакомбите, и на светлината от колебаещите се, немощни лъчи можех да различа отблъскваща фаланга древни каменни плочи, урни, гробници и мавзолеи — порутени, обрасли с мъх, напоени от влага и донякъде скрити от скверното изобилие на буйния растеж.

Първото ми ярко впечатление за моето собствено присъствие в този страховит некропол представлява моментът, в който двамата с Уорън спряхме пред една почти заличена гробница и хвърлихме в нея няколко тежести, които явно сме носели. Сега се сецам, че имах електрически фенер и две лопати, докато моят спътник бе снабден с подобен фенер и преносимо телефонно оборудване. Нито дума не беше промълвена, тъй като мястото и мисията ни бяха добре известни; затова без излишно бавене хванахме лопатите и започнахме да разчистваме тревата, бурените и пръстта от плоския и архаичен мъртъв дом. След като разкрихме цялата повърхност, състояща се от три огромни гранитни плочи, ние се отдръпнахме, за да огледаме костницата, а Уорън направи някои пресмятания наум. След това той се върна при гроба и използвайки лопатата като лост, се помъчи да повдигне плочата, лежаща най-близо до каменната развалина, представлявала горд паметник в отдавнашните дни, ала не успя и ми направи знак да му помогна. Накрая, след като обединената ни сила разклати камъка, ние напрегнахме мишци, повдигнахме го и го катурнахме на една страна.

Преместването на плочата разкри черен отвор, от който се издигнаха толкова отвратителни газове, че моментално се отдръпнахме с погнуса. Изчакахме известно време и отново доближихме ямата; трябва да отбележа, че този път изпаренията бяха по-поносими. Фенерите ни очертаха горната част на редица каменни стъпала, просмукани от някаква гадна слуз и оградени от влажни, покрити със селитра стени. Това е и моментът, в който за пръв път имам спомен за устна реч — Уорън се обръща надълго и нашироко към мен с любезния

си теноров глас, учудващо невъзмутим на фона на страшната обстановка.

— Съжалявам, че трябва да те помоля да останеш на повърхността — каза ми той, — но би било престъпление да пусна някой с твоя лабилен ум да слезе там, долу. Не си в състояние да си представиш — нито от това, което си чел, нито от онова, което съм ти разказвал — нещата, които ще трябва да видя и върша. Това е дяволска работа, Картър, и не вярвам, че някой без железни нерви би могъл да издържи докрай и да се завърне жив и психически здрав. Не искам да те обидя и Бог ми е свидетел, че съм доволен да си с мен сега, ала отговорността е в известен смисъл моя, а аз не бих могъл да завлека долу човек като теб, обричайки го на смърт или безумие. Пак ти повтарям — изобщо не можеш да си въобразиш какво представлява онова нещо! Обещавам да те държа информиран по телефона за всяка моя стъпка — виждаш, че имам достатъчно жица да отида до центъра на земята и да се върна обратно!

Все още чувам тези хладно произнесени думи и все още помня възраженията си. Отчаяно желаех да придружа приятеля си в тези гробовни дълбини, но Харли бе неумолим. По едно време дори заплаши да провали експедицията, ако продължа да настоявам; заплаха, която се оказа ефективна, тъй като той единствен държеше ключа за операцията. След като получи неохотното ми съгласие, Уорън вдигна макарата и нагласи инструментите. По негова воля аз взех един от тях и се разположих върху някакъв стар и обезцветен от времето надгробен камък, намиращ се близо до зейналото отверстие. Тогава Уорън стисна ръката ми, нарами намотаната жица и се изгуби в неописуемата гробница.

Около минута виждах светлинката на неговия фенер и чувах шумоленето на жицата, която се влачеше подире му; скоро обаче блещукането изведнъж изчезна, сякаш се бе появил неочакван завой в каменното стълбище, а и звукът секна почти толкова бързо. Бях сам, макар и привързан към незнайните дълбини, чиято усамотена повърхност се зеленееше, потънала в мъртвешко безмълвие под трепкащите лъчи на крееция лунен сърп.

Постоянно поглеждах часовника си на светлината на електрическия фенер и се вслушвах с трескава загриженост в телефонния приемник; но за повече от четвърт час не чух абсолютно

нищо. После от слушалката се разнесе слабо пукане и аз извиках с напрегнат глас на приятеля си. Въпреки че бях изпълнен с предчувствия, се оказах напълно неподготвен за думите, които прозвучаха от подземната гробница тъй уплашено и обезпокоено, както никога преди това не бях чувал от устата на Харли Уорън. Той, който ме остави толкова хладнокръвно преди малко, сега се обаждаше отдолу с разтреперан шепот, по-убедителен и от най-силния вик:

— Господи! Ако можеше да видиш това, което аз виждам!

Не съумях да отговоря. Безмълвен, можех само да чакам. След малко неистовият глас се дочу отново:

— Картър, това е страотно — чудовищно — невероятно!

Този път гласът ми не ми изневери и аз излях в предавателя порой от възбудени въпроси. Ужасен, непрекъснато повтарях: „Уорън, какво е това? Какво е това?“

Отново прозвуча гласът на моя приятел, все още пресипнал от страх, но сега и с оттенък на отчаяние:

— Не мога да ти кажа, Картър! То е отвъд всякаква идея или представа! Не се осмелявам да ти кажа — никой не би могъл да го знае и да продължи да живее... Велики Боже! Никога не съм си мечтал, че ще зърна подобно нещо!

Пак тишина, с изключение на потока от хаотичните ми запитвания. След това гласът на Уорън, пропит с най-дива и неистова паника:

— Картър! В името на Бога, сложи обратно плочата и се махай оттук, докато можеш! Бързо! Зарежи всичко и бягай навън! Това е единственият ти шанс! Прави каквото ти казвам и не ме карай да ти обяснявам!

Чух добре тези думи, ала бях в състояние само да повтора безумните си въпроси. Около мен бяха гробовете, тъмнината и сенките; под мен — някаква опасност отвъд пределите на човешкото въображение. Ала това бе нищо в сравнение със заплахата, пред която бе изправен моят приятел, и през пелената на страха почувствах смътно възмущение, че той би ме сметнал за способен да го изоставя при подобни обстоятелства. Още пукане и след известна пауза жалостив вик от Уорън:

— Махай се! За Бога, върни плочата обратно и се омитай оттук, Картър!

Нещо в момчешкия жаргон на моя очевидно обзет от паника другар освободи уменията ми. Станах и изкрещях категоричното си решение:

— Уорън, кураж! Идвам долу!

Ала ето че при тези мои думи тонът на моя слушател се превърна в пронизителен вик, който можеше да бъде роден единствено от върховно отчаяние:

— Недей! Не можеш да разбереш! Твърде късно е... и грешката е изцяло моя. Сложи плочата на мястото ѝ и бягай — вече нищо друго не можеш да направиш нито ти, нито някой друг!

Сетне тонът му се промени отново, като този път придоби по-мека окраска, ала долових, че под булото на загрижеността пак бе пропит от нервна възбуда.

— Побързай, Рандолф, побързай — преди да е станало твърде късно!

Опитвах се да не му обръщам внимание; мъчех се да се изтръгна от вцепенението, което ме беше обхванало, и да изпълня обета си да се втурна долу в негова подкрепа. Ала ето че следващият шепот ме намери все така бездеен и окован във веригите на парализиращ ужас.

— Картър — побързай! Няма смисъл — трябва да тръгнеш — по-добре един, отколкото двама — плочата...

Пауза, пукания, сетне отново немощният глас на Уорън:

— Почти е свършено... покрий тези дяволски стъпала и спасявай живота си... губиш време. Сбогом, Картър! Няма да се видим отново!

Тук шепотът на Уорън се превърна във вик; вик, който изведнъж прерасна в писък, изпълнен с всичкия ужас на вековете...

— Боже мой!!! Тези адски същества — та те са ЛЕГИОНИ!!! Господи! Махай се! Махай се! МАХАЙ СЕ!!!

Сетне настъпи тишина. Не зная колко безкрайни епохи седях вцепенен; шепнещ, мълвящ, зовящ, крещящ в телефона. Отново и отново през тези епохи аз шепнех и мълвях, зовях, виках и крещях: „Уорън! Уорън! Отговори ми — там ли си?“

И точно тогава ме връхлетя върховният ужас — невероятното, немислимото, почти неизразимото. Споменах, че сякаш бяха изминали епохи, откакто Уорън изкрещя последното си обезнадеждено предупреждение, както и че моите собствени викове сега разрушаваха тайнственото безмълвие. Ала след известно време се появи ново

пукане в слушалката и аз инстинктивно напрегнах слуха си до краен предел. Отново извиках: „Уорън, там ли си?“ и в отговор чух онова, което спусна мрачния воал над моя разсъдък. Не, господа, не се опитвам да обясня това нещо — този глас, — нито мога да се осмеля да го опиша подробно, защото още първите думи взривиха съзнанието ми и създадоха умствена пустота, простираща се до времето на събуждането ми в болницата. Трябва ли да спомена, че гласът беше дълбок, кух, пихтиест, далечен, неземеен, нечовешки, обезпльтен? Какво да кажа? Това бе краят на моите преживявания, това е краят и на моя разказ. Чух го и не зная нищо повече — чух го, застинал и вцепенен в това незнайно гробище в падината, сред ронещите се плочи и порутените надгробни камъни, противната растителност и зловонните изпарения, чух го добре от затъntenите глъбини на този отворен пъклен гроб, докато наблюдавах танца на безформените лешоядни сенки под прокълнатата чезнеща луна.

Ето какво изрече онзи кошмарен глас:

— Глупако, Уорън е МЪРТЪВ!

ПЛЪХОВЕ В СТЕНИТЕ

На 16 юли 1923 година, след като и последните възстановителни работи приключиха, най-накрая се преместих в „Ексхем Прайъри“. Реставрацията се оказа грандиозно дело, понеже от пустеещата сграда бяха останали единствено порутените стени и тя приличаше на развалина от войната. Това обаче беше родното място на моите предци и поради тази причина изобщо не жалех разходите. Никой не живееше в имението след трагедията, случила се по време на царуването на Джеймс Първи — тогава по изключително зловец, макар и напълно необясним начин, бяха загинали самият стопанин, пет от децата му и неколцина слуги. Единственият оцелял член на семейството беше третият син на барона — мой непосредствен предтеча, — който бил принуден да напусне дома в търсене на спасение от страха и подозрението.

След като този трети син бил обявен за убиец, имението било конфискувано от короната. Той не направил никакъв опит да се защити или възвърне своята собственост. Обхванат от ужас, по-силен от угризенията на съвестта и дълга пред закона, моят праотец имал едно-единствено желание — никога повече през живота си да не види замъка отново. Така Уолтър де ла Поър, единайсети барон на Ексхем, избягал във Вирджиния, където станал родоначалник на фамилия, известна през следващото столетие като Делапоър.

„Ексхем Прайъри“ останало необитаемо за известно време, а после било присъединено към земята на семейство Норис. Сградата се ползвала с вниманието и силния интерес на учените, изследващи нейната сложна архитектура, в която се преплитали готически кули на саксонска или римска основа с още по-древен фундамент — най-вероятно с друидски или келтски произход. Този фундамент бил изключително своеобразен — от едната си страна се прилепял плътно до солидната варовикова скала, издигаща се на края на стръмна пропаст, от чийто ръб се откривала гледка към пустинната долина,

която се намирала на пет-шест километра западно от селцето Анчестър.

Колкото тази реликва привличала към себе си архитектите и археолозите със своята памет за забравените векове, толкова била ненавиждана и обругавана от местните жители. Тази ненавист се зародила още по времето, когато тук са живели моите прадеди, и не е изчезнала дори и сега, когато всичко вече е покрито с мъх и плесен, а разрухата е разперила мрачните си криле над постройката. И ден не съм прекарал в Анчестър, в който да не чуя, че произлизам от прокълнат дом. Да не говорим, че през тази седмица работниците взривиха „Ексхем Прайъри“ и сега бързат да изравнят със земята развалините. Винаги съм познавал в детайли родословното дърво на моето семейство, известен ми е също така и фактът, че моят първи американски предшественик е заминал за колониите при доста странни и мъгляви по своя характер обстоятелства. Не са ми известни подробностите, понеже в семейство Делапоър имаше неписана традиция да не се разравя миналото. За разлика от нашите съседи плантатори, ние не се хвалехме с предци, участвали в кръстоносните походи, герои на Средните векове или Ренесанса; всички исторически свидетелства за миналото на фамилията се съхраняваха грижливо в запечатан плик, който до Гражданската война се предаваше на най-големия син от бащата с едно-единствено изискване — да бъде отворен едва след смъртта на последния. Основанията за гордост бяха придобити от нашия род в самата Америка и вирджинските Делапоър винаги са се ползвали с уважение в обществото, макар и да са били малко затворени и необщителни.

По време на войната нашето благополучие се бе поразклатило, тъй като беше изгорен Карфакс — семейният дом, разположен на брега на реката Джеймс. По време на тези безумни събития загина моят престарял дядо, а заедно с него пропадна и пликът, в който бяха заключени тайните на нашето минало. Тогава съм бил на седем години, но прекрасно си спомням този ден — виковете на войниците от Конфедерацията, писъците на жените, стенанията и молитвите на негрите. Баща ми по това време беше в армията, отбраняваща Ричмънд, и след многобройни и досадни формалности аз и майка ми се отправихме през фронта към него.

След края на войната всички се преместихме на север, откъдето беше родом майка ми; възмъжах и достигнах разцвета на силите си именно там, превръщайки се в истински първокласен янки. Нито баща ми, нито аз знаехме нещо за загадъчния плик, съдържащ семейните тайни; аз се впуснах в бесните въртопи на бизнеса, който започнах в Масачузетс, загубвайки всякакъв интерес към тъмното и незнайно минало на своя род. Ако само подозирах за какво ставаше дума, никога не бих измъкнал „Ексхем Прайъри“ от обятията на прилепите, паяжините и всепобеждаващия мъх.

През 1904 година баща ми почина, без да остави никакво послание нито за мен, нито за единствения ми син — Алфред, — когото отгледах и възпитах сам, тъй като майка му почина, когато той беше на десет години. Именно това момче измени порядките в семейната традиция. Аз бях в състояние да му разкажа само някакви свои предположения за миналото на рода ни, ала по време на войната, когато заемаше поста офицер в авиацията и служеше в Англия, той ми написа за някои интересни легенди, касаещи нашето семейство. Очевидно Делапър имаха ярко и донякъде зловещо минало, за което моят син узнал от своя приятел Едуард Норис, капитан от Кралските военновъздушни сили, чиито имения се намираха в близост до нашия семеен замък край Анчестър. Поверията на местните селяни бяха толкова колоритни и невероятни, че по тях можеше да се напише цял роман. Естествено, самият Норис не ги взимаше на сериозно, но те бяха заинтригували моя син и той сподели с мен впечатленията си от тях. Именно тези легенди пробудиха у мен интереса към нашите отвъдокеански корени и ме накараха да реставрирам живописния старинен замък, който капитан Норис бе показал на Алфред и му бе предложил да го закупи от своя чичо — настоящият собственик на имението — за съвсем незначителна сума.

И така, през 1918 година моя милост възвърна „Ексхем Прайъри“ отново във владение на нашия род. Трябваше обаче да отложи плановете си за реставрация, тъй като синът ми беше тежко ранен във войната и се завърна като инвалид. През тези две години, които му останаха да живее, аз се интересувах главно от здравето му, като прехвърлих дори бизнеса си на своите партньори.

През 1921 година останах съвсем сам — лишен от деца, жена и амбиции и намиращ се на прага на старостта. Единственото, което ми

оставаше да направя, бе да се заема с възстановяването на отново придобития дом. През декември отидох в Анчестър и се запознах с капитан Норис, който се оказа приятен, пълничък млад човек, имащ изключително високо мнение за без време починалия ми син. Той ми оказа неоченима помощ както в събирането на местните предания, така и по отношение на плановете за възстановителните работи. Самият замък не ме впечатли чак толкова — стърчаща на края на пропастта купчина от порутени древни развалини, покрита с лишеи и надупчена от гнезда на врани, от чиито кули не се бе запазило нищо, с изключение на голите стени и продънените подове.

Постепенно пред мен започна да се възражда величественият образ на имението, в което бяха живели моите предци преди повече от триста години. Ала ето че когато се зах да наемам работници за реставрацията, веднага се сблъсках със силата на местните суеверия — никой не искаше да работи на това място, тъй като древните страхове и ненавистта на хората от Анчестър бяха все още живи. Ето защо трябваше да отскачам до по-отдалечени райони, откъдето да наемам работна ръка. Поверията на кореняците обаче бяха толкова силни, че понякога дори и работниците, наети от доста далечни места, се разбягваха и изоставяха работата, подразбрали това-онова от местните жители.

Моят син ми беше разказал, че когато бил в Анчестър, го избягвали само заради това, че бил един от рода Де ла Поър. Сега и аз почувствах нещо подобно върху себе си и дълго убеждавах селяните, че почти нищо не знам за миналото на рода си. Даже и след това те продължиха да ме недолюбват, поради което единствено благодарение на Норис и неговата помощ продължих да се занимавам със събирането на легендите. Изглежда хората не можеха да ми простят, че имам намерение да възстановя този ненавистен замък, който символизираше нещо ужасяващо за тях и който те възприемаха едва ли не като леговище на отвратителни демони и чудовища.

Анализирайки събраните от Норис предания и съпоставяйки ги с изследванията на учените, проучвали руините, стигнах до извода, че „Ексем Прайъри“ е бил издигнат на мястото на изключително древен храм от времето на друидите или дори още преди тази епоха, безспорен съвременник на Стоунхендж^[1].

Малцина се съмняваха в отвратителния характер на ритуалите, които навярно са се извършвали тук, и имаше догадки, че впоследствие тези обреди са се втели в култа към Кибела^[2], изобретен от римляните.

В подземните помещения се бяха запазили остатъци от старинни надписи, от които можеше да се прочете следното: „DIV... OPS... MAGNA. MAT...“. Това свидетелстваше за култа към Magna Mater, Богинята-майка, мрачният характер и ритуали на който нееднократно са били забранявани на римските граждани. Навремето в Анчестър е бил разположен лагерът на трети августиански легион и както сочат свидетелствата, храмът на Кибела процъфтявал и бил винаги изпълнен с поклонници, извършващи безброй церемонии под ръководството на фригийските жреци. Легендата гласи, че крахът на старата религия не сложил край на безчислените оргии в храма, а жреците приели новата вяра, без да изменят на стария си начин на живот. Тайните церемонии не се прекратили и след падането под римско владичество, когато някои сакси възстановили разрушения храм и основали там център на нов култ, от който се страхували във всички кралства на Албион, придавайки на сградата съхранилия се и до наши дни облик.

Около 1000-ата година мястото се споменава в хрониките и летописите като крепост-манастир, приютяващ странен и могъщ монашески орден, заобиколен от огромна, неоградена градина, тъй като никой не се осмелявал да пристъпи наблизко. Когато викингите завладели Англия, те не разрушили замъка, ала по време на норманското владичество той видимо западнал. Поне нямало никакви възражения, когато през 1261 година Хенри Трети дарил замъка на моя праотец Гилбърт де ла Поър, първият барон на Ексхем.

До този момент репутацията на рода ми е била съвършено неопетнена, но после изглежда се случило нещо. В летопис от 1307 година се споменава един Де ла Поър, който бил „проклет от Господа“, а в народните предания замъкът, построен на мястото на езическото светилище, се превърнал в злокобно и страшно място. Тези сказания всявали суеверен страх, засилен от множеството недомлъвки и мрачни догадки. Те представят моите предци като някаква раса от демони, на фона на които маркиз Дьо Сад и Жил дьо Ре изглеждат като невинни дечица, и им приписват вината за многобройните случаи на изчезвания на местни хора, случващи се в продължение на векове.

Най-големите чудовища в тези легенди очевидно са били самите барони и техните преки наследници. Ако някой владетел на замъка случайно се оказал добър и порядъчен човек, то той неизменно умираше от бърза и необяснима смърт и го замествал нов стопроцентов злодей. Сякаш при бароните на Ексхем е имало някакъв таен вътрешносемеен тъмен култ, който не бил отворен дори за всички членове на семейството и се ръководел от най-старшия в рода. Изглежда се е основавал не само на кръвно родство, ала и на определени наклонности, понеже към него принадлежали и хора, нямащи пряка кръвна връзка с фамилията. Например на лейди Маргарет Тревър, съпруга на Годфри — вторият син на петия барон на Ексхем — ѝ приписвали тайнствените убийства на деца по целия окръг, а страховитите истории за зловещата жена-демон, чийто несъмнен прототип е била лейди Маргарет, и досега се разказват из пограничните райони на Уелс. В баладите и народното творчество се споменава, макар и по друг повод, ужасната история на лейди Мери де ла Поър, която се омъжила за херцога на Шрусфилд и съвсем скоро след сватбата била убита от него и майка му. Свещеникът, на когото те се изповядали за стореното тайно престъпление, благословил убийците и опростил греховете им.

Подобни митове, изпълнени с груби предрасъждания, много ме дразнеха. Особено ми беше неприятно трайното и устойчиво недоверие спрямо моя род. Обаче не можех да асоциирам тези тъмни предания за моите предци с единствения известен ми скандал, засягащ непосредствен мой роднина. Става дума за братовчед ми Рандолф Делапоър от Карфакс, който след завръщането си от мексиканската война отиде сред негрите и се превърна в нещо като вуду-жрец.

По-малко ме занимаваха мъглявите сплетни за воплите и стоновете в пустинната, брулена от вятъра долина, простираща се под варовиковата скала; за мириса на разложение, носещ се от гробовете след пролетните дъждове; за попадналото под копитата на коня на сър Джон Клейв бяло същество, което издавало пищящи и мляскащи звуци; както и за слугата, който полудял, след като видял нещо в имението на дневна светлина. Всичко това не представляваше нищо повече от банални страшни приказки, а по онова време аз бях непоклатим скептик. По-трудно беше да се обяснят случаите на изчезнали селяни, макар че през Средните векове това не е било

голяма рядкост. Смъртта би могла да бъде награда за проявеното извънредно любопитство и навярно по стените на околните крепости е било пълно с отрязани, забучени на върха на копията глави.

Някои от легендите бяха толкова необичайни и живописни, че почувствах съжаление, задето не се бях занимавал повече със сравнителна митология през младостта си. Едно от поверията например обясняваше необикновената реколта от долнокачествени плодове и зеленчуци в градините с обстоятелството, че служели за храна на долитащите всяка нощ в имението дяволи с криле на прилепи, устройващи си сабат. Но най-ярко от всички беше преданието за пльховете. Веднъж, три месеца след трагедията, довела до изоставянето на замъка, цяла армия алчни паразити като лавина се изсипали от имението, изядайки всичко, което срещнали по пътя си — кокошки, котки, кучета, прасета, овце. Яростта им утихнала едва тогава, когато изяли и двама селяни. Около този призрачен легион от гризачи се бе създал цял цикъл от легенди, всяващ ужас и страх в селските домове.

Ето какви неща научавах, докато се занимавах с реставрационните работи по къщата на своите предци. В никакъв случай не трябва да се мисли, че гореспоменатите селски приказки по някакъв начин са определяли моята психологическа нагласа или умонастроение. Освен това капитан Норис и учените, които ми помагаха, постоянно ме подкрепяха. След две години реставрацията беше завършена и огромните разходи напълно се оправдаха. С гордост разглеждах просторните стаи, облицованите с дъбова ламперия стени, сводестите тавани, стреловидните прозорци и широките стълби.

Всички черти на Средните векове бяха грижливо съхранени, а съвременните детайли се вписваха естествено в старинния интериор. Домът на моите предци беше възстановен и единственото, за което мечтаех сега, бе да утвърдя в околността добрата репутация на своя древен род, чийто последен представител бях самият аз. Възнамерявах да се заселя тук и да докажа на всички, че Де ла Поър (бях възобновил оригиналното изписване на нашата фамилия) съвсем не са никакви дяволи или врагове на човечеството. Комфортът ми се увеличаваше и от обстоятелството, че независимо от средновековния облик, всички интериори бяха нови и не ме заплашваха нито старите паразити, нито древните привидения.

Както вече казах, на 16 юли 1923 година се нанесох окончателно в замъка. Домакинството ми се състоеше от седмина слуги и девет котки, които по принцип са сред любимите ми животни. Най-старата ми котка — Нигърман — бях донесъл от Масачузетс, а с останалите се сдобих, докато живеех у капитан Норис по време на реставрацията.

В продължение на пет дни разполагахме с пълно спокойствие, а аз прекарвах времето си в класифициране на събраните сведения за нашето семейство. Успях да намеря доста подробна информация за последната тукашна трагедия и отчаяното бягство на Уолтър де ла Поър, като си казах, че това вероятно представлява част от документа, предаван по наследство от баща на син и унищожен по време на пожара в Карфакс. Излизаше, че обвиненията в убийството на всички спящи обитатели на замъка (с изключение на четиримата доверени слуги), насочени към моя праотец, съвсем не са лишени от основания. Две седмици преди случилото се той направил някакво потресаващо и променило цялостното му поведение откритие, за което, ако не се броят отделните намеци, не разказал на никого, освен на слугите, които му оказали съдействие и след това изчезнали безследно.

Тази очевидно преднамерена касапница, жертви на която станали бащата, тримата братя и двете сестри, обаче била възприета съвсем не тъй, както човек би очаквал, от селяните, а и властите сякаш се постарали да не забележат нищо, в резултат на което на виновника се удало да стигне безнаказан до Вирджиния. Плъзналата мътва разказвала, че той уж спасил Земята от някакво древно проклятие. Какво представлявало откритието, подтикнало го към извършването на ужасната постъпка, само можех да гадая. На Уолтър де ла Поър без съмнение са му били добре известни зловещите предания, засягащи семейството му, така че едва ли точно те биха могли да му окажат такава рязка промяна. Дали пък не е станал неволен свидетел на някой отблъскващ древен ритуал? А може би е намерил някакъв страховит символ в имението или из неговите околности, който му е отворил очите за много неща? В Англия са го помнели като срамежлив и тих юноша, а във Вирджиния правел впечатление на предпазлив и внимателен, ала в никакъв случай жесток човек. В дневника на знатния пътешественик Франсис Харли от Белвю той е описан като образец за чест, достойнство и изисканост.

Първото предзнаменование за свръхестествените събития, случили се впоследствие, се яви на 22 юли, но тогава почти никой не му обърна нужното внимание. Случаят бе толкова обикновен и незабележим, че е странно как изобщо някой го забеляза, тъй като на мене ми беше чужда мнителността, а слугите ми бяха хора разумни и трезвомислещи. Да не говорим, че всичко в замъка, като изключим старите стени, бе направено наново.

Това, което си припомних впоследствие, беше обстоятелството, че моят стар и флегматичен черен котарак, чиито настроения и привички познавах толкова добре, ми се стори неестествено възбуден и обезпокоен. Той нервно обикаляше от стая в стая, очевидно раздразнен и смутен от нещо, като постоянно душеше и сумтеше покрай стените. Прекрасно съзнавам, че това звучи извънредно банално — като тривиален разказ за призраци, в който незаменимото куче винаги ръмжи, преди господарят му да види бялата фигура на привидението, — но просто не мога да потисна впечатлението си.

На следващия ден един от слугите ми се оплака, че всички котки в къщата са обезпокоени от нещо. Той ме посети в кабинета ми — просторно помещение, разположено на втория етаж, облицовано с тъмна дъбова ламперия, със сводести арки и огромен трикрилен готически прозорец, откъдето се разкриваше гледка към варовиковата скала и пустинната долина. Докато слугата говореше, наблюдавах как Нигърман обикаля покрай западната стена на кабинета и драска по новите панели от облицовката, прикриващи древните стени.

Казах на човека, че вероятно камъните под ламперията отделят някакъв мирис или изпарения, недоловими за човешките сетива, ала въздействащи на тънкото обоняние на котките. Наистина мислех така и когато слугата предположи наличието на мишки или плъхове, му отговорих, че тук не е имало никакви гризачи, откакто сградата е необитаема, а това прави повече от триста години! Даже полските мишки трудно биха се добрали дотук заради високите стени, пък и никой не ги беше забелязвал наоколо досега. През същия ден се отбих у капитан Норис, който ме увери, че звучи абсурдно полските мишки изведнъж — без никаква причина, а просто ей така — да се втурнат към стените на замъка.

Вечерта, след като си поговорих, както обикновено, с прислугата, се оттеглих в спалнята в западната кула, която бях избрал за себе си.

От кабинета към нея водеше стара каменна стълба, след което се минаваше по къс коридор, изцяло изграден наново. Спалнята представляваше кръгло помещение с много висок таван и стени без ламперия, но за сметка на това драпирани с гоблени, които аз самият бях купил в Лондон.

След като пузнах Нигърман в стаята, затворих тежката готическа врата и се съблякох на светлината от електрическите лампи, изящно имитиращи свещи. После загасих осветлението и легнах на огромното легло, снабдено с балдахин, а преданият котарак галъовно замърка в краката ми. Не дръпнах завеските на балдахина — вместо това предпочетох да се наслаждавам на гледката, откриваща се през тесния прозорец. В небето се виждаше красиво сияние, което обагряше прозореца и хвърляше прелестни отблясъци по изящната му декорация.

По някое време сигурно съм заспал, защото си спомням, че внезапно напуснах страната на странните сънища благодарение на рязкото движение на скочилата от мястото си котка. На слабото сияние, идващо от прозореца, успях да мярна силуета на Нигърман — главата му бе протегната напред, предните му лапи бяха едва подгънати и почиваха на глезените ми, а задните — изпънати и напрегнати като струни. Той съсредоточено се взираше в някаква точка в стената, западно от прозореца. На пръв поглед не видях нищо особено в тази точка, но независимо от това приковах очи в нея.

И докато гледах, осъзнах, че котаракът ненапразно бе развълнуван. Стори ми се, че гоблените едва забележимо помръдват, ала не давам гаранции за това. Обаче мога да се закълна в обстоятелството, че ясно чух отчетливото трополене на множество плъхове или мишки зад драпировката. След миг котката вече бе скочила върху един от гоблените и го събори на пода, разкривайки влажна и старинна каменна стена, измазана съвсем наскоро от работниците. По нея обаче нямаше никакви следи от каквито и да било гризачи.

Нигърман яростно подскачаше нагоре-надолу по този участък от стената, раздирайки с ноктите си падналия гоблен и опитвайки се да напъха лапичките си между стената и покрития с дъбови дъски под. След като не намери нищо, той се върна в леглото и отново се намести

до краката ми. Аз не бях помръднал от мястото си, но повече не успях да заспя през тази нощ.

На сутринта разпитах всички слуги, ала никой от тях не беше забелязал нещо странно, с изключение на готвачката, която се сети за котката си, спяща на перваза на притворения прозорец. Та тази котка се размяукала по никое време, събуждайки жената, след което се втурнала навън през полуотворената врата и се понесла надолу по стълбите.

Отидох да си подремна докъм обед, а после наминах към капитан Норис, който много се заинтригува от моя разказ. Тези произшествия — колкото незначителни, толкова и любопитни — развълнуваха въображението му и той веднага си припомни някои зловещи местни поверия. Бяхме силно озадачени от присъствието на плъховете и Норис ми зае малко отрова и капани за мишки, които аз дадох на слугите, нареждайки им да ги разположат на стратегически места из замъка.

Нея вечер заспах твърде рано, но имах ужасни кошмари. От голяма височина се вирах в обляна в здрач пещера, където, затънал до колене в мръсотия, белобрад демон свинар гонеше с тояга някакви подпухнали и гъбести същества, които ме изпълниха с непоносимо отвращение. После той изведнъж се спря и кимна на някого с глава. В следващия момент огромно гъмжило плъхове се изсипа в зловонната бездна, изяждайки и зверовете, и него.

От този гаден сън ме измъкнаха внезапните движения на Нигърман, който спеше до краката ми, както винаги. Нямаше защо да се питам за причината за неговото поведение — той изтягаше гръб, ръмжеше, съскаше и драскаше с нокти краката ми, — понеже отвсякъде се чуваше как из стените бродят огромни плъхове. Този път нямаше сияние, което да ми помогне да видя дали вече възстановените гоблени се мърдат, ето защо побързах да запаля осветлението.

Лампите едва бяха светнали, когато потреперих при гледката, разкрила се пред очите ми. Цялата драперия по стените се движеше по отвратителен начин — сякаш беше жива, — а изображенията върху гоблените досущ напомняха някакъв особен танц на смъртта. Това движение изчезна изведнъж в един момент, а заедно с него секнаха и звуците. Скочих от леглото, сграбчих дългата дръжка на металическата грейка и повдигнах един от гоблените, за да проверя какво има отдолу.

Насреща ми се белееше единствено голата стена и дори котаракът престана да нервничи. Когато проверих разположения в спалнята капан, открих, че всички вратички са затръшнати, ала няма и следа от онова, което се е хванало или избягало.

И дума не можеше да става за по-нататъшен сън, затова запалих една свещ, излязох с котката в коридора и се запътих към стълбището, водещо до моя кабинет. Но едва бяхме стигнали до каменните стъпала, когато Нигърман рязко се втурна напред и изчезна. Докато слизах по стълбите, до мен достигнаха определени звуци от горния етаж, които просто нямаше как да сбъркам.

Дъбовата ламперия гъмжеше от плъхове, а Нигърман се мятеше с яростта на ловец, изгубващ плячката си. Като стигнах до края на стълбите, запалих лампите, но този път шумовете не стихнаха. Плъховете продължаваха да беснеят, а крачката им трополяха с такава сила, че можех да определя посоката им на движение. Навярно тези създания, безчет на брой, извършваха някаква грандиозна миграция от високите части на замъка към подземие то или още по-дълбоко — към невъобразимите недра на земята.

Чух стъпки в коридора и в следващия момент двама слуги отвори ха масивната врата. Оказа се, че всички останали котки са започнали изведнъж да съскат и извиват гърбове, след което се понесли по стълбите и сега мяукали и драскали по заключената врата на подземие то. Попитах ги не са ли чули плъховете, на което получих отрицателен отговор. Понечих да ги накарам да обърнат внимание на шумовете в ламперията, но изведнъж осъзнах, че те бяха престанали.

Съпроводен от слугите, слязох до вратата на подземие то, ала котките вече се бяха разбягали. Реших да оставя изследването на криптата за по-късно и започнах да разглеждам капаните. Всички бяха щракнали, но нито един не беше уловил нещо. Прекарах остатъка от нощта в кабинета, където се отдадох на размишления и си припомних всички древни легенди за замъка, отбелязвайки, че никой, освен котките и мен не беше чул плъховете. Успях да подремна докъм обед в библиотеката, удобно разположил се в мекото кресло, което изобщо не се връзваше със средновековния интериор. После позвъних на капитан Норис, който се съгласи да намине насам и да ми помогне с изследването на подземие то.

Не намерихме нищо необичайно, ала бяхме силно развълнувани от обстоятелството, че криптата е била построена още по римско време. Всяка ниска арка и масивно стълбище носеше отпечатъка от ръката на римски майстор — но не онова западащо римско строителство от времето на саксите, а строгия и хармоничен класицизъм от епохата на цезарите. По стените имаше множество надписи, педантично описани от археолозите, които често бяха посещавали и изследвали мястото — от рода на „P. GETAE. PROP... TEMP... DONA...“ и „L. PRAEC... VS... PONTIFI... ATYS...“.

Споменаването на Атис ме накара да потръпна, понеже бях чел Катул и знаех за отворотелните обреди^[3] в чест на това източно божество, чийто култ беше до голяма степен смесен с култа към Кибела. На светлината на фенерчетата ние с Норис упорито се опитвахме да разгадаем полуизтритите рисунки върху донякъде неправилните четириъгълни каменни блокове, служили в античността за олтари, ала без особен успех. Спомнихме си, че едно от изображенията — слънце с лъчи — според учените има неримски произход и се предполага, че римските жреци са заимствали тези олтари от някакъв по-стар и може би първобитен храм или светилище, разположено на същото място. На един от тези олтари се забелязваха неопределени кафеникави петна, които ме накараха да се зачудя за произхода им. Най-големият олтар се намираше в центъра на помещението и повърхността му недвусмислено говореше, че там се е палел огън — най-вероятно на него са изгаряли принесените в жертва.

Именно в тази гробница, пред чиято врата беснееха и фучаха котките, ние с Норис решихме да прекараме нощта. Слугите домъкнаха дивани от горните помещения и аз се разпоредих да не обръщат внимание на нощната суетня на котките. Взех Нигърман със себе си, тъй като разчитах на неговата котешка интуиция. Решихме да затворим плътно масивната дъбова врата, след което запалихме фенерите и започнахме да чакаме.

Криптата бе разположена много дълбоко в основата на замъка, чийто фундамент най-вероятно се губеше далеч навътре във варовиковата скала, надвиснала над пустинната долина. Не се съмнявах, че неизвестно откъде взелите се плъхове са се насочили именно натам, макар и да не знаех защо. Докато лежахме в очакване,

от време на време се потапах в недълбока дрямка, от която ме изваждаха неспокойните движения на котарака до краката ми.

Сънят ми беше нездрав и приличаше на онзи, който ми се бе присънил предишната нощ. Отново видях здрачната пещера и свинаря с отвратителните гъбести същества, потънали в мръсотията — но сега те изглежда се бяха приближили, защото ги виждах много по-ясно и подробностите бяха дотолкова отчетливи, че даже можех да различа лицата на създанията. След като съзрях разплутите черти на едно от тях, се пробудих с такъв вик, че Нигърман рязко скочи настрана, а капитан Норис, който изобщо не бе успял да заспи, гръмко се разсмя. Ако знаеше причината за реакцията ми, надали щеше да се смее толкова, но в онзи момент и аз не помнех нищо от съня си. Върховният ужас често парализира паметта по милостив начин.

Когато всичко започна, Норис ме събуди от кошмара, в чиито обятия отново бях попаднал, като лекичко разтърси рамото ми и предложи да се вслушам в котките. Иззад плътно затворената врата се долавяше сърцераздирателно мяукане и стържене на нокти, а Нигърман, без да обръща внимание на възбудата на своите сродници отвън, се носеше покрай голите каменни стени, от които се чуваше същият звук на трополящи плъхове, смутил съня ми предишната нощ.

Остър страх прониза цялото ми същество, тъй като тук очевидно ставаше нещо анормално и напълно необяснимо. Плъховете (освен ако това не бяха халюцинации, на които бяхме подвластни само аз и котките) се движеха из вътрешността на здравите римски стени, които до този момент смятах за изградени от монолитни каменни блокове... А може би действието на водата за повече от седемнайсет столетия си е казало думата и е довело до появата на тунели, през които гризачите да могат без усилие да провират своите тела? Дори и да беше така и там да имаше живи същества, а не някакви призраци, защо, по дяволите, Норис не ги чуваше? Защо все ми сочеше към бягащия Нигърман и драскащите котки навън, а не бе в състояние да забележи главната причина за тяхното ненормално поведение?

Някъде по това време, когато най-накрая успях, колкото се може по-спокойно и логично, да му разкажа за странните шумове, които си мислех, че чувам, до ушите ми достигнаха последните заглъхващи звуци от движението на плъховете. Те сякаш се бяха просмукали още по-надолу, дълбоко под най-дълбокото подземие, и в главата ми се

зароди впечатлението, че като че ли цялата скала се е напълнила с припкащи гризачи. Норис не прояви очаквания от мен скептицизъм, напротив — изслуша ме съвсем внимателно и изглежда беше развълнуван. Той ми обърна внимание на обстоятелството, че котките пред вратата са прекратили своята глъчка и сякаш са последвали плъховете. Обаче Нигърман отново бе неспокоен и сега бясно драскаше по основата на олтара в центъра на помещението — малко по-близо до дивана на Норис, отколкото до моя.

В този момент страхът ми от неизвестното беше изключително силен. Случваше се нещо невероятно. Виждах, че капитан Норис — човек материалист, къде-къде по-млад и по-здрав от мен — също беше разтревожен не на шега, вероятно поради факта че цял живот бе слушал местните легенди. В момента не ни оставаше нищо друго, освен да гледаме как старият черен котарак неуморимо снове около основата на олтара, от време на време поглеждайки към мен и мяукайки по същия начин, както когато искаше да му дам нещо за ядене или да сторя нещо за него.

Сега Норис беше приближил фенера по-близо до олтара и съсредоточено разглеждаше участъка, където Нигърман драскаше с нокти. После безмълвно коленичи и започна да откъртва старите вековни лишеи, за да огледа по-добре мястото, където тежката плоча се съединяваше с пода. Не намери нищо там и вече тъкмо се изправяше, когато случайно забележах едно тривиално обстоятелство, което ме накара да потрепера, въпреки че то само потвърждаваше моите вече оформили се подозрения.

Споделих тревогата си пред Норис и за известно време и двамата наблюдавахме напрегнато простия и неоспорим феномен — пламъкът на фенера, поставен в близост до олтара, едва забележимо се отклоняваше, както става обикновено при наличието на някакво течение. Въздушната струя, причиняваща това отклонение, без съмнение идваше от цепнатината между пода и олтара, от същото онова място, където Норис бе изчегъртвал лишеите.

Остатъка от нощта прекарахме в добре осветения кабинет, нервно обсъждайки по-нататъшните си действия. Самото откритие, че под древната римска зидария съществува още едно, по-дълбоко подземие, още неоткрито от никой от работилите тук многобройни археолози, бе достатъчно, за да се развълнува човек. Какво да се каже,

когато прибавим зловещите легенди, съпътстващи замъка! Възбуденото съзнание подсказваше две възможности — или да напуснем имението завинаги, поддавайки се на безбройните суеверия, или да наберем смелост и да се решим на приключение, което да ни срещне с безликите ужаси, които навярно ни очакват в неznайните дълбини.

На сутринта се решихме на компромис — да отидем в Лондон, където да съберем група професионални археолози, с чиято помощ да разкрием тайната. Трябва да спомена, че преди да напуснем криптата, се помъчихме да помръднем олтара, ала усилията ни бяха безуспешни. Той несъмнено представляваше някаква врата към плашещата неизвестност, а какви ли тайни криеше тя, по-подготвени от нас хора щяха да разберат.

По време на дългия си престой в Лондон ние се срещнахме и поговорихме с петима учени, безспорно авторитетни хора, на чиято дискретност можехме да разчитаме, в случай че в хода на по-нататъшните изследвания изплуват някакви неприятни семейни тайни. Когато се запознаха с предоставените от нас факти, догадки и всевъзможни легенди и предания, касаещи мястото, те не само не започнаха да ни се смеят, а и проявиха искрен интерес и съчувствие. Няма нужда да назовавам имената на всички, но мога да отбележа участието на сър Уилям Бринтън например, чиито изследвания по разкопките в Троада го бяха превърнали в едно от най-големите съвременни светила в областта на археологията. Когато влакът за Анчестър, събрал цялата ни група, най-накрая потегли, аз изведнъж се почувствах пред прага на ужасяващи открития. Не знам — може би ми е подействала и съвпадналата с началото на експедицията ни внезапна смърт на нашия президент, която хвърли в траур мнозина американци от двете страни на океана.

Вечерта на 7 август пристигнахме в „Ексхем Прайъри“, където узнахме от прислугата, че по време на нашето отсъствие нищо необичайно не се е случило. Котките — дори и старият Нигърман — бяха съвсем спокойни и нито един капан в имението не бе щракнал. Възнамерявахме да пристъпим към изследванията на следващия ден, а междувреме се заех да разпределя гостите по стаите им.

Самият аз си останах в своята спалня в кулата, а Нигърман, както винаги, се бе разположил в краката ми. Заспах бързо, ала веднага ме

върхлетяха кошмарите. Сънувах римско празненство, на което — в центъра на вниманието — имаше покрито блюдо, криещо нещо страшно. После отново се появи онзи зловец със свинаря и неговото слузесто стадо, газещо в мръсотията на обвитата в здрач пещера. Когато се събудих, вече се бе зазорило и отдолу се чуваха приятните познати звуци от шетането на подранилата прислуга. Плъховете — истински или призрачни — не ме бяха обезпокоили и Нигърман още си спеше сладко-сладко. Слизайки долу, забелязах, че из целия замък цари небивало спокойствие. Един от изследователите, Торнтън, доста нелепо се опита да обясни възцарения се покой с обстоятелството, че определени сили вече ми били показали веднъж това, което трябвало да видя.

Всичко беше готово за работа и към 11 часа, въоръжени с мощни електрически фенери и специални инструменти, ние слязохме в подземията и затворихме вратата след себе си. Нигърман беше с нас, понеже учените се съгласиха, че сетивата му ще ни бъдат от голяма полза при евентуална среща с плъховете. Разгледахме набързо римските надписи и особеностите на олтара, тъй като трима от учените вече ги бяха виждали, а останалите бяха чели описанията им. Цялото ни внимание бе съсредоточено към централния олтар и след не повече от час сър Уилям Бринтън успя да задейства някакъв непознат механизъм, чрез който плочата бавно започна да се отмества надолу, очевидно балансирана с помощта на неизвестна противотежест.

Ако не бяхме подготвени, откритата се гледка би ни поразила с автентичен ужас. През почти квадратния отвор се виждаше стълба с изтрети каменни стъпала, осеяни с човешки и получовешки кости. Тези, които бяха съхранили своята цялост като скелети, бяха разположени в пози, излъчващи неподправена паника и ужас. Много от тях бяха изгризани и оглозгани от гризачите, а черепите им говореха за явния идиотизъм и кретенизъм на едновременните им собственици, които показваха множество сходни черти с маймуните.

Надолу от тези стъпала водеше тъмен тунел, очевидно прокопан в скалата и пропускащ притока на въздуха. Този поток не приличаше на моментно въздушно колебание или внезапен повей на вятъра, а по-скоро представляваше постоянно и някак си свежо и прохладно течение. Без излишно бавене, ние се захме да почистим с треперещи ръце, доколкото можем, водещия надолу проход. Точно тогава сър

Уилям, разгледал внимателно каменните стени, направи странното изказване, че според направлението на ударите тунелът е бил прокопан отдолу нагоре.

Сега трябва особено да внимавам и да подбирам думите си.

След като се спуснахме няколко стъпала надолу, стараяйки се да потискаме впечатленията си от оглозганите кости, в дъното на прохода забелязахме някаква светлина. Това не беше фосфоресциращо или мъждукащо сияние, а нормална дневна светлина, която не можеше да проникне отникъде другаде, освен от неизвестни отвори във варовиковата скала, върху която беше издигнат замъкът. Нямаше нищо чудно, че подобни отвори не бяха открити по-рано — долината бе съвършено необитаема, а скалата, надвиснала над нея под ъгъл, беше толкова висока и стръмна, че само алпинист би могъл да я разгледа внимателно.

След още няколко крачки дъхът ни секна от нов кошмар — а Торнтън буквално изгуби съзнание и се строполи в ръцете на озадачения човек, пристъпващ след него. Норис, чието пълно лице изведнъж бе побеляло и се бе сбръчкало, просто закрещя неистово, а аз си спомням, че гърлото ми пресъхна и захрипях, закривайки очите си с ръка. Що се отнася до човека зад мен, той само простена безжизнено: „О, Господи!“... Никога не бях чувал по-сломен и отчаян глас.

Единственият, който запази самообладание, беше сър Уилям Бринтън, независимо от обстоятелството, че вървеше най-отпред и със сигурност е видял първи този ад.

Пред нас се разкриваше полуосветена пещера с колосални размери, простираща се отвъд погледа; цял подземен свят на безгранична мистерия и ужасяващи предположения. Из нея се виждаха порутени постройките и други архитектурни останки — ужасеният ми взор забеляза могили, разположени в кръг монолити, нискокуполни римски строежи, разрушени саксонски жертвеници, както и една ранноанглийска дървена къща. Всичко това обаче бледнееше на фона на кошмарната гледка на повърхността на земята — тя беше цялата покрита с кости. Те се простираха като огромно море, някои натрупани на купчини, а други — още съединени и напомнящи онези получовешки скелети, открити на изтритите стъпала. Последните се намираха в пози, които говореха недвусмислено за демонична ярост —

те сякаш или се бранеха отчаяно от някаква неведома заплаха, или се нахвърляха кръвожадно върху другите.

Когато доктор Траск, антропологът на експедицията, се спря да проучи един от черепите, той озадачен призна, че черепът е от някакъв неизвестен нему деградирал вид. По степен на еволюция стоял неизменно по-долу от пилтдаунския човек, но определено бил човешки. Особеностите на някои черепи говореха за по-висок стадий на развитие, а отделни екземпляри със сигурност принадлежаха към високоразвит съвременен тип. Костите бяха оглозгани от плъховете, ала също така и носеха отпечатьци от човешки зъби. Заедно с тях се валяха и купища дребни костици на плъхове — гробари и последни жертви на тази древна трагедия.

Учудващо е как всички членове на експедицията запазиха разсъдъка си и оцеляха след този страховит ден на открития. Нито Хофман, нито Юисманс^[4] биха могли да опишат подобна невероятна и отблъскваща сцена, както тази на зейналата пред нас полуосветена пещера. Натъквайки се на всяка крачка на ново откритие, ние се опитвахме да не мислим за онова, което е ставало в тази преизподня преди триста, хиляда, две хиляди или три хиляди години. Нещастният Торнтън отново получи припадък, когато Траск каза, че съдейки по скелетите, много от тях най-вероятно са се придвижвали на четири крака вече повече от двайсет поколения.

Нови ужаси ни връхлетяха, когато се помъчихме да разгледаме постройките. Четирикраките хора (сред тях се срещаха и няколко по-съвременни скелета на двукраки) са били държани в каменни кошари, откъдето са успявали по някакъв начин да избягат, гонени от глада или страха от плъховете. Навярно е имало огромни стада от хора, хранени с долнокачествен фураж, разложените остатъци от който също можеха да се видят наблизко, съхраняван в мръсни каменни силози от доримско време. Сега ми стана ясно защо моите прадеди са имали такива огромни градини — о, Боже, помогни ми да забравя за това! Що се отнася до предназначението на затворниците, изобщо не ми се искаше да питам.

Сър Уилям, застанал с фенер в ръка сред развалините на една римска постройка, разказваше за чудовищните ритуали и особената диета, към която се придържали жреците на доисторическия култ, който впоследствие се бе интегрирал в култа към Кибела. Норис, който

беше прекарал войната из окопите и траншеите, едва се държеше на краката си, когато излезе от един английски дом, оказал се едновременно месарница и кухня — както и самият капитан предполагал. Но да видиш типичните английски касапски ножове и прибори за хранене на такова място, както и да четеш надписите на родния си език, последният от които беше от 1610 година, — това вече бе прекалено. За нищо на света не можех да вляза в тази къща — тази къща, в която злите дела са били спрени единствено от кинжала на моя праотец Уолтър де ла Поър.

Мястото, където се осмелих да пристъпя, се оказа ниска саксонска постройка с разнебитена дъбова врата, а във вътрешността му открих десет каменни клетки, подредени в редица, всяка от тях с ръждясали решетки отпред. В три имаше обитатели — скелети от висок етап на еволюцията, а на палеца на единия открих пръстен с печат, възпроизвеждащ моя собствен герб. Сър Уилям намери още по-древна ниша под римското светилище, но там клетките бяха празни. Под тях се простираше тесен тайник, съхраняващ внимателно подобрена колекция от кости, на някои от които бяха гравирани паралелни надписи на фригийско наречие, както и на латински, и на гръцки език.

Междувременно доктор Траск бе отворил една от доисторическите могили и намери черепи, малко по-развити от тези на горилите, със следи от неописуеми идеографски писмена по тях. Докато продължаваше този кошмар, спокоен остана единствено моят Нигърман. Като го видях как си седна невъзмутимо на една купчина кости, се запитах какви ли тайни крият тези блещукащи жълти очи.

Осъзнавайки донякъде какво се е вършело в пещерата — за която предупреждаваше моят настойчив кошмар, — ние се отправихме към онази нейна част, където не проникваше нито един лъч от скалните цепнатини и цареше пълен мрак. Никога нямаше да узнаем какво се крие зад тези зловещи стигийски светове, защото съдбата бе преценила, че разгадаването на подобни тайни не носи нищо добро на хората. По пътя си към безграничните глъбини на пещерата се натъкнахме на дълбоки ями, от които са се хранели плъховете. В един момент обаче тези хранилки изведнъж са престанали да се пълнят и гъмжилото от гризачи се е нахвърлило първо на хората, съставящи чудовищните стада, а после се е измъкнало навън, опустошавайки

околностите на замъка, за което ставаше дума в местните легенди и което селяните нямаше да забравят никога.

О, Господи! Тези черни ями с разпилени, изсмулкани и оглозгани кости и отворени черепи! Кошмарни кладенци, препълнени от кости на питекантропи, келти, римляни и англичани за толкова много нечисти столетия! Повечето бяха запълнени догоре и никой от нас не беше в състояние да определи точната им дълбочина. Тези, които бяха празни, изглеждаха бездънни — даже светлината на електрическите фенери не можеше да достигне края им! Какви ли ужаси криеха техните безпределни гърла?

По едно време кракът ми попадна върху ръба на една такава зейнала яма и тогава преживях момент на животински страх, ала успях някак си да се задържа и да не полетя в черната ѝ паст. Може би после съм постоял до отвора ѝ за известно време, опитвайки се да успокоя ударите на сърцето си, понеже не виждах никого от групата, с изключение на капитан Норис. В следващия момент от мастилената, безгранична, неведома тъмнина отдолу се чу звук, който познавах така добре, и видях как моята стара черна котка се изстрелва покрай мен като крилато египетско божество, а после полита в бездната. Аз не се поколебах нито за миг и побягнах начаса; само след секунда ме връхлетя звукът от трополенето на хиляди крачка, които искаха да ме заведат там, долу, в зеещите бездни в центъра на земята, сред чиито недра стои Нйарлатхотеп, безликият безумен бог, който вие в тъмнината под акомпанимента на аморфните, уродливи свирачи на флейта.

Фенерът ми изгасна, но аз продължих да бягам. През цялото време чувах гласове, викове и тяхното изкривено ехо от стените на пещерата, но над всичко доминираше това отвратително, нечестиво трополене. То се издигаше и издигаше, подобно на разлагащ се, подут труп, който се издига на повърхността на слюзестата река и се носи от течението под мостовете към черното гниещо море.

Нещо се блъсна в мен — нещо меко и пълно. Сигурно са плъховете, тази лепкава, подута и гнусна армия, изяждаща и живите, и мъртвите... Защо плъховете да не изядат Де ла Поър, след като Де ла Поър е ял забранени неща?... Войната изяде моето момче, да бъдат проклети всички!... Янките изядоха Карфакс с пламъци, те изгориха дядо ми и неговата тайна... Не, не, казвам ви, аз не съм онзи дяволски

свинар от пещерата! И това разплуто лице на противното гъбесто същество не е пълното лице на Едуард Норис! Кой казва, че съм Де ла Поър? Норис оживя, а детето ми е мъртво!... Защо Норис притежава земята на Де ла Поър?... Това е вуду, сигурен съм, петнистата змия... Бъди проклет, Торнтън, ще те отуча да припадаш пред делата на семейството ми!... Т'ва е силата на кръвта, мръсноко, ще ти покажа как да се отвращаваш!... Magna Mater! Magna Mater!... Atys... Dia ad aghaidh's ad aodaun... agus bas dunach ort! Dhonas 's dholas ort, agus leat-sa!... Ungl... rrlh... chchch...

Това според тях съм крещял, когато ме намерили в мрака след три часа, заедно с полуизяденото тяло на капитан Норис и моята котка, опитваща се да ме захапе за гърлото. Те взривиха „Ексхем Прайъри“, отнеха скъпия ми Нигърман и ме затвориха в тази стая с решетки; сега не спират да говорят за моята наследственост и постъпки. Торнтън е в съседната стая, но не ми дават да говоря с него. Опитват се също така да скрият повечето факти около „Ексхем Прайъри“. Когато говоря за горкия Норис, ме обвиняват в отвратително престъпление, ала трябва да знаят, че не го извърших аз. Трябва да знаят, че за това бяха виновни плъховете; хлъзгавите, противни, писукащи плъхове, чието трополене никога не ми дава покой; тези дяволски плъхове, които бягат зад тапицерията в тази стая и ме зоват към още по-чудовищни кошмари от тези, които преживях; плъховете, които те никога няма да чуят, плъховете, плъховете в стените.

[1] Стоунхендж (на келтски — извит камък) — едно от най-големите доисторически съоръжения от епохата на неолита или бронзовия век. Според преданието е построен от друидите, келтските жреци, които имали свръхестествени способности. Предназначението му е неизвестно — Б.пр. ↑

[2] Богиня на земята и плодородието чрез смърт, чийто култ бива въведен в Рим през III век пр. Хр. — Б.пр. ↑

[3] Атис се кастрира сам, за да се посвети на богинята Кибела — Б.пр. ↑

[4] Френски писател от края на XIX век, чието творчество се характеризира с натуралистични и декадентски тенденции — Б.пр. ↑

ЗОВЪТ НА КТХУЛУ
ОТКРИТО СРЕД КНИЖАТА НА ПОКОЙНИЯ
ФРАНСИС УЕЙЛАНД ТЪРСТЪН ОТ
БОСТЪН

„Възможно е да се предположи, че до наши дни са успели да оцелеят такива могъщи сили или същества... останки от онзи далечен период, когато... съзнанието се е проявявало във форми и образи, изчезнали дълго преди надигането на вълната на човешката цивилизация... форми, паметта за които се е съхранила единствено в поезията и легендите, нарекли ги богове, чудовища, митични създания от всякакъв вид и род...“

Алджърнън
Блекуд^[1]

[1] Английски автор на окултни произведения — Б.пр. ↑

I. УЖАСЪТ В ГЛИНАТА

Смятам, че висшата проява на милосърдие в нашия свят представлява неспособността на човешкия разум да свърже в едно цяло всичките му компоненти. Живеем на спокойното си островче на невежеството наред черния океан на безкрая и не ни е съдено да плаваме надалеч. Науките, всяка от които дърпа колата в своята посока, досега не са ни навредили кой знае колко; ще дойде ден обаче, когато събирането на разпокъсаните до този момент елементи на знанието ще разкрие пред нас такива чудовищни бездни на реалността, че ние или ще изгубим разсъдъка си от видяното, или ще бъдем завинаги прокудени от светлината на знанието и ще подирим покой и безопасност в гробницата на нови тъмни векове.

Теософите отдавна са изказали предположението за внушаващото благоговеен страх величие на космическия цикъл, в който целият наш свят и човешката раса се явяват само мимолетни обитатели. Те намекват за оцеляването на странни явления, чието описание би смразило кръвта, ако не бяха маскирани с успокояващ оптимизъм. Не от тях обаче дойде възможността да надзърна, макар и един-единствен път, в бездната на забранените епохи. Винаги когато си мисля за това, ме побиват тръпки — а всеки път, когато го сънувам, усещам как пелената на безумието помрачава разсъдъка ми. Този проблясък, както и всички зловещи проблясъци на истината, бе провокиран от случайното събиране накуп на различни фрагменти — в дадения случай това бяха стара вестникарска статия и записките на мъртъв професор. Надявам се, че отсега нататък вече никой не ще направи подобно съединяване; във всеки случай, ако ми е съдено да живея още малко, никога няма да прибавя съзнателно и една брънка към тази отвратителна верига. Мисля, че и професорът е възнамерявал да запази в тайна това, което е открил, както и че със сигурност щеше да унищожи своите записки, стига да не му бе попречила преждевременната смърт.

Първото ми съприкосновение с онова, за което иде реч, се случи през зимата на 1926–1927 година, когато внезапно почина моят чичо Джордж Гемел Енгъл, заслужил професор, вече оттеглил се от преподавателското поприще, специалист по семитски езици в университета „Браун“ в Провидънс, Роуд Айлънд. Той беше получил широка известност като изключителен авторитет по древни писмена и към него често се обръщаха ръководителите на най-големите музеи; ето защо кончината му на деветдесет и две годишна възраст не остана незабелязана. Интересът към това събитие значително се усилваше и от загадъчните обстоятелства, които го съпътстваха. Смъртта бе застигнала професора, докато се прибирал вкъщи след пътуването си с параход до Нюпорт — свидетелите твърдяха, че той изведнъж се строполил на земята, след като бил блъснат от някакъв негър, изглежда моряк, появил се най-вероятно от съмнителните тъмни дворове, разположени от двете страни на стръмния път, водещ от крайбрежието до дома на професора на Уилямс Стрийт. Лекарите така и не успяха да открият каквито и да било следи от насилие по тялото му и след дълги и объркани дебати стигнаха до заключението, че смъртта е настъпила вследствие на извънредното натоварване върху сърцето на възрастния човек, предизвикано от изкачването по стръмния склон. По онова време не виждах причини да оспорвам тази диагноза, но постепенно у мен започнаха да възникват съмнения и в края на краищата стигнах до извода, че истината едва ли е точно такава.

Тъй като бях определен за изпълнител на завещанието на бездетния си чичо, а и понеже представлявах единственият му наследник, аз се зах с задачата да проуча внимателно архива му и за тази цел преместих всички негови папки и книжа при себе си в Бостън. Основната част от този архив впоследствие бе публикувана от Американското археологическо дружество, ала имаше една метална кутия, чието съдържание намирах за извънредно загадъчно и не исках да показвам на никого. Тя беше заключена и не можах да открия никъде ключа, докато не се сетих да проверя личната връзка ключове на професора, които той държеше в джоба на сакото си. Едва тогава съумях да я отворя, обаче, след като го направих, се сблъсках с ново препятствие — този път доста по-сложно. Откъде можех да зная какво е значението на странния глинен барелеф, както и на разпокъсаните записки и вестникарски изрезки, намерени във вътрешността на

кутията? Нима на стари години моят чичо се бе поддал на някакви груби суеверия? Воден от подобни мисли, реших на всяка цена да издиря ексцентричния скулптор, отговорен за очевидното разстройство на трезвия разсъдък на стария учен.

Барелефът представляваше неправилен четириъгълник, дебел малко повече от два сантиметра и широк около петнайсет; произходът му явно бе съвременен. Въпреки това изобразеното на него не отговаряше на съвременността нито по дух, нито по замисъл, защото — при цялата причудливост и разнообразие на кубизма и футуризма — те рядко възпроизвеждат тази загадъчна регулярност, така характерна за доисторическите писмена. А в открития от мен барелеф такива писмена безусловно присъстваха, само че аз — независимо от обстоятелството, че познавах добре изследванията и ръкописите на стария си чичо — не бях в състояние да ги идентифицирам с някакъв конкретен източник, нито пък да ги свържа с каквото и да е познато явление.

Над тези йероглифи бе разположена фигура, която очевидно бе плод изцяло на фантазията на художника, макар че импресионистичният маниер на изпълнение пречеше да се определи точната ѝ природа. Това бе някакво чудовище или символ, представящ чудовище, каквото би могло да се зароди единствено в някой болен ум. Ако споделя, че в моето нелишено от екстравагантност въображение възникнаха едновременно образите на октопод, дракон и деформирани човешки очертания, навярно ще съумея да предам духа на нарисуваното същество. Месеста глава, снабдена с множество пипала се издигаше върху гротескно люспесто тяло със закърнели криле, като именно общият контур на тази фигура я правеше толкова ужасна. На заден план се виждаха неясните очертания на някакви циклопови архитектурни съоръжения.

Записките, които се съдържаха в кутията заедно с барелефа и вестникарските изрезки, очевидно бяха направени от ръката на професор Енгъл през последните години от живота му. Това, което изглеждаше като основния документ, бе озаглавено „КУЛТЪТ КТХУЛУ“, като буквите бяха много старателно изписани, може би за да се избегне неправилният прочит на тази непозната дума. Самият ръкопис се състоеше от два раздела, първият от които носеше заглавието „1925 — Сънища и сънотворчество на Х. А. Уилкокс, Томас

Стрийт номер 7, Провидънс, Роуд Айлънд“, а вторият — „Разказът на инспектор Джон Р. Леграс, Биенвил Стрийт номер 121, Ню Орлийнс, 1908 А. А. Д. — бележки за същото и свидетелствата на професор Уеб“. Другите листове представляваха кратки бележки, в това число и съдържанието на сънищата на различни лица (някои от тях доста необичайни), цитати от теософски трудове и списания (особено от книгата на У. Скот Елиът „Атлантида и изгубената Лемурия“). Всичко останало се състоеше от записки за най-дълго просъществувалите тайни култови общества и секти с отправки към такива митологични и антропологични източници като „Златната клонка“ на Джеймс Фрейзър и книгата на Мис Мъри „Вещерството в Западна Европа“. Вестникарските изрезки засягаха главно случаите на особено нетипичните психически разстройства, а също и изблиците на групово безумие или мания от пролетта на 1925 година.

Първият раздел на основния ръкопис съдържаше особено любопитна история. Тя започнала на 1 март 1925 година, когато един слаб и тъмнокож млад мъж, в доста нервно и превъзбудено състояние, дошъл при професор Енгъл, донасяйки със себе си глинен барелеф, още съвсем свеж и поради тази причина леко влажен. На визитната му картичка стояло името Хенри Антъни Уилкокс и моят чичо разпознал в него най-младия син от известна фамилия, който в последно време изучавал скулптура в Художественото училище в Роуд Айлънд и живеел сам във Флор-дъ-Ли-Билдинг, разположена в близост до учебното му заведение. Уилкокс бил изключително надарен юноша, в значителна степен изпреварил развитието на връстниците си, известен със своя талант и ексцентризъм. Още от ранно детство той проявявал силен интерес към странните истории и необичайните сънища, за които имал обичая да разказва. Уилкокс се самоопределял като „психически хиперсензитивен“, докато за местните здравомислещи хора от стария търговски район бил просто „чудак“ и никой не го възприемал насериозно. Понеже почти никога не общувал с хора от своя кръг, той постепенно взел да изчезва от полезрението на обществото и сега бил известен само на неголяма група естети от други градове. Дори в Художествения клуб на Провидънс, където винаги е бил на почит консерватизмът, го смятали едва ли не за безнадежден случай.

В деня на своето посещение, както съобщава ръкописът на професора, младият скулптор без всякакво встъпление помолил домакина си да му помогне в разчитането на йероглифите. Той се изразявал твърде мечтателно и високопарно, което загатвало за склонността му към позърство и не събуждало симпатия; затова не е учудващо, че чичо ми му отвърнал доста рязко, пък и поразителната свежест на изделието свидетелствала, че то няма нищо общо с археологията. Възраженията на младия Уилкокс, които произвели на чичо ми такова силно впечатление, че ги запомнил и впоследствие записал на хартия, имали твърде поетичен и фантастичен характер — нещо съвсем обичайно за изказа му и, както се убедих по-късно, негова типична черта. Ето какво казал той:

— Ново е, разбира се, защото сам го изработих снощи под влиянието на съня си, в който зърнах странни градове; а тези сънища са по-древни от съзерцателния сфинкс или окичения с градини Вавилон.

После започнал своето несвързано повествование, което неочаквано пробудило дремещите спомени и възпламенило трескавия интерес на моя чичо. Предишната нощ имало леко земетресение — нещо съвсем обичайно за Нова Англия през последните години, — ала то оказало голямо въздействие върху въображението на Уилкокс. Когато си легнал, му се явил съвършено невероятният сън за огромните циклопови градове от колосални каменни блокове и извисяващи се до небето монолити, по чиято повърхност се стичала зловеща зеленикава слуз, а вътрешността им криела непробудени кошмари. Стените и колоните били покрити с йероглифи, а отдолу, от някаква неопределена точка, се дочувал глас, който всъщност не бил глас. Той представлявал нещо като мъгляво хаотично усещане, което само силата на въображението би могла да превърне в звук; въпреки това Уилкокс се постарал да го предаде в почти непроизносимото съчетание от букви „Ктхулу Фхтагн“.

Тази вербална главоблъсканица се оказала ключът към спомена, който развълнувал и обезпокоил професор Енгъл. Той заразпитвал скулптора с научна педантичност, след което с неистова съсредоточеност се захванал да изучава барелефа, който младежът бил изработил, без изобщо да осъзнава това, по време на своя сън. Когато се събудил на сутринта, видял пред себе си завършения камък, а той

самият бил облечен само в нощната си риза и бил премръзнал от студ. Според Уилкокс чичо ми проклинал старостта си, понеже смятал, че тя не му позволява да работи с достатъчна бързина върху разчитането на йероглифите и разгадаването на смисъла на изображението. Голяма част от въпросите му се сторили на младежа доста странни и нямащи нищо общо с цялата работа — особено тези, които засягали връзката му с различни странни култове, секти и общества. Уилкокс с недоумение възприемал неколkokратните уверения на професора, че ще съхрани в строга тайна принадлежността му към което и да е религиозно или мистическо обединение. Когато чичо ми се убедил в пълното невежество на Уилкокс по тези въпроси, както и в сферата на криптографията, той поискал от своя гост обещанието, че ще му споделя съдържанието на всички свои бъдещи съновидения. Това дало резултат и след разказа за първото посещение ръкописът вече съдържаше съобщения за всекидневните гостувания на младия човек, по време на които той разкривал поразителни епизоди от своите нощни видения, които винаги съдържали ужасяващи циклопови пейзажи с мрачни и сълзящи каменни обелиски. В тях неизменно присъствал и някакъв подземен глас или разум, който монотонно повтарял нещо загадъчно, възприемано от сетивата като неописуемо ломотене. Двата набора от звуци, които се срещали най-често, можели да се предадат като „Ктхулу“ и „Р'лйех“.

На 23 март, продължаваше ръкописът, Уилкокс не дошъл; обаждането в квартирата му разкрило, че ненадейно станал жертва на неизвестна треска, вследствие на която го преместили в семейния дом на Уотърман Стрийт. Тази нощ той така крещял, че разбудил другите художници, нощуващи в къщата, като в състоянието му се редували периоди на делириум и безсъзнание. Чичо ми веднага телефонира на семейството му и от този момент непрекъснато следял развоя на болестта му, често обръщайки се за информация към кабинета на доктор Тоби на Тейър Стрийт, който бил поел случая. Поразеният от треска мозък на болния често бил навестяван от странни видения; нерядко, докато разказвал за тях, докторът видимо потръпвал. Тези видения обхващали не само онова, за което младият скулптор бил говорел преди, но вече включвали и гигантски същества, „високи цели километри“, които бродели тромаво наоколо. Нито веднъж загадъчните обекти не били описани свързано, ала откъслечните думи, които

лекарят предал на професора, го убедили, че тези създания би трябвало да са идентични с безименното чудовище, изобразено в провокираната от съня статуетка. Споменаването на този обект, добавял докторът, винаги предшествовало потъването на младежа в дълбок сън. Температурата на болния, колкото и да е странно, не се отличавала рязко от нормалната; всички симптоми обаче говорели по-скоро за истинска треска, отколкото за психическо разстройство или умопомрачение.

На 2 април, някъде около три часа следобед, всички следи от заболяването на Уилкокс внезапно изчезнали. Той се изправил в леглото си, учуден, че се намира в дома на родителите си, без да има никаква представа какво се е случило в действителност и какво насън от нощта на 22 март досега. Лекарят намерил състоянието му за удовлетворително и след три дни Уилкокс се завърнал в квартирата си; за съжаление обаче, оттук насетне не бил в състояние да окаже каквато и да е помощ на професор Енгъл. Всички следи от причудливите сънища просто изчезнали от паметта му и чичо ми прекратил записването на нощните му видения след една седмица, в течение на която младият мъж му разказвал съвсем обикновени и тривиални сънища.

Тук първият раздел на ръкописа завършваше, макар че сведенията, съдържащи се в разхвърляните бележки, ми дадоха допълнителна храна за размисъл — толкова обилна, че само заклетият ми скептицизъм, съставящ по онова време основата на моята философия, способстваше за запазването на недоверчивото ми отношение към художника. Споменатите записки представляваха описания на сънищата на различни хора и се отнасяха именно към този период, когато младият Уилкокс е правел своите необичайни посещения. Изглежда моят чичо се е бил захванал с твърде обширни изследвания, разпитвайки почти всичките си познати, към които е можел свободно да се обърне, за техните съновидения, отделяйки специално внимание на датата на появата им. Отношението към молбите му е било различно, но като цяло получил такъв широк отклик, че нито един човек не би могъл да се справи с него без помощта на секретар. Изходната кореспонденция не беше съхранена, обаче бележките на професора бяха извънредно подробни и включваха всички значими детайли от нощните видения. Хората, принадлежащи

към средната класа на бизнеса и обществото — които по традиция бяха смятани за „солта на земята“ в Нова Англия, — даваха най-лоши резултати, макар и от време на време сред тях да се срещаха тежки, лошо формулирани сънища, неизменно явили им се в периода между 23 март и 2 април; тоест по времето на делириума на Уилкокс. Хората на науката се оказваха малко по-податливи на влиянието, въпреки че едва четири от описанията съдържаха мимолетни проблясъци на странни пейзажи, като в един от случаите се споменаваше наличието на нещо аномално, всяващо страх.

Пряко отношение към тези изследвания имаха само съновиденията на художниците и поетите — предполагам, че ако имаше възможност да се съпостави тяхното съдържание, щеше да настане истинска паника. Тъй като не разполагах с достъп до оригиналните писма, подозирах, че е имало насочващи въпроси, както и че данните са били променени с оглед на желаните резултат. Ето защо продължавах да си мисля, че Уилкокс, по някакъв начин осведомен за старите факти и материали, с които е разполагал чичо ми, е оказал внушително въздействие върху престарелия учен. Казано накратко, откликът на хората на изкуството рисуваше разтърсваща картина. Между 28 февруари и 2 април мнозина от тях бяха сънували доста необичайни неща, като интензивността на сънищата им ставаше значително по-силна през интервала на треската на скулптора. Повече от една четвърт от съобщенията съдържаха описания на сцени и полужвукове, подобни на приведените от Уилкокс. Някои от запитаните признаваха, че са изпитали остър страх от някакъв гигантски непознат обект, появяващ се към края на съня им. Един от случаите, описани подробно, се оказа доста печален. Широко известен архитект с интереси към теософията и окултните науки изпаднал в неистова лудост в деня на началото на треската на Уилкокс; няколко месеца по-късно той издъхнал, като почти през цялото време крещял, молейки се да бъде спасен от някакво адско създание. Ако чичо ми беше записвал имена, а не определени номера срещу своите кореспонденти, можех да предприема свое собствено разследване, но — с изключение на няколко отделни случая — нямах такава възможност. Въпреки това, когато успях да издира тези хора, се оказа, че всички потвърдиха напълно записките. Последната група даваше най-подробни описания на своите впечатления. Често съм се чудил за отношението на

запитаните към изследванията, предприети от професора и смятам, че липсата на резултати се е отразила на кореспондентите далеч по-добре, отколкото ако бяха научили с подробности за какво става дума.

Вестникарските изрезки, както вече поясних, имаха отношение към критични случаи на паника, психоза, маниакални явления и чудачества, проявили се през описвания период от време. На професор Енгъл изглежда му е трябвала цяла прес агенция, за да върши тази работа, защото количеството изрезки бе огромно, а източниците на съобщенията бяха разпръснати по цялото земно кълбо. Имаше материал за среднощно самоубийство в Лондон, когато един самотен човек скочил в полусънно състояние през прозореца с неистов писък. Тук беше и несвързаното писмо до редактора на вестник от Южна Африка, в което някакъв фанатик правеше злокобни предсказания на базата на съновиденията, които имал. Статийка от Калифорния описваше теософска колония, членовете на която, облечени в бели роби, вкупом се готвели за някакво „славно осъществяване“ на „знамение свише“, което обаче така и не настъпило, а дописка от Индия предупредително наемкваше за сериозните вълнения, обхванали местното население в края на март. Увеличили се вуду-оргиите в Хаити; кореспондентите от Африка също говореха за надигащи се народни вълнения. Американските военни на Филипините отбелязали тревожното поведение на определени племена, а нюйоркските полицаи били обкръжени от тълпа изпаднали в истерия левантинци в нощта на 22 срещу 23 март. На изток от Ирландия също се ширели диви слухове и суеверия, а живописецът Ардоа-Боно, известен с афинитета си към фантастичните сюжети, изложил светотатствената „Сънуван пейзаж“ в пролетния салон от 1926 г. в Париж. Записките за проблеми в психиатричните заведения бяха толкова многочислени, че само чудо би могло да попречи на медицинските работници да обърнат внимание на странните съвпадения и да си направят изводи за вмешателството на мистични сили. В тази зловеща подборка бе казано абсолютно всичко и сега ми е неимоверно трудно да повярвам, че някакъв безчувствен рационализъм ме е накарал да отхвърля проблема настрана. Обаче по онова време бях сигурен, че младият Уилкокс е бил запознат с по-старите материали, упоменати от професора.

II. РАЗКАЗЪТ НА ИНСПЕКТОР ЛЕГРАС

Материалите, които бяха придали такова голямо значение на съня на скулптора и неговия барелеф в очите на чичо ми, съставяха втория раздел от обширния ръкопис. Както изглежда, професор Енгъл бе имал и друг случай да зърне дяволските очертания на безименното чудовище, да си блъска главата над неизвестните йероглифи и да долови страшните звуци, които можеха да се възпроизведат единствено като „Ктхулу“.

Всичко това изпъкваше в такава обезпокоителна, вдъхваща ужас връзка, че ненаситният интерес на професора към Уилкокс и настойчивото издирване на нови подробности по случая бяха напълно обясними.

Въпросните предходни събития се случили през 1908 година, тоест седемнайсет години по-рано, когато Американското археологическо дружество провеждало своята ежегодна конференция в Сейнт Луис. Благодарение на авторитета си и всепризнатите си научни постижения професор Енгъл играел съществена роля във всички обсъждания и бил един от първите, към които групата външни лица се обърнала с въпроси и проблеми, изискващи експертна оценка.

Тази група се предвождала от съвсем обикновен човек на средна възраст, който почти веднага се превърнал в център на внимание за всички присъстващи. Той бил пристигнал чак от Ню Орлийнс, за да потърси специална информация, каквато никой от тамошните източници не бил в състояние да му осигури. Наричал се Джон Реймънд Леграс и по професия бил полицейски инспектор. Причината за посещението му — гротескна, отблъскваща и очевидно доста древна каменна статуетка с неустановен произход — била донесена от него на конференцията. Тук трябва изрично да се отбележи, че инспектор Леграс не проявявал и най-бегъл интерес към археологията. Напротив, желанието му да получи консултация се обяснявало с чисто професионални съображения. Донесената от него статуетка — идол, фетиш или каквото е представлявала — била намерена в гористите

блата на юг от Ню Орлийнс по време на полицейска акция върху предполагаемо вуду-сборище. Ритуалите, свързани с него, били толкова отвратителни и необичайни, че в един момент полицаите осъзнали, че са се сблъскали с тъмен култ, свършено непознат за тях и къде-къде по-ужасяващ и от най-чудовищните африкански вуду-секти. По отношение на неговия произход, като изключим откъслечните и неправдоподобни сведения на задържаните участници в церемонията, не било изяснено абсолютно нищо. Ето защо полицията била заинтересована от всяка информация и предположение на специалистите, които да им помогнат да се разтълкува плашещият символ и чрез него да се проследи историята на култа до самото му възникване.

Инспектор Леграс явно нямал никаква представа, че находката му ще предизвика истинска сензация на конференцията. Само един поглед върху донесената статуетка бил достатъчен, за да развълнува дълбоко всички присъстващи учени. Те мигом се събрали вкупом около госта, взирайки се в тайнствената фигурка, чиято необичайна същност, съчетана с явната ѝ принадлежност към дълбоката древност, свидетелствала за възможността да се надърне в неизвестните и загадъчни хоризонти на античността. Този страховит обект не принадлежал към нито една позната скулптурна школа или епоха от човешката история, въпреки това обаче в неговата мътнозеленикава повърхност сякаш били запечатани цели векове и дори хилядолетия.

Фигурката, която в крайна сметка започнала да преминава от ръка в ръка за по-внимателен оглед, била двајсетина сантиметра висока, а изработката ѝ била удивително прецизна. Тя изобразявала чудовище, чиито очертания смътно напомняли антропоидните, обаче главата му приличала на октопод, лицето представлявало месеста повърхност, осеяна с множество пипала, гъбестото тяло било покрито с люспи, предните и задните крайници били снабдени с гигантски нокти, а на гърба се виждали продълговати тесни криле. Това създание, което изглеждало изпълнено с противоестествено и гибелно зло, имало подуто, подпухнало туловище и било приклекло на четиригълна поставка или пиедестал, покрит с неизвестни йероглифи. Връхчетата на крилете докосвали задния край на поставката, седалището заемало нейния център, а дългите закривени нокти на присвитите задни крайници се впивали в предния ръб на пиедестала, протягайки под

дъното му една четвърт от дължината си. Цефалоподната^[1] глава на създанието била наклонена напред, така че краищата на лицевите пипала се допирали до върховете на острите нокти на горните крайници, които обгръщали повдигнатите колене. Съществуването изглеждало изключително правдоподобно и изпълнено с живот, колкото и абсурдно да звучало това, и поради тази причина имало още по-страховит вид, понеже произходът му бил абсолютно неизвестен. Извънредната му древност била извън всякакво съмнение, ала никой от присъстващите не бил в състояние да го свърже с който и да е период от човешката история. Дори материалът, от който била изработена статуетката, си оставал загадка, защото зеленикавочерният камък със златисти и преливащи спектрални петънца и ивици не напомнял на нищо, известно от геологията или минералогията. Писмената в основата на предмета също поставили всички в задънена улица — никой от присъстващите не можел да ги съотнесе към известните лингвистични форми, независимо от обстоятелството, че тук се намирили половината от световните експерти в тези области. Йероглифите и по форма, и по съдържание принадлежали на нещо безкрайно далечно и коренно различно от човешкия свят; напомняли за древни и нечестиви цикли на живота, в който нашият свят и представи нямат абсолютно никакво място.

И все пак, докато присъстващите учени безнадеждно клатели глави и признавали безсилието си пред задачата, поставена от инспектора, в залата се намерил един човек, който съзрял нещо смътно и плашещо познато в чудовищната форма и писмени знаци. Той разказал на събралото се множество — с известна неувереност — за събитията, на които бил свидетел и за които се сетил благодарение на странния предмет. Това бил не някой друг, а самият Уилям Чанинг Уеб (вече покойник), професор по антропология в Принстънския университет, не без основание смятан за един от водещите изследователи в своята област. Преди четирийсет и осем години професор Уеб взел участие в провела се из Исландия и Гренландия експедиция за търсене на древни рунически ръкописи, но така и не им се удало да разкрият техните тайни. Докато бил на западния бряг на Гренландия, той се сблъскал с необичайно племе от дегенерирани, уродливи ескимоси. Тяхната религия представлявала своеобразна форма на дяволотупанничество и го разтърсила с извънредната си

кръвожадност и отвратителни ритуали. Останалите ескимоси знаели твърде малко за този култ и говорели за него с недомлъвки и трепет; те разказвали, че тази религия дошла от онези кошмарни епохи и времена още преди сътворяването на света. Освен отблъскващите ритуали и жестоките човешки жертвоприношения, в нея присъствали и доста странни традиционни обреди, посветени на върховен древен демон, или така наречения торнасух. Професор Уеб дочул тази дума от стар „ангекок“ (нещо като шаман, или жрец-магьосник) и записал с латински букви колкото е възможно по-близо звученето на оригинала. В дадения случай обаче най-голямо значение имал идолът, съхраняван от служителите на култа, около който участниците в церемониите танцували, когато утринната зора аленеела над ледените скали. Въпросният идол, както разяснил професорът, представлявал грубо издялан каменен барелеф, състоящ се от някаква зловеща рисунка и загадъчни писмена. Доколкото самият Уилям Уеб си спомнял, основните черти на изображението силно напомняли на дяволския предмет, попаднал на конференцията на Археологическото дружество.

Този разказ, посрещнат от присъстващите с изумление и тревога, бил двойно по-въздействащ за инспектор Леграс и той веднага затрупал професора с въпроси. Тъй като полицаят разполагал със запис на заклинанията на арестуваните идолопоклонници, той помолил професор Уеб да си припомни колкото се може по-точно звученето на сричките, използвани от кланящите се на дявола ескимоси. Последвало педантично сверяване на детайлите, увенчано с момент на всеобщо изумление и благоговейна тишина, когато и детективът, и ученият признали пълната идентичност на фразите, употребявани от двата сатанински култа — независимо от обстоятелството, че ги разделяли такива гигантски пространства. Това, което ескимоските шамани и блатните жреци от Луизиана пеели, обръщайки се към външно сходните си идоли, представлявало следното — предположението за разделяне на думите било направено с оглед наличието на паузи в пеенето:

*Фх'нглуи мглу'нафх Ктхулу Р'лйех
угах'нагл фхтагн.*

Леграс имал известно преимущество пред професор Уеб, понеже заловените от него идолопоклонници му повторили казаното от старите жреци за значението на тези думи. Според тях текстът означавал:

*В своя дом в Р'лйех мъртвият Ктхулу
спи и чака своя час.*

Тук вече инспектор Леграс, подчинявайки се на всеобщото желание на присъстващите, трябвало да разкаже подробно историята за поклонниците от блатото; история, на която моят чичо е отдавал огромно значение. Този разказ надхвърлял и най-дръзките мечти на специалистите по митология или теософите, разкривайки изумително равнище на представите за Космоса, каквото никой не би очаквал да открие сред заловените от полицаите примитивни жители на мочурливите райони.

На 1 ноември 1907 година в полицията на Ню Орлийнс постъпили отчаяни молби за помощ от южните блатисти местности и лагуната. Тамошните заселници — като цяло груби, но дружелюбни потомци на Лафит — били обхванати от парализиращ ужас вследствие на неизвестно явление, случило се през нощта. Без съмнение ставало въпрос за някакво вуду-магьосничество, ала толкова кошмарно, че в сравнение с него обикновените вуду-ритуали напомняли детска игра. Няколко от жените и децата изчезнали безследно, след като злокобните звуци на ритуалните там-тами започнали да ехтят от дълбините на черните гори, в които не се осмелявал да пристъпи нито един местен жител. Оттам се дочували неистови писъци и вопли на изтезавани, реело се вледеняващо душата пеене и проблясвали танцуващи дяволски огньове; според изплашения пратеник хората вече не били в състояние да понасят това положение.

И така, в късния следобед двайсетина полицаи се натоварили в две карети и един автомобил и се отправили към мястото на произшествието, като взели със себе си трепереция от страх кореняк в качеството му на водач. Когато проходимият път свършил, всички слезли от превозните средства и в продължение на няколко километра безмълвно шляпали из лепкавата кал на кипарисовите гори, под чийто

покрив никога не прониквала слънчева светлина. Обгръщали ги грозни уродливи коренища и провисналите от дърветата примки на испанския лишей, а мяркащите се от време на време купчини влажни камъни и отломки от рухнали зидове усилвали и бездруго потискащото впечатление от мрачния пейзаж. Накрая пред взора им изплували жалките скупчени колиби на поселището и доведените до истерия обитатели мигом се завтекли към отряда. Нејде в далечината отеквали приглушените звуци на там-тамите, а при всяка промяна в посоката на вятъра до ушите им достигали пронизителни, смразяващи писъци. През бледите хрусталаци сякаш се процеждало червеникаво сияние, а отвъд него се диплели безкрайните талази гъст горски мрак. Изплашените заселници категорично отказвали да направят и една крачка по посока на нечестивото сборище, поради което инспектор Леграс и неговите деветнайсет колеги продължили напред без водач.

Местността, в която навлезли сега полицаите, имала изконно лоша слава и белите хора по правило избягвали да идват тук. Носели се легенди за тайнствено езеро, несъзирано от смъртни очи; то било обитавано от гигантски безформен бял полип със светещи очи... Местните жители пък разказвали за дяволи с ципести криле като на прилепи, които излитали в полунощ от пещерите си, намиращи се дълбоко под земята. Местните били убедени, че това се случвало още преди появата на индианците, преди появата на хората и дори преди появата на зверовете и птиците. Ставало дума за истински кошмар, който носел гибел на всеки, дръзнал да го види. Заселниците гледали да странят от тези неща, ала сегашното вещерско сборище протичало в непосредствена близост до тяхното селце, а и само по себе си мястото на този „сабат“ изглежда ги плашело доста повече, отколкото донасящите се оттам вопли.

Само поет или безумец би могъл да опише правдиво звуците, които достигали до хората на Леграс, докато те се провирали из блатистата растителност по посока към червеникавото сияние и глухите удари на там-тама. Както е известно, има звуци, присъщи на животните, и звуци, присъщи на човека; когато източниците им си разменят местата, впечатлението е злоещо. Разюзданите участници в оргията се намирали в състояние на зверска ярост, необузданата им вакханалия се извисявала до демонични висоти, а пронизителните им викове раздирали дебрите на нощната гора и отеквали сред дълбините

й като гибелни вихрушки от бездните на ада. Понякога хаотичният шум прекъсвал за момент и тогава мощен хор от груби гласове започвал да припява страшната обредна фраза:

*Фх'нглуи мглу'нафх Ктхулу Р'лйех
угах'нагл фхтагн.*

Когато полицаите достигнали място, където растителността не била толкова гъста, пред очите им се разкрило забележително зрелище. На четирима от тях им прилошало, един изгубил съзнание, а двамина надали френетични викове, за щастие, заглушени от безумната какофония на оргията. Леграс мигом плиснал с шепи блатна вода в лицето на припадналия и скоро всички полицаи застанали един до друг, разтреперани и хипнотизирани от невиждания до този момент ужас.

Над повърхността на блатото се издигало тревисто островче с площ около четири декара, лишено от дървета и достатъчно сухо. На него в дадения момент подскачали и се извивали такива уродливи и чудовищно деформирани представители на човешката природа, каквито само художници като Сайм или Ангарола^[2] навярно биха могли да изобразят. Всички в противната сбирщина били напълно лишени от дрехи и надавали неистов вой, докато се гърчели и кривели около демоничен огнен пръстен. В средата му, появявайки се за миг сред стената от танцуващи пламъци, се извисявал голям гранитен монолит с височина около два метра и половина, на чийто връх, несъразмерно миниатюрна, се забелязвала познатата статуетка. В поширок кръг около обгърнатия от пламъци монолит, на равни разстояния една от друга, се издигали десет бесилки, от които с главата надолу висели зловещо обезобразените тела на изчезналите кореняци. Именно във вътрешността на тази окръжност с подскачане и вой се вихрела и беснеела тълпата от поклонници.

Вероятно е било само игра на въображението, но на един от полицаите — испанец с гореща кръв — му се сторило, че нейде отдалеч дочува звуци, по странен начин повтарящи ритуалното пеене, които ехтели от дълбините на обвитата от древни легенди и суеверен страх гора. Впоследствие съумях да издирия и разпитам този човек,

Джоузеф Д. Галвес, и той наистина се оказа надарен с богато въображение. Дори ми намекна, че е доловил нещо като повей от размахването на гигантски криле, както и че успял да зърне чифт светещи очи и очертанията на грамадно бяло туловище зад най-отдалечените дървета, ала предполагам, че е станал жертва на местните суеверия.

Всъщност вцепенението на полицаите продължило не повече от няколко секунди. Чувството за дълг надделяло и макар че в тълпата имало не по-малко от стотина изродени същества, хората на инспектор Леграс извадили оръжията си и решително поели напред. През последвалите пет минути шумът и хаосът се издигнали до невъобразима степен. Палките на полицаите нанасяли страшни удари, отеквали револверни изстрели и накрая Леграс се оказал с четирийсет и седем идолопоклонници, на които заповядал да се облекат и да се строят между двете колони полицаи. Петима от участниците във вещерското сорище били убити, а двама тежко ранени били понесени на импровизирани носилки от своите другари. Фигурката върху монолита била внимателно смъкната оттам и инспекторът я взел със себе си.

След като изнурителното пътешествие завършило, пленниците били подложени на прецизен оглед в полицейското управление. Всички те се оказали хора със смесена кръв, с извънредно ниско умствено развитие и със сериозни психически отклонения в добавка. Повечето били моряци, една част били чернокожи и мулати — най-вече от Западните Индии, — а имало и неколцина португалци от островите Кейп Верде, които привнасяли вуду-нотка в разнородния култ. Още преди края на разпита обаче се изяснило, че тук става въпрос за нещо далеч по-древно и дълбоко от негърски фетишизъм. Колкото и деградирали, и невежи да били тези хора, те с удивителна последователност се придържали към централната идея на своята страховита вяра.

Те се покланяли, по думите им, на Великите древни, които съществували цяла вечност, преди изобщо да се появят никакви хора. Тези Същества се спуснали на нашия съвсем млад свят от небето — сега обаче ги нямало, защото се намирали вдън земя и най-мрачните морски гълбини. Техните мъртви тела се явили в сънищата на първите хора — основателите на култа, който никога нямало да изчезне — и им

разкрили своите тайни. Пленниците твърдели, че са част от същия този култ, който съществувал и ще съществува винаги, скрит в далечните пустинни и мрачни места по целия свят дотогава, докато великият жрец Ктхулу не се надигне от тъмната си обител в подводния град Р'лйех, за да наложи отново властта си над Земята. Някой ден, когато звездите пожелаат, той щял да призове верните си последователи и те щели да го освободят, а дотогава тайният култ щял да очаква повелята на господаря си.

Повече нищо не могли да изкопчат. Това било тайна, която никакви мъчения не били в състояние да изтръгнат. Ясно било едно — че човекът никога не е бил единственият разумен обитател на тази Земя, защото от мрака изплували образи, които навестявали малцината вярващи. Това обаче не били Великите древни. Нито един човек не бил виждал Великите древни. Изсеченият идол представлял великия Ктхулу, но никой не можел да каже как изглеждат останалите. Никой не можел да разчете и древните писмена, обаче смисълът им се предавал от уста на уста. Заклинанието, което поклонниците пеели, не било тайната, която пазели; тя никога не била изричана гласно, а само шепнешком. Значението на песнопението се заключавало само в това: „В своя дом в Р'лйех мъртвият Ктхулу спи и очаква своя час“.

Само двама от задържаните били вменяеми дотолкова, че да ги обесят; останалите били разпратени по различни лечебници. Всички те отричали участието си в ритуалните убийства и твърдели, че касапниците са извършени от Чернокрилите, които пристигали при тях от своите убежища, намиращи се от незапомнени времена в обитаваните от призраци гори. На инспектора и хората му обаче не се удало да разберат нищо повече за тези тайнствени създания. Единственото, което полицията могла да си изясни, било научено от един престарял метис на име Кастро, който се кълнял, че бил плавал до най-различни пристанища по света и че бил разговарял с безсмъртните водачи на култа нейде из планините на Китай.

Старият Кастро си припомнил откъси от страховити легенди, на чийто фон бледнеят всички разсъждения на теософите и които представят човека и неговия свят като нещо съвсем мимолетно и преходно. Имало епохи, когато на Земята са господствали други Същества, които съградили величествени градове. Според Кастро безсмъртните китайци му разкрили, че останки от тези Същества все

още могат да бъдат открити във вид на циклопови камъни из островите на Пасифика например. Всички Те измрели дълго преди появата на човека, но имало способности, чрез които можели да бъдат съживени отново, особено когато звездите заемат същото положение, което са заемали преди безброй години в цикъла на вечността. Та нали Съществата били дошли от звездите, донасяйки Своите изображения със Себе си.

Великите древни, продължил Кастро, не се състояли само от плът и кръв. Те имали форма — нима тази фигурка не била доказателство за това? — но тази форма не била впълтена в материя. Когато звездите заемат благоприятно положение, Те ще могат да се преместват от един свят в друг, но сега, при това разположение на звездите, не могат да живеят. Това обаче не означавало, че Те са безвъзвратно мъртви, защото, макар и да не могат да живеят, Те никога не могат да умрат напълно. Всички Те лежат в каменните си домове в огромния Р'лйех, защитени от заклинанията на могъщия Ктхулу, в очакване на великото възкресение, когато звездите и Земята отново ще са готови за Тях. Но и в този момент на освобождение на телата Им трябвало да Им помогне някаква външна сила. Заклинанията, които Ги правят неуязвими, в същото време не Им позволяват да направят първата крачка към освобождението си. Затова сега Те могат само да лежат будни в мрака, потънали в мислите си, докато безброй милиони години преминават покрай Тях. На Тях Им е известно всичко, което се случва във Вселената, защото Тяхната форма на общуване е предаването на мисли. Така че дори в този час Те разговарят един с друг в Своите гробове. Когато, след края на изначалния хаос, на Земята се появили първите хора, Великите древни общували с най-чувствителните от човеците, като променяли и диктували сънищата им, понеже само по такъв начин можели да достигнат до състоящия се от плът мозък на бозайниците.

Тогава, прошепнал Кастро, тези първи хора създали култ около малките идоли, които Великите древни им показали; идоли, донесени в отдавна изтрили се от паметта времена, от най-далечните тъмни звезди. Този култ никога нямало да умре, напротив — щял да се съхрани дотогава, докато звездите отново заемат правилното си положение, а тайните жреци не надигнат великия Ктхулу от Неговия гроб, за да възкресят Неговите поданици и възстановят Неговата власт

над Земята. Настъпването на това време лесно щяло да бъде разпознато, понеже тогава хората щели да станат като Великите древни — диви и свободни, отвъд доброто и злото, захвърлили всеки закон и морал; крещящи, убиващи и пируващи на воля. Тогава освободените Велики древни щели да им разкрият нови начини да крещят, да убиват и да се веселят, наслаждавайки се един на друг, и цялата Земя щяла да пламне във всеунищожавания огън на свободата и екстаза. Дотогава култът, с помощта на своите ритуали и обреди, трябвало да съхрани в паметта тези древни способности и да провъзгласи пророчеството за тяхното възраждане.

В предишните времена избрани люде можели да говорят с погребаните Велики древни насън, ала после нещо се случило. Огромният каменен град Р'лйех, с неговите гигантски монолити и призрачни гробници, потънал под вълните... и дълбоките, обвити в мистерия водни талази, през които не можела да проникне дори и една-едничка мисъл, прекъснали тази връзка. Обаче паметта никога не умира и върховните жреци предrekli, че градът ще се въздигне отново, когато звездите са готови. Тогава от недрата на земята щели да възкръснат нейните черни духове, тъмни и забравени, изпълнени с призрачна мътва, извлечена от дълбоките пещери, зеещи в забравените океански дъна. Ала за това Кастро не се осмелявал да говори. Той изведнъж прекъснал разказа си и нищо не било в състояние да го накара да промълви и дума повече. Странно било и това, че категорично отказвал да назове размерите на Великите древни. Произходът на тази религия, по думите му, се коренял нейде сред неизбродимите арабски пустини, където Ирем, Градът на колоните, дремел скрит и недосегаем. Този култ по никакъв начин не бил свързан с европейското вещерство и на практика не бил известен на никого, освен на своите привърженици. В нито една книга не се споменавала дори и трошичка информация за него, макар че, както разкрили безсмъртните китайци, имало стихове с двойствен смисъл в прокълнатата книга „Некрономикон“ на безумния арабин Абдул Алхазред, които посветеният можел да разтълкува по свое усмотрение, както например нееднократно подлагания на дискусия куплет:

Не е покойник онзи, който лежи във вечността,

и след безброй епохи погубва и смъртта.

Леграс, на когото всичко това направило твърде дълбоко впечатление, напразно търсил исторически сведения за този култ. По всяка вероятност Кастро казвал истината, когато твърдял, че е забулен в пълна тайна. Специалистите от университета в Тюлейн, към които се обърнал инспекторът, не могли да разкрият нищо нито за самия култ, нито за статуетката на идола, която той им показал. Тогава Леграс се обърнал към водещите специалисти в дадената област, ала отново не могъл да чуе нищо по-съществено от гренландската история на професор Уеб.

Трескавият интерес, който разказът на инспектора и донесената фигурка породили на конференцията на археолозите, получил отражение в последвалата кореспонденция на присъстващите, макар и почти да не бил споменат в официалните публикации на археологическото дружество. Предпазливостта винаги се явява първата грижа на учените, привикнали да се сблъскват с шарлатанство и всевъзможни опити за мистификация. По някое време Леграс предоставил статуетката на професор Уеб, обаче след смъртта на последния фигурката била върната на полицаия и останала у него, така че аз успях да я видя едва съвсем наскоро. Тя действително се оказва доста зловещо произведение, което до голяма степен наподобяваше „сънната скулптура“ на младия Уилкокс.

Никак не е чудно, че чичо ми е бил доста развълнуван от разказа на скулптора. Какви ли мисли биха могли да възникнат у него, ако след запознаването с историята на инспектор Леграс при него се явява един чувствителен млад мъж, който е сънувал не само статуетката и точните изображения на йероглифите, открити в луизианските блата и гренландските ледове, но и е чул в съня си най-малко три думи, съвсем точно повтарящи части от заклинанието на ескимоските дяволопоклонници и луизианските изроди? Съвсем естествено е, че професор Енгъл незабавно е предприел свое собствено разследване, макар аз лично, честно казано, да подозирах, че младият Уилкокс по някакъв начин е узнал за злополучния култ и си е измислил цяла серия загадъчни съновидения, за да подхрани загадката за сметка на чичо ми. Разбира се, записките за сънищата и вестникарските изрезки, събрани

от професора, представляваха сериозно подкрепление към неговите догадки; обаче присъщият ми рационализъм и крайната екстравагантност на проблема като цяло ме доведоха до извода, който тогава смятах за най-правдоподобен. Затова, след като с изключителна прецизност изследвах ръкописа отново и отново, съотнасяйки теософските и антропологични заключения с разказа на инспектор Леграс, в крайна сметка реших да отида в Провидънс, за да изкажа справедливи упреци по адрес на скулптора, позволил си толкова нагло да измами един сериозен стар изследовател.

Уилкокс все още живееше сам във Фльор-дъо-Ли-Билдинг на Томас Стрийт — уродлива викторианска имитация на бретонската архитектура от седемнайсети век, която парадираше със своята измазана с гипс фасада сред очарователните колониални постройки, разположени в сянката на най-изящната грегорианска камбанария в Америка. Заварих го да работи в ателието си и докато разглеждах разхвърляните из стаята произведения, си дадох сметка, че пред мен стои изключителен и неоспорим талант. Убеден съм, че с времето Уилкокс ще се превърне в един от най-известните творци декаденти, понеже умееше да vyplъти в глина — и вероятно някой ден щеше да постигне същото с мрамор — онези кошмарни фантазии, които Артър Макън облича в думи, а Кларк Аштън Смит^[3] изобразява в стихове и живописни платна.

Смугъл, с крехко телосложение и леко небрежен вид, той вяло откликна на моето похлопване и, без да става от мястото си, ме попита за какво съм дошъл. Когато му се представих, прояви известен интерес; изглежда моят чичо бе пробудил любопитството му с анализирането на странните му съновидения. Не разкрих пред него истинската причина за посещението си, както и не му съобщих подробности по случая, но въпреки това успях да го предразположа към разговор. За доста кратко време напълно се убедих в абсолютната му искреност, тъй като маниерът, по който говореше за сънищата си, разсея всичките ми подозрения. Тези съновидения и оставените от тях следи в подсъзнанието му бяха повлияли по невероятен начин върху творчеството му — показва ми чудовищна статуя, чиито очертания така ми въздействаха, че ме накараха едва ли не да затреперя от заключената в нея могъща и тъмна сила. Уилкокс не можеше да си припомни никакви други впечатления, които да са го вдъхновили за

изработката ѝ, с изключение на своя „сънен барелеф“, като контурите се оформили сами изпод ръцете му. Несъмнено това беше онзи гигантски образ, за който бе бълнувал в своя делириум. Много скоро ми стана ясно, че художникът и понятие си няма за тайния култ, макар че настойчивите въпроси на чичо ми вероятно го бяха навели на някои идеи; тук, признавам, отново се замислих за възможността младият скулптор да е останал с кошмарните си впечатления по някакъв по-правдоподобен път.

Уилкокс започна да ми разказва сънищата си с необичайно поетическо вдъхновение, сътворявайки пред взора ми ужасяващите картини на влажния циклопов град, построен от слузест зеленикав камък — чиято геометрия, както изрично наблегна, била съвършено неправилна, — след което ме накара ясно да чуя непрекъснатия, полусъзнателен зов, ехтящ изпод земята:

„Ктхулу фхтагн“. „Ктхулу фхтагн“.

Тези думи представляваха част от зловещия зов, насочен към мъртвия Ктхулу, който лежи в каменната си гробница в Р'лйех, и въпреки вкоренения ми рационализъм ме развълнуваха дълбоко. Бях убеден, че Уилкокс е чувал за този култ и по-рано — просто не бе възможно иначе. После обаче е забравил за него, а споменът се е разтворил сред не по-малко страховитите неща, прочетени в книгите или родени от необузданата му фантазия. По-късно, благодарение на неговата остра впечатлителност, тези възпоминания са намерили отражение в сънищата му, в барелефа и в смразяващата статуя, която видях днес; по такъв начин мистификацията спрямо моя чичо ставаше непреднамерена. Младият човек спадаше към този тип хора, чиято превзетост и лоши маниери ме дразнеха; това обаче не биваше да ми пречи да отдам дължимото на таланта и откровеността му. Разделихме се дружески и му пожелах всички успехи, които несъмнено заслужаваше неговият художествен дар.

Проблемът с тайнствения култ продължаваше да ме вълнува и аз се срещнах с някои от колегите на чичо ми, поинтересувах се от тяхната гледна точка и ги разпитах какво мислят за доказателствата, които той беше събрал. Посетих Ню Орлийнс и поговорих с инспектор

Леграс, както и с част от участниците в онази отдавнашна полицейска акция, сблъскала се с плашещия символ, и даже успях да разпитам някои от живите уродливи пленници. За съжаление, старият Кастро бе умрял няколко години по-рано. Информацията, която научих от първа ръка, потвърждаваше нещата, станали ми известни от записките на чичо ми, ала въпреки това отново ме развълнува. Вече не хранех никакви съмнения, че съм попаднал на съвършено реална, изключително тайнствена и много древна религия, откриването на която би ме направило известен антрополог. Тогавашният ми мироглед се основаваше на абсолютния материализъм (как ми се иска и сега да беше така) и поради тази причина извънредно ме дразнеше съвпадането по време на невероятните съновидения и събития — в това число и отразените във вестникарските изрезки, събрани от професор Енгъл.

Някъде по това време започнах да подозирам — а сега, боя се, зная със сигурност, — че смъртта на моя чичо изобщо не е била естествена. Той бе паднал на тясната уличка, вървяща нагоре по хълма, гъмжаща от всевъзможни отвъдморски уроди, след като някакъв невнимателен моряк негър го блъснал. Не бях забравил, че сред заловените поклонници на култа в Луизиана имало много хора със смесена кръв, както и множество моряци. Изобщо не ме учудваха и съобщенията за отровени с игли хора и други тайни методи — толкова безчовечни и древни, колкото и самите загадъчни ритуали. Да, на Леграс и на хората му не било сторено нищо, но в Норвегия един моряк, който станал свидетел на нещо изключително зловещо, беше сполетян от загадъчна смърт. Възможно ли бе сведенията за задълбочените разследвания, предприети от моя чичо след получаването на данните за сънищата на скулптора, да са достигнали до неподходящи уши? Мисля, че професор Енгъл е умрял именно защото е знаел твърде много... или е бил на прага да го узнае. Дали същата участ ще сполети и мен, само бъдещето ще покаже... защото и аз вече узнах твърде много неща.

[1] Цефалопод — главноного (гр.) — Б.пр. ↑

[2] Сидни Сайм — английски художник, илюстрирал фантастичните произведения на Лорд Дансени; Антъни Ангарола — американски художник от италиански произход — Б.пр. ↑

[3] Артър Макън (1863–1947) — уелски автор на фантастични творби със свръхестествена тематика; Кларк Аштън Смит (1893–1961) — американски белетрист, поет и художник; един от участниците в литературния кръг, оформил се около Хауърд Лъвкрафт — Б.пр. ↑

III. БЕЗУМИЕТО ОТ МОРЕТО

Ако някой ден небесата пожелаят да сторят някакво благодеяние за мен, то това би било пълното отстраняване на последствията от едно случайно стечение на обстоятелствата, накарало ме да хвърля бегъл поглед на най-обикновен лист хартия. В друга ситуация нищо не би ме подтикнало да разгледам този стар брой на австралийското списание „Сидни бюлетин“ от 18 април 1925 година. Той се бе изплъзнал и от вниманието на фирмата, занимаваща се с подбора на материалите от вестниците и списанията за проучванията на моя чичо.

По това време почти бях загърбил изследванията си по проблема, който чичо ми бе нарекъл „Култът Ктхулу“, и бях на гости на свой стар приятел — учен от Патерсън, щата Ню Джърси, уредник на тамошния музей и специалист по минералогия от най-висока класа. Докато разглеждах някакви образци в хранилището на музея, погледът ми случайно попадна на странното изображение върху някакъв стар лист хартия, сложен на полицата под каменните екземпляри. Това беше „Сидни бюлетин“, за който вече споменах, а илюстрацията представляваше автотипно изображение на някаква отблъскваща каменна фигурка, почти идентична с онази, която Леграс бе открил сред блатата.

Нетърпеливо издърпах списанието изпод скъпоценната колекция и бързо прочетох статийката, разочарован от малкия ѝ обем. Съдържанието ѝ обаче се оказа от голямо значение за моите търсения, ето защо внимателно си изрязах материала. В него се съобщаваше следното:

МИСТЕРИЯ С ИЗОСТАВЕН КОРАБ В ОТКРИТО МОРЕ

„Виджилънт“ Пристига С Неуправляема
Новозеландска Яхта На Буксир. На Борда Са Открити Един
Жив И Един Мъртъв. Разказ За Отчаяна Битка И Гибел В

Морето. Спасеният Моряк Отказва Да Съобщи Подробности За Странното Произшествие. У Него Е Намерен Причудлив Идол. Предстои Разследване.

Товарният кораб „Виджилънт“, собственост на компанията „Морисън“, отплава от Валпарайсо и пристигна днес сутринта на кея в Дарлинг Харбър, влачейки на буксир пробитата и неуправляема, но тежковъоръжена парна яхта „Алърт“ от Дънедин, Нова Зеландия, която била забелязана на 12 април на 34 градуса и 21 минути южна ширина и 152 градуса и 17 минути западна дължина с един жив и един мъртъв човек на борда.

„Виджилънт“ напуснал Валпарайсо на 25 март и на 2 април вече значително се бил отклонил на юг от своя курс заради необичайно силната буря и гигантски вълни. На 12 април бил забелязан изоставеният плавателен съд; на пръв поглед яхтата изглеждала свършено пуста, обаче след това забелязали един жив човек в състояние на делириум и един мъртвец, издъхнал преди не по-малко от седмица.

Оцелелият държал в ръцете си ужасен каменен идол с неизвестен произход, висок около трийсетина сантиметра, по отношение на който специалистите от Университета в Сидни, Кралското общество и Музея на Колидж Стрийт признаха пълната си неосведоменост. Самият оцелял матрос твърди, че открил тази вещ в салона на яхтата — тя се намирала върху неголям, грубо издялан олтар с подобен характер.

След като дойде в съзнание, този човек разказа твърде странна история за пиратство и кървава баня, разиграла се сред океана. Името му е Густав Йохансен, норвежец, втори помощник-капитан на двумачтовата шхуна „Ема“ от Оукланд, която отплавала към Калао на 20 февруари с екипаж от единайсет души на борда.

Той разказа, че „Ема“ се забавила по пътя си и била отнесена на юг от своя курс заради силната буря от 1 март, след което на 22 март, на 49 градуса и 51 минути южна ширина и 128 градуса и 34 минути западна дължина срещнала „Алърт“, управлявана от странен и зловец

екипаж от канаки и хора от смесена раса. Получавайки предварителна заповед да обърне назад, капитан Колинс отказал да я изпълни; в този момент странният екипаж без никакво предупреждение открил огън по шхуната от батареите на медните оръдия, съставлящи въоръжението на яхтата.

Както сподели оцелелият матрос, екипажът на „Ема“ приел предизвикателството и макар че шхуната вече била получила пробойни под ватерлинията и започвала да потъва, успял да прилепи борда ѝ до борда на „Алърт“, да я вземе на абордаж и да встъпи в схватка с дивите ѝ моряци на палубата. Разиграла се истинска касапница, в хода на която хората на капитан Колинс били принудени да избият всички мелези, въпреки че онези ги превишавали на брой, заради яростната им и отчаяна, макар и доста непохватна съпротива.

Трима от екипажа на „Ема“ били убити — сред тях капитан Колинс и първият помощник-капитан Грийн; останалите осем души под командването на втория помощник-капитан Йохансен поели управлението на завоюваната яхта и продължили по същия курс, както преди, за да проверят поради каква причина моряците от „Алърт“ са искали така арогантно да се отклонят от маршрута си.

На следващия ден те забелязали мъничък остров и след като хвърлили котва, акостирали на брега, макар и никой да не знаел за съществуването му в тази част на океана. Не е ясно поради каква причина шестима от екипажа загинали на острова, като тук разказът на Йохансен изведнъж става твърде съдържан и лаконичен — единственото, което разкрива за смъртта им, е, че пропаднали в дълбока пропаст между скалите. Впоследствие той и единственият му спътник се качили обратно на яхтата, опитвайки се да я управляват, но ето че на 2 април станали жертва на страшната буря.

От този момент до мига на своето спасение на 12 април Йохансен си спомня извънредно малко неща; дори

не е в състояние да каже кога е издъхнал неговият другар Уилям Брайдън. Смъртта на последния, както показва експертизата, не е настъпила вследствие на някаква конкретна причина и по всяка вероятност е била провокирана от превъзбуда или от атмосферните условия, довели до измръзването му.

От Дънедин съобщиха по телеграфа, че „Алърт“ бил добре познат търговски плавателен съд, извършващ регулярни рейсове между островите на Тихия океан, ала с крайно лоша репутация по крайбрежието. Корабът бил собственост на твърде необикновени представители на смесени раси, чиито чести сборища и нощни пътешествия в горите давали храна за немалко любопитство. Веднага след бурята и подземните трусове на 1 март те отплавали с невероятна припряност.

Нашият кореспондент от Оукланд съобщава, че „Ема“ и екипажът ѝ се ползвали с отлична репутация, а Йохансен се смятал за трезвомислещ и достоен човек. Адмиралтейството вече назначи разследване на това произшествие, което започва още утре; в хода на разследването ще бъде предприет и опит да се получи от Йохансен по-обширна информация от дадената до този момент.

Това беше всичко, заедно със снимката на дяволското изображение, ала каква верига от асоциации отприщи то у мен! Имах пред себе си нови сведения за култа към Ктхулу и те доказваха, че той има отношение не само към сушата, но и към морето. От какви мотиви се е ръководил смесеният екипаж, когато е заповядал на „Ема“ да обърне курса си? В каква посока са пътували самите те, носейки ужасния идол на борда? Какъв беше този неизвестен остров, на който бяха загинали шестима от екипажа на „Ема“ и за който помощник-капитанът Йохансен не искаше да говори? Какво бе открило разследването, предприето от адмиралтейството, и какво беше известно за гибелния култ в Дънедин? И най-важното — що за дълбока

и свръхестествена (но очевидна) връзка съществуваше между тези дати и различните обрати на събитията, зафиксирани от моя чичо?

На 1 март — или 28 февруари, ако вземем предвид международната демаркационна линия за датите — бяха земетресението и бурята. „Алърт“ и отвратителният ѝ екипаж отплават съвсем успешно от Дънедин, сякаш подчинявайки се на някакво настоятелно изискване, докато по същото време на другия край на Земята поетите и художниците започват да виждат в сънищата си странни, пропити с влага циклопови градове, а един млад скулптор извайва в съня си статуетка на всяващия ужас Ктхулу. На 23 март екипажът на „Ема“ акостира на непознато островче, където оставя впоследствие шест трупа; именно в този ден сънищата на чувствителните хора придобиват особена яркост и кошмарите им се изпълват с преследващото ги гигантско същество. Именно в този ден архитектът полудява, а скулпторът внезапно изпада в делириум. А какво да кажем за бурята от 2 април — датата, в която всички съновидения за мрачния град неочаквано прекъсват и когато Уилкокс по чудодееен начин се избавя от странната треска? Какво означава всичко това — заедно с намеците на престарелия Кастро за потъналите под водата, родени сред звездите Велики древни и приближаващото им господство; за преданите им поклонници и властта на Древните над човешките сънища? Нима не бях застанал на прага на космически ужас, простиращ се отвъд пределите на онова, което човек може да понесе? Ако това бе вярно, то навярно кошмарите щяха да си останат заключени в човешкото съзнание, защото на втория ден от април несъмнено се бе случило нещо, съумяло да спре по някакъв начин чудовищната заплаха, надвиснала над душата на Човечеството.

Същата вечер, след като изпратих няколко телеграми, аз се сбогувах с моя домакин и се качих на влака за Сан Франциско. Не покъсно от месец вече бях в Дънедин, където обаче не се знаеше много за странните служители на тайнствения култ, които уж често се отбивали в местните таверни. Всевъзможните отрепки бяха доста банална и изтъркана тема; единственото, до което успях да се добера, бяха слуховете за едно пътешествие, извършено от тези уроди във вътрешността на острова, по време на което хората от далечните хълмове дочули приглушени звуци от барабани и забелязали алените езици на пламъци да се мерзелееят в дълбините на гората.

В Оукланд узнах, че когато Йохансен се прибрал, косата му от русолява била станала бяла. След завръщането си от повърхностния и непълен разпит в Сидни той продал своята къщичка на Уест Стрийт в Дънедин и заминал за Осло заедно с жена си. Що се отнася до необикновеното му приключение, не разказал на приятелите си нищо повече от онова, което вече бил съобщил на представителите на адмиралтейството, така че те не можеха нищо да добавят и ми помогнаха единствено с това, че ми дадоха адреса му в Осло.

Отправих се към Сидни, където проведох съвършено безрезултатни разговори с моряците и участниците в адмиралтейския съд. Видях „Алърт“, вече продадена и служеща като търговски кораб, на Кръговия кей в залива Сидни, ала външният ѝ вид не подпомогна с нищо разследванията ми. Приведената фигурка с глава на сепия, туловище на дракон, ципести криле и изографисан с йероглифи пиедестал сега се съхраняваше в музея на Хайд Парк; аз дълго и внимателно я разглеждах, за пореден път убеждавайки се, че е изработена с изключителна прецизност от някакъв непознат чуждоземен материал; беше толкова страховита и древна, колкото и по-малкият по размери екземпляр на Леграс. Уредникът на музея ми сподели, че геолозите я смятали за чудовищна загадка, понеже на Земята не съществувал такъв камък, от който би могла да бъде изготвена. Тук с трепет си припомних думите на престарелия Кастро, с които той описвал Великите древни на инспектора: „Те дойдоха от звездите и донесоха Своите изображения със Себе си“.

Всички тези неща до такава степен бяха завладели мислите ми, че се отправих към Осло, за да се срещна с Густав Йохансен. От Лондон се прехвърлих на кораб, заминаващ за норвежката столица, и в един есенен ден вече се разхождах по крайбрежния булевард, протегнал се в сянката на Егеберг.

Адресът на Йохансен, както научих, беше някъде в Стария град на крал Харолд Хаардрада, запазил името Осло в продължение на всички столетия, докато на големия град му бе наложено наименованието Кристияния. Изминах част от пътя с такси и накрая с разтуптяно сърце почуках на вратата на чист и спретнат старинен дом с измазана гипсова фасада. Облечена в черно жена, с печално изражение изслуша моите обяснения и на неуверен английски ми

съобщи поразилата ме новина, че Густав Йохансен вече не е между живите.

Съпругата му ми обясни, че той починал скоро след завръщането си в Норвегия, защото събитията от 1925 г. го съсипали. Пред нея Густав споделил не повече, отколкото пред всички останали, обаче ѝ оставил голям ръкопис — относно „техническите въпроси“, както казал самият той — на английски език, вероятно за да попречи на жена си случайно да се запознае със съдържанието му. Веднъж, докато минавал по някаква тясна уличка в близост до гьотеборгските докове, от таванските прозорци на една от къщите паднал тежък вързоп книжа, който го съборил на земята. Двама индийски моряци му помогнали да се изправи, ала той издъхнал още преди да пристигне медицинската помощ. Лекарите не открили никаква очевидна причина за смъртта му и я приписали на сърдечна недостатъчност, съчетана с обща слабост на организма.

От този момент нататък почувствах как в мен се прокрадва постоянен злокобен страх, който — сигурен съм в това! — не ще ме остави, докато не настъпи последният ми час; „случайно“ или по някакъв друг начин. Успях да убедя вдовицата, че запознаването ми с „техническите въпроси“ е най-важната цел на моето дълго пътуване и в края на краищата получих ръкописа. Излишно е да казвам, че започнах да го чета още по време на обратния път за Лондон.

Той представляваше едно доста объркано и разпиляно произведение — несръчен опит на прост моряк да напише дневник със задна дата, в който да опише случилите се с него събития и да възстанови онова кошмарно последно пътешествие ден по ден. Не мога да го предам дословно, имайки предвид неяснотата на изложението, повторенията и претовареността с излишни подробности, но ще се постарая да следвам фабулата така, че да разберете защо звукът на вълните, плискащи се в борда на кораба, стана за мен дотолкова непоносим, че се наложи да запуша ушите си с памук.

Йохансен, слава богу, въобще не бе успял да узнае цялата истина, макар че беше видял и Града, и Съществуото. Описаното от него обаче бе напълно достатъчно, за да ме лиши завинаги от спокоен сън. Само като си помисля за онова, което се таи съвсем близо до нас — за кошмарите, пристигнали тук от прокълнатите звезди и погребани

дълбоко под океанските води, за скверния култ, който ги пази и е готов да ги освободи при първото земетресение, способно да издигне отново техния чудовищен град на повърхността сред слънчевите лъчи и земния въздух, — ужасът ме пронизва до мозъка на костите ми.

Пътешествието на Йохансен започнало именно така, както норвежецът съобщил на комисията от адмиралтейството. „Ема“, натоварена с баласт, напуснала Оукланд на 20 февруари и екипажът ѝ усетил пълната сила на предизвиканата от подземния трус буря, изпълнила сънищата на много хора с кошмарни видения. Когато моряците успели да възстановят контрола над управлението, корабът започнал бързо да се движи напред... до момента на срещата с „Алърт“ на 22 март. Можех да почувствам горестта и съжалението на помощник-капитана, докато описваше обстрела и потъването на „Ема“. Той пишеше с нескрито отвращение за мургавите служители на култа, намиращи се на борда на „Алърт“. Изглежда в тях е имало нещо толкова гнусно и отвращаващо, че унищожаването им се превърнало в подобие на свещен дълг. Именно поради тази причина Йохансен с нескрито недоумение изслушал обвиненията в жестокост към него и екипажа, прозвучали по време на процеса. После, движени от любопитството, хората на помощник-капитана продължили напред, вече със завладяната яхта, докато на 47 градуса и 9 минути южна ширина и 126 градуса и 43 минути западна дължина не се натъкнали на брегова ивица, където сред лепкавата тиня, слуз и кал се издигали обрасли с водорасли каменни съоръжения. Това не било нищо друго, а материализираният ужас на Земята — кошмарният град-мъртвец Р'лйех, построен в незапомнени доисторически времена от гигантски отвратителни създания, долетели тук от тъмните звезди. Тук лежали великият Ктхулу и неговите несметни пълчища, скрити в зеленикавите, покрити със слуз гробници... и оттук те изпращали онези мисловни послания, които прониквали в сънищата на по-чувствителните хора, и призовавали верните си поклонници да им се притекат на помощ, за да ги освободят и да възродят кошмарната им сила. Разбира се, Йохансен не е имал представа за това, ала, бога ми, съвсем скоро сам зърнал предостатъчно!

Предполагам, че единствено върхът на чудовищната, увенчана с монолит цитадела, под чийто купол е бил положен самият Ктхулу, се е издигала над повърхността на водата. Когато си помислих за размерите

на онази част, скрита нейде там, долу, в дълбините на океана, у мен веднага се зароди желание час по-скоро да сложа край на живота си. Йохансен и неговите моряци били обхванати от религиозен ужас пред космическото величие на този пропит от влага Вавилон на древните демони и по всяка вероятност са се досетили, че видяното в никакъв случай не би могло да бъде сътворено от нашата — или която и да било друга — цивилизация от планетата Земя. Суеверният страх при гледката на невъобразимите мащаби на зеленикавите каменни блокове и потресаващата височина на колосалния резбован монолит, както и при поразителното сходство между титаничните статуи и барелефи със странната фигурка, открита в олтара на „Алърт“, ясно и недвусмислено се усещаше във всеки ред от безизкусното повествование на помощник-капитана.

Без да има никаква представа що е футуризм, Йохансен бе постигнал нещо изключително близко до него в своето описание на града. Вместо точно обрисуване на някакво съоръжение или постройка, той се ограничаваше само с общото впечатление, което е получил от гигантските ъгли и каменните повърхности — повърхности, чиито размери изключват каквато и да е възможност да са създадени на тази планета, — покрити със скверни образи и незнани йероглифи. Обръщам внимание на акцента му върху ъглите, тъй като ми напомни за един момент от разказа на Уилкокс за неговите сънища. Художникът беше казал, че геометрията на постройките от съновиденията му е анормална, неевклидова и загатва за сфери и измерения, нямащи нищо общо с нашите. Ето че сега един малограмотен матрос бе почувствал абсолютно същото, докато е наблюдавал тази кошмарна реалност.

Йохансен и хората му стъпили на стръмния, покрит с тиня и слуг бряг на този чудовищен акропол и започнали да пълзят нагоре по титаничните, просмукани с влага блокове, които никак не се вписвали в представата за нормални човешки стълби. Дори слънцето в небесата изглеждало изкривено и деформирано пред пелената на зловонните изпарения, излъчвани от тази потопена в морето грамада, а заплахата и опасността сякаш злокобно дебнели из тези влудяващи, изплъзващи се ъгли в резбованите каменни късове, където вторият поглед разкривал вдлъбнатина на същото място, за което преди си бил сигурен, че е имало изпъкналост.

Смътен страх започнал да обхваща пътешествениците още преди да зърнат нещо друго, освен камъни, тинеста слуз и водорасли. Всеки от тях отдавна би избягал надалеч, стига да не се боял от насмешките и подигравките от страна на останалите. Ето защо всички си давали вид, че търсят нещо — както се оказало впоследствие, свършено безрезултатно, — някакъв дребен артефакт или просто спомен за необикновената гледка.

Португалецът Родригес бил първият, който се изкачил до основата на монолита и извикал, че е намерил нещо интересно. Останалите вкупом се втурнали към него и с любопитство се вгледали в огромна гравирани порта с вече познатото изображение на октопод-дракон върху нея. Тя приличала, пишеше Йохансен, на вратата на огромен хамбар, само дето била с гигантски размери; всички веднага се досетили, че е нещо като врата, защото видели касата, прага и ръбовете ѝ, макар че не могли да решат дали стои легнала, подобно на някакъв люк, или полегато, като външната врата на подземен склад или мазе. Както и Уилкокс беше заявил по-рано, цялата геометрия на мястото изглеждала свършено погрешна и неправилна. Йохансен и хората му не били в състояние дори да кажат дали морето и земната повърхност са разположени хоризонтално или не, понеже относителното разположение на всичко окръжаващо ги фантазмагорически се променяло.

Брайдън натиснал камъка на няколко места, но безуспешно. Тогава Донован започнал внимателно да изследва ръбовете на портала, натискайки всеки участък поотделно. Той се катерел нагоре-надолу по гротескното каменно съоръжение — тоест може да се каже, че се е катерил, ако приемем, че вратата е била наклонена, — а мъжете се питали как изобщо е възможно някоя врата в целия свят да бъде толкова голяма. После, съвсем бавно и леко, грамадната порта започнала да се поклаща и моряците разбрали, че тя балансира в неустойчиво равновесие.

Донован се приплъзнал при своите другари и сега всички заедно взели да наблюдават странното снижаване на чудовищния каменен портал. В този фантастичен свят на изкривени образи плочата се движела свършено неестествено, по диагонала, така че всички правила за движение на материята и законите на перспективата изглеждали нарушени.

Открилият се отвор бил черен, а мракът изглеждал почти материален. Тази пълна тъмнина всъщност се оказала с положително значение, понеже закривала от погледа както вътрешността, така и всичко, което било скрито там. В следващия момент този мрак внезапно изскочил на бял свят като дим от многовековно заточение, а слънцето помръкнало, сякаш затъмнено от нечи огромни ципести криле. От зейналите дълбини се издигнала непоносима смрад, а отличаващият се с остър слух Хокинс доловил отвратителен плискащ звук изотдолу. Всички се вслушали в този звук и все още напругали слуха си, когато Онова се появило изведнъж пред погледа им и започнало да измъква своята зеленикава желатинова неизмеримост от черната бездна в заразената атмосфера на отровния безумен град.

На това място почеркът на Йохансен става почти неразбираем. От шестимата моряци, които не се завърнали на кораба, двама умрели още тук — по думите му без съмнение от страх. Да се опише това Същество било невъзможно — нямало език, способен да предаде такива бездни на крещящото и отвъдвремево безумие, такова свръхестествено противоречие на всички закони на материята, енергията и космическия ред. Сякаш цяла планина се движела тежко пред тях! Господи! Ето защо не е никак странно, че на другия край на света един архитект изгубил разсъдъка си, а бедният Уилкокс изпаднал в делириум след внезапния телепатичен сигнал. Изображението от идолите, зеленикавото, слузесто изчадие от звездите, се било пробудило, за да си възвърне изгубеното. Звездите отново бяха заели благоприятно положение и това, което не се бе удало на древния култ, по чиста случайност бе осъществено от безобидните любопитни моряци. След милиарди години на заточение сега великият Ктхулу отново бил свободен и жадувал да се наслади на свободата си.

Трима мъже били пометени от гигантските нокти преди още да успеят да реагират. Господ да успокои душите им — ако изобщо някъде във Вселената съществува нещо като покой. Това били Донован, Герера и Ангстрьом. Паркър се подхлъзнал, когато последните трима оцелели, изгубили ума и дума от страх, се втурнали главоломно към лодката по грамадните хлъзгави стъпала, покрити със зеленикава кора... Норвежецът твърдеше, че Паркър сякаш бил погълнат от внезапно зейнал отвор в плочата, който само допреди секунда не бил там. И така, само двамина от екипажа — Брайдън и

Йохансен — достигнали лодката; те отчаяно започнали да гребат към „Алърт“, а междувременно чудовището вече се влачело надолу по хлъзгавите камъни и тъкмо нагазвало в морските води.

Въпреки че целият екипаж бил напуснал кораба, за да слезе на сушата, налягането на парата все още не било спаднало драстично и след броени секунди успели да подкарат „Алърт“ и да отплават. Бавно набирайки скорост, яхтата започнала да разпенва смъртоносните води, докато титаничното Същество на брега на чудовищния град-гробница издавало поредица от неразбираеми звуци и от него се стичала слуз... Досуц като исполина Полифем, сипец проклетия подир изплъзващия му се кораб на Одисей. След това обаче великият Ктхулу, многократно по-могъщ и ужасяващ от легендарните циклопи, се вмъкнал във водата и предприел страховито преследване, правейки гигантски вълни със загребванията на мощните си крайници. Брайдън погледнал назад и това му било достатъчно, за да изгуби разсъдък си — от този момент нататък той само се смеел непрекъснато до сетния си час. Когато милостивата смърт го застигнала в каютата му, Йохансен бродел по палубата, изпаднал в тежък делириум.

Помощник-капитанът обаче нямал намерение да се предаде лесно. Давайки си сметка, че ужасяващият колос без проблеми ще настигне яхтата, преди да е набрала скорост, той се решил на отчаяна стъпка. Подал максимална тяга в машинното отделение, а после се качил на палубата и рязко завъртял щурвала. Вдигнали се мощни вълни, солената вода закипяла и докато налягането на парата се покачвало все повече и повече, храбрият норвежец насочил носа на плавателния съд право срещу преследващата го пихтиеста твар, която се подавала над мръсната пяна като кърмата на демоничен галеон. Чудовищната октоподна глава с гърчещи се пипала се издигала почти до бушприта^[1] на яхтата, ала Йохансен неотклонно поддържал избрания курс.

Последвалият взрив наподобявал спукването на огромен мехур; веднага след него се разнесъл отвратителен звук, като че ли от разрязването на гигантска медуза, съпроводен от зловонието на хиляди отворени гробове, и звук, който никой хроникьор не е в състояние да предаде на хартия. За миг корабът бил закрит от парещ, заслепяващ зеленикав облак, а после зад кърмата останала единствено бушуваща отровна маса, където — Боже милостиви! — разкъсаната плът на

безименното Същество от звездите по някакъв фантастичен начин отново се съединявала в първоначалната си отвратителна форма. Междувременно обаче дистанцията между Съществото и „Алърт“ стремително се увеличавала, понеже яхтата вече била набрала пълна скорост.

Това било всичко. От този момент нататък Густав Йохансен, втори помощник-капитан на „Ема“, предимно седял в рубката и се взирал като хипнотизиран в статуетката на идола. От време на време приготвял нещичко за хапване от бордовите запаси за себе си и за смеещия се безумец до него. Дори не се опитал да поправи — доколкото му позволявали възможностите, естествено, — яхтата, понеже силите му го били оставили напълно. После се развихрила бурята от 2 април и съзнанието на моряка започнало да се замъглява. У него възникнали усещания за вихрено призрачно кръжене сред водовъртежите на безкрайността, за бясна надпревара през спираловидните вселени на опашките на комети, както и за хаотични пропадания в дълбоки бездни, отвеждащи го на Луната и от Луната обратно в бездната; всичко това било съпроводено от истеричния злокобен кикот на древните богове и отровназелените, размахващи ципести криле прастари демони от Тартара^[2].

След тези кошмари най-неочаквано дошло спасението — първо „Виджилънт“, после адмиралтейския съд, сетне улиците на Дънедин и накрая дългото завръщане у дома — в старата къща на Егеберг. Естествено Йохансен не можел да разкаже на никого за случилото се, защото всички щели да го сметнат за умопобъркан. Единственото, което му оставало да стори, било да опише спомените си за протеклите събития, преди да предаде Богу дух, но така, че жена му да не разбере нищо. Смъртта би била благодеяние и избавление, тъй като само тя можела да изтрие всичко от паметта му.

Това беше съдържанието на документа, който прочетох. Когато привърших, внимателно го сложих в металната кутия редом с барелефа и книгата на професор Енгъл. Тук ще бъдат поместени и моите собствени записки — изпитанието за здравия ми разум, — съединявайки в едно цяло картината, която никой вече не ще може да сглоби отново. Или поне така се надявам. Надзърнах в очите на вселенския ужас и оттогава дори пролетното небе и летните цветя ме изпълват с отрова и отчаяние. Но аз не смятам, че ще живея дълго. По

същия начин, както си отиде моят чичо, по същия начин, както умря бедният Йохансен... по същия начин, мисля, ще умра и аз. Защото знам твърде много, а култът все още е жив.

Ктхулу също е още жив и, както предполагам, отново се намира в каменната си гробница, закриляща го от прастари времена — от онези далечни епохи, когато Слънцето е било още младо. Неговият прокълнат град отново е потънал под водата, тъй като „Виджилънт“ безпрепятствено е минал точно оттам след априлската буря. Последователите му на сушата обаче все още продължават да вият, да танцуват и да принасят човешки жертви около увенчаните със статуетки на идоли монолити из пустите места. Навярно Великият Ктхулу е бил повлечен от потъването на призрачния му град и сега отново е прикован в черните бездни, защото в противен случай сега целият свят би крещял от ужас и безумие. Кому е известен краят? Издигналото се веднъж може да потъне, както и потъналото може да се издигне. Въплъщението на космическата чудовищност спи в дълбините и очаква своя час, а смрадта на разложението се носи над загиващите градове на хората. И не е далеч мигът, когато... не, не бива и не мога да мисля за това! Моля се само за едно: ако не ми е съдено да надживея този ръкопис, нека поне изпълнителите на завещанието ми да проявят бдителност и да не допуснат да попадне в други ръце.

[1] Наклонена мачта на самия нос на кораба — Б.пр. ↑

[2] Тартар (гр.) — според старогръцката митология това е бездна в недрата на Земята, където Зевс низвергнал титаните — Б.пр. ↑

ХЪРБЪРТ УЕСТ, СЪЖИВИТЕЛЯТ НА МЪРТВИТЕ

ПЪРВА ЧАСТ ОТ МРАКА

За Хърбърт Уест, който ми беше добър приятел в университета и в по-нататъшния ми живот, си спомням единствено с ужас и трепет. Страхът ме обхваща не само при мисълта за злоещото му неотдавнашно изчезване, но и при спомена за необичайните изследвания, на които се бе посветил. Тази история започва преди седемнайсет години — в университета „Мискатоник“ в Аркхам, в чийто медицински факултет двамата с Хърбърт бяхме първокурсници. Всеки път, когато се събирахме, дяволските му експерименти едновременно ме привличаха и отблъскваха, ала в крайна сметка обаянието надделя над отвращението и аз се превърнах в негов най-близък приятел и помощник.

Първият кошмарен инцидент, който се случи след запознанството ни, ме хвърли в такъв шок, че дори сега при спомена за него неволно потръпвам. Както вече обясних, двамата с Хърбърт следвахме в медицинския факултет, където той съвсем скоро придоби скандална известност с дръзките си теории за природата на смъртта и изкуствените способности за преодоляването ѝ. Неговите възгледи, осмени от преподавателите и студентите, се основаваха на изцяло механистични разбирания за същността на живота. С помощта на управляема химическа реакция Хърбърт Уест се надяваше отново да задейства механизма на човешкото тяло след прекъсването и замирането на естествените процеси. По време на експериментите си с различни съживяващи разтвори той изгуби несметно количество зайци, морски свинчета, котки, кучета и маймуни, настройвайки целия факултет срещу себе си. На няколко пъти му се удаваше да открие признаци на живот в опитни образци в състояние на предполагаема смърт, ала Хърбърт скоро разбра, че усъвършенстването на процеса ще отнеме цял живот изследователска дейност. Другият извод, до който достигна, беше, че един и същ разтвор действа по различен начин на различните животински видове — това провокира решението му да

насочи изследванията си към човешки трупове. Именно тогава възникна и конфликтът на Уест с ръководството на факултета и правото да провежда по-нататъшни експерименти му бе отнето от самия декан, доктор Алън Халси, чиито неуморни грижи за страдалците и до днес пораждат умиление у по-възрастните жители на Аркхам.

Лично аз винаги съм се отнасял с толерантност и търпение към изследванията на Хърбърт Уест и често обсъждах с него хипотезите и теориите му с всичките им безкрайни следствия и изводи. Придържайки се към възгледите на Хекел, според които животът се свежда единствено до физични и химични процеси, а така наречената „душа“ не е нищо повече от мит, приятелят ми смяташе, че успехът на изкуственото съживяване зависи единствено от състоянието на тъканите в организма на умрелия; и ако процесите на разложение не са започнали, с помощта на интелигентно подбрани средства съхраненото тяло може да бъде върнато в първоначалното си състояние, известно като „живот“. Същевременно Уест си даваше сметка, че дори най-незначителното увреждане на чувствителните мозъчни клетки, което по принцип настъпва в първите минути след смъртта, е в състояние да повлече подир себе си нарушения във физическата или умствената дейност на подложения на съживяване обект. Отначало Хърбърт се опитваше с помощта на особени реактиви да породи в умиращото тяло искрица жизнена енергия, но поредицата неуспешни експерименти с животни го накара да се убеди в несъвместимостта на естествените и изкуствените жизнени прояви. Точно това обстоятелство предизвика скептицизма на факултетното ръководство; въз основа на повърхностните си впечатления учените мъже решиха, че опитните образци само са „изглеждали“ мъртви, ала не престанаха да държат под наблюдение дейността на моя приятел.

Скоро след като забраниха на Уест да използва лабораторията, той ми съобщи за решението си да се сдобива с пресни трупове по различни начини и да продължи тайно страховитите си изследвания. Побиха ме тръпки, докато слушах тези му думи — студентите от Медицинския факултет никога не се снабдяваха с материал за експерименти сами. Понеже нямаше как да се обърнем за съдействие

към моргата, прибягнахме до услугите на двама местни чернокожи, които не задаваха излишни въпроси. По това време Уест беше среден на ръст, строен очилат младеж с изящни черти на лицето, светли коси и тих глас; странно бе човек да го слуша как говори за преимуществата на бедняшките пред черковните гробища (и по-специално тези на църквата на Исуса Христа), понеже всички покойници там се балсамираха, а това се отразяваше пагубно на експериментите ни.

По това време бях негов активен и предан помощник и не само му оказвах съдействие при добива на материал за отблъскващите му опити, но и изнамерих подходящо място за провеждането им. Именно аз си спомних за изоставения фермерски дом на Чапмън, разположен от другата страна на Медоу Хил. На първия етаж си устройохме операционна и лаборатория, като захрихме прозорците с тежки драперии, които да придадат дискретност на среднощните ни занимания. Въпреки че къщата се издигаше далеч от пътя и наблизено нямаше други постройки, предохранителните мерки ни най-малко не бяха излишни; слухове за странни светлини, забелязани от случайни минувачи, можеха да сложат край на изследванията ни. Дватама се уговорихме да наричаме операционната си химична лаборатория, в случай че се стигнеше до по-сериозни разследвания. Малко по малко двамата с Хърбърт оборудвахме мрачното си убежище с материали, закупени в Бостън или тихомълком откънати от университета, като положихме всички усилия да им придадем такъв вид, че непосветените да не могат да се досетят за предназначението им. Запасихме се и с порядъчно количество мотики и лопати, които щяха да ни трябват за закопаването на трупове в мазето. В Медицинския факултет за подобни цели използвахме пещ, подобна на малък крематориум, ала поради финансови съображения не можехме да си позволим закупуването на такова полезно устройство. Проблемът с избавянето от трупове винаги е присъствал — дори малките телца на морските свинчета, с които Хърбърт Уест провеждаше опити в стаята си, ни причиняваха немалко главоболия. Със стръв на вампири следяхме всяко известие за смъртен случай, понеже не всеки покойник беше подходящ за експериментите ни. Търсехме сравнително скорошни, незасегнати от болести мъртъвци, за чието съхранение не бяха използвани изкуствени средства. Най-добри за целите ни бяха жертвите на нещастните случаи. Понякога в продължение на много

седмици не можехме да открием нищо подходящо, въпреки че редовно правехме справки в моргата и болницата от името на Медицинския факултет. С тази практика обаче не биваше да се прекалява, защото можехме да предизвикаме нежелани подозрения. Щом узнахме, че правото на първия избор принадлежи на университета, двамата с Хърбърт решихме да останем в Аркхам през лятото, когато там се провеждат летни курсове. Най-накрая щастието ни се усмихна: един прекрасен ден съдбата ни поднесе на тепсия идеален случай — здрав и млад работник, удавил се в езерото предишната сутрин, погребан за сметка на града в бедняшкото гробище без излишни формалности и забавяния. Още същия следобед двамата с моя приятел намерихме пресния гроб и единодушно решихме да се върнем при него веднага след полунощ.

Едва ли е необходимо да уточнявам, че рискът, който поехме със среднощната си експедиция, бе огромен. Веднага след като пристигнахме на набелязаното място, без никакво размотаване се захванахме за работа. По това време никой от нас още не се боеше от гробищата — този страх се всели доста по-късно в душите ни. Носехме лопати и затъмнени маслени лампи, понеже в онези години електрическите фенери не бяха толкова надеждни както днес. Разкопаването на гроба се оказа изнурителна и мръсна работа — навярно, ако бяхме хора на изкуството, щяхме да открием нещо поетично и мрачно-очарователно в потайното си дело, ала ние бяхме студенти по медицина с трезви и практични умове и съзирахме единствено суровата проза на деянието си. След цяла вечност лопатите ни се удариха в дърво и от гърдите ни се отрониха въздишки на облекчение. Продължихме да копаем с удвоено усърдие и съвсем скоро пред погледа ни се разкри скромният боров капак на общинския ковчег. Хърбърт скочи в изкопа, отвори капака, извади пресния труп и се опита да го вдигне. В същото време аз се наведох над ямата и с общи усилия издърпахме бездиханното тяло на младия работник от разровения гроб. Сетне започнахме трескаво да запълваме зейналия изкоп, като се стараехме да му придадем предишния вид. Нервите ни бяха обтегнати до краен предел — за това допринасяха и вкочаненото тяло, и восъчножълтото лице на първия ни трофей, — ала все пак успяхме да заличим всички следи от идването ни. Когато и последната буца пръст бе върната върху опустошения гроб, а повърхността му

беше прецизно изравнена, напъхахме мъртвеца в голям брезентов чувал и се запътихме към старата Чапмънова къща зад Медоу Хил.

Когато я положихме върху ярко осветената от мощна ацетиленова лампа маса за дисекции, нашата придобивка вече не изглеждаше толкова зловещо и призрачно. Сега можехме да разгледаме покойника значително по-добре. Пред нас лежеше набит и як младеж с неособено интелигентен вид и обикновени, простонародни черти — с кестенява коса, сиви очи и дебели кости; същинско животно, лишено от психологическа изтънченост, жизнените процеси на което навярно са се отличавали със завидна простота и здраве. Ако не беше инцидентът в езерото, вероятно този човек без проблеми щеше да доживее до преклонна възраст.

Както си лежеше със затворени очи, удавеният юноша изглеждаше по-скоро заспал, отколкото мъртъв; внимателният преглед обаче, проведен от Хърбърт Уест, не оставяше място за съмнения относно състоянието му. Най-сетне имахме възможността да направим онова, за което приятелят ми копнееше от толкова време — най-накрая разполагахме с труп, готов да приеме разтвора, специално приготвен за човек в съответствие с най-прецизните изчисления и теории. И двамата страшно се вълнувахме. В същото време не позволявахме на вълнението да замъгли трезвия ни разум и не разчитахме на стопроцентов успех — по-скоро се опасявахме от непредсказуемите последици на частичното съживяване. Особено ни безпокоеше състоянието на мозъка и психиката на удавника; за времето, изминало от момента на настъпването на смъртта, бе напълно възможно нежните и деликатни мозъчни клетки да са претърпели сериозни увреждания. Аз пък от своя страна още не се бях отърсил от традиционните представи за така наречената душа и изпитвах известна боязън при мисълта за тайните, които можеше да разкрие завърналият се от царството на мъртвите младеж. Какво ли е зърнал в недостижимите за простосмъртните сфери, от които никой досега не бе успял да се завърне? Тези мисли обаче не бяха успели да обсебят напълно съзнанието ми, защото и аз споделях материализма на приятеля си, който се държеше значително по-уверено от мен. Докато аз се отдавах на метафизични и отвлечени размишления, Хърбърт Уест хладнокръвно заби една спринцовка в ръката на трупа и вля във вените

му достатъчно количество от приготвения предварително разтвор, подир което бинтова внимателно китката му.

Времето се точеше бавно и мъчително, ала Хърбърт не изгуби самообладание дори за миг. На определени интервали от време той допираше стетоскоп до гърдите на покойника и философски отбелязваше отсъствието на каквито и да било признаци на живот. След четирийсет и пет минути той с огорчение констатира, че разтворът не действа. Ала преди да се разделим с нашия зловец трофей, приятелят ми реши да използва предоставилата ни се възможност и да изпробва върху трупа един нов препарат. Още през деня бяхме изкопали яма в мазето и възнамерявахме да я запълним преди разсъмване — макар че всички врати и прозорци на къщата бяха здраво залостени, искахме да елиминираме вероятността някой да узнае за светотатствените ни занимания, а и бездруго следващата нощ трупът вече нямаше да е достатъчно свеж. Ето защо, като занесохме единствената ацетиленова лампа в съседната стая, ние оставихме безмълвния си гост в тъмнината и се заехме с приготвлението на новия разтвор, претегляйки и отмервайки нужните съставки с почти фанатична прецизност.

Ужасното събитие, което се случи, ни връхлетя внезапно и неочаквано. Тъкмо преливах нещо от една епруветка в друга, а Уест се занимаваше със спиртната лампа, която използвахме вместо газова горелка, когато от съседното тъмно помещение се разнесоха най-ужасяващите и кошмарни звуци, които бяхме чували през живота си. Не съм способен да опиша тези адски писъци, от които кръвта се смразяваше във вените; сякаш самата преизподня се бе разтворила и от недрата ѝ се изтръгваше воят на прокълнатите. В чудовищната какофония се сливаха свръхестествен ужас и вселенско отчаяние. Никой не би могъл да назове тези вопли човешки, защото в тях просто нямаше нищо човешко. Забравили за амбициозните си научни изследвания, ние се хвърлихме към най-близкия прозорец, събаряйки епруветки, реторти и лампи, и побягнахме като ранени зверове в нощта. Мисля, че и двамата крещяхме като обезумели по време на неистовия си бяг, ала щом наближихме покрайнините на града, възвърнахме самообладанието си и започнахме да вървим бавно и спокойно, сякаш бяхме невинни младежи, излезли да глътнат малко чист въздух след запивка с приятели.

Ала вместо да се разотидем по домовете си, ние отидохме в стаята на Хърбърт, където цяла нощ си шептахме всевъзможни хипотези за случилото се на мъждукащата светлина на малка газова лампа. Едва на зазоряване, успокоени донякъде от рационалните теории и начертали нови планове за изследвания, двамата легнахме да поспим, пропускайки учебните занятия за този ден. Вечерта обаче две известия във вестника, лишени от връзка едно с друго, отново ни лишиха от сън. От едното научихме, че поради неизвестни причини Чапмъновият дом бил изгорял до основи (най-вероятно заради преобърнатата от нас лампа), а от другото — че на бедняшкото гробище бил извършен опит за оскверняване на току-що изкопан гроб; сякаш някой безуспешно, но упорито се опитвал да разрови земята с нокти. Последното доста ни озадачи, понеже двамата с Уест се бяхме погрижили достатъчно внимателно да изравним повърхността на гроба след изваждането на покойника.

Седемнайсет години след това Хърбърт често се озърташе през рамо и ми споделяше, че долавя тихи стъпки зад гърба си. А ето че неотдавна моят добър приятел и колега от университета изчезна безследно.

ВТОРА ЧАСТ

ДЕМОНЪТ НА ЕПИДЕМИЯТА

Никога няма да забравя онова ужасно лято отпреди шестнайсет години, когато, подобно на всепогубващ африт^[1], напуснал чертозите на Иблис^[2], в Аркхам вилнееше тифът. Въпреки че тези събития се случиха толкова отдавна, споменът за проклятието, надвиснало над града, е още жив, защото неизразим ужас бе разперил ципестите си криле над стълпотворението от ковчези в гробището на черквата на Исуса Христа... В моето съзнание обаче това лято се свързва и с още един, далеч по-страшен кошмар, за чиито корени сега, след като Хърбърт Уест изчезна вдън земя, зная само аз.

Двамата се бяхме записали на летните курсове във факултета, където Хърбърт Уест бе придобил печална известност заради експериментите си по съживяване на трупове. След като моят приятел принесе в жертва пред олтара на науката множество дребни животни, скептично настроеният към заниманията ни декан доктор Алън Халси му забрани всякакви по-нататъшни опити в тази област. Хърбърт обаче продължи тайно изследванията си в тази насока в скромната си стаичка в пансиона, а веднъж изкопа някакъв мъртвец от бедняшкото гробище и го занесе в една изоставена постройка зад Медоу Хил.

В този злополучен ден се намирах до Уест и видях с очите си как впръсква във вените на покойника от специално приготвения еликсир, който трябваше да възстанови физичните и химичните процеси в тялото му. Експериментът обаче имаше ужасни последици. И двамата изпитахме пристъп на панически ужас, който, както решихме впоследствие, навярно се дължеше на прекомерното нервно напрежение, на което бяхме подложени. Впоследствие Хърбърт така и не можа да се избави от натрапчивото усещане, че някой непрекъснато го следи и пристъпва крадешком подире му. Явно мъртвецът, върху когото експериментирахме, не бе достатъчно свеж; нормалната психическа дейност може да бъде възстановена само у съвсем

скорошен труп. Отгоре на всичко, заради изгорялата Чапмънова къща не можехме и да заровим доказателството за неуспешния си опит.

След този случай Уест прекрати за известно време опитите си, но малко по малко научният му плам отново взе връх и той започна да досажда на ръководството на факултета с непрестанни молби да му бъде разрешен достъп до залата за дисекции и да му се отпускат образци за изследванията, които, както сам твърдеше, бяха от изключителна важност за университета и медицината. Доктор Халси обаче беше непреклонен, а и никой от останалите преподаватели не взе страната на Хърбърт. В дръзките теории на Уест те виждаха единствено налудничавите идеи на един незрял и неопитен ентусиаст. И човек едва ли можеше да ги съди за това, понеже момчешката фигура, светлите коси и скритите зад очилата сини очи по никакъв начин не издаваха, че собственикът им притежава изключителен, почти свръхестествен — дори бих казал демоничен — интелект. Затворя ли очи, образът му веднага изниква в съзнанието ми — такъв, какъвто беше през онези дни. Годишите не заличиха младежкото му излъчване — чертите на лицето му станаха само по-сурови, — сякаш бе недосегаем за неумолимия ход на времето. Ала в крайна сметка след онзи инцидент в Сефтънската клиника за душевноболни Хърбърт Уест изчезна и оттогава нямам ни вест, ни кост от него.

В края на последния семестър между Хърбърт и доктор Халси се разпали ожесточен спор, в който многоуважаваният ни декан прояви доста по-голямо самообладание от приятеля ми, на когото му бе дошло до гуша от всевъзможните пречки, спъващи амбициозното му дело. Той бе твърдо решен да продължи изследователската си работа дори и при най-тежките условия, ала не разбираше защо не му даваха възможност да се възползва от великолепното университетско оборудване, при положение че редица други студенти с доста по-ниски интелектуални възможности от неговите имаха това право. Ограничеността на старшите колеги, които не искаха да признаят уникалните му постижения и упорито отричаха самата възможност за съживяване на обект, при когото смъртта доказано е настъпила, беше непонятна и противна на будния, необрасъл с условности, предразсъдъци и клишета логичен ум на младия Уест. Единствено

зрелостта му помогна да разбере хроничната умствена недостатъчност на професорите и докторите, които, макар и да бяха уравновесени, благовъзпитани и добросърдечни потомци на почтени пуритани, често проявяваха тесногърдие и нетолерантност, робуваха сляпо на традициите и не виждаха по-далеч от носа си. Въпреки блестящите си научни постижения, Хърбърт Уест беше още млад и не се отнесе с нужното уважение към добрия доктор Халси и учените му колеги; той се чувстваше вътрешно неоценен и засегнат, ето защо стремежът му да докаже правотата на теориите си пред тези тесногърди знаменитости се разгоря с още по-голям плам. Поради това смятам, че нямаше нищо изненадващо в обстоятелството, че подобно на повечето млади хора Уест с упование лелееше мечти за отмъщение, триумф и великодушна прошка на финала.

Тогава от мрачните пещери на Тартара^[3] изпълзя смъртоносният тиф. Ние с Уест вече бяхме взели основните си изпити, но останахме за допълнителните занятия в рамките на летните курсове, така че когато епидемията връхлетя върху града с цялата си демонична сила, се намирахме в Аркхам. Въпреки че бяхме получили магистърски степени без право на частна лекарска практика, ние веднага се включихме в борбата с разпространяващата се със стремителни темпове зараза. Броят на жертвите растеше с всеки изминал ден и имаше опасност ситуацията да излезе извън контрол — смъртните случаи бяха толкова много, че местните гробари едва смогваха да се справят със задълженията си. Погребенията се правеха бързешката едно подир друго, трупове не се балсамираха и дори криптата в гробището на черквата на Исуса Христа бе запълнена с ковчези, в които лежах небалсамирани покойници. Това обстоятелство не остана скрито за Хърбърт, който често размишляваше над тази ирония на съдбата — навсякъде около нас да има толкова много идеални за експериментите ни мъртвци, а ние да не използваме нито един от тях по предназначение! Бяхме толкова претоварени с работа, че буквално падахме на земята от умора и навярно умственото и нервното напрежение бяха придали на мислите на приятеля ми болезнена окраска.

Научните опоненти на Уест бяха не по-малко изтощени от нас. Всъщност целият Медицински факултет на университета „Мискатоник“ бе закрит, понеже всички до един се сражаваха със

смъртоносния тиф. Сред ръководните кадри на факултета особено се открояваше доктор Алън Халси — огромната му ерудиция и нестихваща енергия спасиха живота на мнозина болни, от които другите лекари бяха вдигнали ръце било поради опасения да не се заразят, било защото смятаха положението им за безнадеждно. За по-малко от месец безстрашният ни декан се превърна в образец на самопожертвователност и себеотрицание. В същото време сякаш изобщо не забелязваше славата си и продължаваше да се бори с тифа въпреки физическата преумора и нервното напрежение. Уест също питаеше най-искрено възхищение към силата на духа на противника си и именно поради тази причина реши да му докаже истинността на дръзките си теории. Като се възползва от безпорядъка, царящ във факултета и градската болница, той съумя да се сдобие с пресен труп, който пренесе тайно през нощта в университетската зала за дисекции. Там в мое присъствие вкара във вените му нова модификация на разтвора. Мъртвецът отвори широко очи, впери изпълнен с неизразим ужас поглед в тавана и отново потъна в небитието, откъдето вече никой и нищо не бяха в състояние да го върнат. Когато попитах Хърбърт как си обяснява тази реакция, той ми каза, че екземплярът е недостатъчно свеж и добави, че вероятно горещият летен въздух ускорява значително деструктивните процеси в мъртвите организми. Този път едва не ни завариха на местопрестъплението, ала в крайна сметка успяхме да изгорим опитния си образец; въпреки това Уест изказа съмнение по отношение на повторното използване на университетската лаборатория за специалните си изследвания.

Пикът на епидемията бе отбелязан през август. Дватама с Хърбърт бяхме полумъртви от изтощение, а доктор Алън Халси умря на четиринайсето число. Погребяха го набързо на следващия ден — всички студенти от Медицинския факултет присъстваха на печалната церемония, закупили с общи средства пищен траурен венец, който обаче бледнееше пред венците на заможните граждани и градската управа. Покойният декан бе извършил толкова добрини през живота си, че напълно закономерно на погребението му се бе стекло истинско стълпотворение от признателни и благодарни хора. След тъжното събитие отидохме да пийнем по едно в бара на Търговската палата,

където Хърбърт, макар и потресен от кончината на доктор Халси, отново шокира колегите с нестандартните си теории. После повечето студенти се разотидоха по домовете си, но Уест ме убеди да остана, „за да отбележим по подобаващ начин това печално събитие“. Около два след полунощ хазяйката на приятеля ми (който вече бе напуснал пансиона) ни видя как се прибираме, поддържайки трети човек помежду ни и каза на мъжа си, че явно добре сме си подпийнали.

Според някои тази иначе възкисела и проклета жена се оказала съвсем права, защото в три през нощта цялата къща била разбудена от пронизителни викове, идващи от стаята на Уест и когато изплашените хазяи разбили вратата, ни заварили да лежим в несвяст върху изцапания с кръв килим — изподрани, насинени и с раздрани дрехи, а навсякъде около нас се валяли изпочупените останки от стъклените и инструментите на моя приятел. Единствено разтвореният прозорец загатвал къде е изчезнал мъртвопияният ни събеседник, отплатил се по толкова груб начин за гостоприемството ни. Мнозина се удивляваха как изобщо е оцелял при скока си от втория етаж, защото на паважа пред къщата не бе намерено никакво тяло. Из цялата стая били разпилени странни дрехи и предмети, ала щом Хърбърт дойде в съзнание, заяви, че те нямат никакво отношение към непознатия, а са съдържали събран за бактериален анализ материал от заразболни, настоявайки възможно най-скоро да бъдат изгорени в голямата камина. Пред полицията заявихме, че не познаваме нашия гост — Хърбърт разказа, че това бил просто някакъв приятел (както ни се сторило в началото) непознат, когото сме срещнали в един от баровете в центъра на града. Като взеха предвид обстоятелството, че и двамата с Уест сме били сериозно почерпени, органите на реда не ни разпитваха повече за тайнствения побойник и само ни посъветваха друг път да внимаваме какви хора каним в домовете си.

През същата нощ в Аркхам се случи второ ужасно събитие, засенчило според мен дори ужаса на епидемията. Гробището на черквата на Исуса Христа се превърна в арена на зверско убийство — тамошният пазач бил разкъсан от нечии нокти с такава жестокост, че всички се съмняваха дали извършителят на чудовищното престъпление изобщо е бил човек. За последен път клетникът бил

видян жив малко след полунощ, а настъпващият ден разкрил отворотелното деяние в цялата му грозота. Полицията веднага разпитала собственика на един цирк в съседния Болтън, ала мъжът се закле, че по това време всички опасни зверове били в клетките си. Открилите обезобразения труп на пазача забелязали кървава диря, водеща към криптата — на каменните плочи пред входа се чернеела локвичка съсирена кръв, — а от нея към гората се проточвала потрудно различима следа, която скоро изчезвала напълно.

Следващата вечер по покривите на Аркхам танцуваха демони, а неистовите пориви на вятъра носеха безумие и ужас. Многострадалният град бе попаднал в плен на участ, която според мнозина беше по-страшна дори от епидемията. Някакво неназовимо същество бе проникнало в осем къщи, сеейки алена смърт подире си; иначе казано, седемнайсет ужасно обезобразени и безформени тела, разкъсани буквално на парчета. Неколцината жители на Аркхам, които го зърнали смътно в мрака, твърдяха, че чудовището имало бяла кожа и приличало на уродлива маймуна или човекоподобен демон. Когато го завладявал гладът, то не знаело пощада — четиринайсет души били убити на място, а другите трима издъхнали в болницата.

На третата нощ след тази кървава баня разярените отряди на преследвачите, предвождани от полицията, успяха да заловят неведомия звяр на Крейн Стрийт, близо до студентското градче. Доброволците организирали добре търсенето си, държейки връзка помежду си посредством избрани телефонни постове на ключови места в града и щом от Крейн Стрийт дошло съобщение, че нещо голямо драска по плътно затворения прозорец, кварталът мигновено бил отцепен и всички групи се насочили натам. Благодарение на предохранителните мерки и всеобщата бдителност през тази нощ загинали само двама души и цялата операция по залавянето на чудовището протекла сравнително успешно. Белокожата твар била повалена на земята от изстрел, макар и не фатален, и откарана в местната болница при всеобщо ликуване и отвращение.

В крайна сметка чудовището се оказало човек. В това не можело да има никакви съмнения, въпреки мътния му взор, маймуноподобния облик и дяволската свирепост. Санитарите превързали раните на

създанието и то било изпратено под конвой в Сефтънската психиатрична клиника, където в продължение на шестнайсет години блъскало главата си в тапицираните стени на килията си, докато най-накрая избягало при обстоятелства, за които малцина се осмеляват да говорят. Трябва да се добави и че доброволците, заловили този кръвожаден човек-звяр, били потресени от едно отвратително обстоятелство — когато лицето на людоеда било почистено от мръсотията, то разкрило своята поразителна — дори може да се каже неприлична — прилика с ерудирания, благовъзпитан и самоотвержен доктор Алън Халси, издъхнал като мъченик в борбата с тифа и погребан само преди три дни; деканът на Медицинския факултет на университета „Мискатоник“ Алън Халси, който бе дълбоко уважаван от всички жители на Аркхам и чиито добрини едва ли могат да бъдат преброени.

Омерзението и ужасът, обхванали мен и Хърбърт Уест, бяха неизразими. Дори и сега потръпвам при спомена за случилото се тогава, а страхът, сковаващ сърцето ми, засенчва напълно потреса, който ме прониза онази сутрин, когато Хърбърт Уест изсъска през бинтовете, опасали лицето му:

— По дяволите, трупът не беше достатъчно пресен!

[1] Зъл демон в арабската митология — Б.пр. ↑

[2] Повелителят на демоните в арабската митология, подобен на християнския Сатана — Б.пр. ↑

[3] Най-дълбоките бездни на Преизподнята в старогръцката митология — Б.пр. ↑

ТРЕТА ЧАСТ

ШЕСТ ИЗСТРЕЛА НА ЛУННА СВЕТЛИНА

Не е много обичайно да стреляш шест пъти подред с револвера си, когато и един изстрел навярно би бил достатъчен, ала в живота на Хърбърт Уест имаше много странни неща. Не толкова често например на един млад лекар, току-що завършил университета, се налага да крие истинските причини, от които се ръководи при избора си на дом и месторабота, макар че в случая с моя приятел нещата стояха точно така. Когато двамата с него получихме дипломите си от университета „Мискатоник“ и се захванахме с лекарска практика, не казахме на никого, че дълго време търсехме къща, която хем да е достатъчно уединена и отдалечена от пътища и съседи, хем да се намира близо до бедняшкото гробище на Аркхам.

Подобна дискретност винаги има своите основания; така беше и в нашия случай. Спецификата на проучванията и експериментите ни диктуваше всичко останало и ние се съобразявахме с това обстоятелство, без да се оплакваме. Бяхме лекари само погледнато отвън; всъщност преследвахме велика и страховита цел, обусловена от факта, че Хърбърт Уест бе посветил цялото си същество на изследванията на тъмните и забранени сфери на неведомото. Той искаше да разбули тайната на живота и да се научи да съживява вкочанените трупове, заровени на два метра под земята. Подобна изследователска страст изисква не съвсем обикновен материал — казано съвсем прямо и недвусмислено, за тази цел са необходими пресни човешки трупове, — а за да се попълват редовно запасите от подобни „съставки“, трябва човек да се засели в близост до местата, откъдето да се снабдява с тях, без да привлича излишно внимание.

Вече споменах, че двамата с Хърбърт Уест се запознахме в университета, където никой, освен мен не одобряваше злоещите му експерименти. С течение на времето се превърнах в негов верен помощник и предан приятел, ето защо след като се дипломирахме, решихме да продължим да работим заедно. Не беше лесно да се

намери работа за двама лекари едновременно, ала накрая — не без помощта на Медицинския факултет — ни се удаде да получим място в близкия Болтън, известен най-вече с множеството си фабрики. Болтънската тъкачна фабрика е най-голямата в долината Мискатоник, а разноезичните ѝ, принадлежащи към най-различни националности, работници не са сред предпочитаните от местните лекари пациенти.

Къщата, в която се заселихме, представляваше невзрачна и занемарена постройка в края на Понд Стрийт. Петте сгради в съседство пустееха, а бедняшкото гробище започваше веднага след поляната, чийто северен край граничеше с гъста гора. Разстоянието до гробището не беше толкова малко, колкото ни се искаше, но това не ни притесняваше особено, понеже по-важното изискване бе между къщата ни и мястото, откъдето се снабдяваме с трупове, да няма никакви други постройки, за да можем безпрепятствено да пренасяме трофеите си.

Колкото и да е странно, още от самото начало бяхме засипани с толкова много работа, че няхахме никакво време за потайните си изследвания. Това обстоятелство навярно би зарадвало едни млади лекари, но не и онези медици, чиито истински интереси лежат другаде. Работниците във фабриката се отличаваха с доста буен нрав и безчислените сблъсъци помежду им, в които често взимаха участие и ножовете им, ни създаваха доста главоболия и ни пречеха да се отдадем на забранените си експерименти в лабораторията ни. Въпросната лаборатория се намираше в сутерена; бяхме я оборудвали с дълга маса и мощни електрически лампи, под чиято ослепително ярка светлина нерядко впръсквахме приготвения от Хърбърт разтвор във вените на бездиханните ни жертви, домъкнати от бедняшкото гробище. За тези цели избирахме часовете преди зазоряване и с охота се лишавахме от драгоценния сън в името на научните си опити. Уест упорито търсеше точния състав, способен да възстанови замрелите двигателни функции на покойниците, прекъснати от така наречената смърт, ала на пътя му непрекъснато изникваха всевъзможни и най-неочаквани препятствия. Всеки път се налагаше да приготвяме нов разтвор — онова, което вършеше работа при морските свинчета, се оказваше неподходящо за хора, а на всичко отгоре различните екземпляри реагираха по различен начин на един и същ химикал.

Отчаяно се нуждаехме от пресни трупове, понеже дори най-незначителните процеси на разпад в мозъчните клетки бяха в състояние да доведат до нежелани последствия. Случаите на частично или несъвършено съживяване, за които си спомняхме с трепет, ни плашеха много повече от пълните провали. След кошмарния инцидент в изоставената къща на Медоу Хил в Аркхам над нас надвисна смъртна опасност; дори русокосият, синеок и невъзмутим Уест, чийто хладен и рационален ум сякаш бе имунизиран срещу параноята и фобиите, не можеше да се отърси от натрапчивото усещане, че някой го следва крадешком по петите. Аз съм твърдо убеден, че този страх от преследване водеше началото си не само от разклатените му нерви, но и от онова тревожно обстоятелство, че поне един от опитните ни образци беше жив — кръвожадният човекоядец, затворен в тапицираната килия на психиатричната клиника в Сефтън. Освен това не знаехме нищо за съдбата на първата ни жертва — младият мъж с кестенява коса и простонародни черти, който се бе удавил в езерото.

Що се отнася до материала за експериментите ни, в Болтън имахме много по-голям късмет, отколкото в Аркхам. Преди да е изминала и седмица от нанасянето ни, успяхме да се сдобием с жертва на нещастен случай, която изровихме в нощта след погребението ѝ. След инжектирането на разтвора тя отвори очи и изражението на лицето ѝ загатваше за наличие на висша нервна дейност, ала след няколко секунди ефектът от препаратите изчезна. Покойникът бе изгубил едната си ръка и двамата с Хърбърт бяхме единодушни, че резултатите щяха да са далеч по-добри, ако мъртвецът беше цял и невредим. После в периода до следващия януари се сдобихме с още три трупа. С първия претърпяхме пълен неуспех, при втория се наблюдаваше ясно изразена мускулна дейност, а третият здравата ни стресна, понеже се надигна рязко до седнало положение и издаде гърлен звук. Сетне късметът ни изневери — просто нямаше достатъчно погребения, а тези хора, които все пак биваха заравяни в бедняшкото гробище, умираха или от тежки болести, или от сериозни физически травми и осакатявания. Двамата с Хърбърт следяхме неотлъчно всички смъртни случаи и всеки път се осведомявахме за точната причина, довела до прекратяването на живота.

Една мартенска нощ в ръцете ни попадна покойник, който не бе погребан в бедняшкото гробище. В Болтън, където цареше пуританският дух, боксът се намираше под възбрана и както обикновено става в подобни случаи, сред работниците във фабриките започнаха да се провеждат тайни, лошо организирани боеве, в които от време на време участваха второразредни професионалисти. В края на зимата се състоя един подобен мач, завършил с пагубен резултат; посред нощ на вратата ни похлопаха двама изплашени до смърт поляци и започнаха да ни умоляват да прегледаме тайно пострадалия, който се намирал в крайно тежко положение. Двамата с Хърбърт ги последвахме до един изоставен хамбар, където оредялата тълпа притихнали чужденци наблюдаваше грамадно черно тяло, проснато неподвижно на пода.

Боксовата среща се провела между Кид О'Брайън — едър и тромав младок с доста странен за ирландец гърбав нос, чиито колене трепереха от страх, и Бък Робинсън, по-известен с прозвището си „Харлемската чернилка“. Негърът бе претърпял сериозен нокаут и, както показва прегледът, вече нямаше шансове да излезе от него. Тялото му беше огромно и наподобяваше туловище на горила с ненормално дългите ръце, които се изкушавам да нарека „предни крайници“, а лицето му извикваше асоциации за най-мрачните тайни на Конго и глух тътен на там-тами под призрачната луна. Навярно приживе този чернокож бе изглеждал още по-уродливо и застрашително, ако изобщо беше възможно подобно нещо. Всички присъстващи се бяха вцепенили от страх, понеже не знаеха какво наказание ги грози по закон, ако истината за случилото се тази нощ излезе наяве. Ето защо любителите на нелегалния бокс изпитаха неизразимо облекчение, когато Хърбърт Уест им предложи да ги избави от трупа, при което аз машинално потреперих.

Над оголения от снега пейзаж ярко светеше луната, но като облякохме мъртвеца и го хванахме подръка от двете страни, започнахме да го влачим по безлюдните улици досущ като в онази кошмарна нощ в Аркхам. Приблжихме се към къщата откъм задната ѝ страна, което означаваше да прекосим поляната, но за щастие, никой не ни забеляза. Щом пристигнахме, спуснахме мъртвеца по стълбите на сутерена и го подготвихме за обичайните си изследвания. Въпреки че бяхме разчели времето си така, че да не се натъкнем на някой

полицейски патрул, едва сега си позволихме да въздъхнем облекчено и да забравим опасенията си.

Ала въпреки всички положени усилия не успяхме да постигнем никакъв резултат. Макар че покойникът имаше доста застрашителен вид, той не реагира на нито един от разтворите, които инжектирахме в широките му вени (навярно неуспехът ни се дължеше и на обстоятелството, че тези препарати бяха приготвени за бели). Ето защо с приближаването на изгрева постъпихме с мъртвия боксьор по същия начин, както постъпвахме с всички други трупове — отнесохме го през полето в гората, недалеч от бедняшкото гробище, и го заровихме в набързо изкопан в замръзналата земя гроб. Изкопът бе доста плитък, ала щеше да свърши работа, както беше станало с предшественика на гигантския чернокож, който внезапно се бе надигнал, надавайки гъргорещи звуци. Накрая, като си светехме със затъмнените фенери, покрихме внимателно гроба с листа и сухи клонки, уверени, че полицаите едва ли ще намерят някакви улики в гъстата гора.

На следващия ден със свито сърце зачаках полицейския обиск, понеже от пациентите си узнахме, че из града се носят слухове за незаконен боксов мач, завършил със смъртта на един от участниците. Хърбърт от своя страна имаше допълнителна причина за безпокойство, защото една от лекарските му визити завърши доста прискърбно. През деня го бяха извикали при една италианка, изпаднала в истерия от обстоятелството, че синът ѝ — петгодишен малчуган — излязъл от къщи рано сутринта и не се върнал за обяд. Жената проявявала доста опасни за болното си сърце симптоми, което не било никак добре за нея; на всичко отгоре според Уест тревогите и притесненията ѝ били напълно неоснователни, понеже детето и преди било изчезвало за известно време от дома си. Италианските селяни обаче са изключително суеверни и здравата наплашили клетата женица, но не с факти, а с ужасни поличби. Вечерта около седем часа тя издъхнала, а обезумелият ѝ от мъка съпруг вдигнал неописуем скандал и дори се опитал да убие Хърбърт, задето не бил успял да спаси половинката му. Той извадил камата си и се нахвърлил върху Уест, като в последния момент приятелите му едва смогнали да го удържат. В края на краищата моят другар все пак съумял да напусне пропития с отчаяние

и ярост дом, макар и под неистов порой от проклетия, обвинения, заплахи и най-цветисти сицилиански ругатни. Явно озверелият от нещастieto субект съвсем забравил за изчезналото си дете, което не се появило вкъщи дори след здрачаване. Някой от приятелите на семейството предложил да организират търсене в гората, но всички били заети с починалата италианка и умопомрачения ѝ съпруг. Нервите на Хърбърт бяха обтегнати до скъсване и той не спираше да се терзае от мисли за полицията и заплашващия го вдовец.

Легнахме си около единайсет, но и двамата не можахме да поспим. Макар и малка, полицията в Болтън е учудващо добра и аз мрачно размишлявах каква ли каша ще се забърка, ако истината за вчерашното произшествие излезе наяве. Това би означавало край на всички наши изследвания плюс съвсем реалната възможност да се озовем зад решетките. Плъзналата из града мътва за незаконния боксов мач никак не ме радваше. След като часовникът удари три след полунощ, луната започна да свети право в очите ми, но аз се обърнах на другата страна, защото се чувствах уморен да стана и да дръпна завесите. Скоро след това дочух как някой блъска по задната ни врата.

Продължих да лежа в някакво вцепенение, докато не се похлопа отново — този път на вратата на спалнята ми. Хърбърт беше по халат и чехли, а в ръцете си държеше револвер и електрическо фенерче. Щом зърнах оръжието, разбрах, че той си мисли не толкова за полицията, колкото за безумния италианец.

— Най-добре да отидем двамата — прошепна ми Уест. — Трябва да проверим кой е. Може пък да е някой пациент — понякога тези глупаци си мислят, че щом е тъмно, задната врата е за предпочитане.

Спуснахме се на пръсти по стълбата, обзети от страх, който хем имаше своите основания, хем се дължеше и на малките часове на нощта. Неизвестният посетител продължаваше да блъска и да драска по вратата. Щом слязохме долу, издърпах внимателно резето и я отворих. Лунните лъчи едва бяха осветили стоящата на верандата фигура, когато Хърбърт направи нещо доста необичайно. Забравяйки, че шумът от гърмежите може да привлече вниманието на съседите и да насочи вниманието на полицейските следователи към нас, той

изстреля всичките шест патрона от барабана на револвера в среднощния ни гост.

Този посетител не беше нито обезумелият от скръб италианец, нито съвестно изпълняващ задълженията си полицаи. На фона на сияещата луна се чернееше уродлив гигантски силует, който можеше да бъде съзрян единствено в кошмарен сън — мастиленочерен демон с изцъклени очи, оплескан със съсирена кръв и с полепнали по гигантското му туловище листа, клонки и спечени буци пръст. В проблясващите си зъби той стискаше нещо белезникаво и продълговато, завършващо с мънички бели пръстчета.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

ВОПЪЛЪТ НА МЪРТВЕЦА

След като чух вопъла на онзи мъртвец, започнах да изпитвам смъртен ужас от доктор Хърбърт Уест, който нарастваше с всяка следваща година. Няма нищо необичайно човек, дочул мъртвешки вик, да изпита боязън — това е събитие, което не се случва често, дори и да вземем предвид по погрешка погребаните живи хора, чиито пронизителни писъци ги спасяват от чудовищна смърт. Аз обаче бях привикнал към работата с трупове и не би трябвало да реагирам по този начин. Бих искал да уточня и че не самият мъртвец, надал зловещия си вопъл, вледени сърцето ми и смрази кръвта ми.

Интересите на Хърбърт Уест, чийто колега, приятел и помощник бях, излизаха далеч от рамките на обичайните за един провинциален лекар. Ето защо след като започнахме частната си практика в Болтън, двамата се нанесохме в една уединена къща, разположена недалеч от бедняшкото гробище. Всъщност единствената всепоглъщаща страст на Уест беше изследването на феномена на живота и смъртта, а главната му цел бе съживяването на мъртъвците с помощта на разтвори, активиращи отново замрелите физиологични и психически процеси. Заради тези зловещи експерименти постоянно имахме нужда от пресни човешки трупове — пресни, защото дори най-незначителният разпад на деликатните мозъчни тъкани причиняваше необратими увреждания на главния мозък, а човешки, понеже в хода на опитите си изяснихме, че за различните биологични видове са нужни различни разтвори. По време на проучванията си изтребихме несметен брой зайци и морски свинчета, но този път ни отведе до задънена улица. Хърбърт все не успяваше да постигне пълен успех, защото мъртъвците, над които експериментирахме, бяха недостатъчно пресни. Трябваха ни тела, които животът е напуснал съвсем скоро; тела с неувредени клетки и тъкани, способни след инжектирането на подходящ препарат да се върнат към онова динамично състояние, известно като „живот“. Отначало се надявахме, че с помощта на

редовно впръскване на специалните ни разтвори ще съумеем да поддържаме вечно това второ, изкуствено съществуване, ала скоро открихме, че препаратите ни не действат на живи обекти. Можехме да ги използваме единствено върху мъртви, но максимално свежи организми.

Уест пристъпи към чудовищните си изследвания в Аркхам още като студент в Медицинския факултет на университета „Мискатоник“. По това време той вече не хранеше никакви съмнения, че животът има изцяло механистична природа. За отминалите оттогава седемнайсет години Хърбърт почти не се промени; остана си същия среден на ръст, винаги гладко избръснат блондин с очила, тих глас и сдържани маниери, и единствено блясъкът на студените му сини очи загатваше за засилващия се с времето фанатизъм на характера му. Двамата с него преживяхме наистина страшни моменти, понеже под въздействието на съживяващите разтвори вкочанените трупове се раздвижваха и нерядко извършваха лишени от смисъл, диви и нечовешки постъпки.

Един от опитните ни образци нададе смразяващ кръвта писък; друг скочи внезапно на крака и ни преби така, че изпаднахме в несвяст, след което започна да сее смърт из града, докато не го затвориха в психиатрична клиника, а трети — отвратително африканско чудовище — се изтръгна от гроба си и ни навести посред нощ, при което се наложи Хърбърт да го застреля. Заради това, че труповете не бяха достатъчно пресни, не ни се удаваше да запалим искрицата на разума в тях, а неволно пробуждахме за живот озверели изверги. Самата мисъл, че най-малко един, а може би и повече от тези кръвожадни изроди са живи, не беше никак приятна и непрестанно ни преследваше, докато най-накрая Уест не изчезна при ужасни обстоятелства. По времето, когато в разположената в сутерена на нашия дом лаборатория отекна вледеняващият сърцето вопъл, стремежът да се сдобие с максимално пресен труп беше взел връх над страха му от преследване, прераснал в истинска мания. Дори ми се струваше, че той хвърля алчни погледи на всеки човек в добро здраве, когото срещаше.

През юли 1910 година щастието най-сетне ни се усмихна. Това лято гостувах на родителите си в Илинойс, а щом се върнах в Болтън, заварих Хърбърт в приповдигнато състояние на духа. Явно му се

удало, съобщи ми развълнувано той, да разреши проблема със съхранението на мъртъвците, прибегвайки до свършено нов метод — изкуствено консервиране. Знаех, че колегата ми се труди над неразработван преди и доста необичаен балсамиращ препарат, ето защо не се изненадах от успеха му, ала докато не ми обясни всички тънкости, не можех да проумея защо изобщо му бе притрябвало това балсамиране, при положение че всички мъртъвци, с които експериментирахме, и бездруго престояваха достатъчно дълго време, докато стигнат до нас. Сега си давам сметка, че Уест е приготвял балсамирация препарат не толкова за настояща, колкото за бъдеща употреба, надявайки се, че съдбата ще ни изпрати пресен, незасегнат от разложението труп, както преди години в Болтън ни подари онзи огромен негър, издъхнал в нелегалния боксов мач. И наистина фортуната се смили над нас — в тайната ни лаборатория се бе появил покойник без никакви признаци на разложение. Хърбърт обаче не се наемаше да предвиди резултатите от съживяването. Понеже този експеримент можеше да отбележи повратен момент в изследванията ни, той бе решил да запази мъртвеца до завръщането ми, за да можем, следвайки неписаната традиция, заедно да наблюдаваме случващото се.

Уест ми разказа откъде се бе взел въпросният труп. Преди две седмици този силен, добре облечен мъж дошъл в Болтън с влака по някакви търговски дела с тъкачната фабрика. Разстоянието от гарата до фабриката обаче се оказало по-голямо, отколкото очаквал непознатият, и когато се спрял пред къщата ни, за да попита за пътя, внезапно получил сърдечен пристъп. Той отказал да вземе предложеното му от Хърбърт лекарство и рухнал бездиханен на верандата ни. Както и можеше да се очаква, колегата ми възприел тази смърт като дар свише. Непознатият джентълмен му казал, че не познава никого в Болтън, а съдържанието на джобовете му свидетелствало, че починалият Робърт Лийвит от Сейнт Луис е неженен и едва ли някой ще тръгне да го издирва.

— Ако експериментът не сполучи — сподели ми Хърбърт Уест, — никой няма да узнае за него. Ще го погребем в гората до бедняшкото гробище, както постъпваме с другите мъртъвци. Успеем ли да го съживим обаче, веднага ще се превърнем в най-знаменитите лекари в човешката история.

Ето защо моят приятел без излишно бавене инжектирал във вените на китката на починалия доза от препаратa, който трябвало да съхрани тялото свежо до момента на пристигането ми. Изглежда Хърбърт не се тревожеше особено от обстоятелството, че причината за внезапната смърт на Робърт Лийвит беше слабото сърце, докато според мен това можеше да постави на карта успеха на цялото начинание. Уест просто вярваше в мечтата си — да разпали в мъртвото тяло искрата на разума, като този път върне към живот не кръвожадно чудовище, а нормален човек.

И тъй, през нощта на 18 юли 1910 година двамата с Хърбърт Уест стояхме в подземната си лаборатория и наблюдавахме внимателно безмълвното бяло тяло, обляно от ослепителната светлина на дъговата лампа. Балсамирацията разтвор бе подействал изненадващо добре — не се забелязваха никакви следи от послесмъртно разложение, въпреки че мъртвецът бе престоял две седмици в сутерена. Не можах да се въздържа и попитах колегата си дали опитният ни образец наистина е мъртъв. Той ме увери чистосърдечно в това и ми напомни, че съживяващият препарат действа само в онези случаи, когато жизнените процеси в организма са угаснали напълно. Щом Хърбърт премина към подготвителния етап на експеримента, бях поразен от необичайната сложност на предварителните стъпки; те бяха толкова различни от процедурите, провеждани от нас преди, че нямаше нищо удивително в обстоятелството, че ми забрани да се докосвам до покойника. Отначало инжектира лекарство в китката му — в непосредствена близост до мястото, където бе впръскал балсамирацията препарат преди две седмици. Това, обясни ми той, се правело, за да се неутрализира действието на препаратa и да се върне организма в изходно положение — в противен случай съживяващият разтвор нямало да подейства. Малко по-късно, когато мъртвешки бледите крайници на непознатия потръпнаха и измениха цвета си, приятелят ми притисна някакъв подобен на възглавница предмет към лицето на покойника и го държа така, докато тялото му не престана да се движи. Сега вече можеше да се пристъпи към съживяването. Пребледнелият от вълнение Уест огледа внимателно абсолютно безжизнения труп и явно остана доволен от видяното. Сетне впръска във вените на лявата

му ръка перфектно изчислена доза от еликсира на живота, приготвена същия следобед с доста по-голяма прецизност от всичките ни досегашни опити. Трудно е да се предаде с думи с какво вълнение ние, затаили дъх, наблюдавахме този максимално свеж екземпляр — първият ни опитен образец, от когото можехме да очаквахме разумна реч, а защо не и разкази за онова, което е зърнал отвъд пределите на недостижимата бездна.

Бидейки материалист, Хърбърт Уест не вярваше в съществуването на така наречената душа. Всички проявления на съзнанието той си обясняваше с процеси от физиологичен и телесен характер, ето защо не очакваше никакви откровения за страшни тайни и невъобразими глъбини, съзрени отвъд преодолимата само в една посока преграда на смъртта. Теоретично и аз съм съгласен с голяма част от възгледите му, но в същото време бях запазил и остатъци от примитивната вяра на своите предци, поради което се взирах в бездиханното тяло пред мен със смесица от тревожно очакване и свръхестествен страх. Освен това не можех да забравя онзи кошмарен вой, проехтял в нощта на първия ни експеримент в изоставения Чапмънов дом в Аркхам.

Скоро забелязах първите признаци на успеха. В мъртвешки бледите бузи пламна едва доловима руменина, която започна постепенно да се разпростира по цялото лице, покрито с необичайно гъста сламеножълта брада. Уест, който държеше китката на мъртвия Робърт Лийвит, ми кимна многозначително и почти в същия миг огледалцето, поставено пред устните на покойника, се замъгли. Сетне по неподвижното до този миг тяло плъзнаха леки мускулни спазми, гърдният му кош взе да се повдига и спуска равномерно, а аз долових потрепване на склопените му клепачи. В следващата секунда те се вдигнаха и срещнах спокойния поглед на живо човешко същество, макар и лишено (навярно само засега) от интелигентност и любопитство.

Поддавайки се на странна фантазия, започнах да нашепвам в порозовяващото ухо въпроси за други светове, споменът за които навярно беше още жив в съзнанието на мъжа, лежащ пред нас. Паническият ужас, който не след дълго ме овладя, ги прогони от паметта ми, ала последния си въпрос не съм забравил и до днес: „Помните ли къде бяхте?“. И сега не мога да кажа дали получих

отговор или не, понеже от добре очертаните устни не се изтръгна нито звук, но в онзи момент бях абсолютно сигурен, че устните на Робърт Лийвит помръднаха безмълвно и успях да разчета по движението им думите „само сега“. Този отговор (ако това наистина е било отговор, а не плод единствено на въображението ми) ми се стори доста неясен, ала отново повтарям — в този миг бях преизпълнен с гордост и вълнение от близостта на великата цел, която ми изглеждаше постигната; нали за първи път от началото на експериментите ни възвърнат към живота човек произнасяше разумна и смислена фраза. Триумфът бе опияняващ — разтворът бе дал изключителни резултати, връщайки на бездиханния труп живота и разума. Възторгът и радостта ми обаче мигновено бяха заменени от парализиращ ужас — и се чувствам длъжен да отбележа, че този ужас се дължеше не на казаното от мъртвеца, а на онова, което прозрях за човека, с когото бях свързал житейската и професионалната си съдба.

Когато нашият опитен екземпляр дойде на себе си, зениците му се разшириха от ужас при спомена за последните мигове от живота му. Той започна отчаяно да размахва ръце и крака в усилията си да напълни дробовете си със свеж въздух и преди да потъне отново — този път завинаги — в небитието, изкрещя думите, които и до ден-днешен отекват в изтерзаното ми съзнание:

— Помощ! Махай се от мен, белокос изрод! Разкарай дяволската си спринцовка от ръката ми!!!

ПЕТА ЧАСТ

УЖАСЪТ ОТ СЕНКИТЕ

За ужасите на световната война се разказват множество потресаващи истории, които така и не са били публикувани било във вестниците, било в книга. От някои от тях ми се завива свят, от други ми прилошава, а от трети ме побиват тръпки и започвам да се озъртам нервно в мрака. Колкото и страховити да са тези истории обаче, те не могат да се сравняват с онзи нечовешки, неведом и неописуем ужас от сенките.

През 1915 година бях назначен като военен лекар с чин младши лейтенант към един канадски полк във Фландрия. Бях един от многото американци, изпреварили правителството си в тази титанична колизия на световите. В интерес на истината обаче се озовах в армията не по своя воля, а заради човека, чийто верен помощник бях — знаменитият бостънски хирург доктор Хърбърт Уест. Да отиде на война, беше негова отколешна мечта и когато такава възможност се появи, той ми нареди да го придружа, без изобщо да се интересува от обстоятелството, че нямах никакво желание да го направя. По това време си имах своите основания да прекратя съвместната ни лекарска практика, защото тя придобиваше все по-тягостни и отблъскващи измерения, и тайно се надявах войната да ни раздели. Ала след като Хърбърт Уест се яви в Отава и благодарение на университетските си връзки получи майорско звание, просто нямаше как да се противопоставя на решението му.

Когато казвам, че доктор Уест мечтаеше да отиде на война, нямам предвид, че е изгарял от желание да воюва или е бил загрижен за съдбата на цивилизацията. През целия си живот той бе една хладна и пресметлива машина с младежко лице и дяволски интелект, скрит зад тази измамна фасада. Хърбърт винаги се отнасяше с насмешка и презрение към редките изблици на патриотизъм и боен дух, проявявани от мен, а негодуванието ми към неутралитета, принуждаващ ни да бездействаме, бе обект на всевъзможни

подигравки от негова страна. Единственото, което го интересуваше сред полята на Фландрия, бяха трупите и за да получи достъп до тях, Уест бе готов дори да облече военна униформа.

Пресните трупе бяха необходими на Уест, защото целият му живот бе посветен на съживяването на мъртвите. Богатите парвенюта, които бързо се наредиха сред пациентите му в Бостън, не подозираха за тази негова страст и може би единственият човек, който знаеше за нея, бях аз — неговият най-близък приятел и верен помощник още от дните, когато и двамата бяхме първокурсници в университета „Мискатоник“. Именно тогава той започна ужасяващата си поредица от експерименти — първо със зайчета и морски свинчета, а после и с човешки трупе, с които се сдобиваше по най-отвратителни начини. Светлокосият ми колега инжектираше във вените им съживяващ разтвор и ако трупите бяха достатъчно пресни, резултатите от опитите бяха доста впечатляващи. Уест дълго време работеше над точната формула, понеже за всеки биологичен вид бе нужен различен препарат. Само споменът за неуспехите му — споменът за отвратителните твари, оживели вследствие на инжектираните във вените им разтвори — бе достатъчен, за да влее в душите и на двамата ни парализиращ страх. И този страх бе напълно основателен, защото поне един или двама от експерименталните ни екземпляри бяха останали живи.

Скоро Уест разбра, че успехът на опитите му зависи от свежестта на използвания материал и именно тогава усвои гнусния и противоестествен занаят на похитител на трупе. През студентските ни години и по-късно, по време на медицинската ни практика в града на фабриките Болтън, се отнасях с благоговение към своя приятел, ала колкото по-дръзки и крайни ставаха експериментите му, толкова по-силно ме разяждаше страхът. Не ми харесваше начина, по който Хърбърт гледаше живите и здрави хора край себе си — досущ като вампир, жаден за девича кръв. После се случи онзи кошмарен инцидент в подземната ни лаборатория, при който разбрах, че човекът, лежащ на операционната маса, е попаднал жив в ръцете на колегата ми. Тогава Уест за първи път успя да провокира рационално мислене у покойник и този успех, макар и купен на чудовищна цена, окончателно го ожесточи и вкамени сърцето му.

За методите, използвани от него през последните пет години, не се решавам да говоря. Не го изоставих само заради страха си от него и това ме направи свидетел на сцени, които човешкият език не е в състояние да опише. Постепенно Хърбърт Уест започна да ми се струва далеч по-ужасяващ от експериментите си и аз си дадох сметка, че нормалното за един учен желание да удължи човешкия живот се е изродило в мрачно и кръвожадно любопитство, в тайна страст към гробищата, разложението и смъртта в най-отвратителните и скверни техни измерения. Любовта му към науката се превърна в жестока и извратена пристрастеност към всичко уродливо и противоестественно. Той невъзмутимо се наслаждаваше на най-гнусните и чудовищни гледки, способни да всеят панически ужас в душата на всеки здравомислещ човек. Зад лицето на бледия интелектуалец сякаш се криеше един перверзен Бодлер^[1] на физическия експеримент.

Опасностите не плашеха Уест и той извършваше съвсем хладнокръвно престъпление след престъпление. След като видя, че човешкият разум може да бъде върнат не само на теория, но и на практика, Хърбърт се хвърли да завоюва нови светове, експериментирайки над съживяването на отделни части от човешкия организъм. Той разви доста дръзки идеи за независимите жизнени свойства на клетките и нервните тъкани, изолирани от естествената си физиологична система. Резултатите не закъсняха — използвайки ембриони на някакво отвратително тропическо влечуго, Хърбърт Уест получи неумираща тъкан, чийто живот се поддържаше с помощта на изкуствено хранене. Той упорито търсеше отговор на два биологични въпроса, които го вълнуваха — първият беше дали е възможно някакво проявление на съзнанието без участието на главния мозък, като резултат единствено от функционирането на гръбначния мозък и няколко нервни центъра, а вторият — съществува ли безплътна, неосезаема връзка между отделните части на някога единния жив организъм. Изследователската работа, необходима за разплитането на тези загадки, изискваше огромно количество прясно накълцана и разчленена човешка плът и това бе основната причина, поради която многоуважаваният доктор Хърбърт Уест отиде на война.

Кошмарното, неопишуемо събитие се случи в полунощ, в края на март 1915 година, в една военнополова болница, намираща се недалеч от Сен Елоа. И до днес не мога да се отърся от усещането, че всичко това ми се е присънило в ужасен сън. Бяха отпуснали на Уест помещение в източното крило на подобната на хамбар постройка, което той пригоди за своя лаборатория. Ръководните военни органи се отнасяха благосклонно към него, понеже вярваха, че прочутият бостънски лекар разработва нови методи за лечение на безнадеждно тежки травми и наранявания. Там, заобиколен от покрити със спечена кръв трупове, той се трудеше досущ като касапин, а аз така и не можах да свикна с лекотата, с която майор Хърбърт Уест отсичаше и сортиреше различните телесни части. Бих искал да отбележа, че той правеше истински чудеса за пострадалите на фронта войници, ала най-големите му успехи нямаха този публичен и благотворителен характер. От лабораторията му често се разнасяха най-различни звуци, някои от които бяха доста странни дори за тази кървава вакханалия — например револверните изстрели, които бяха нещо обичайно за бойното поле, но едва ли бяха особено уместни за една лечебница. Подложените на съживяване опитни екземпляри не бяха предвидени за продължително съществуване или широка аудитория. Освен човешки тъкани, майор Уест използваше и субстанция, получена от ембриони на влечуги, която бе култивирал с необичаен успех. С помощта на този материал той се надяваше да поддържа живота в отделните части на човешкия организъм и именно над това бе концентрирал всичките си усилия в момента. В тъмните ъгли на лабораторията, над горелката с причудлива форма, изпълняваща ролята на инкубатор, Хърбърт държеше огромен затворен резервоар с клетъчна тъкан от рептилии, която, като се издуваше отвратително и издаваше влажни, премлясващи звуци, растеше с главоломна бързина.

През онази страховита нощ на наше разположение се оказа великолепен екземпляр — труп на здрав като камък и впечатляващо атлетичен млад мъж, притежаващ същевременно и блестящ ум, което свидетелстваше за наличие на чувствителна нервна система. Съдбата му бе погодила зла шега, понеже именно той бе ходатайствал Уест да получи военно звание. Нещо повече — в миналото бе изучавал тайно теорията на реанимацията под ръководството на Хърбърт. Сър Ерик Морланд Клапъм-Лий, майор и кавалер на ордена за безупречна

служба, бе най-добрият хирург в дивизията ни и беше спешно разквартируван в сектор Сен Елоа след известието за тежките боеве, които се водеха тук. Той излетя с аероплан, зад щурвала на който седеше храбрият лейтенант Роналд Хил, ала самолетът бе свален непосредствено над мястото, където трябваше да се приземи. С ужас наблюдавахме падането му. От Хил не остана почти нищо, но трупът на големия хирург почти не бе пострадал, като се изключи полуоткъснатата му глава. Уест огледа алчно тялото на човека, който приживе бе негов приятел и колега, и аз с трепет наблюдавах как отрязва главата му и я постави в дяволския си резервоар с пулсираща тъкан от рептилии, за да я съхрани за по-нататъшни експерименти. Сетне се доближи до вече обезглавения мъртвец, инжектира във вените му прясна кръв, съедини разкъсаните кръвоносни съдове на шията и закърпи ужасната рана с парче чужда кожа, което бе взел от неизвестен покойник в офицерска униформа. Знаех какво цели — да провери дали в това високо организирано тяло няма да се появят никакви признаци на умствената дейност, с която се отличаваше сър Ерик Морланд Клапъм-Лий. По зла ирония на съдбата, безмълвните останки на човека, изучавал някога теорията на реанимацията, сега трябваше да послужат в името на науката.

Пред очите ми и до днес гори ярката картина — под безжизнената светлина на електрическата лампа Хърбърт Уест инжектира съживяващ разтвор в ръката на обезглавения труп. Безсилен съм да опиша детайлите на тази сцена заради духа на безумието, витаещ в това помещение с лепкав от кръв под, осеяно с разчленени крайници от мъртъвци и всевъзможни обрезки човешка плът, където в далечния тъмен ъгъл над потрепващия синкавозеленикав пламък се вареше, пулсираше и бълбукаше гнусното месиво от тъкан на влечуги.

Екземплярът, лежащ на операционната маса, наистина притежаваше превъзходна нервна система. Когато крайниците му започнаха да потръпват, в очите на моя приятел пламна трескав интерес. Според мен той очакваше потвърдението на теорията си, съгласно която съзнанието, разумът и оформящите една личност елементи бяха способни да съществуват независимо от главния мозък. Хърбърт Уест отричаше съществуването на обединяващо, главно начало, наричано „душа“ или „дух“. Той твърдеше, че човек

представлява просто един механизъм, изграден от нежна материя, всяка част от който притежава по-голяма или по-малка самостоятелност. Този блестящ експеримент трябваше да разобличи тайната на живота и да я сведе до равнището на един мит. Скоро по неподвижното тяло пробягаха тръпки и ние с ужас видяхме как то започна бавно да се надига, докато ръцете и краката му конвулсивно потрепваха, подир което обезглавеният труп протегна отчаяно ръка. Никога няма да забравя този жест и убедено твърдя, че той не бе никак случаен. Навярно нервите на майора бяха запомнили последните мигове от живота му, когато се е опитвал отчаяно да се измъкне от кабината на падащия самолет.

Никога не ще узная какво се случи после. Вероятно съм станал жертва на халюцинация, предизвикана от мощната експлозия на немски снаряд, врязал се в сградата, където се намирахме. Взривната вълна се оказа достатъчно силна, за да срути постройката и изпод руините изпълзахме единствено аз и Хърбърт Уест. Преди да изчезне, моят колега обичаше да се връща често към спомена за случилото се и понякога и двамата се питахме: възможно ли е едновременно да получим една и съща халюцинация?

И аз, и Хърбърт сме сигурни, че въпросната халюцинация е имала слухов, а не зрителен характер. Шарейки с ръце, мъртвецът се надигна от операционната маса и в същия миг и двамата чухме нещо, от което косите ни настръхнаха. И най-ужасното не беше нито тембърът на зловещия глас, нито смисълът на онова, което изрече, а неговият източник. Гласът изкрещя: „Скачай, Роналд! За бога, скачай!“, и думите дойдоха от огромния резервоар в ъгъла, където се бяха стаили злокобни черни сенки.

[1] Шарл Бодлер (1821–1867) — френски поет, популяризирал творчеството на Едгар Алън По в Европа, автор на инкриминираната стихосбирка „Цветя на злото“ — Б.пр. ↑

ШЕСТА ЧАСТ

ИМЕТО ИМ Е ЛЕГИОН

Откакто доктор Хърбърт Уест изчезна безследно преди година, бостънската полиция ме разпита неведнъж и дважд. Те предполагаха, че крия нещо и не бих се учудил, ако са ме подозирали и за доста по-сериозни неща. Аз обаче не можех да им кажа истината, понеже така или иначе нямаше да ми повярват. Вероятно им е било известно, че изследванията на Уест са излизали извън общоприетите рамки, ала последната катастрофа, от която и досега не мога да се съвзема, беше толкова потресаваща и чудовищна, че продължавам да се съмнявам в реалността на видяното.

Аз бях най-близкият приятел и предан помощник на Хърбърт Уест. Запознахме се доста отдавна — още като студенти в Медицинския факултет на университета „Мискатоник“ — и оттогава участвах в ужасните му изследвания. Той неуморно се опитваше да усъвършенства разтвора, който инжектираше във вените на покойниците, но за тази цел непрекъснато се нуждаехме от пресни трупове, с които се сдобивахме по отвратителни начини. Експериментите ни често завършваха с ужасни последици — Уест пробуждаше противните късове мъртва плът към сляпо и безмозъчно съществуване — и постепенно стигнахме до идеята, че искрицата на разума може да бъде запалена само в максимално свеж труп, чиито мозъчни клетки не са засегнати от светкавично развиващите се процеси на разпад.

Всъщност именно необходимостта от пресни трупове погуби Уест. Понеже нямаше откъде да се сдобие с тях, един ужасен ден той посегна на живота на напълно здрав, изпълнен със сили човек. Борбата, инжекцията и силният алкалоид превърнаха клетника в идеално консервиран труп. Успехът на експеримента бе впечатляващ, но краткотраен. Уест излезе от него с опустошена, загрубяла душа и алчен взор, който често спираше върху здрави хора с особено чувствителен мозък и нервна система. С течение на времето започнах

да се боя до смърт от своя приятел, понеже забелязах, че нерядко гледа и към мен по този начин. Не мисля, че хората са забелязали тези погледи, но усетиха страха ми, който послужи като извор на нелепи подозрения след изчезването на прочутия бостънски лекар.

Всъщност Уест се боеше доста повече от мен. Заради омерзителните си занятия той бе принуден да води живот на затворник и се плашеше от всяка сянка. Колегата ми се страхуваше както от полицията, така и от злоещите създания, на които бе вдъхнал живот и не бе успял да го отнеме. Обикновено Уест завършваше експериментите си с револверен изстрел, ала на няколко пъти не се оказа достатъчно бърз. Първият ни опитен екземпляр остави на повърхността на гроба си следи от ноктите си, а многоуважаваният декан на Медицинския факултет доктор Алън Халси се превърна в свиреп човекоядец, но бе заловен и затворен в Сефтънската психиатрична клиника, където в продължение на шестнайсет години блъскаше глава в тапицираните стени. За другите оцелели обекти на опитите ни е още по-трудно да се говори; през последните години научните интереси на Уест се изродиха в извратена мания и той насочи цялото си внимание към съживяване на отделни части на човешкото тяло, които понякога присъединяваше към чужда органична тъкан. Постепенно страстта на Уест придоби крайно отблъскваща и уродлива форма, а Световната война, в която и двамата служихме като хирурзи, само задълбочи скверните му интереси.

Когато говоря за страха на Хърбърт Уест от творенията му, бих искал да подчертая сложната природа на тези чувства. Отчасти този страх бе породен от мисълта за съществуването на безименните чудовища, сътворени от него, както и от възможността те да му причинят вреда при определени условия. Обстоятелството, че бяха изчезнали, придаваше допълнителна острота на ситуацията; ако не се брои стръвният човекоядец в болницата за душевноболни, Уест не знаеше нищо за съдбата на креатурите си. Към това се примесваше и един още по-неопределен страх, свързан с фантастичната халюцинация, явила се и на двама ни след един експеримент от 1915 година, когато служихме в канадската армия. В разгара на една от най-ожесточените битки Хърбърт Уест съживи сър Ерик Морланд Клапъм-Лий — наш колега и кавалер на ордена за безупречна служба. Той знаеше за опитите на бостънския доктор и бе способен да ги повтори.

За да проучи възможностите за квази-интелигентни прояви на живот в трупа, моят приятел отреза главата на мъртвеца. Малко преди сградата, където работехме, да бъде срината до основи от немските снаряди, обезглавеното тяло извърши някои осмислени движения. Най-невероятното събитие обаче се заключаваше в това, че и двамата чухме зловещи членоразделни звуци, издавани от отрязаната и поставена в страховит резервоар глава в далечния ъгъл на лабораторията. Нито аз, нито Хърбърт узнахме дали само ние сме оцелели след обстрела и можехме само да гадаем на какво ли е способен обезглавен труп, владеещ изкуството да съживява мъртъвци.

През последните години Хърбърт живееше в разкошна къща близо до едно от най-старите бостънски гробища. Той бе избрал това място изцяло по естетически и символични съображения, понеже по-голямата част от гробовете датираха от колониалния период и, следователно, не представляваха никакъв интерес за учен, експериментиращ върху максимално свежи трупове. В подземната лаборатория, построена тайно от строители чужденци, имаше голяма електрическа пещ, с помощта на която Уест леко и бързо се избавяше от покойниците или отделните части на човешкото тяло, пришити към чужда органична тъкан, като мрачно свидетелство за кошунствените развлечения на собственика на къщата. Докато разкопаваха мазето, работниците се натъкнаха на дъвен подземен проход, който без съмнение отвеждал към старото гробище, но не се съединявал с нито една от известните гробници, понеже бил разположен твърде дълбоко. След поредица от изчисления Уест стигна до заключението, че тунелът отвежда до тайна камера, разположена под криптата на семейство Аверил, последното погребение в която било извършено през 1768 година. Заедно с Хърбърт разгледах проядените от времето влажни стени, открили се под ударите на лопатите и кирките, и вече предвкусвах мрачното удоволствие, което ще ни дари разбулването на старинните гробищни тайни, когато за първи път страхът у Уест надделя над любопитството му и моят приятел, обзет от пристъп на душевна слабост, нареди проходът да се зазида. До онази дяволска нощ, когато Хърбърт изчезна вдън земя, стената остана недокосната. Като говоря за слабост, искам да отбележа, че тя засягаше единствено

душевното състояние на Уест и не се проявяваше външно. Той си беше същият както преди — спокоен, сдържан, светлокос и слабоват; зад стъклата на очилата проблясваха същите сини очи и младежкият му облик, независимо от годините и терзаещите го страхове, ни най-малко не се измени. Хърбърт изглеждаше спокоен дори тогава, когато си спомняше за следите от нокти върху онзи гроб в Аркхам и кръвожадното чудовище, гризящо със зъбите си решетките на килията си в Сефтънската психиатрична клиника.

Краят на Хърбърт Уест настъпи една вечер, когато и двамата се намирахме в общия си кабинет. Приятелят ми четеше вестник, разгръщайки лениво страниците, докато не попадна на странно заглавие, което пробуди тлеещия в продължение на шестнайсет години ужас в душата му. В Сефтънската клиника за душевноболни, намираща се на седемдесет-осемдесет километра от Бостън, се случило нещо ужасно и потресаващо. Инцидентът изплашил цялата околност и накарал полицията да вземе крути мерки. Малко преди зазоряване в болничното заведение нахълтали няколко души, чийто предводител разбудил надзирателите. Той имал застрашителния вид на военен и говорел, без да мърда устните си, а гласът му сякаш излизал от голяма черна кутия, която държал в ръцете си. Щом военният пристъпил напред и безизразното му, ослепително красиво лице било осветено от лампите, надзирателят едва се задържал на краката си; това било восьъчна маска с очи от цветно стъкло. Явно този мъж бил преживял някакво чудовищно бедствие. Подире му пристъпал гигант със синкаво лице, чиято половина била разядена от неизвестна болест. Военният поискал ключа от килията, където бил затворен човекоядецът, докаран тук от Аркхам преди шестнайсет години. Когато разбрал, че желанието му няма да бъде изпълнено, предводителят на зловещата сбирщина дал знак на спътниците си и те започнали да раздират с нокти и да разкъсват със зъби всички, които не успели да се спасят с бягство. След като убили зверски четирима санитарни, в края на краищата успели да освободят аркхамския людоед. Малцината оцелели свидетели на произшествието твърдят, че спътниците на мъжа с восьъчното лице действали не като живи хора, а като автомати. Когато

помощта най-накрая дошла, злодеите вече били успели да се скрият, взимайки със себе си кръвожадния човекоядец.

След като прочете това известие, Уест сякаш се вцепени и остана в това състояние чак до полунощ, когато камбанката над входната врата иззвъня. Този звук го хвърли в истеричен ужас и тъй като слугите спяха на горния етаж, аз отидох да отворя вратата. Както казах и на полицаите, на улицата не се виждаше нито карета, нито автомобил, а пред вратата стояха няколко души с извънредно странен вид. Те внесоха в преддверието голяма четвъртита кутия, а един от тях изхриптя с дрезгав глас:

— Пратката е доставена.

Сетне всички излязоха на улицата, а на мен ми хрумна странната мисъл, че се насочват към старото гробище, което се намираше зад къщата ни. Щом затворих вратата след тях, пребледнелият Хърбърт излезе от кабинета и погледна кутията. Тя беше дълга около шейсетина сантиметра, а на капака ѝ бяха изписани пълното име и адресът на Уест. Малко по-надолу се виждаше и друг надпис: „От Ерик Морланд Клапъм-Лий, Сен Елоа, Фландрия“.

Приятелят ми обаче изглеждаше свършено спокоен.

— Това е краят — промълви глухо той. — Дай да сложим край на всичко това... и да изгорим тази гнусна мерзост.

Отнесохме кутията в лабораторията и напъхахме отвратителната пратка в пещта. Не помня много подробности — можете да си представите състоянието, в което се намирах, — ала твърденията, че аз съм изгорил Уест, са гнусна клевета. Просто пъгнахме с общи усилия кутията в пещта, без дори да погледнем дали вътре имаше нещо, подир което затворихме вратичката и включихме тока. От кутията не се раздаде и звук.

Хърбърт пръв забеляза, че от стената на мястото, където се намираше древният проход, е паднала мазилката. Веднага се хвърлих натам, но Уест ме възпря. Тогава забелязах как в стената се появи малък черен отвор, откъдето повя гробищен хлад, а въздухът в лабораторията се изпълни с мирис на разложение. Цареше мъртвешка тишина. Електричеството угасна и едва успях да различа някакви тътрещи се с мъка същества, каквито единствено безумието — или Преизподнята — би могло да роди. Очертанията им бяха човешки, получовешки и плашещо нечовешки и постепенно — камък по камък

— те разграждаха вековната стена. Когато отворието стана достатъчно широко, кошмарните фигури една подир друга проникнаха в лабораторията. Начело на групата им се тътреше военен с въсъчно лице, а веднага след него пристъпяше чудовището с безумен взор, което сграбчи Хърбърт Уест. Приятелят ми не се съпротивляваше и не издаде и звук. Тогава тези скверни твари се нахвърлиха отгоре му и го разкъсаха пред очите ми на парчета, които отнесоха заедно със себе си в отвратителната си подземна обител. Облеченият в униформа на канадски офицер предводител носеше главата на Уест. Тогава забелязах, че в безизразните сини очи на приятеля ми за първи път проблясва някаква емоция.

На сутринта слугите ме намерили, изпаднал в несвяст. От Хърбърт Уест нямало и следа, а в пещта била открита пепел с неизвестен произход. Детективите вече ме разпитваха десетки пъти, но какво мога да им кажа? Те не виждат никаква връзка между инцидента в Сефтънската психиатрична клиника и изчезването на прочутия бостънски лекар, нито пък вярват в съществуването на хората, донесли продълговатата кутия. Разказах им за подземния проход, ала те само ми се изсмяха и ми показаха невредимата стена. Ето защо отсега нататък нямам никакво намерение да им съобщавам каквото и да било. Те ме смятат за умопобъркан или дори за убиец — добре, може и безумец да съм, но даже и така да е, виновни за всичко са проклетите безмълвни мъртъвци.

ШЕПНЕЩИЯТ В ТЪМНИНАТА

I

Запомнете веднъж завинаги, че не съм видял нищо чак толкова страшно накрая. Да се каже, че психически шок е бил причината за постъпката ми — последната капка, преляла чашата — и именно той ме е накарал да избягам от усамотената ферма на Ейкли и да карам като бесен из куполообразните хълмове на Вермонт през онази нощ, би означавало да се пренебрегне самата природа на кошмарните ми преживявания. Въпреки дълбоката същност на нещата, които видях и научих, и неоспоримата яркост на впечатлението, произведено от тях върху мен, дори и сега не мога да докажа дали съм бил прав или не в ужасните си заключения. Защото в края на краищата безследното изчезване на Ейкли не доказва нищо. В дома му не беше открито нищо странно, с изключение на следите от куршуми — сякаш той просто е излязъл от къщи на разходка из хълмовете и е забравил да се върне. Там липсваха и най-малките следи за пребиваването на някой гостенин, както и не бе намерен нито един от онези зловещи цилиндри и механизми, които трябваше да се помещават в кабинета му. Обстоятелството, че се боеше до смърт от зелените хълмове и пеещите ручей, сред които бе израснал, не означаваше нищо в крайна сметка; хиляди хора са подложени на също такива трудно обясними страхове. Нещо повече — непонятните му постъпки и опасения, както и странните му до последния момент действия лесно могат да бъдат обяснени с неговите чудачество и ексцентричност.

Всичко започна, доколкото мога да си спомня, с небивалото в историята на Вермонт наводнение от 3 ноември 1927 година. Тогава, както и сега, аз бях преподавател по литература в университета „Мискатоник“ в Аркхам, Масачузетс, и с голям ентузиазъм се бях захванал с изучаването на фолклора на Нова Англия. Скоро след наводнението, сред различните съобщения за всевъзможните трудности, страдания и организирана помощ, наводнили вестниците, се появиха някакви странни истории за същества, открити в някои от придошлите реки; тогава мнозина от приятелите ми започнаха

оживени дискусии по тази тема и се обърнаха към мен с молба да хвърля светлина по този въпрос. Почувствах се поласкан, че на фолклорните ми занимания се гледа толкова сериозно и, доколкото можех, се заех да развенчавам дивите измислици, които (както ми се струваше тогава) бяха породени от стари местни суеверия. Забавляваше ме как образовани и интелигентни хора настояваха, че тези слухове съвсем не са измишльотини, а се основават на обективни факти — неясни и изкривени, но въпреки всичко факти.

Историите, на които трябваше да обърна внимание, идваха главно от вестникарски статии; само един от разказите имаше устен произход и човекът, от когото го бях научил, го знаеше от майка си — жителка на Хардуик, Вермонт, — която му бе описала случилото се в писмо. Във всички случаи се говореше почти за едно и също нещо, като единствено споменатите места се различаваха. Така например веднъж ставаше дума за реката Уинуски край Монпелие, друг път — за Уест Ривър, окръг Уиндъм, а трети — за Пасумпсик, окръг Каледония. Естествено, упоменаваха се и много други места, ала внимателният анализ показваше, че всичко е съсредоточено върху горепосочените три. Във всеки от случаите селските жители съобщаваха за един или повече неестествени и плашещи обекти, видени в придошлите води, като се забелязваше общата тенденция тези обекти да бъдат свързвани с примитивните, полузабравени старинни легенди, помнени единствено от старците.

Хората смятаха, че тези обекти представляват органични, невиджани досега форми на живот. Разбира се, в потоците по онова време имаше и доста човешки тела, отнесени от придошлите води; селяните обаче, видели странните обекти, бяха категорични, че те изобщо не са хора, макар размерите и очертанията им да напомняли смътно човешките. Те не били — както уверяваха свидетелите — и животни, виждани някога из Вермонт. Според очевидци ставало дума за розови същества, дълги около метър и половина, с туловища на ракообразни, снабдени с чифт мощни гръбни перки или ципести криле, както и с няколко сегментирани крайника. Вместо глава имали спираловидно нагънат елипсоид, покрит с множество къси антенки. Наистина е забележително как описанията на тези същества, получени от най-разнородни източници, са поразително сходни. Силата на това съвпадение обаче се намалява от факта, че старите легенди,

разпространени из тези хълмисти местности, съдържат ярки описания, способни да повлияят на въображението на свидетелите. По мое мнение всички очевидци — а в по-голямата си част те определено са били наивни, прости и необразовани селяни от затъntenите горски райони — са виждали деформираните и подути тела на удавниците, а полузабравените местни предания и легенди са надарили тези жалки останки с фантастични атрибути.

Древният фолклор — мъгляв, изчезващ и почти забравен от днешното поколение — е имал твърде особен характер и по всяка вероятност е изпитал влиянието на още по-старите индиански митове и легенди. Аз го познавах доста добре, въпреки че никога не съм ходил във Вермонт, от изключително рядката монография на Ели Давънпорт, която съдържа устен материал, събран сред най-старите жители на щата преди 1839 година. Нещо повече — тези легенди поразително съвпадаха с историите, които лично аз бях чул от най-възрастните обитатели на Ню Хемпшир. Обяснено накратко, става дума за скрита раса чудовищни същества, спотайващи се из по-отдалечените хълмове — в непроходимите лесове на най-високите върхове и тъмните долини, където неизвестни извори пълнят ручеите и потоците. Да се забележат тези същества е адски трудно, макар и свидетелства за тяхното присъствие да са били открити от онези, рискували да се изкачат по-високо от обичайното по склоновете на планините или да се спуснат дълбоко в стръмните котловини, в които даже вълците не смеят да пристъпят.

В пресъхналите корита на ручеите и в безплодните участъци земя се забелязвали странни следи, както и любопитни каменни кръгове, около които тревата била изсъхнала — тяхното разположение и форма надали е било дело на природата. Освен това в хълмовете се намирили пещери със загадъчна дълбочина, чиито отворстия били закрити със скални блокове — тяхното положение едва ли е било случайно, тъй като споменатите по-горе странни следи се виждали и там. И най-лошото от всичко — имало и създания, които се срещали доста рядко и понякога безразсъдни хора ги съзирали в полумрака на отдалечените долини и в тежките гори по билата на хълмовете.

Всичко това нямаше да е толкова тревожно, ако описанията не съвпадаха така точно. Почти всички свидетелства имат няколко общи черти: те уверяват, че съществата приличат на огромни, светлочервени

ракообразни с множество двойки крачка и чифт мощни криле, разположени в средата на гърба, напомнящи крилете на прилеп. Понякога те ходят на всичките си крайници, докато друг път — само на най-задната двойка от тях, използвайки предните за преместване на големи предмети от неопределен характер. Споменава се и за цяла група от подобни създания, забелязана покрай малък горски ручей — те се придвижвали в редици по три и очевидно представлявали организирана формация. Веднъж, през нощта, един екземпляр е бил забелязан по време на полет — той излетял от върха на самотен горски хълм, след което изчезнал в небето, закривайки за миг луната с гигантските си ципести криле.

В по-голямата част от случаите тези същества сякаш не се месят в делата на хората; макар че в миналото са ги обвинявали за изчезването на някои търсачи на приключения, както и на хора, живеещи твърде близо до определени долини или възвишения. Поради тази причина много места са се смятали за неподходящи за живеене дълго след като никой не си е спомнял първоначалната причина. Хората с трепет се взирали в стръмните склонове на съседните хълмове, въпреки че отдавна било забравено колко жители са безследно изчезнали и колко фермерски къщи, издигнати в подножието на възвишенията, са се превърнали в пепел.

Според древните легенди тези създания причинявали вреда само на онези, които нарушавали границите на владенията им. По-късно се появили истории за тяхното любопитство по отношение на хората и опитите им да си създадат тайни аванпостове в човешкия свят. Разказвали се предания за странни отпечатьци от нокти, открити около фермерските къщи на сутринта, както и за изчезнали хора в районите, отдалечени от техните убежища. Носели се истории за гласове, имитиращи човешка реч, правещи смразяващи предложения на самотните пътници по горските пътища, и за деца, изплашени до смърт от съществата, видени или чути от тях из краищата на гората, граничеща с техните домове. Най-новият пласт легенди — пласт, предшестваш отмирането на преданията и страха от близки срещи с тези създания — се състои от истории за отшелници и усамотени фермери, преживяващи в един момент от живота си психически срив с трагични последствия. За такива хора говорели, че са се продали на загадъчните същества. В един от североизточните окръзи в началото

на XIX век даже имало своеобразна мода — да обвиняват чудаците и саможивците в сътрудничество и дори приятелство с ненавистните сили.

Що се отнася до природата на тези същества, то обясненията варират. По принцип били наричани „Великите древни“, обаче в различните времена и места са ги зовели другояче. Основната маса пуритани без заобикалки ги определяла като приятели на дявола, превръщайки ги в обект на оживени теологически спорове. Тези с келтско минало — предимно хора с шотландски и ирландски произход, живеещи в Ню Хемпшир, както и роднините им от Вермонт — свързвали създанията със злите духове и така наречените малки хора, обитаващи блатата и горите, и се защитавали от тях със заклинания, предавани от поколение на поколение. Най-фантастичните теории за тези същества обаче, извън всякакво съмнение, са тези на индианците. Макар и всяко племе да си има своите легенди, различаващи се от тези на другите племена, всички са единодушни в следното — тези същества не са родом от Земята.

Митовете на пенакуките, отличаващи се с най-голяма последователност и картинност, разказват, че Крилатите дошли от съзвездието Голяма мечка на Земята, където прокопали дълбоки мини, за да добиват някакъв камък, който не може да бъде открит на никой друг свят във Вселената. Те не живеят тук, казват митовете, а просто държат предни постове и отлитат с огромни товари от камъни към техните собствени звезди, на север. Нараняват само онези хора, които се приближават твърде много или ги шпионират. Животните ги избягват, тъй като изпитват към тях инстинктивна ненавист, а не защото се страхуват, че ще им станат плячка. Крилатите не могат да ядат земни растения и животни, ето защо си носят храна от звездите. Много е лошо да се доближиш до тях и понякога младите ловци, отпозволили се към хълмовете им, никога не се завръщат. Също така е лошо да подслушваш онова, което си шепнат през нощта в гората с жужащи гласове, имитиращи човешките. Те знаели езика на всички хора — пенакуки, гурони, представители на петте народности, — но изглежда нямали (или не им бил нужен) свой собствен език. Помежду си общували, използвайки главите си, които променяли цвета си, а всеки цвят означавал различно нещо.

Всички легенди, разбира се, както на белите, така и на индианците, скоростижно отмрели през XIX век, оставяйки само отделни атавистични проблясвания. Животът на населението на Вермонт се установил според някакъв план, а хората започнали все по-рядко да си спомнят за отдавнашните си страхове, макар че именно те стояли в основата на този план. Повечето жители знаели, че някои хълмисти области не са подходящи за живеене и колкото по-далеч от тях се държат, толкова по-добре. С времето икономическите интереси така тясно се свързали с обичайните населени места, че нямало никакъв смисъл в излизането от тях — получило се така, че хълмовете станали необитаеми не заради някакъв специален замисъл, а просто поради стечението на обстоятелствата. С изключение на бабите, обичащи страшните истории, и вдетинилите се старци, малко били онези, които шепнели за тайнствените обитатели на хълмовете; но дори и те уверявали, че сега от тези създания не може да се очаква нищо лошо, тъй като вече били свикнали с къщите и стопанствата на хората, а и хората от край време били оставили тяхната територия на мира.

Всичко това отдавна ми беше известно от книгите, а някои неща бях научил от устните разкази на жителите на Ню Хемпшир; ето защо, когато започнаха да се появяват слухове, свързани с наводнението, без усилие можех да се досетя какъв е произходът им. Отне ми доста време да обясня това на приятелите си и много се забавлявах, когато някои от тях упорито настояваха за истинността на разказите. Тези хора твърдяха, че между ранните легенди има съществени сходства, както и че много от хълмовете във Вермонт все още не са проучени, така че би било неразумно с лека ръка да се отхвърля вероятността там да бродят загадъчни обитатели. Както и да е — не можех да убедя другарите си, че всички митове имат обща структура и се обясняват с един и същ тип изкривяване на реалността, породено от ранния стадий на развитието на човешкото мислене.

Нямаше смисъл да обяснявам на тези опоненти, че вермонтските митове по същество малко се отличаваха от онези всеобщни легенди за персонификацията на природата, населили античния свят с фавни, дриади и сатири, предположили съществуването на каликандзарите^[1] в съвременна Гърция и дали на дивите уелсци и ирландци техните мрачни предания за странните, тайнствени и ужасяващи раси на

троглодитите и подземните жители. Нямахме смисъл също и да им напомням за вратата на непалските планински племена в страшния Ми-Го или „Отвратителния снежен човек“, който броди из ледовете и скалните стръмнини на хималайските върхове. Когато приведох всички тези доводи, моите опоненти веднага ги обърнаха срещу мен, заявявайки, че от това следва несъмнено историческият характер на древните легенди; че това свидетелства за реалното съществуване на някаква странна предишна раса, населявала земята, ала принудена да се скрие след появата и възхода на човека, чиито представители са се съхранили — макар и в силно намален брой — до сравнително недалечни времена, та дори и до наши дни.

Колкото повече се присмивах на тези разсъждения, толкова по-горещо моите другари ги защитаваха, добавяйки към доводите си, че даже и без паралелите с легендите, сегашните съобщения изглеждат твърде ясни, съгласувани, детайлизирани и трезво прозаични, за да бъдат напълно отхвърлени. Двама или трима фанатични екстремисти стигнаха дотам, че опирайки се на древните индиански сказания, предположиха извънземния произход на загадъчните същества, цитирайки при това безумните книги на Чарлс Форт^[2], в които се говори за честите посещения на чуждоземни пришълци на Земята. Повечето от събеседниците ми обаче бяха просто романтици, страстно желаещи да пренесат в реалния живот фантастичните представи за криещите се „малки хора“, станали популярни благодарение на блестящата дяволична проза на Артър Макън.

[1] Демони в гръцкия фолклор, появяващи се около Рождество в света на хората — Б.пр. ↑

[2] Чарлс Форт (1874–1932) — американски писател — Б.пр. ↑

II

Нямаше нищо странно, че от подобни дебати се родиха и материали за публикации, попаднали в „Аркхам Адвъртайзър“, а някои от тях и се препечатваха от вестниците, издавани в тези райони на Вермонт, откъдето идваха загадъчните истории за наводненията. Така „Рътланд Хералд“ отдели половин страница на откъси от тези писма (мои и на опонентите ми), а „Братълбъро Риформър“ напълно препечата един от моите обширни исторически и митологични коментари, съпроводени с някои редакторски размишления, в колонката „Свободно перо“, където се изразяваше пълната подкрепа и възхищение от моите скептични умозаклучения. Към пролетта на 1928 г. вече бях станал доста известна фигура във Вермонт, макар и никога да не бях стъпвал в този щат. Тогава именно получих писмата на Хенри Ейкли, които ми направиха изключително впечатление и за пръв и последен път ме замъкнаха в това тайнствено царство на непроходими зелени дъбрави и ромолящи горски ручеи.

По-голямата част от онова, което знам за Хенри Уентуърт Ейкли, бе събрана от кореспонденцията му с неговите съседи и единствения му син, живеещ в Калифорния; тази информация бе издирена от мен след случилото се в усамотената му селска къща. Той беше, както си изясних, последният представител на уважавана фамилия тукашни кореняци, от която бяха произлезли много юристи, администратори и образовани земевладелци. В негово лице обаче семейството правеше прехода от практическите занимания към чистата наука; Хенри Ейкли е бил забележителен с успехите си в такива научни области като математиката, астрономията, биологията, антропологията и фолклора в университета във Вермонт. По-рано не бях чувал нищо за него, а и той не съобщаваше в писмата си никакви подробности за себе си. Веднага обаче се виждаше, че това е човек със силен характер, образован, с развит интелект, макар и да е малко саможив и да не се интересува чак толкова от чисто земните работи.

Въпреки невероятния характер на позициите, които защитавахте, аз от самото начало се отнесох към него къде-къде по-сериозно, отколкото се отнасях обичайно с другите си опоненти. От една страна, Ейкли се намираше действително близо — и визуално, и осезаемо — до явленията, за които толкова нетрадиционно разсъждавахте; от друга, постъпвайки като истински човек на науката, изявяваше смайващата готовност да подложи своите заключения на експериментална проверка. Той не се стремеше да се наложи лично в спора — главното за него бе да получи убедителни доказателства. Разбира се, аз започнах с това, че смятам възгледите му за определено погрешни, ала признах грешките му за „интелектуални“, като никога не съм приписвал поддръжката, оказвана му от някои негови приятели, както и страха му от самотните зелени хълмове, на безумието. Признавах, че е направил много; знаех, че голяма част от сведенията му имат твърде особен характер, заслужаващ сериозно проучване, ала бях категорично против фантастичните тълкувания на фактите. По-късно получих от него определени веществени доказателства, които издигнаха проблема на ново и доста странно ниво.

Не се сещам за нищо по-добро от това, да приведа тук в колкото се може по-пълнен вид писмото на Ейкли, в което той ми се представя и което се превърна в повратна точка в моя собствен интелектуален живот. То вече не е у мен, но паметта ми съхранява всяка една негова дума — дотолкова ме порази неговото съдържание — и за пореден път се убеждавам в пълната вменяемост на човека, който го е написал. Ето го и самия текст — текст, дошъл при мен с трудно четливия, старомодно изглеждащ почерк на човек, който, водейки тихия живот на учен, явно малко се е занимавал с обкръжаващия го свят.

Тауншенд, Уиндъм Ко., Вермонт

5 май 1928 г.

Албърт Н. Уилмарт, Ескуайър,

118 Салтънстол Стрийт,

Аркхам, Масачузетс

Уважаеми господине!

С голям интерес прочетох в „Братълбъро Риформър“

(от 23 април 1928 г.) Вашето писмо по повод

неотдавнашните истории за необичайните тела, открити плаващи в наводнените водоизточници, и по повод тези любопитни елементи от фолклора, с които случилото се така добре се съгласува. Напълно разбираеми са причините, които могат да подбудят този, който не е тукашен жител, да заеме подобна позиция, както и причините, поради които с вас се съгласява и колонката „Свободно перо“. Такава гледна точка е характерна за образованите хора, без значение дали са от Вермонт или не — към същата гледна точка се придържах и аз, когато бях млад човек (сега съм на 51 години) до момента, в който започнах своите изследвания. Именно те ме подтикнаха да проуча тези участъци от хълмовете, които до този момент обикновено се избягваха от хората.

Бях провокиран да се захвана с тези проучвания от старите легенди, които бях слушал от възрастните фермери — груби и необразовани хора, — макар че сега ми се иска изобщо да не се бях захващал с тази работа. Без лъжлива скромност мога да заявя, че съм изключително добре запознат с антропологията и фолклора и познавам трудовете на такива светили и авторитети като Тайлър, Фрейзър, Мъри, Озбърн, Елиът Смит и така нататък. За мен не е никаква новост, че историите за тайни племена са толкова стари, колкото и самото човечество. Видях препечатките на Вашите писма и писмата на Вашите противници в „Рътланд Хералд“ и мисля, че се досещам на какво се основават доводите Ви.

Сега бих искал да Ви кажа, че, боя се, Вашите опоненти са по-близо до истината, отколкото Вие самият, въпреки че всички разумни доводи, без всякакво съмнение, са на Ваша страна. Те се намират по-близо до правдата, отколкото съзнават — тъй като разчитат само на интуитивни съображения и не могат да знаят онова, което зная аз. Ако аз знаех толкова малко като тях, щях да бъда напълно на Ваша страна.

Навярно вече сте забелязали, че все не мога да пристъпя към същността — може би защото се боя да го

сторя, ала все пак ще го кажа: притежавам конкретни доказателства, че чудовищните същества наистина живеят в горите по високите склонове, където никой човек не стъпва. Не съм виждал нито едно от създанията, носещи се във водата, ала съм забелязвал неща като тях при обстоятелства, за които се опасявам да разкажа. Намирал съм следи — при това съвсем неотдавна, дори около своя дом (а аз живея в старото имение „Ейкли“, намиращо се южно от Тауншенд, от страната на Тъмната планина) — толкова близо, че не се осмелявам да Ви разкажа сега. И ми се е случвало да чувам гласове в горите на места, за които нищо не мога да напиша.

Имаше едно място, където толкова често чувах тези гласове, че дори веднъж занесох там фонограф с грамофонна приставка — обещавам Ви, че ще Ви дам възможност да чуете тези записи. Когато ги пусках на някои местни старци, един от гласовете почти ги парализира от ужас — до такава степен напомняше на един определен глас (същият жужащ глас, за който говори Давънпорт в книгата си), за който са им разказвали още бабите им, стараейки се да го имитират. Зная какво смятат хората за онези, които „чуват гласове“, но преди да си направите някакъв прибързан извод, просто прослушайте тези записи и попитайте някой от възрастните жители на затъntenите горски райони какво мислят за това. Ако можете да ми намерите нормално обяснение, чудесно.

Целта ми не е да споря с Вас, а да Ви предоставя информация, която би се сторила интересна на човек с Вашите вкусове. Това обаче е само между нас — публично аз съм на Ваша страна, защото някои събития ми показаха, че хората не бива да знаят твърде много за тези неща. Собствените ми изследвания имат строго частен характер, затова не бих искал с никакви изказвания да привличам вниманието на хората и да ги карам да посещават местата, които изследвам. Истината, ужасната истина се състои в това, че нечовешките същества ни наблюдават през цялото време; те имат свои шпиони сред нас, които събират

информация и им я предоставят. По-голямата част от сведенията, с които разполагам, съм получил от един жалък човек, който беше един от тези шпиони — ако не бе умопобъркан, естествено, в което силно се съмнявам. По-късно той извърши самоубийство, ала съм сигурен, че има и други.

Тези същества са дошли от друга планета, те са способни да оцеляват в междузвездното пространство и да извършват полети през него с помощта на непохватните си, но мощни криле, които са в състояние да се съпротивляват на ефира, ала вършат малко работа в условията на земната атмосфера. Готов съм да Ви разкажа за това по-късно — естествено, ако не ме смятате вече за умопобъркан. Те са дошли тук, за да добиват метали в мините, прокопани дълбоко под хълмовете, и мисля, че зная точно откъде са се появили. Не биха ни причинили вреда, ако не се месим в делата им, но никой не е в състояние да каже какво би могло да се случи, ако проявим твърде голямо любопитство. Една добра армия без усилие би могла да избие до крак цялата им колония — ето от какво се страхуват те. Но ако това стане, още същества ще пристигнат оттам. Те лесно биха могли да завоюват Земята, ала единствената причина, поради която не са го направили досега, е, че просто не им е необходимо. Вероятно предпочитат да оставят нещата такива, каквито са, и по този начин да избягнат безпокойството.

Смятам, че ще се постараят да се отърват от мен, защото открих твърде много неща. В гората около Кръглия хълм намерих голям черен камък с непознати йероглифи, наполовина изтрити, а след като го занесох у дома, всичко се промени. Ако те решат, че зная твърде много, то или ще ме убият, или ще ме отведат на планетата, откъдето са дошли. И по-рано са отвличали образовани хора, за да се осведомяват за състоянието на нещата в човешкия свят.

Това ме подсеца за второто нещо, на което исках да Ви обърна внимание — бих искал да Ви убедя да предприемете всички усилия, за да прекратите по-

нататъшното обсъждане на проблема. В никакъв случай не допускате разпространяването на тази информация сред по-широката публика. Хората трябва да стоят по-далеч от хълмовете, а за да се постигне това, не трябва да се провокира любопитството им. Бог ми е свидетел, че вече се вдигна достатъчно шум с тези агенти по продажба на недвижими имоти и тълпите летовници, които се шляят из дивите места, засипвайки хълмовете със своите отпадъци.

Бих бил изключително радостен, ако ние с Вас продължим кореспонденцията си. Ще направя всичко възможно, за да Ви изпратя записа от фонографа и черния камък (който е толкова изтърган, че на фотографиите не може да се види почти нищо). Казвам, че „ще направя всичко възможно“, защото очаквам някакви пречки от страна на тези същества. Тук има един необщителен саможив момък — казва се Браун, — фермер, стопанството му е близо до селото; и мисля, че е техен шпионин. Постепенно те ще се опитат да ме отрежат от останалия свят, защото зная твърде много неща за тях.

Те разполагат със смайващи начини да научават за онова, което правя. Това писмо може и да не стигне до Вас. Мисля, че в краен случай ще се наложи да напусна тази част на страната и да се преместя при сина си в Сан Диего, Калифорния. Точно така и ще направя, ако нещата се влошат, макар и да не е лесно да напуснеш мястото, където си се родил и където твоят род живее вече от шест поколения. Пък и надали бих продал къщата си на някого сега, след като съществата вече са я взели на прицел. Мисля, че те ще се опитат да си възвърнат черния камък и да унищожат записа от фонографа, ала докато имам сили, няма да им позволя да направят това. Огромните ми полицейски кучета ги държат настрана, понеже те са малко на брой (засега) и не са особено ловки в придвижването. Както вече Ви споменах, крилете им не са много подходящи за къси полети във въздуха. Сега буквално се намирам на границата на разшифроването на този камък — и Вие, с Вашите задълбочени познания по фолклор, бихте

могли да ми окажете неоценима помощ при сглобяването на липсващите звена. Без съмнение Вие познавате страховитите митове, предхождащи появата на човека на Земята — циклите за Йог-Сотхот и Ктхулу, за които се намеква в „Некрономикон“. Веднъж ми се удаде да се добера до един екземпляр и съм чувал, че в библиотеката на Вашия университет също има копие, което пазите здраво заключено.

В заключение, господин Уилмарт, бих желал да изразя своята увереност, че ние с Вас бихме могли да сме си особено полезни един на друг. Не бих искал да Ви излагам на никакъв риск, затова Ви предупреждавам, че притежанието на камъка и записа от фонографа няма да е много безопасно; струва ми се обаче, че Вие ще сметнете всеки риск за оправдан в името на знанието. Имам намерение да замина за Нюфейн или Братълбъро, за да Ви изпратя пратката, тъй като имам по-голямо доверие на тамошното пощенско отделение. Трябва да Ви уведомя, че понастоящем живея сам и не държа никаква прислуга. Никой не желае да остане в този дом, понеже нощем съществата се опитват да се приближат до къщата ми, вследствие на което кучетата лаят непрекъснато. Радвам се, че всичко това започна след смъртта на жена ми, защото иначе тя несъмнено би се поболяла.

С надеждата, че не съм Ви разтревожил и че няма да изхвърлите това писмо в коша, приемайки го за драскулки на безумец, а ще сметнете за целесъобразно да поддържате връзка с мен, оставам

Искрено Ваш:

Хенри У. Ейкли

П. П. Направих няколко копия на фотографиите, които, както предполагам, биха подкрепили с доказателства някои от изказаните от мен твърдения. Старците мислят, че са стряскащо истински. Ще Ви ги изпратя много скоро, ако имате желание.

Х. У. Е.

Би било трудно да опиша чувствата си, овладели ме след прочитането на документа за първи път. Би трябвало да се присмея над тези дивотии къде-къде по-силно, отколкото над доста по-умерени предположения, забавлявали ме по-рано; и все пак нещо в тона на писмото ме накара да го възприема с парадоксална сериозност. Не че повярвах и за секунда в тайнственото племе, долетяло при нас от звездите, за което моят кореспондент говореше — така или иначе, преодолявайки първоначалните съмнения, почувствах увереността, че си имам работа с абсолютно нормален човек. Както и че той наистина се е сблъскал с реално съществуващо, макар и аномално, и невероятно явление, което не може да се обясни по друг начин, освен с изложения в писмото. Разбира се, невъзможно е работата да стои така, както пише той, разсъждавах аз, ала тук определено има нещо, заслужаващо сериозно изследване. Този човек очевидно е бил много развълнуван и разтревожен от нещо и ми беше трудно да мисля, че безпокойството му е съвсем безпричинно. Той излагаше съображенията си изключително конкретно и логично, но историята му по удивителен начин съвпаднаше с някои от древните митове и дори с най-фантастичните индиански легенди.

Беше напълно възможно действително да е чул смущаващи гласове из хълмовете, както и наистина да е намерил черния камък, за който споменаваше в писмото. Обаче тези безумни предположения, с които съпровождаше преживяванията си, бяха по всяка вероятност внушени му от човека, който се е представил за шпионин на чуждоземните пришълци и по-късно е сложил край на живота си. Лесно е да се предположи, че самоубиецът е бил напълно побъркан, ала въпреки това е могъл да застави наивния Ейкли — вече подготвен за нещо подобно от заниманията си с фолклор — да повярва на брътвежите му. Що се отнася до последните му изказвания, може би невъзможността да си намери прислуга се дължи на факта, че необразованите съседи на Ейкли, както и той самият, са убедени, че нощем свръхестествени чудовища обсаждат домовете им. Кучетата лаят наистина, разбира се.

Накрая, що се отнася до записа от фонографа, то не се съмнявах, че това са или звуци, издавани от животни и напомнящи човешка реч, или пък източникът им е някое скрило се из хълмовете човешко същество, деградирало по някаква причина до животинско състояние.

Тук моите мисли отново се насочиха към черния камък с йероглифите. Какво ли толкова можеше да има на снимките, които Ейкли възнамеряваше да ми изпрати и които старците са сметнали за толкова стряскащи?

Докато препрочитях писмото за пореден път, си дадох сметка, че опонентите ми разполагат с много по-сериозни данни, отколкото бях предполагал преди. Всъщност беше напълно възможно в тези диви и необитаеми местности да живеят някакви странни уроди, жертви на лоша наследственост, дори и, разбира се, да нямаше чудовища от звездите, както твърдяха легендите. И ако такива изроди съществуват наистина, то тогава присъствието на странните тела в бурните потоци ставаше напълно обяснимо. Започнах да изпитвам чувство на срам от това, че съмненията в правотата ми са породили нещо толкова ексцентрично като писмото на Хенри Ейкли.

В края на краищата отговорих на писмото му, демонстрирайки тон на дружелюбен интерес, и поисках допълнителни подробности. Отговорът му пристигна почти веднага — в плика имаше няколко снимки, илюстриращи думите му. Докато разглеждах снимките, усетих внезапно чувство на страх, сякаш се бях докоснал до нещо забранено, защото въпреки тяхната неяснота те излъчваха дяволски внушителна сила.

Колкото повече се вирах в тях, толкова повече се убеждавах, че сериозната ми оценка на Ейкли и неговата история е била напълно оправдана. Извън всяко съмнение тези снимки съдържаха убедително доказателство за съществуващото по вермонтските хълмове явление, което явно стоеше далеч отвъд пределите на нашите знания и представи. Най-зловещи бяха следите — снимката беше направена, когато слънцето е осветявало късче гола земя на някакъв пустинен връх. Даже беглият поглед ми бе достатъчен да се убедя, че фотографията не е мистификация. Нарекох я „отпечатък от крак“, но „отпечатък от нокът“ би било по-точно определение. Дори сега не бих могъл да опиша тази следа, избягвайки сравненията с противен, отвратителен рак, понеже се забелязваше известна неопределеност в посоката на движение на отпечатъка. Той не беше особено голям или дълбок — по размери се доближаваше до големината на човешки крак. От централната възглавничка в противоположни посоки излизаха

двойки назъбени сегменти, напомнящи дълги нокти — видът им бе потресаващ, ако изобщо служеха за придвижване.

Другата снимка показваше отвора на разположена в гората пещера, който бе закрит с овален камък. На голата земя пред входа можеше да се различи гъста мрежа от линии, а когато ги разгледах внимателно с лупа, се убедих, че следите са същите като онези на първата снимка. На третата фотография се виждаше каменен кръг, подобен на друидските, намиращ се на върха на някакъв хълм. Около загадъчната окръжност тревата беше утъпкана и почти изтрита — не можех да различа нито една следа през увеличителното стъкло. Изключителната отдалеченост на мястото се потвърждаваше и от перспективата на изчезващите зад мъгливия хоризонт съвършено безлюдни хълмове.

Но ако най-неприятно и плашещо беше изображението на отпечатъка на земята, то най-любопитна се оказа снимката на големия черен камък, открит в горите около Кръглия хълм. Ейкли го беше фотографирал по всяка вероятност на масата в своя кабинет, защото можех да разгледам наредените по лавиците книги, а на заден план се виждаше бюст на Милтън. Камъкът бе заснет във вертикално положение и предоставяше на погледа ми неправилно изрязана повърхност с размери трийсет на шейсет сантиметра, ала не ми стигат думите, за да кажа нещо определено за тези рисунки или за общата форма на целия камък. Какви неземни геометрични принципи са залегнали в изработването му — бях сигурен, че е изработен изкуствено — не исках и да гадая. Никога преди не бях виждал нещо до такава степен странно и съвършено чуждо на нашия свят. От йероглифите, изписани на повърхността му, много малко бяха различими, ала един-два от тях буквално ме хвърлиха в ужас. Естествено, можеше да е фалшификация, защото и други хора, освен мен са чели чудовищния „Некрономикон“ на безумния арабин Абдул Алхазред, ала въпреки това ме побиха тръпки, когато разпознах определени идеограми. Както знаех от своите изследвания, именно те бяха свързани с най-светотатствените и смразяващи истории за съществата, водели своето безумно съществуване дълго преди образуването на Земята и другите планети от Слънчевата система.

От останалите пет фотографии три изобразяваха блатисти и хълмисти местности, носещи отпечатъците на странните обитатели.

Още една показваше зловеците следи, но този път в невероятна близост до дома на Ейкли — той я бе направил на сутринта, след като кучетата му лаели особено яростно през цялата нощ. Изображението беше много размазано и по него бе трудно да се каже нещо конкретно; но отдалеч отпечатъкът напомняше следата от нокът на първата фотография. Последната снимка беше на самото жилище на Ейкли — поддържана, бяла двуетажна къщичка, построена вероятно преди сто-сто и двайсет години, с добре окосена ливада и постлана с камъни пътека, която водеше до изкусно резбованата врата. Няколко огромни полицейски кучета седяха на моравата в краката на човек с приятна външност и късо подстригана брада — това бе самият Ейкли, а снимката беше негово дело, съдейки по лампичката в дясната му ръка.

Разгледал внимателно фотографиите, аз пристъпих към четенето на пространното писмо и за следващите три часа се потопих в бездната на неописуем ужас. Това, което Ейкли излагаше преди в най-общи черти, сега бе описано подробно и педантично — предоставяше дълъг списък на думите, дочути нощем из гората, и детайлизирани описания на чудовищните розовеещи същества, бродещи из гъстите дъбрави, както и страховити космогонични разсъждения, извлечени от собствените му научни изследвания и дългите разговори с човека, посегнал на живота си. Сблъсках се с имена, които по-рано бях срещал само в контекста на най-зловещите догадки — Йюггот, Великият Ктхулу, Тсатхоггуа, Йог-Сотхот, Р'лйех, Нйарлатхотеп, Азатхот, Хастур^[1], Ийан, Ленг, Езерото на Хали, Бетмура^[2], Жълтият знак, Л'Мур-Катхулос, Бран и Magnum Innominandum — и бях пренесен през безименни епохи и непостижими измерения в световите на древните, чужди същества, за които безумният автор на „Некрономикон“ само смътно загатва. Беше ми разказано за дълбините на първичния живот и за потоците, извиращи оттам; и най-накрая за струйките на онези поточета, свързани със съдбата на нашата планета.

Бях поразен; ако по-рано се бях опитвал да си обяснявам нещата по логичен и рационален път, то сега започвах да вярвам в най-нелепи и невероятни чудеса. Силата на доказателствата беше неоспорима, а хладният научен маниер на Ейкли — в който не присъстваше и грам фанатизъм, истерия или екстравагантност — бе оказал грандиозен ефект върху моите мисли и преценяване на нещата. Когато оставих писмото настрана, вече бях в състояние да разбере опасенията на

автора и бях готов да предприема всичко възможно, за да попреча на хората да посетят тези диви хълмове. Дори сега, когато времето вече е притъпило тогавашните ми впечатления и до голяма степен е изтрило от паметта ми тогавашните ми съмнения и преживявания, дори сега има такива неща в писмото на Ейкли, които за нищо на света не бих рискувал да напиша на хартия. Почти съм доволен, че писмото и записа от фонографа вече ги няма — и бих искал, поради причини, които скоро ще станат ясни, новата планета, намираща се от другата страна на Нептун, изобщо да не беше открита.

След прочитането на писмото прекратих всичките си публични изявления по повод кошмара във Вермонт. Оставих без отговор доводите на моите опоненти, като дадох неопределени обещания, че ще се върна към тях впоследствие, и не след дълго дискусиата беше забравена. През късния май и целия юни водех оживена кореспонденция с Ейкли. Наистина от време на време писмата се изгубваха и ние трябваше да възстановяваме написаното и да губим излишни сили в преписване. Това, което се опитвахме да направим, беше да сравним собствените си подходи към загадъчните митове, за да получим съгласувана представа за връзката между явленията от Вермонт и структурата, и съдържанието на примитивните митове.

Преди всичко се съгласихме, че тези ужасни същества и дяволският Ми-Го от Хималаите принадлежат към един и същ род кошмарни превъплъщения. Имаше и завладяващи зоологически хипотези, които предпочетох да обсъдя с професор Декстър от моя университет, въпреки категоричното изискване на Ейкли да не съобщаваме на никого за заниманията си. Ако наруших това изискване, то беше само заради следното: смятах, че на този етап предупреждението за вермонтските хълмове и хималайските върхове повече отговаря на интересите на хората, отколкото мълчанието. Една от конкретните задачи, лежащи пред нас, беше разшифроването на йероглифите по злочастния камък — разшифроване, което щеше да ни донесе тайни, по-дълбоки и потресаващи от всичко, известно някога на човечеството.

[1] Име, измислено от американския писател Амброуз Биърс, по-късно споменато от Робърт Чеймбърс в книгата му „Жълтият знак“ — Б.пр. ↑

[2] Наименование, срещащо се в разказите на Лорд Дансени (1878–1957) — ирландски писател, един от основоположниците на жанра фентъзи — Б.пр. ↑

III

Към края на юни най-накрая получих записа от фонографа — от Братълбъро, понеже Ейкли нямаше доверие на железопътната станция, разположена на север. Той все повече започваше да се чувства шпиониран, като това усещане се засили особено след изгубването на няколко от писмата ни. Ейкли взе често да говори за коварните действия на някои хора, които смяташе за агенти на мистериозните създания — техни тайни оръжия. Най-много от всички подозираше един намусен фермер на име Уолтър Браун, живеещ самотен в подножието на хълма, близо до гъстата гора, като уверяваше, че често го е виждал да се скита безцелно из Братълбъро, Белоус Фолс, Нюфейн и Южно Лондондери, когато появата му там с нищо не била оправдана. Нещо повече — Ейкли бе сигурен, че е чувал гласа на Браун при определени обстоятелства по време на един стряскащ разговор; а веднъж даже открил следа (или по-точно отпечатък от нокът) недалеч от къщата на фермера. Тази следа била разположена подозрително близо до следите от краката на Браун — и те били обърнати една към друга.

И така, записът пристигна от Братълбъро, където Ейкли отишъл със своя форд по пустинните пътища на Вермонт. Той ми призна в съпровождащото пратката писмо, че започва да се страхува от тези шосета и че когато ходи на покупки в Тауншенд, предпочита да го прави на дневна светлина. Отново и отново повтаряше, че не е безопасно да знаеш толкова много за хълмовете във Вермонт, ако живееш твърде близо до тях. Той имал намерение скоро да замине за Калифорния при сина си, колкото и трудно да му бъде напускането на бащиното огнище, пропито с толкова спомени, чувства и родова памет.

Преди да прослушам записа на апарата, който взех от университета, внимателно прочетох съпровождащото пратката писмо и цялата предишна кореспонденция, където се говореше за него. Записът бе направен (според данните на Ейкли) в един час^У след полунощ на 1 май 1915 година, близо до закрития вход на пещерата, зееща на гъсто

обраслия западен склон на Тъмната планина — там, където тя се издига над блатото. На това място винаги се чували странни гласове и именно затова той занесъл там фонограф, диктофон и восъчен цилиндър. Миналият опит му подсказвал, че нощта срещу първи май — страховитият сабат от европейските легенди — ще бъде най-подходяща и това се потвърдило. Струва си да се отбележи също, че нито веднъж повече не чул гласове на това място.

За разлика от повечето горски звуци, съдържанието на този запис приличаше на някакъв ритуал и включваше един очевидно човешки глас, който Ейкли не беше в състояние да идентифицира. Гласът не принадлежеше на Браун, а бе по всяка вероятност на високообразован човек. Вторият глас обаче представляваше гвоздеят на записа — точно това беше отвратителното жужене, което нямаше нищо общо с човека, като изключим английските думи, които произнасяше с добра граматика и университетски акцент.

Изглежда фонографът и диктофонът не са работили особено добре, което придаваше приглушено и неразбираемо звучене на ритуала — можеха да се разберат единствено отделни фрагменти. Ейкли ми бе изпратил свое собствено писмено разшифроване на записа и аз още веднъж внимателно го разгледах, преди да включа апарата. Текстът беше по-скоро неясен и мистериозен, отколкото ужасяващ, макар че знанието за обстоятелствата, при които е направен, както и за източника, от който е взет, му придаваха зловещ ореол, който не може да се изрази с никакви думи. Представям го тук толкова пълно, колкото си го спомням — а съм сигурен, че го зная почти наизуст, тъй като не само съм го чел неколккратно, ала и съм го слушал десетки пъти. Такова нещо не се забравя лесно!

(неразбираеми звуци)

(интелигентен мъжки глас)

... е Повелителят на гората, дори и за... и даровете на хората от Ленг... и тъй, от кладенците на нощта до бездните на Космоса и от бездните на Космоса до кладенците на нощта вечна възхвала на Великия Ктхулу, Тсатхоггуа и на Онзи, Чието Име Не Може Да Бъде Назовано. Вечна възхвала на тях и плодородие на Черния

козирог от горите. Йа! Шаб-Ниггурат! Козирогът с хилядното потомство!

(жужаща имитация на човешка реч)

Йа! Шаб-Ниггурат! Черният козирог от горите с хилядното потомство!

(човешки глас)

Настъпи времето за Повелителя на горите... седем и девет, надолу по стъпалата от оникс... да се посвети на Него, Който е в Бездната, Азатхот, Онзи, на Когото Ти ни учи да се покланяме... на крилете на нощта, отвъд пределите на... Този, на Когото Йюг-гот е най-малката рожба, носещ се в самота сред черния ефир на ръба...

(жужащ глас)

... да отиде сред хората и да намери пътя към онова, което знае Онзи, Който е в Бездната. На Нйарлатхотеп, Могъщия посланик, всичко трябва да бъде речено. И Той ще приеме външност на човек, восъчна маска и одежди, които да го скрият, и ще се спусне долу от света на Седемте слънца, за да...

(отново жужащ звук)

... (Ниарл)атхотеп, Великият посланик, носещ от пустинята странната радост за Йюггот, Отецът На Милиони Избрани, Дебнещият сред...

(тук речта прекъсва — край на записа)

Ето това чух, когато включих фонографа. Обхвана ме истински страх, щом сграбчих дръжката и долових скърцането на игличката по цилиндъра и бях доволен, че първите едва различими слова са произнесени от човешки глас. Мек, приятен, интелигентен глас с бостънски акцент, явно не принадлежащ на кореняк от Вермонт. Докато слушах записа, открих, че Ейкли изключително точно е свалил на хартия чутото. Гласът припяваше тъй, сякаш се намираще в църква, с приятния си бостънски акцент: „... Йа! Шаб-Ниггурат! Козирогът с хилядното потомство!...“

Точно тогава чух другия глас. И досега ме побиват тръпки само като си помисля за него, въпреки че бях подготвен (донякъде) от

писмата на Ейкли. Хората, на които впоследствие разказвах за записа, не откриваха нищо в него, с изключение на евтино шарлатанство или безумие; но ако можеха да чуят този отвратителен глас или да прочетат всички писма на Ейкли (особено второто — енциклопедично пълното второ писмо), аз съм уверен, че биха променили мнението си. Много съжалявам, че се подчиних на желанието на Ейкли и на никой друг не дадох да прослуша записа — не по-малко съжалявам и че всичките му писма също изчезнаха. Що се касае до мен самия, то с оглед на първите ми впечатления от записа и знанията ми за цялата история в дълбочина, както и за обстоятелствата, при които бе направен този запис, гласът ми се стори просто чудовищен. В изпълнението на този дяволски обред той звучеше синхронно с човешкия глас, ала в моето въображение се явяваше като отвратително ехо, носещо се от невъобразимите бездни на кошмарните светове. Минаха вече две години от деня, в който прослушах този цилиндър, ала и досега в ушите ми звучи смразяващото жужене, като че ли съм го чул току-що.

„Йа! Шаб-Ниггурат! Черният козигог от горите с хилядното потомство!“

Но въпреки че този глас звучи непрекъснато в ушите ми, все още не мога да го анализирам достатъчно хладно и прецизно. Напомняше на жуженето на някакво огромно, отвратително насекомо, преобразено в членоразделна реч на някакво чуждо същество и бях напълно уверен, че органите, произвеждащи този звук, изобщо не приличат на артикулационния апарат нито на човека, нито на другите бозайници.

Както вече споменах, нееднократно прослушах ужасяващия запис и започнах отчаяни опити за анализ и коментар, сравнявайки своите мисли със записките на Ейкли. Би било нежелателно — а и безсмислено — да излагам тук всички наши заключения, но искам да подчертая, че според нас ключът се криеше в някои от най-отвратителните обреди от примитивните древни религии на човечеството. За нас бе ясно също, че между тайнствените чуждоземни същества и определени земни хора съществуват древни и здрави връзки. Доколко са се съхранили до наши дни, нямахме представа; но със сигурност между човека и безименната безкрайност е имало

чудовищни отношения от незапомнени времена. Тези кощунствени явления, които се случваха на Земята, най-вероятно се кореняха в тъмната планета Йюггот, намираща се на края на Слънчевата система; тази планета обаче представляваше само аванпост на вдъхващата ужас междузвездна раса, чийто източник трябваше да се намира отвъд Айнщайновия пространствено-времеви континуум или известния на нас Космос.

Междувременно продължавахме да обсъждаме черния камък и начините за доставката му в Аркхам — Ейкли смяташе за нецелесъобразно отиването ми при него, на самото място на ужасните изследвания. По една или друга причина той също така се боеше да повери превоза на камъка на някой от обичайните търговски пътища. Идеята му бе да го занесе през селската местност в Белоус Фолс, а после да го изпрати по вода в Бостън през Кийн, Уинчендън и Фичбърг, макар и това да му коства пътуването през пусти, минаващи покрай хълмовете шосета, което бе много по-неудобно от шофирането по главната магистрала на Братълбъро. Ейкли ми съобщи, че когато ми изпращал записа от фонографа, забелязал в офиса човек, чиито действия и външен вид не му вдъхвали доверие. Този човек се стремял непрекъснато да говори с чиновниците, разпитвайки ги за най-различни неща; впоследствие се качил на същия влак, с който бил пратен записът. Ейкли ми призна, че не бил спокоен за съдбата на пратката дотогава, докато не получил от мен потвърждение за благополучното ѝ пристигане.

Горе-долу по това време — втората седмица на юли — се загуби още едно мое писмо, както разтревожено ме уведоми Ейкли. След този случай ме помоли да не му пиша повече в Тауншенд, а да изпращам цялата си кореспонденция в Главното управление в Братълбъро, където той често ще ходи с кола или влак. Почувствах, че тревогата му расте през цялото време, понеже изключително подробно започна да ме информира как кучетата лаели много повече през цялата нощ, както и за съвсем пресните отпечатъци, които откривал на сутринта изключително близо до къщата си — на пътя и в задния си двор. Веднъж ми разказа за истинско находище на отпечатъци, наредени в редица, разположени срещу не по-малко гъстата линия кучешки следи, и ми изпрати отблъскваща снимка, потвърждаваща думите му. Това се

случило след нощта, в която кучешкият лай надминал всякакви граници.

На сутринта в сряда, 18 юли, получих телеграма от Белоус Фолс, в която Ейкли ми съобщаваше, че е изпратил черния камък с влак N 5508, тръгващ от Белоус Фолс в 12,15 на обяд — тоест в обичайното си време — и пристигащ в Бостън на станция Север в 4,12 следобед. Пратката трябваше да пристигне, по моите сметки, в Аркхам най-рано на обяд на следващия ден, така че почти цялата сутрин на четвъртъка прекарах в очакване. Но така и си останах — стана следобед, а камъка го нямаше никакъв. Когато позвъних в пощенската станция, оттам ми казаха, че никакъв колет за мен не е пристигал. Вече силно разтревожен се обадох на транспортния агент от станция Север в Бостън; без особена изненада научих, че камъкът не е дошъл и там. Влак N 5508 пристигнал миналия ден с 35-минутно закъснение и в него не се намирала никаква пратка за мен. Агентът ми обеща да направи справка и да изясни всичко; аз пък изпратих телеграма на Ейкли в края на деня, в която обрисовах възникналата ситуация.

Отговорът от Бостън пристигна на следващия ден — агентът ми позвъни, вече изяснил всички обстоятелства. Изглежда чиновникът, отговарящ за изпращането, си спомнял за някакъв инцидент, който може би имал връзка с моя случай. Той се разправял с един висок, слаб и небрежно облечен мъж с рижава коса и много странен глас, точно когато влакът имал престой в Кийн, малко след един часа през деня.

Този човек изглеждал крайно развълнуван и твърдял, че очаква пристигането на тежка кутия, която обаче нито се намирала във влака, нито пък била вписана във формулярите на чиновника. Името на странния тип било Стенли Адамс и той имал толкова монотонен и дебел глас, че чиновникът се почувствал странно отпаднал и сънлив, докато разговарял с него. В резултат на това чиновникът дори не могъл да запомни как е свършил разговорът, а помнел единствено, че когато дошъл в пълно съзнание, влакът вече потеглял. Бостънският агент добави, че този чиновник бил изключително надежден и честен младеж, с прекрасни препоръки, който от доста време работел за компанията.

Нея вечер аз отидох в Бостън, за да разпитам лично чиновника по случая, предварително сдобивайки се с името му и адреса на кантората. Той се оказа откровен човек с приятни маниери, ала скоро

разбрах, че не е в състояние да добави нищо повече към онова, което вече ми беше известно. Стори ми се странна липсата му на увереност дали би могъл да познае човека, ако го срещне за втори път. Когато осъзнах, че не е в състояние да ми каже нищо повече, аз се върнах в Аркхам и до сутринта писах писма — до Ейкли, до пощенската компания, до полицейското управление и до пощенския агент в Кийн. Имах чувството, че човекът със странния глас, оказал такова влияние върху чиновника, играе ключова роля в цялата тази работа и се надявах, че служителите от станцията или телеграфистите в Кийн могат да ми съобщят нещо за него.

Трябва да призная обаче, че всичките ми усилия да разследвам ситуацията се оказаха напразни. Действително човекът с необичайния глас бил забелязан следобеда на 18 юли в Кийн, а някакъв лентяй смътно си спомняше, че е видял в ръцете му тежка кутия. Но самият странен тип си оставаше абсолютно неизвестен — нито преди, нито впоследствие някой го беше виждал. Той не бил влизал в помещението на телеграфа и не бил получавал никакви сведения, също както и никакви съобщения за присъствието на черния камък на влак N 5508 не са постъпвали по телеграфа. Естествено, Ейкли се присъедини към мен в разследването, даже ходи сам в Кийн, за да разпита възможните очевидци на случилото се, както и хората, живеещи недалеч от гарата; обаче неговото отношение към произшествието бе значително по-фаталистично от моето. Той беше склонен да смята изчезването на кутията за зловещо следствие от неизбежно противодействие и изобщо не се надяваше на възможността да си възвърне изгубеното. Говореше за несъмнената телепатична и хипнотична сила на съществата от хълмовете и техните агенти, а в едно от писмата си намекваше, че според него камъкът отдавна е напуснал нашата планета. Аз, от своя страна, бях силно разгневен, защото виждах в старите, полуизтрити йероглифи възможност да узная нещо ново и смайващо. Тази случка още дълго време човъркаше въображението ми, но следващите писма на Ейкли ознаменуваха началото на свършено нова фаза от страшната история на загадъчните хълмове, която веднага завладя вниманието ми.

IV

Неизвестните създания, пишеше Ейкли с все по-неравен почерк, започнали да се занимават с него много по-сериозно отпреди. Нощният лай на кучетата в безлунните нощи или когато луната била закрыта от облаци, станал направо чудовищен, а и освен това били направени опити да бъде нападнат по пустите пътища даже през деня. На 2 август, докато карал към селото, забелязал отсечено дърво, преграждащо пътя му там, където шосето пресичало участък гъста гора; в същото време лаят на двата огромни паса, возещи се с него, го предупредил за съществата, които вероятно се криели наблизо. Какво би могло да се случи, ако кучетата не били с него през този ден, той не се решавал даже да предположи; оттогава обаче никога не излизал без поне две от своите кучета. Скоро се случили още две пътни произшествия — на 5 и на 6 август; веднъж колата била обстрелвана, а другия път отривистият кучешки лай го предупредил за чуждо присъствие в гората.

На 15 август получих отчаяно писмо, което така силно ме развълнува, че пожелах Ейкли да загърби усамотението си и да потърси помощта на закона. В нощта срещу 13 август се случило нещо ужасно — около къщата имало стрелба, а на сутринта три от общо дванайсетте кучета на Ейкли били мъртви. На пътя се виждали множество отпечатъци от нокти, а сред тях се различавали следите на Уолтър Браун. Ейкли незабавно позвънил в Братълбъро, но телефонната връзка се разпаднала, преди да успее да каже нещо. Когато отишъл с колата си дотам, се изяснило, че телефонният кабел е прекъснат в участъка близо до самотните хълмове на Нюфейн. Ейкли обаче се отправил към къщи с четири нови кучета и няколко кутии с патрони за своята голямокалибрена пушка. Писмото бе написано в пощенското отделение на Братълбъро и пристигна при мен без проблеми.

Моето отношение към ставащото в този момент престана да бъде чисто научно и се превърна в дълбоко лична загриженост. Страхувах се

за живота на Ейкли в неговия изолиран селски дом, както и мъничко за себе си — заради моята съпричастност към странния проблем. Тези създания можеха да се доберат и до мен — ами ако решат да ме премахнат? В отговора си писах на Ейкли да се обърне за помощ към властите и го предупреждавах, че не го ли направи, ще го сторя сам. Изразих намерение лично да посетя Вермонт, въпреки неговите протести, и да му помогна да обясни ситуацията пред властите. В отговор на това пристигна телеграма от Белоус Фолс със следното съдържание:

ВИСОКО ЦЕНЯ ВАШЕТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ НО
НИЩО НЕ МОЖЕ ДА СЕ НАПРАВИ НЕ
ПРЕДПРИЕМАЙТЕ НИКАКВИ ДЕЙСТВИЯ САМ
ЗАЩОТО ЩЕ НАВРЕДИТЕ И НА ДВАМА НИ
ЧАКАЙТЕ ОБЯСНЕНИЕ:

ХЕНРИ ЕИКЛИ

Това обаче съвсем не изясни нещата, а точно обратното. След като отговорих на телеграмата, получих бележка от Ейкли, написана с трепереща ръка и съдържаща потресаващото съобщение, че той не само не ми е изпращал телеграма, но и не е получавал никакво писмо. Спешното разследване, проведено от него в Балтимор, показало, че телеграмата била изпратена от странен мъж с рижава коса и необикновено дълбок и дебел глас — това било всичко, което Ейкли успял да разбере. Чиновникът му показал оригиналния текст, надраскан с молив, но почеркът бил съвършено непознат за моя колега. Той обърнал внимание само на това, че подписът бил неточен и гласял „Ейкли“ — вместо „Й“ имало „И“. Възможните обяснения били няколко, но обхванат от потрес, Ейкли не ги изказваше.

Той съобщаваше също за гибелта на още няколко кучета и покупката на нови, както и за оръжейната стрелба, станала неотменна част от всяка безлунна нощ. Сред отпечатъците от нокти на пътя и в задния двор на фермата му редовно се появявали босите стъпки на Браун и следите на още минимум един-двама души, носещи обувки. Ейкли признаваше, че работата изобщо не отива на добре и че е време колкото се може по-скоро да се премести при сина си в Калифорния,

даже и да не му се удаде толкова бързо да продаде къщата. Но не е лесно да напуснеш единственото място, което смяташ за истински роден дом. Той щял да опита да се задържи още известно време, а току-виж успял и да прогони натрапниците — особено ако покаже открито, че напълно се е отказал от всякакви опити да проникне в тайните им.

Веднага отговорих на Ейкли, предлагайки му помощта си, като за пореден път изказах горещото желание да го посетя, за да можем двамата заедно да убедим представителите на властите в опасността на ситуацията, в която се намира. В своя отговор той вече не възразяваше толкова остро спрямо моя план, както по-рано, но пишеше, че би предпочел да поизчакаме малко, за да може да приведе нещата си в ред и да се подготви за напускането на бащината стряха, превърнала се сега в носител на опасност. Хората се отнасяли подозрително към неговите изследвания, ето защо било по-добре да си замине без много шум, като не смуцава съседите си и не поражда съмнения у тях относно психическото си здраве. Достатъчно неща му се струпали на главата в последно време, споделяше той, но въпреки всичко му се искало да се оттегли достойно.

Това писмо го получих на 28 август и изпратих в отговор максимално окуражаващо послание. Очевидно съчувствието ми имаше своя ефект, защото в следващото си писмо Ейкли ми изрази признателност и къде-къде по-малко ме занимаваше със страховете си. Не звучеше много оптимистично, тъй като изказваше мнението, че страшните създания са го оставили на мира само за известно време, колкото да мине пълнолунието. Той се надяваше нощите да бъдат ясни и смътно намекуваше за възможността да се прехвърли в Братълбъро, когато пълнолунието приключи. Отново се опитах да го поободря в писмото си, обаче на 5 септември пристигна ново послание — очевидно изпреварило моето писмо, което по всяка вероятност още пътуваше, — на което не бих могъл да дам такъв безметежен отговор. Отчитайки неговото значение, ще приведа текста в пълен вид — доколкото съм успял да запечатам в паметта си тези написани с трепереща ръка редове. Писмото съобщаваше следното:

Понеделник

Драги Уилмарт!

Предлагам на вниманието Ви доста обезкуражаващия послепис към моето последно писмо. Миналата нощ небето беше закрито от гъсти облаци — лунната светлина изобщо не можеше да проникне през тях, — макар и никакъв дъжд да не валя. Работата отива на зло — много зло — и имам чувството, че краят е близо въпреки нашите надежди. След полунощ нещо се приземи върху покрива на къщата. Чух, че кучетата лаят като бесни, ето защо ги пуснах и едно от тях веднага се втурна на покрива, качвайки се от по-ниската пристройка. Там започна яростна схватка и се разнесе ужасяващо жужене, което никога няма да забравя. После почувствах отворотелната воня. Мисля, че основните сили на тези същества са дошли от хълмовете, а онова на покрива е имало за цел само да отвлече вниманието на кучетата. Какво бе станало там, още не знаех, но се страхувах, че създанията са се научили да се оправят по-добре със своите непохватни криле. Изгасих светлината вкъщи, отворих прозорците (като бойници) и открих огън около къщата, стараейки се да стрелям тъй, че да не улучвам кучетата. Така и приключи всичко — на сутринта открих големи локви кръв на двора, а до тях имаше петна от зеленикава лепкава течност, излъчващи най-противната миризма, която някога съм срещал. Качих се на покрива и там намерих същата отворотелна и лепкава гадост. Пет кучета бяха убити и, за жалост, едното съм го убил най-вероятно аз — имаше куршум в гърба. Сега запълвам дупките от куршумите и се отправям към Братълбъро за нови кучета. Хората от тамошния кучкарник сигурно вече ме мислят за побъркан. По-късно ще Ви напиша още. Предполагам, че до една-две седмици ще съм готов да отпътувам, макар че ми е тежко даже да мисля за това.

Извинете, бързам...

Ейкли

Това обаче не беше единственото писмо, изпреварило моето. На следващата сутрин — 6 септември — пристигна още едно; този път неистовите драсканици тотално ме разстроиха и аз не знаех какво да правя по-нататък. Ще се постарая да възпроизведа и това писмо дотолкова, доколкото паметта ми позволява.

Вторник

Облаците така и не се разсеяха, никаква луна не се вижда. Бих омотал къщата с електрически проводник и бих монтирал прожектор, ако не бях сигурен, че ще прережат кабела веднага щом бъде поставен.

Мисля, че полудявам. Може би всичко, което Ви пиша, е сън на един безумец. И преди беше ужасно, но сега е извън всякакви граници. Те говориха с мен снощи — говориха с този проклет жужащ глас и ми казаха неща, които не смея да повторя пред Вас. Чух ги отчетливо на фона на кучешкия лай, а когато гласът им затихваше, им помагаше човешки глас. Дръжте се далеч от това, Уилмарт — много по-лошо е, отколкото ние с Вас някога изобщо сме предполагали. Те нямат никакво намерение да ме пуснат да отида в Калифорния. Искат да ме закарат жив, или поне жив в теоретичния смисъл на думата, психически жив, не само на Йюггот, ала и още по-далеч — далеч извън границите на Галактиката и най-вероятно отвъд пределите на Космоса. Казах им, че няма да отида там, където искат да ме отведат — или най-малкото не и чрез ужасния способ, по който ми предложиха да го сторят, — но се боя, че няма смисъл. Къщата ми е толкова изолирана, че те могат да дойдат не само през нощта, но и посред бял ден. Още шест кучета са убити и когато карах днес до Братълбъро, усещах тяхното присъствие на местата, където пътят минаваше през гората.

Беше грешка от моя страна да се опитвам да Ви изпратя записа от фонографа и черния камък. По-добре унищожете записа, докато не е станало твърде късно. Ще Ви пиша отново утре — ако все още съм тук. Бих искал да

събера книгите и нещата си и да се установя в Братълбъро. Бих избягал и без нещата си, ако можех, ала нещо вътре в мен не ми позволява да сторя това. Мога да избягам в Братълбъро, където ще съм на сигурно място, но се чувствам като затворник в къщата си. И имам усещането, че дори и да избягам далеч, захвърляйки всичко, пак няма да се измъкна от тях. Повярвайте, това е ужасно — не се замесвайте в тази работа.

Ваш Ейкли

Прочитайки това писмо, не можах да мигна цяла нощ. Бях поразен от остатъците на здрав разум у Ейкли. Съдържанието на писмото беше абсолютно безумно, обаче маниерът на изложение — в светлината на всичко, случило се преди — се отличаваше с мрачна убедителност. Не се и опитах да отговарям на това писмо, очаквайки реакцията на Ейкли на предишното ми послание. Тя се появи на следващия ден и новите обстоятелства, сполетели моя епистоларен събеседник, напълно засенчваха съдържанието на моето писмо. Ето какво съм запомнил от поредното писмо на Ейкли, надраскано набързо и осеяно с мастилени петна.

Сряда
У!

Получих писмото Ви, но не виждам никакъв смисъл да го обсъждам. Напълно съм капитулирал. Удивително е, че изобщо съм имал сили да им се съпротивлявам. Вече не мога да се спася, каквото и да сторя — дори и да захвърля всичко и да се скрия. Те ще ме спипат.

Вчера получих писмо от тях — даде ми го разсилният, когато бях в Братълбъро. Напечатано и пуснато по пощата от Белоус Фолс. Пише какво искат да направят с мен — не мога да го повтора. Пазете се, умолявам Ви! Унищожете записа. Нощите продължават да са облачни, а сърпът на луната непрекъснато намалява. Би ми се искало да събера смелост и да потърся помощ — но всеки, който се осмели да дойде, ще ме сметне за луд, докато не получи

конкретни доказателства. А да поканя хората тук ей така просто не мога, защото дълги години живея като отшелник и с никого не съм поддържал контакти.

Но все още не съм Ви съобщил най-лошото, Уилмарт. Съберете кураж, преди да продължите да четете по-нататък, за да не се шокирате. Помнете, че Ви казвам цялата истина. Ето я — видях и докоснах една от тези твари или поне част от тялото ѝ. Господи, беше отвратително! Разбира се, съществува бе умряло. Едно от кучетата го довършило и аз го намерих на сутринта до колибата им. Опитах се да го запазя под навеса, за да мога по този начин да убедя хората, че не съм побъркан, ала за няколко часа то напълно се изпари. Нищо не остана. Нали знаете, че всички тези обекти след наводнението са били забелязани единствено на следващата сутрин. А ето и най-лошото. Опитах се да фотографирам нещото, но когато проявих лентата, на нея нямаше нищо, с изключение на навеса. От какво се е състояла тази твар? Виждам съм я, докосвал съм я и знам, че оставя следи. Явно е изградена от материя — но каква материя? Формата ѝ не се поддава на описание. Представляваше нещо като гигантски рак с множество месести пръстенчета или възелчета от влакнеста субстанция, оформящи пирамида, а там, където при човека се намира главата, създанието имаше многочислени пипала. Лепкава зеленикава течност — това е кръвта им. И всяка минута те стават все повече и повече на Земята.

Уолтър Браун изчезна — повече никъде не съм го виждал, а преди ми се изпречваше иззад всеки ъгъл. Навярно съм го улучил с някой от изстрелите си, защото тези същества винаги се стараят да приберат убитите и ранените си.

Днес следобед се добрах до града без никакви усложнения, но се боя, че въздържането им от нападения означава, че са напълно уверени в мен. Пиша тези редове в пощенското отделение на Братълбъро. Възможно е това да е моето последно, прощално писмо. Ако е така, пишете на

сина ми Джордж Гудинаф Ейкли на адрес: 176 Плезънт Стрийт, Сан Диего, Калифорния, ала в никакъв случай не идвайте тук! Ако след седмица от мен няма никакви известия, пишете на момчето ми и следете вестниците за новини.

Сега възнамерявам да изиграя последните си две карти — ако все още имам останали сили. Първо — да изпробвам отровен газ срещу съществата (разполагам с необходимите химикали и направих маски за мен и кучетата) и ако това не подейства, да съобщя на шерифа. Могат да ме пратят в лудница, ако искат — пак ще бъде по-добре от онова, което ми готвят другите същества. Вероятно ще мога да привлека вниманието им върху отпечатъците около къщата — слабички са, но пък се появяват всяко утро. Макар че полицаите могат да кажат, че сам съм ги изфабрикувал — нали ми се носи славата на чудак.

Ще трябва да накарам някой полицай да остане тук за през нощта и сам да се убеди в автентичността на ставащото — макар че не бива да изключвам възможността създанията да разберат за това и да се въздържат от всякаква активност през тази нощ. Те прерязват телефонния кабел веднага щом се опитам да позвъня някому нощем — монтьорите намират това за много странно и са в състояние да го потвърдят (освен ако не си мислят, че аз сам режа кабела). Вече повече от седмица не съм викал никого да възстанови връзката.

Мога да помоля някой от необразованите хора тук да свидетелства и да потвърди реалността на ужасите, но всички ще му се присмоят, а и освен това тези хора толкова отдавна не са ме посещавали, че изобщо нямат представа за случващото се. Не можеш да накараш нито един от фермерите да се доближи на повече от километър от дома ми — каквото и да му предлагаш. Човекът, който ми носи пощата, е чувал какво говорят за мен. Боже мой! Само да имаше как да ги убедя колко реално е всичко! Мисля, че мога да покажа следите на пощальона, ала той идва към

средата на деня, а дотогава те ще са изчезнали. Ако пък се опитам да покрия някой от отпечатъците с кутия или тиган, за да го запазя, навярно той ще си помисли, че сам съм го нарисувал.

Сигурно ако не живеех от доста време като отшелник, хората щяха пак да ме посещават, както правеха преди. Никога не съм се осмелявал да покажа черния камък или снимките си — или да пусна записа от фонографа — на някого, с изключение на най-простите и невежи хора. Другите биха казали, че съм изфабрикувал всичко и биха ми се присмели. Но въпреки това мога да пробвам да покажа снимките. На тях ясно се виждат следите от нокти, макар и самите същества, които са ги оставили, да не са фотографирани. Колко жалко, че никой друг не видя тази твар на сутринта, преди да изчезне!

Не зная как ще свърши всичко това. След онова, което преживях, лудницата няма да бъде толкова лошо място. Лекарите ще ми помогнат да приведа в ред съзнанието си, да отвлека вниманието си от тази къща, а за момента това е всичко, от което се нуждая, за да се спася.

Ако не получите никаква вест от мен в най-близко време, пишете на сина ми Джордж. Умолявам Ви. Сбогом, унищожете записа и не се месете повече в тази работа.

Ваш Ейкли

Това писмо буквално ме хвърли в бездните на най-черен ужас. Не знаех как да реагирам, ето защо набързо нахвърлях няколко несвързани утешителни думи и ги изпратих веднага по пощата. Помня, че умолявах Ейкли незабавно да отиде в Братълбъро и да се обърне към властите с молба за защита; добавих, че аз също ще отида в града, носейки със себе си записа от фонографа, за да убедя полицията в нормалността на Ейкли. Мисля, че писах още и за необходимостта да се предупредят хората за заплахата от тези същества. Лесно е да се забележи, че вече вярвах напълно на Ейкли, макар и да мислех, че неуспехът да фотографира мъртвото същество се дължи не толкова на

някой природен феномен, колкото на обхваналото го в този миг извънредно вълнение.

V

Скоро след това, изпреварвайки моето несвързано послание, в събота, на 8 септември, пристигна свършено друго, успокояващо писмо, изрядно напечатано на нова пишеща машина; странно писмо, изпълнено с уверения и покана, озадачуващо удивителен обрат в развоя на кошмарната драма от далечните хълмове. Цитирам отново по памет — при това ще се постарая колкото се може по-точно да предам стила на писмото. На него стоеше пощенският печат на Белоус Фолс, а подписът бе напечатан на машина като останалия текст — както често постъпват хората, пишещи писма на машина за първи път. Текстът обаче беше изключително подреден — нещо немного типично за новак, — от което заключих, че Ейкли е използвал пишещата машина и преди, вероятно в колежа. Да кажа, че писмото ми донесе чувство на облекчение, би било не съвсем точно, защото под това чувство все още се таеше слой безпокойство. Ако Ейкли бе нормален психически в своето състояние на ужас, то нормален ли беше сега, в състоянието си на избавление? И когато говореше за „подобреното разбирателство“, какво именно имаше предвид? Въобще всичко изглеждаше диаметрално противоположно на неговите предишни настроения! Но ето го и самото писмо, надлежно съхранено в паметта ми, с която немалко се гордея.

Тауншенд, Вермонт,
четвъртък, 6 септември 1928 г.
Мой скъпи Уилмарт!

Доставя ми голямо удоволствие да Ви успокоя по повод всички глупости, които Ви бях написал. Под „глупости“ имам предвид собственото си изкривено от страх състояние, а не описаните от мен определени явления. Тези явления са реални и значими, а моята грешка

се състои в това, че формирах у себе си неадекватно отношение към тях.

Струва ми се, бях Ви казал, че моите странни посетители започнаха да общуват с мен — най-малкото, опитаха се да установят контакт. Вчера вечерта този контакт стана реалност. В отговор на определени сигнали аз приех у дома техен пратеник — бързам да Ви успокоя, че беше представител на човешкия род. Той ми съобщи такива неща, за които ние с Вас дори не сме подозирали, и ясно ми показва доколко погрешни са били нашите представи за целите на съществата, идващи отвън, както и за създаването на тяхната тайна колония тук, на Земята.

Изглежда, че злоещите легенди за техните намерения спрямо човечеството са силно преувеличени и се явяват следствие от невежото изкривяване на алегорични изказвания — изказвания, породени от културна почва и форми на мислене, далеч превъзхождащи всичко, за което ние с Вас можем само да мечтаем. Моите собствени предположения (признавам) са били толкова отдалечени от истината, колкото и всяка догадка на простите фермери и дивите индианци. Това, което смятах за болезнено, срамно и унижително, в действителност заслужава благоговение, отваря простори за разума и е направо възхитително — предишните ми оценки представляваха просто проява на присъщата на човека древна тенденция да мрази и да се страхува от всичко, което е коренно различно от него.

Сега съжалявам за вредата, която нанесох на тези невероятни другоземни създания по време на нощните ни престрелки. Ако само се бях сетил да разговарям разумно и миролюбиво с тях! Но те изобщо не ми се сърдят — тяхното поведение е много по-различно от нашето. За нещастие, в качеството си на агенти във Вермонт те използват някои нискоразвити индивиди — като Уолтър Браун например. Той способстваше да си създам изключително негативна представа за тях. Всъщност те никога не са причинявали на хората съзнателна вреда,

макар и често да са били подлагани на жестоки преследвания. Съществува например таен култ на последователи на злото (Вие, като извънредно ерудиран в областта на мистиката човек, ще ме разберете, ако ги свържа с Хастур и Жълтия знак), целта на които се явява преследването на тези създания и нанасянето на удар върху тях, защото ги мислят за чудовищни сили от други измерения. Именно против такива агресори — а не срещу нормалните хора — са насочени сериозните охранителни мерки на Създанията отвън. Научих, че много от нашите изгубени писма са били похитени не от небесните създания, а от агенти на този зловещ култ.

Всичко, което искат те от човека, е мир и невмешателство, както и интелектуално взаимно разбирателство. Последното е абсолютно необходимо, защото нашите знания и технически средства са достигнали такова ниво, при което става невъзможно да се съхрани тайното съществуване на неземните създания на Земята. Те биха желали по-добре да опознаят човека, както и да подбудят някои духовни и научни лидери на човечеството да узнаят повече за тях. В резултат на такъв информационен обмен всички недоразумения ще се изчистят и ще бъде установен общоприет *modus vivendi*^[1].

Всяка идея за поробване или принизяване на човечеството ще бъде просто смешна.

Като първа крачка към осъществяването на това „подобро разбирателство“ другоземните създания решиха да прибегнат до моя опит. Аз съм натрупал значителна информация за тях, а и те спокойно биха могли да ме използват като техен първи преводач на Земята. Вчера през нощта Създанията отвън ми обясниха изключително много неща — факти от колосално значение, откриващи безгранични хоризонти — и по-късно ще ми съобщят още повече както писмено, така и устно. Още не са ме поканили да направя пътешествие навън, макар и да не изключвам тази възможност за в бъдеще, дори желая силно това да се осъществи — с използването на особени

средства, превъзхождащи всичко, с което сме привикнали и което разглеждаме като опит на човечеството. Къщата ми вече няма да бъде подлагана на обсада. Всичко се завръща в нормалните си граници и необходимостта от кучета също отпада. В замяна на ужаса ще получа достъп до колосални източници на знания и ще се наслажда на истински интелектуален пир, недостъпен за никого от смъртните.

Неземните създания са може би най-изумителните органични творения в пространството и времето, както и отвъд техните предели — представители на разпространена из целия Космос раса, по отношение на която всички останали форми на живот представляват единствено второстепенни разклонения. Те са в по-голяма степен растения, отколкото животни (ако изобщо тези термини са приложими към материята, от която са изградени) и имат своеобразна гъбеста структура. Наличието обаче на подобна на хлорофил субстанция и твърде особената храносмилателна система напълно ги отличават от листостеблените гъби. Устройството им се явява съвършено чуждо на нашата част на Космоса — с електрони, имащи съвсем друго ниво на вибрация. Именно затова подобни създания не могат да бъдат запечатани на фотолента, въпреки че очите ни ги виждат. От друга страна, всеки добър химик би могъл да създаде фотоемулсия, способна да съхрани тяхното изображение.

Тези създания имат уникалната способност да се придвижват в студеното безвъздушно пространство между звездите в своя телесен вид, макар че някои от подвидовете се нуждаят от специални механични приспособления или необичайни хирургични присадки. Не са много тези, които имат криле, съпротивляващи се на ефира — това обаче е характерно за вермонтската разновидност. Външното сходство с някои форми на живот, специфични за Земята, се дължи по-скоро на паралелна еволюция, отколкото на близко родство. Способностите на техния мозък превъзхождат тези на всички съществуващи живи същества, но крилатите създания от хълмовете не са най-

съвършени в този смисъл. Обичайното средство за общуване при тях е телепатията, макар че имат рудиментарни вокални органи, които след лека хирургическа операция (хирургията е нещо съвсем обикновено и рутинно за тях) могат да възпроизведат речта на всеки съществуващ организъм.

Тяхното основно обиталище в момента е неоткритата досега и почти неосветена планета, намираща се в края на Слънчевата система — отвъд Нептун и деветата поред от Слънцето. Това е, както установихме, обектът, удостоен с тайнственото название „Йюггот“ в някои древни и забранени ръкописи; скоро той ще се превърне в средищна точка на мисленето за нашия свят с цел усиленото взаимно разбирателство. Няма да се учудя, ако астрономите се поддадат на тези мисловни потоци и открият Йюггот тогава, когато небесните създания пожелаят. Но Йюггот, естествено, представлява само междинна станция.

Основната част от тези създания населява странно устроените бездни, намиращи се отвъд пределите на човешкото въображение. Сферата на време-пространството, която смятаме за вместилище на целия Космос, всъщност представлява само един атом от истинската безкрайност, принадлежаща на тях. И тази част от безкрайността, която човешкият мозък е в състояние да възприеме, ще бъде открита пред мен, както е станало с не повече от петдесет души в цялата история на човечеството.

Вероятно всичко това отначало ще Ви се стори бълнуване, Уилмарт, но с времето навярно ще оцените колосалната възможност, която се открива пред мен. Бих искал и Вие да се възползвате от нея, пък и имам да Ви разказвам още много неща, които не могат да се опишат на хартия. По-рано Ви предупреждавах да не идвате при мен. Сега обаче, след като всичко вече е спокойно, с удоволствие снемам това предупреждение и Ви каня на гости.

Имате ли възможност да дойдете, преди да са започнали занятията в колежа? Това би било великолепно.

Вземете с Вас записа от фонографа и всички писма, които съм Ви пращал — те ще ни трябват при обсъждането и пресъздаването на цялата тази история. Желателно е да вземете и снимките, тъй като съм забутал някъде и фотографиите, и негативите в неотдашната суматоха. Само ако знаете какъв разтърсващ материал ще добавя към онези откъслечни и неточни сведения — и какво изумително приспособление ще служи за основа на моите допълнения!

Недейте много да му мислите — сега вече не ме следят както преди и не Ви заплашва никаква среща с нещо неестествено или страшно. Елате веднага и аз ще Ви посрещна на гарата в Братълбъро, където ще дойда с кола — пригответе се за по-дълъг престой при мен и помнете, че Ви очакват много вечери с обсъждане на такива неща, които надхвърлят всеки човешки стремеж. Само не казвайте на никого за това — тази информация не бива да става достояние на нашата развалена и разглезена публика.

Железопътните връзки с Братълбъро изобщо не са лоши — можете да се запознаете с разписанието в Бостън. Хванете експреса до Гринфилд, а после се прехвърлете, за да преминете неголемия отрязък от оставащия Ви път. Препоръчвам Ви да се качите на влака в 4,10 следобед от Бостън. Той пристига в Гринфилд в 7,35, а в 9,19 оттам тръгва влак, пристигащ в Братълбъро в 10,01. Това е за работните дни. Уведомете ме за датата на идването Ви и аз ще Ви посрещна с колата на гарата.

Приемете извиненията ми, че писмото е напечатано на машина, ала моят почерк стана в последно време, както знаете, твърде неравен и не бих могъл да напиша толкова дълъг текст на ръка. Купих тази нова „Корона“ вчера от Братълбъро — изглежда, че добре работи.

Очаквам Вашия отговор и се надявам скоро да Ви видя със записа от фонографа и всички писма от мен — както и със снимките...

Оставам в очакване на срещата ни:

Ваш Хенри У. Ейкли

До Албърт Н. Уилмарт, Ескуайър, университет
„Мискатоник“, Аркхам, Масачузетс

Емоциите ми след прочитането и препрочитането на това странно и неочаквано писмо бяха до такава степен объркани, че не се поддаваха на описание. Казах, че изпитах едновременно чувство на облекчение и на тревога, но това едва изразява обертовете и нюансите на моите разнолики подсъзнателни усещания. Ще започна с това, че посланието се намираше в пълно противоречие с предшестващата верига от събития — смяната на настроението от вцепеняващ ужас към спокойно благодушие и даже въодушевление беше твърде пълна, внезапна и неочаквана! Едва можех да повярвам, че един-единствен ден е в състояние така да промени психологическото състояние на човека, който бе написал онзи чудовищен разказ за събитията, случили се в сряда — каквито и благоприятни открития да е донесъл. От време на време усещането за противоречивост ме подтикваше да си задавам въпроса, не беше ли цялата тази драма на фантастични сили, протекла далеч от мен, някакъв илюзорен сън, създаден от собственото ми въображение? В този момент обаче си спомнях за записа от фонографа и се чувствах още по-озадачен.

Най-малко от всичко бих могъл да очаквам такова писмо! Анализирайки впечатленията си, можех да отделя в тях две съвършено различни фази. Първо, ако предположим психическата нормалност на Ейкли в дадения момент и по-рано, то отбелязаната промяна в ситуацията беше извънредно бърза и невероятна. Второ, промяната в маниера, отношението и речта му стоеше също твърде встрани от нормалното и предсказуемостта. Сякаш цялата му личност бе подложена на някаква скрита мутация — мутация толкова дълбока, че е било изключително трудно да се съчетаят двата му образа, ако, предполагам, тогава и сега той е бил вменияем. Подборът на думите, стилът — всичко беше малко по-различно от обичайното за него. Отличавайки се с академична чувствителност по отношение на стила, лесно забелязах отклоненията в ритмиката и начина на подреждане на фразите. Естествено, емоционалният потрес или откровението, предизвикващо такава радикална промяна, би трябвало да бъдат

наистина екстремални! От друга страна, в много отношения това беше писмо, типично за Ейкли. Същата стара страст към безкрайното и вечното — и същата типично научна любознателност. Дори за миг не можех да повярвам във възможността от фалшификация или злостна подмяна. Нима поканата — готовността да ми се предостави възможност лично да се убедя в истината — не доказваше оригиналния произход на писмото?

В събота вечерта не можах да заспя, а през цялото време си мислех за сенките и чудесата, криещи се в писмото. Разумът ми, уморен от насъбралите се стракове и чудовищни факти, с които се бе сблъскал през последните четири месеца, неуморно работеше върху този потресаващ нов материал, отново и отново преминаваше през цикли на колебание и убеждение, вече неведнъж преживени при сблъсъка с предишни сензации; докато малко преди разсъмване изгарящият интерес и любопитството започнаха да изместват първоначалната буря на объркването и притеснението. Побъркан или нормален, променен или просто облекчен, беше ясно, че Ейкли действително се е сблъскал с някакво невероятно изменение на перспективата на неговите рисковани изследвания. Изменение, което напълно е отстранило чувството за опасност — реална или въображаема — и е открило нови главозамайващи сфери на космическото и свръхчовешкото знание. Моята собствена жажда за неизвестното по нищо не отстъпваше на неговата и аз усещах, че също съм повлечен от разрушаването на зловещата бариера. Да загърбиш тези влудяващи ограничения на времето, пространството и естествените закони и да се докоснеш до безграничното отвъд, да се приближиш до бездънните дълбини на безкрайността и нейните тайни — заради това без съмнение си струва да рискуваш своя живот, своята душа и своя разсъдък! А и Ейкли каза, че вече няма никакви препятствия — сега той самият ме кани при себе си, докато преди ме предупреждаваше да стоя далеч. Само при мисълта какво мога да науча от него, буквално затреперих от възбуда — веднага си представих как седя в усамотения и до неотдавна обсаждан селски дом в компанията на човека, говорил с истински пришълци от открития Космос; седя си там с ужасяващия запис и писмата, в които Ейкли бе документирал своите прибързани заключения.

И тъй, в неделя сутринта телеграфирах на Ейкли, че ще се срещна с него в Братълбъро следващата сряда — на 12 септември, ако, естествено, тази дата му е удобна. Само в едно отношение не последвах съвета му — в избора на влак. Честно казано, не ми се искаше да пристигна в тази мрачна местност късно през нощта; затова позвъних на гарата и си изясних другите възможности. Ако станех порано и хванех влака от Бостън в 8,07 сутринта, можех да успея да се кача в 9,25 на този за Гринфилд, пристигащ там в 12,22 на обяд. Това ми даваше възможността да пристигна в Братълбъро в 1,08 следобед — значително по-удобно от 10,01 вечерта, за да се срещна с Ейкли и да потеглим заедно към усамотените, тайнствени хълмове.

Съобщих за маршрута си в телеграмата и бях радостен да получа отговор още същата вечер, че моят вариант напълно устройва домакина ми. Телеграмата му гласеше:

УСЛОВИЯТА СЪВСЕМ ПОДХОДЯЩИ ЩЕ ВИ
ПОСРЕЩНА В ЕДИН И ОСЕМ СРЯДА НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ
ЗАПИСА И ПИСМАТА И СНИМКИТЕ СЪХРАНЕТЕ
ЦЕЛТА НА ПЪТУВАНЕТО В ТАЙНА ОЧАКВАЙТЕ
ВАЖНИ ОТКРИТИЯ

ЕЙКЛИ

Получаването на тази телеграма в отговор на моята, изпратена на Ейкли и несъмнено доставена му вкъщи от станцията в Тауншенд или чрез официален служител, или съобщена му по телефона, ме избави от всякакви подсъзнателни съмнения относно авторството на необичайното писмо. Облекчението ми беше очевидно — всъщност то дори бе по-силно, отколкото очаквах, а всичките ми съмнения бяха дълбоко погребани. Тази нощ сънят ми беше спокоен и здрав, а през следващите два дни бях зает с приготвянето на багажа си и подготовката за пътуването.

[1] Начин на живот (лат.) — Б.пр. ↑

VI

В сряда потеглих, съобразно уговорката ни, вземайки със себе си огромна пътна чанта, натъпкана с всичко необходимо за пътуването плюс научни материали, включващи записа от фонографа, снимките и цяла папка с писмата на Ейкли. Както се бяхме разбрали, не бях казал на никого за целта на пътуването си, понеже съзнавах, че работата изисква максимална секретност. Мисълта за предстоящия интелектуален и духовен контакт с чуждоземни, космически същества беше поразителна дори и за моя подготвен за това разум; какво да кажем за възможното ѝ въздействие върху широките маси несведущи дилетанти? Не зная кое преобладаваше в мен — страхът или предвкушването на завладяващото приключение, — когато в Бостън се прехвърлих на влака и започнах дългото си пътешествие на запад първо през добре познати ми места, а после — през все по-малко и по-малко известни. Уолтъм — Конкорд — Ейър — Фичбърг — Гарднър — Атъл.

Влакът ми пристигна в Гринфилд със седемминутно закъснение, ала влакът, на който трябваше да се кача, още не беше заминал. Бързо се прехвърлих на него и веднага щом се озовах в купето си, се загледах през прозореца към откритата се гледка. Със замряло сърце наблюдавах как влакът се носи през залетите от лъчите на следобедното слънце местности, за които толкова много бях чел, но никога не бях посещавал преди. Знаех, че навлизах в старата и съхранила древния си облик Нова Англия, за разлика от механизирани и урбанизирани райони на Юга и крайбрежието, където беше протекъл целият ми живот. Неразработена, прастара земя, лишена от чужденци и фабрични комини, от рекламни билбордове и бетонни магистрали — тоест от всички онези признаци на съвременността, които са обсебили останалите части. Тук човек очакваше да види съхранените в своя първичен вид атрибути на местните традиции и живота, чиито корени напълно са се враснали в обкръжаващия ландшафт — живот, където са се запазили древните

спомени и където почвата е съвсем благоприятна за тъмни, загадъчни и рядко споменавани вярвания.

От време на време виждах синеещата река Кънектикът, искряща на слънчевите лъчи, която пресякохме, след като минахме през Нортфилд. Напред в далечината се мержелееха загадъчните силуети на хълмовете и когато кондукторът се появи, научих, че най-накрая сме на територията на Вермонт. Той ми препоръча да върна часовника си с един час назад, защото областта на северните хълмове не участвала в използването на лятно и зимно време. Изпълних съвета му и се почувствах така, сякаш връщах и календара с цял век назад.

Влакът се движеше редом с реката, а на срещуположния бряг в Ню Хемпшир можех да видя приближаващия се стръмен склон на Уентестикют, за който се носеха какви ли не легенди. Вляво от мен се появиха улици, а вдясно, в реката, изникна зелено островче. Хората станаха от местата си и се отправиха към вратата. Аз направих същото. Влакът спря на дългия перон и моя милост най-накрая се озова на гарата в Братълбъро.

Разглеждайки редицата паркирани автомобили, за един момент се зачудих кой ли от тях би могъл да бъде фордът на Ейкли, ала изборът ми се оказа излишен — бях разпознат още преди да проявя инициатива. Към мен се приближи човек, протегнал дружелюбно ръката си; това явно не беше Ейкли, макар и да попита със сочен приятен глас не съм ли случайно господин Албърт Н. Уилмарт от Аркхам. Този човек изобщо не приличаше на брадатия, сивокос Ейкли, когото познавах от снимката; той беше значително по-млад — очевидно градски жител, — модерно облечен, с тънички черни мустачки. Неговият добре овладян глас ми звучеше смътно познат, обаче изобщо не можех да кажа откъде.

Докато го разглеждах, той ми съобщи, че е дошъл тук от Тауншенд вместо своя приятел господин Ейкли. Последният, както ми обясни, получил внезапен астматичен пристъп и не бил в състояние да извърши пътуването с автомобил. Нищо сериозно, каза ми, и това по никакъв начин нямало да попречи на нашите планове. Не можех да разбера доколко господин Нойес — така се представи посрещачът ми — е запознат с изследванията на Ейкли и неговите открития, обаче ми се стори, че небрежните му маниери говорят за непосветен в тайното дело човек. Припомняйки си, че Ейкли водеше живот на отшелник, бях

доста удивен от наличието на такъв негов приятел; учудването ми обаче не ми попречи да се кача в автомобила, който той ми посочи. Това изобщо не беше онази малка стара кола, която очаквах да видя, спомняйки си писмата на Ейкли, а голям и лъскав представител на последното поколение автомобили — очевидно собственост на Нойес, с масачузетски номер. Посрещачът ми, си помислих аз, сигурно е дошъл за през лятото в Тауншенд.

Нойес се качи в колата и потеглихме веднага. Радвах се, че спътникът ми не е особено разговорлив, защото необичайното напрежение, тегнещо във въздуха в онзи ден, не предразполагаше към общуване. На светлината на следобедното слънце градът изглеждаше много привлекателен; успях да забележа това, докато се движехме по нанагорницето и завивахме надясно по главната улица. Потънал в полудрямка, като всички старинни селища на Нова Англия, които си спомняш от детството; имаше нещо в разположението на покривите и куличките, комините и тухлените стени, което докосваше най-древните струни на забравените чувства. Усещах се на прага на територия, съхранила магията на непокътнатите наслоения на отдавна отминалите времена; територия, където все още могат да се случат странни събития от миналото, несмуцавано досега в своя сън.

Когато излязохме от Братълбъро, моите напрегнатост и предчувствие за нещо лошо се усилиха, за което имаше принос и заобикалящата ни хълмиста местност с нейните издигащи се, надвиснали, заплашващи и мачкащи стръмни склонове, ту обвити от зеленина, ту сивеещи в своя гранитен отблясък. Те сякаш нашепваха за мрачни тайни и загадъчни обитатели, които можеха да бъдат — а можеха и да не са — заплаха за цялото човечество. За известно време следвахме извивките на широката, но плитководна река, която извираше от неznайните хълмове на север и носеше названието Уест Ривър. Когато спътникът ми каза това, неволно потреперих, тъй като именно тук — според вестниците — беше открито едно от чудовищните ракоподобни същества по време на злополучното наводнение.

Постепенно местността наоколо ставаше все по-дива и пустинна. Архаични мостове се надигаха като призраци от миналото и се протягаха между хълмовете, а запустялата железопътна линия, която се виеше покрай реката, сякаш излъчваше непогрешимия аромат на

разрухата. Пред нас се появяваха ярки картини на живописни долини, където се издигаха огромни скали; девственият гранит на Нова Англия, сив и аскетичен, се подаваше иззад зеленото покривало, обгърнало върховете на възвишенията. В тесните котловини пробягваха ручеи, до които не достигаха слънчевите лъчи и които носеха към реките безбройните тайни на хълмовете, където още не беше стъпвал човешки крак. От шосето се разклоняваха и в двете посоки тесни, едва различни пътечки, пробиващи си път през гъстите, тежки горски масиви, сред първобитните усои на които можеха да се крият цели легиони от духове. Забелязвайки всичко това, аз си припомних как Ейкли бе преследван от невидимите обитатели на леса по време на пътуването му по това шосе и напълно осъзнах какви чувства е изпитвал тогава.

Старинното и живописно селце Нюфейн, през което минахме след по-малко от час път, беше нашата последна връзка с онзи свят, който принадлежеше на човека. След него загубихме всякакъв допир с днешните, реални и докоснати от времето явления и встъпихме във фантастичния свят на непродумващата нереалност, в който тясната лентичка на пътя се издигаше и спускаше, сякаш криволичеше по свой собствен каприз сред необитаемите хълмове и рядко населени долини. С изключение на ръмженето от двигателя на колата и редките звуци, донасящи се от отдалечените разпръснати ферми, покрай които преминавахме от време на време, единственият звук, достигащ до ушите ни, беше гъргоренето на неизвестните поточета, водещи началото си от неизброимите извори, скрити дълбоко в недрата на сенчестите гори.

От близостта на малките, куполообразни хълмове на човек направо му спираше дъхът. Гъстите и непроходими гори по склоновете сякаш ревниво криеха чужди и ужасяващи неща и на мен ми хрумна, че и необичайната форма на хълмовете навярно има някакво странно, отдавна забравено значение, сякаш те са били гигантски йероглифи, оставени от гиганти, чиито подвизи са се запазили само в откъслечни легенди или се прокрадват тук-там из дълбоките ни сънища. Всички предания за миналото и всички вледеняващи кръвта доказателства, съдържащи се в писмата и предметите на Хенри Ейкли, сега изплуваха в паметта ми с кошмарна яснота. Те засилиха моето предчувствие за опасност и предстояща заплаха, като целта на моето посещение и

всички чудовищни обстоятелства, свързани с нея, за миг ме връхлетяха, предизвикаха студена вълна по цялото ми тяло и почти пречупиха желанието ми да позная неизвестното.

Моят спътник по всяка вероятност се досети за настроението ми, защото любезните му пояснения станаха още по-пространни и постепенно се превърнаха в непрекъснат речев поток. Той говореше за красотата и загадъчността на тези места, като демонстрираше дълбоки познания по отношение на фолклорните изследвания на бъдещия ми домакин. От учтивите му въпроси разбрах, че му е известен научният характер на посещението ми, както и това, че нося важни материали от научна гледна точка; но с нито една дума той не показа да е запознат с дълбочината и мащабите на истините, открили се пред Ейкли.

Маниерите на спътника ми бяха толкова любезни, възпитани, градски и абсолютно нормални, че по всички правила би трябвало да ме успокоят и ободрят; колкото и да е странно обаче, тревогата ми се задълбочаваше успоредно с навлизането във все по-дивите и примитивни райони. От време на време ми се струваше, че той просто иска да провери доколко съм запознат с чудовищните тайни на тези места; освен това всяка негова дума засилваше усещането — смътно, дразнещо и плашещо, — че гласът му ми е познат отнякъде. По някакъв начин го свързвах в паметта си с отдавна забравени нощни кошмари и имах чувството, че ще полудея, ако разбере откъде ми е известен. Стига в този момент да изникнеше някаква уважителна причина, с радост бих се отказал от своята визита. Но беше ясно, че такава причина няма — ето защо се утешавах с надеждата, че един спокоен разговор на научни теми с Ейкли ще ми помогне да се взема в ръце.

Едновременно с това в космическата красота на хипнотизиращия пейзаж, открила се пред мен, имаше нещо странно успокояващо. Времето сякаш се бе загубило в лабиринтите зад нас и наоколо се разливаше цветущата вълна на въображението и възкръсналата красота на отдавна отминалите столетия — недокоснати пасища, отрупани с ярки есенни цветя и уютни къщички, сгушени в сенките на гигантските дървета. Даже слънчевата светлина беше необикновено ярка, сякаш за това място съществуваше някаква особена атмосфера.

Неочаквано, след като направихме рязък завой, колата спря на билото на един стръмен хълм. От лявата ми страна, от другата страна

на добре поддържаната ливада, простираща се до самата врата и оградена със зидария от бял камък, се издигаше елегантна къща на два етажа и половина. Зад нея се виждаха какви ли не пристройки — всевъзможни хамбари, обори и навеси, имаше даже и вятърна мелница. Тъй като вече я бях виждал на снимка, веднага я разпознах, ето защо надписът с името на Ейкли върху пощенската кутия изобщо не ме изненада. На известно разстояние от дома се забелязваха блатисти и обрасли с рядка растителност земи, а отвъд тях се издигаше стръмен, гъсто обрасъл с гори хълм, завършващ с назъбен връх. Последният, както се досещах, беше най-високият връх на Тъмната планина, половината път до който вече бяхме изминали.

Нойес излезе от колата, взе от ръцете ми чантата и ми предложи да почакам, докато отиде да предупреди Ейкли за моето пристигане. Самият той, по думите му, бързал по извънредно важна работа и въобще не можел да се бави. Когато посрещачът ми се отпрати с бърза крачка по алеята към къщата, аз излязох от колата да се поразтъпча и да раздвижа малко умореното си от пътуването тяло. Чувството на напрежение и нервност отново ме обхвана и сега, когато вече бях стъпил на земята, където се бяха разигравали сцените на страшните събития, описани от Ейкли, то сякаш достигна своя максимум. Честно казано, изпитвах трепет и страх от предстоящата дискусия, която щеше да ми разкрие чуждите и забранени светове.

Близкият контакт с нещо извънредно необичайно често ужасява, вместо да вдъхновява — ето защо изобщо не ме разведряваше мисълта, че този участък от пътя е виждал чудовищните следи и зловонната зеленикава слуз, открити след безлунната нощ, нощ на ужас и смърт. С учудване забелязах, че нито едно от кучетата на Ейкли не се мярка наоколо. Нима ги бе продал веднага след като Създанията отвън бяха заключили мир с него? Колкото и да се опитвах, не можех да повярвам в дълбочината и искреността на този мир, за който Ейкли така вдъхновено ми говореше в последното си писмо. В края на краищата той беше човек простодушен, неотличаващ се с особен житейски опит или прагматизъм. Нямаше ли някакви дълбоки и зловещи подводни течения под повърхността на този съмнителен съюз?

Воден от подобни мисли, не можех да откъсна очите си от прашната повърхност, станала свидетел на такива отворителни неща. Последните няколко дни не бе валяло и най-разнообразни следи бяха

изпъстрили пътя, въпреки че този район не беше от често посещаваните. Овладян от неясно любопитство, аз се захех да анализирам своите впечатления, опитвайки се да съвместя кошмарните образи с конкретното място и свързаните с него събития. В гробовната тишина се таеше нещо напрегнато и заплашително, което сякаш се излъчваше и от едва доловимото ромолене на ручеите, от извисяващите се наоколо стръмни върхове и от тежките черни гори, задушаваци хоризонта.

След което един образ прониза съзнанието ми и направи всичките ми смътни тревоги и фантазии съвършено незначителни. Казах, че разглеждах причудливата мрежа от отпечатъци на пътя с неясно любопитство — обаче в един момент любопитството се смени с внезапен и мощен удар на парализиращ ужас. Защото, макар и следите в прашния път да бяха объркани и да се преплитаха една връз друга, моят неуморим поглед улови някои подробности близо до онова място, където алеята към къщата се съединяваше с пътя, по който пристигнахме; без всякакво съмнение и без никаква надежда разпознах тези детайли. Ненапрасно в крайна сметка бях прекарал часове в изучаване на изпратените от Ейкли снимки, на които бяха изобразени отпечатъците от ноктите на Създанията отвън. Твърде добре бях запомнил техните отличителни черти, които не могат да се сбъркат с отпечатъците на никое земно същество. Не ми беше оставен никакъв шанс за спасителна грешка. Тук, пред моите очи, се виждаха най-малко три отпечатъка, оставени съвсем наскоро — може би преди няколко часа. Те явно и богохулствено се открояваха на фона на обърканата плетеница от човешки стъпки, покриваща алеята към къщата на Ейкли. Това бяха адските следи на ходещите гъбоподобни от Йюггот!

Успях да се съвзема и да потисна надигания се вик. В края на краищата какво очаквах да намеря, ако наистина бях повярвал на писмата на Ейкли? Той беше казал, че е сключил мир с тези същества. Е, странно ли бе тогава, че няколко от тях бяха посетили къщата му? Но завладелият ме ужас беше по-силен от всички доводи на разума. Нима някой би могъл да остане спокоен, ако за първи път се сблъска със следите на живо същество от незнайните дълбини на Космоса? В този момент зърнах Нойес да излиза от вратата и да се приближава към мен с бързи крачки. Трябва, казах си аз, да не издавам с нищо обхваналото ме вълнение, защото този приятел на Ейкли сигурно няма

никаква представа за дълбочината на изследванията в сферата на забраненото.

Нойес побърза да ми съобщи, че Ейкли е изключително радостен да ме види и е готов да ме приеме, макар и неочакваният астматичен пристъп да не му позволява да изпълни ролята си на гостоприемен домакин поне още за ден или два. Тези пристъпи му се отразяват много тежко, предизвиквайки висока температура, треска и обща отпадналост. Докато е под тяхно въздействие, той обикновено говори шепнешком, а също така е немощен и тронав. Стъпалата и глезените му се подули и той е принуден да ги бинтова като възрастен англичанин, страдащ от подагра. Днес е в изключително лошо състояние, така че би било по-добре аз лично да планирам времето си; въпреки всичко има желанието да поговори с мен. Ще го намеря в кабинета, който се намира вляво от централния вход — стаята, в която са спуснати щорите. Когато е болен, предпочита да мине без слънчева светлина, тъй като очите му са страшно чувствителни.

След като Нойес се сбогува с мен и потегли на север с колата си, бавно се запътих към къщата. Вратата беше оставена откритата за мен; преди обаче да се приближа до нея и да я отворя, обгърнах с поглед цялата къща, опитвайки се да разбера кое ми се бе сторило толкова странно в нея. Хамбарите и навесите изглеждаха доста прозаично и забелязах раздрънкания форд на Ейкли под сайванта в просторното, незаключено помещение. Тогава разбрах причината за овладялото ме усещане и тайната му изведнъж се разкри пред мен. Дължеше се на абсолютната тишина. Обикновено фермите поне частично се огласяят от някакви звуци, издавани от различните животни. Тук обаче всички признаци на живот отсъстваха — и това отсъствие несъмнено изглеждаше странно.

Не се бавих излишно на пътеката, а решително отворих вратата и влязох, захлопвайки я зад себе си. Не крия, че това ми костваше доста усилия и сега, оказал се вътре, изпитах непреодолимото желание да избягам отук. Не защото вътрешният вид на сградата беше зловещ; напротив, реших, че интериорът изглежда много изискан в своя късно колониален стил и се възхитих на вкуса на човека, който го бе обзавел. Това, което ме подтикна към бягство, беше нещо много незначително, почти неуловимо. Вероятно се дължеше на странния мирис, който

почувствах, макар че за мен беше напълно обичаен мирисът на старост, присъщ дори и на най-хубавите старинни сгради.

VII

Отхвърлих тези смътни колебания и следвайки указанията на Нойес, натиснах дръжката на бялата, обкована с мед врата вляво. Стаята беше затъмнена, за което бях предупреден; влизайки вътре, усетих същата странна миризма, която тук беше още по-силна. Освен това се долавяше и някаква слаба, почти недоловима вибрация във въздуха. За един миг плътно спуснатите щори ме направиха напълно сляп, ала в следващия момент извинителното покашляне и шепот привлякоха вниманието ми към креслото в далечния и тъмен ъгъл на кабинета. Сред дълбоките сенки успях да различа белите петна на ръцете и лицето; затова прекосих стаята, за да приветствам човека, който се опитваше да заговори. Колкото и приглушено да бе осветлението, веднага се досетих, че това всъщност е моят домакин. Много пъти бях разглеждал фотографиите и нямаше начин да сбъркам това строго, обветрено лице с грижливо подрязана сива брадичка.

Но когато се вгледах по-внимателно, почувствах, че радостта от разпознаването се примесва с печал и тревога, защото пред себе си виждах лицето на извънредно болен човек. Имах усещането, че нещо значително по-сериозно от астма се крие зад това напрегнато, застинало, неподвижно лице с немигащ стъклен поглед. Едва сега можех да разбера какъв отпечатък бе оставило върху него преживяното. Случилото се беше достатъчно, за да сломи който и да е човек — а нима изобщо някой, дори и да е млад и силен, би могъл да издържи подобна среща със забраненото? Неочакваното и странно облекчение, досещах се аз, е дошло твърде късно, за да го спаси от тотален срыв. Гледката на бледите, вяли ръце, лежащи безжизнено на коленете му, извика у мен силно чувство на състрадание. Ейкли бе облечен с широк домашен халат, а около врата му беше увит яркожълт шал.

Тогава забелязах, че той се опитва да говори със същия сух шепот, с който ме бе приветствал. Отначало беше много трудно да се улови този шепот, тъй като сивите мустаци скриваха движенията на

устните му, а и нещо в тембъра му силно ме обезпокои; после обаче, след като се съсредоточих, започнах да разбирам по-добре думите му. Произношението явно не беше местно, а езикът му се отличаваше с още по-голяма изисканост, отколкото можех да предположа от писмата.

— Господин Уилмарт, ако не се лъжа? Извинете ме, че не ставам, за да ви приветствам. Изобщо не съм добре, както навярно господин Нойес ви е казал; не мога обаче да не ви приема днес. Известно ви е съдържанието на последното ми писмо — има още много, което бих искал да ви съобщя, но това сигурно ще стане утре, когато ще се чувствам по-добре. Нямаме представа колко ми е драго, че най-накрая се запознах лично с вас след нашата дълга кореспонденция. Донесохте писмата, нали? Както и записа и снимките? Нойес остави багажа ви в хола — навярно сте забелязали. За съжаление, налага се да отложим днешния разговор, така че до утре ще трябва сам да организирате времето си. Стаята ви се намира на горния етаж, точно над тази, а банята е до стълбите. Обядът ви е сервиран в трапезарията — през вратата вдясно — и можете да се възползвате от него, когато пожелаете. Утре ще съм в състояние да проявя повече гостоприемство — сега моля да ме извините, защото съм твърде отпаднал.

Вие се чувствайте като у дома си — можете да оставите писмата, записа от фонографа и снимките на масата, преди да се качите горе. Ще проведем нашия разговор тук, в кабинета — както виждате, в ъгъла има фонограф.

Отбийте се за малко при мен, преди да си легнете — понякога нощувам тук и вероятно тази вечер няма да направя изключение. На сутринта би трябвало да се чувствам по-добре и тогава с вас ще можем да се задълбочим в нашите занимания. Вие разбирате, несъмнено, колосалната същност на проблема, пред който сме се изправили. Пред нас — както е ставало с малцина избрани преди нас — ще се разтворят такива дълбини на времето, пространството и знанието, които превъзхождат всичко, достъпно на човешката наука и философия.

Знаете ли, че Айнщайн всъщност не е бил прав и че съществуват обекти и сили, които могат да се движат със скорост, по-голяма от скоростта на светлината? Съществуват и способности за движение напред и назад във времето, така че е възможно да се види и почувства далечното минало и бъдещите епохи. Не можете дори да си представите степента на научното развитие, до която са достигнали

тези създания. За тях буквално няма нищо невъзможно по отношение на съзнанието и тялото на живите организми. Надявам се да извърша пътешествие до други планети, звезди, даже и галактики. Първото посещение ще бъде на планетата Йюггот — най-близкият от световите, населен с тези същества. Тази странна тъмна сфера, на самия край на Слънчевата система, и досега е неизвестна на нашите астрономи. Но аз ви писах за това. Ще дойде ден, когато оттам ще бъдат насочени мощни мисловни потоци и планетата ще бъде открита от хората.

Там, на Йюггот, има огромни градове — гигантски терасовидни кули от черен камък, подобен на онзи образец, който се бях опитал да ви изпратя. Той е дошъл от Йюггот. Слънцето на тази планета свети не по-ярко от звездите, но тамошните обитатели не се нуждаят от светлина. Те имат други сетива — много по-остри и фини — и не правят прозорци в своите гигантски домове и храмове. Светлината само им вреди и им пречи, понеже там, откъдето идват — черният Космос отвъд пространството и времето, — тя не съществува. Посещението на Йюггот би докарало до лудост всеки по-слаб човек — въпреки това аз имам намерение да отида там. Черните реки от смола, течащи под загадъчни циклопови мостове — построени от още по-древна раса, изчезнала и забравена още преди сегашните създания да дойдат на Йюггот от бездънните дълбини на безкрая — биха превърнали всеки човек в нов Данте или По, стига само да запази разсъдъка си достатъчно дълго, за да опише видяното.

Но повярвайте ми — мрачният свят на гъбени градини и градове без едничък прозорец не е толкова ужасяващ, колкото ви се струва. Само нашето съзнание го възприема така. Вероятно и за тези създания Земята е била отвратителна, когато за първи път са стъпили на нея. Те са били тук дълго преди залеза на митичната епоха на Ктхулу и помнят скрилия се под водите Р'лйех още от времето, когато се е издигал на повърхността. Слизали са и дълбоко под земята — има такива отвори в земната кора, за които хората нищо не подозират, в това число и тук, из хълмовете на Вермонт и големи неизследвани светове с непознат нам живот; залетият със синя светлина К'н-ян, обгърнатият в червено сияние Йот и черният, лишен от светлина Н'кай. Именно от Н'кай се е появил зловещият Тсатхоггуа — аморфното, жабоподобно божество, за което се споменава в „Некрономикон“ и „Пнакотическия ръкопис“,

както и в цикъла сказания „Комориом“, съхранен и достигнал до нас благодарение на първожреца на Атлантида Кларкаш-Тон^[1].

За всичко това ще поговорим по-късно обаче. Вече сигурно е станало четири или пет часът. По-добре оставете онова, което сте донесли, после отидете да хапнете и се върнете за продължението на нашия разговор.

Бавно се изправих и се заех да изпълня заръката на домакина си — донесох чантата си, отворих я и сложих на масата исканите материали, след което се качих в стаята, определена за мен. В съчетание със следите от нокти, открити на пътечката, думите, които ми беше прошепнал Ейкли, ми оказаха причудливо въздействие; а намеците за по-близък досег с неизвестния свят на гъбоподобните — забранения Йюггот — предизвикваха тръпки по гърба ми, което, честно казано, не бях очаквал. Изпитвах искрено съжаление към Ейкли заради болестта му, ала трябва да призная, че хрипливият му шепот извикваше у мен не само съчувствие и жалост, ала и ненавист. Само ако не се радваше толкова на Йюггот и неговите черни тайни!

Определената ми стая се оказа много уютна и добре мебелирана, лишена както от неприятния мирис на застояло, така и от дразнещите вибрации във въздуха. Щом като оставих багажа си, аз се спуснах долу, благодарих на Ейкли и се отправих към трапезарията, където ме чакаше обядът. Столовата се намираше до самия кабинет, а кухненската пристройка бе разположена в същото направление. На масата имаше няколко сандвича, кейк и сирене, а редом с чашата и чинията ми стоеше термос с горещо кафе. След като се подкрепих добре, аз си налях голяма чаша, но открих, че качеството не съответстваше на кулинарните стандарти. Първата лъжичка се оказа с лек киселинен привкус — ето защо повече не опитах от кафето. По време на обяда не ме напускахе мисълта за Ейкли, който седеше в голямото си кресло, обгърнат от тъмнината на съседната стая. Даже веднъж надзърнах там и го поканих да сподели обяда ми, ала той ми прошепна, че още не можел да се храни. По-късно, каза, навярно щял да изпие чаша мляко преди сън и това щяло да е цялото му хранене за деня.

След като се нахраних, измих съдовете в кухненския умивалник и излях там кафето, което не можах да оценя. После се върнах в тъмната стая, придърпах стола си по-близо до своя домакин и се

приготвих да изслушам всичко, което той щеше да ми съобщи. Писмата, фотографиите и записът все още лежах на голямата маса в центъра на стаята, но засега не ни бяха необходими. Не след дълго престанах да обръщам внимание дори на непривичния мирис и странните вибрации.

Вече споменах, че в някои от писмата на Ейкли — особено във второто, най-пространното от тях — имаше такива неща, които не се решавам да повторя или дори да запиша на хартия. Това в още по-голяма степен важи за онези неща, които моят домакин ми прошепна през онази вечер в затъмнената стая на къщата, разположена в полите на злокобните хълмове. Не мога даже да намекна за безграничността на космическия ужас, който разкри пред мен хрипящият глас. Той и преди знаеше много чудовищни неща, ала това, което беше узнал сега, след като бе сключил примирие със Създанията отвън, представляваше твърде тежко бреме за нормалната човешка психика. Дори сега абсолютно отказвам да повярвам в онова, което ми разказа за формирането на първичната безкрайност, за преплитането на измеренията, за опасната позиция на нашия познат времепространствен Космос в безкрайната верига от свързани космоси-атоми, образуващи суперкосмос от извивки, ъгли и материални и полуматериални електронни структури.

Никога до този момент човек с нормална психика не се е оказал в такава близост до тайната на битието — никога до този момент органичният мозък не е бил по-близо до тоталната аниhilация в хаоса, който преобразява пределите на всяка форма, сила и симетрия. Аз научих откъде Ктхулу се е появил за първи път и защо тогава половината от великите звезди са угаснали. Досетих се — по намеците, които даже моят домакин правеше с прекъсвания — за тайната на Магелановите облаци^[2] и кълбовидната мъглявина, както и за черната истина, скрита зад древната алегория на Тао^[3].

Природата на Доелите ми бе напълно разкрита и ми станаха известни същността и произходът на Кучетата на Тиндалос. Легендата за Ййг, Бащата на змиите, вече престана да бъде само метафора и започнах да изпитвам отвращение, узнавайки за чудовищния ядрен хаос отвъд нашето пространство, който в „Некрономикон“ милостиво е закодиран под името Азатхот. Беше шокиращо преживяване да присъстваш при снемането на тайнственото було от кошмарите на

древните митове, които, ако бяха изложени с конкретни понятия, биха засенчили и най-дръзките предсказания на античните и средновековните мистици. Неизбежно в главата ми се появи мисълта, че първите, прошепнали тези ужасяващи предания, навярно са имали контакти със Създанията отвън и са посетили космическите сфери — нещо, което сега бе предложено на Ейкли.

Той ми разказа за черния камък, както и какво обозначава, при което искрено се зарадвах, че така и не стигна до мен. Предположенията ми относно йероглифите по камъка се оказаха верни. Въпреки това Ейкли се бе съюзил с дяволска сила — нещо повече, жадуваше да надзърне още по-дълбоко в неизмеримите й бездни. Зачудих се с какви ли същества бе общувал след последното си писмо и колцина от тях бяха така благоразположени спрямо човешкия род, както първия посланик, за когото той бе споменал. Напрежението в съзнанието ми ставаше все по-силно и в главата ми се зародиха най-разюздани теории по отношение на причудливия, устойчив мирис и странните вибрации в тъмния кабинет.

Вече падаше нощта и като си припомних разказите на Ейкли за предишните нощи, неволно затреперих — нощта се очертаваше да бъде безлунна. Не ми се нравеше и това, че къщата се намираще в подножието на гористия стръмен склон, водещ към необитаемия връх на Тъмната планина. С позволенията на домакиня си запалих мъничка газена лампа, нагласих я така, че да свети едва-едва, и я поставих на един от книжните рафтове до бюста на Милтън, който приличаше на привидение. После обаче съжалих за постъпката си, защото на светлината на лампата лицето на Ейкли, и без това напрегнато и неподвижно, както и ръцете му, безпомощно лежащи на коленете му, съвсем заприличаха на лицето и ръцете на мъртвец. Изглежда той изобщо нямаше сили да се движи, макар че на няколко пъти забелязах да кима с глава.

След всичко, което ми разказа тази вечер, въобще не можех да си представя кои важни тайни е оставил за утре; обаче в края на краищата стана ясно, че темата на утрешния разговор ще бъде пътешествието до Йюггот и отвъд — както и моето собствено пътуване дотам. По всяка вероятност той се забавляваше при чувството на ужас, което изпитах, чувайки за предложеното ми пътешествие из космическите простори, понеже главата му силно се затресе, когато страхът ми стана очевиден.

След което много внимателно ми обясни как човешките същества могат да осъществят — и вече няколко пъти са го правили — изглеждащия абсолютно невъзможен полет през междузвездното пространство. Доколкото разбрах, полетът не се извършвал от цялото човешко тяло — работата се състояла в това, че потресаващото развитие на хирургическите, биологическите, химическите и механичните възможности на Създанията отвън им позволили да намерят начин да преместват човешкия мозък без съпътстващата физическа субстанция.

Съществувал безболезнен способ за изваждането на мозъка и съхранението на органичния остатък в живо състояние по време на неговото отсъствие. Оголеното мозъчно вещество след това се съхранявало в периодично сменяна течност във вътрешността на непроницаем за ефира цилиндър, изготвен от метал, добиван само на планетата Йюггот. Посредством система от електроди, разположени в мозъчната субстанция и съединени със сложна апаратура, се удавало да се възпроизведат функциите на зрението, слуха и речта. За крилатите гъбоподобни същества транспортирането на тези металически цилиндри през Космоса не представлявало никакъв проблем. На всяка от планетите, принадлежащи на тяхната цивилизация, те можели да използват многочислени стационарни прибори, способни да взаимодействат с херметически затворения мозък. В резултат, след неособено сложна настройка, тези транспортирани интелекти можели отново да придобият пълната способност за сензорна дейност и артикулация — на всеки етап от тяхното движение през пространствено-времевия континуум и отвъд пределите му. Това за тях не било по-сложно от пренасянето на запис от фонограф и възпроизвеждането му на което и да е място, където има фонограф със съответстващата конструкция. Надеждността на процеса не подлежала на съмнение. Това пътешествие се извършвало толкова много пъти досега, че Ейкли не изпитвал никакъв страх от предстоящия му полет.

Тук за първи път една от вялите, безжизнени ръце се повдигна и посочи към далечната стена на стаята, където имаше високо разположена полица. На нея бяха наредени повече от дузина метални цилиндри, подобни на които по-рано никога не бях срещал. Тези цилиндри бяха трийсетина сантиметра високи и горе-долу толкова

широки; с по три гнезда, разположени под формата на равностранен триъгълник, на изпъкналата си предна повърхност. Един от цилиндрите беше съединен чрез две от гнездата си с два страни прибора, стоящи долу. Нямаше нужда да ми се обяснява предназначението им и аз потръпнах от отвращение. После ръката посочи към близкия ъгъл, където също имаше някакви сложни приспособления с присъединени към тях проводници и щепсели, някои от които приличаха на устройствата, към които бяха прикачени цилиндрите.

— Тук има четири вида прибори, Уилмарт — отново прозвуча гласът. — Четири вида — с по три функции всеки — прави общо дванайсет, нали? В цилиндрите горе има четири вида различни същества. Три от тях са на хора, шест — на гъбоподобни създания, които не могат телесно да се движат из Космоса, две — на същества от Нептун (Господи! Само да можехте да видите какви тела имат на собствената си планета!). Останалите произлизат от централните пещери на една особено интересна тъмна звезда, разположена отвъд галактиката. В главния аванпост, намиращ се във вътрешността на Кръглия хълм, можете да откриете други цилиндри и прибори — цилиндри с извънкосмическо мозъчно вещество, органите на чувствата на които се различават коренно от нашите — това са съюзници и изследователи от най-отдалеченото Навън — и специални прибори, предназначени да осигуряват възприятието и възможностите за изразяване както на самите тях, така и на техните слушатели. Кръглият хълм, подобно на повечето аванпостове, използвани от съществата в различните части на Вселената, представлява доста космополитно сближение. Естествено, на мен ми бяха предоставени единствено представители на най-простите типове за експерименти.

Сега вземете тези три прибора, които ви показвам, и ги поставете на масата. Високия с двете стъклени лещи най-отпред — после кутията с електронните лампи и резонатора — и накрая този с металическия диск отгоре. А сега цилиндъра с етикет Б-67, видяхте ли го? Качете се на този уиндзорски стол, за да го стигнете. Тежи ли? Не се безпокойте! Да не объркате номера — Б-67! Не пипайте новия лъскав цилиндър, който е присъединен към двата измервателни инструмента — този с моето име на етикета. Така, поставете сега Б-67

на масата с приборите — и сложете превключвателя на всички уреди в най-ляво положение.

Сега свържете проводника от прибора с лещите с горното гнездо на цилиндъра — да, точно така! Присъединете по същия начин прибора с електронните лампи към лявото гнездо, а прибора с диска — към външното гнездо. Сега преместете всички указатели на приборите в крайно дясно положение — първо на този с лещите, после — на този с диска и накрая — с лампите. Така, добре. Трябва да ви кажа, че тук пред нас има едно човешко същество. Същото като вас и мен. Ще ви покажа някои от другите утре.

И до днес не зная защо така се подчинявах на този шепот, както и не съм сигурен за какъв смятах тогава Ейкли — за нормален психически или за безумец. След случилото се би трябвало да очаквам всичко — този механичен маскарад така ми напомняше приумиците на лудите изобретатели или вманиачени учени, че у мен изникнаха много по-силни съмнения от онези, които бе породил предишният разговор. Това, ми бе казал шепнещият, лежи отвъд пределите на човешките разбирания и вярвания — обаче нима другите неща, лежащи още по-далеч от упоменатите предели, не изглеждаха по-малко абсурдни именно затова че не предполагаха никакви конкретни веществени доказателства?

Докато разумът ми се мятеше сред този хаос, долових стържене и жужене от трите прибора, свързани с цилиндъра — стържене и жужене, които скоро отслабнаха до пълна тишина. Какво ли щеше да се случи? Или може би щях да чуя глас? Дори и да стане така, как да се убедя, че всичко това не е само хитроумно изобретение, чрез което говори скрит някъде човек? Даже сега не мога да кажа със сигурност какво всъщност чух или какво стана в крайна сметка. Но нещо определено се случи.

За да бъда кратък, ще кажа само, че машината с лампите и резонатора започна да говори, при това по съдържанието на речта стана очевидно присъствието на говорещия и възможността му да ни види. Гласът беше силен, безжизнен, метален и механичен във всички свои проявления. В него нямаше никакъв намек за интонация или изразителност и той проскърцваше и дърдореше с необичайна отчетливост и отмереност.

— Господин Уилмарт — произнесе гласът, — надявам се, че не съм ви изплашил. Аз съм човешко същество като вас, но тялото ми в този момент се намира в безопасност във вътрешността на Кръглия хълм, приблизително на два километра оттук. Самият аз съм тук сега, чувам и говоря посредством помощта на тези електронни вибратори. След една седмица ще се отправя през пространството, както много пъти съм правил досега, и се надявам, че господин Ейкли ще ми бъде приятна компания. Бих искал и вие да се присъедините към нас, понеже са ми известни вашите възгледи и вашата репутация, а и освен това добре познавам кореспонденцията ви с нашия общ приятел. Аз се явявам, както навярно вече сте се досетили, един от съюзниците на Създанията отвън, които посещават нашата планета. За първи път ги срещнах в Хималаите и там им направих някои услуги. В замяна те ми дадоха възможността да изпитам това, което е отредено на малцина.

Можете ли да си представите, че съм бил на трийсет и седем небесни тела — планети, тъмни звезди и някои обекти, които ми е трудно да дефинирам, — в това число на осем, намиращи се извън нашата галактика, и на два отвъд спиралата на целия пространствено-времеви Космос. Всичко това не ми причини на най-малка вреда. Моят мозък беше отделен от тялото ми с помощта на толкова изкусни разрези и сечения, че да нарека този процес хирургическа операция ще бъде твърде грубо. Посетилите ни същества разполагат с методи, които позволяват така изкусно да се отдели мозъкът от тялото, че то да не старее, когато мозъчното вещество е извадено от него. Бих добавил още, че благодарение на тази апаратура мозъкът става практически безсмъртен — необходимо е само периодично да се сменя разтворът, в който се съхранява.

Искрено се надявам, че вие ще се решите да дойдете с Ейкли и мен на това пътешествие. Пришълците много обичат да се запознават със знаещи хора — такива като вас, — за да им покажат величието на космическите бездни, за които можем само да гадаем в своето невежество. Първата среща с тях може да ви озадачи, ала не се съмнявам, че стоите над тези неща. Мисля, че господин Нойес също ще дойде с нас — човекът, който ви докара тук с колата си. Той е с нас вече от няколко години — предполагам, че познахте гласа му от записа, който ви изпрати господин Ейкли.

Тук аз рязко скочих на крака, реагирайки на думите му; той направи кратка пауза, след което продължи:

— И така, господин Уилмарт, оставям решението на вас; бих добавил само, че човек с вашата любов към всичко необичайно и с богати интереси към фолклора не бива да пропусне подобен шанс. Няма от какво да се боите. Всички премествания се извършват безболезнено, нещо повече — в напълно механизираното състояние на органите на чувствата има някакъв вид особено удоволствие. Когато електродите са изключени, вие просто се потапяте в сън, изпълнен с ярки фантастични видения.

А сега, ако не възразявате, нека прекъснем нашия разговор до настъпването на утрешния ден. Лека нощ — ще ви помоля само да върнете превключвателите отново в крайно ляво положение; няма значение в какъв ред, макар че е най-добре приборът с лещите да бъде последен. Лека нощ, господин Ейкли — моля ви, отнесете се към гостани с максимално уважение! Е, готов ли сте за изключването?

Това беше всичко. Машинално се подчиних и върнах превключвателите в лявото им положение, а главата ми се раздираше от съмнения. Все още ми се виеше свят, когато чух далечния шепот на Ейкли, казващ ми да оставя всички устройства на масата, както си бяха. Той изобщо не коментираше случилото се, а и какви ли коментари можеше да възприеме моето претоварено съзнание? Чух как ми предложи да взема лампата в стаята си, от което си направих извода, че му се иска да се потопи в пълна тъмнина. Време беше да го оставя да си почине, защото монолозите му от следобеда и вечерта биха изтощили даже и напълно здрав човек. Все още ошашавен и замаян, пожелах „лека нощ“ на домакина си и започнах да се изкачвам по стълбите с лампата в ръце, макар че в джоба си имах превъзходно фенерче.

Бях радостен да напусна този кабинет, с неговия особен мирис и смътното усещане за вибрации и в същото време никак не можех да се отърва от кошмарното усещане за страх, загадъчност и космически аномалии, породено от стаята, която току-що бях напуснал, и титаничните сили, с които току-що се бях сблъскал. Дивата пустинна местност; тъмният, тайнствен и обрасъл с гъсти гори склон, издигащ се толкова близо зад къщата; отпечатъците на пътеката; болният, неподвижен стопанин на къщата, шепнещ в тъмнината; дяволските

цилиндри и прибори и като капак на всичко — поканата да се подложа на невероятна хирургия и немислимо пътешествие — всички тези неща, толкова нови, неочаквани и фрапиращи, се стовариха върху мен с неумолимо нарастваща сила, подкопаваща моя разум и най-вероятно физическото ми здраве.

Особено шокиращо ми се стори обстоятелството, че моят доброволен посрещач Нойес беше участник в чудовищен древен ритуал, сабат, зафиксиран от фонографа, макар че аз от самото начало долових нещо смътно познато в неговия глас. Другият шок идваше от моето отношение към стопанина, поразяващо ме всеки път, когато се стараех да го анализирам. По-рано писмата му предизвикваха симпатия у мен, а сега той ме отвращаваше с всеки изминал миг. Болестта му би трябвало да събужда у мен състрадание, но вместо това от нея ме побиваха ледени тръпки. Той изглеждаше толкова безжизнен, скован и трудноподвижен, че приличаше на труп — а непрестанният му шепот беше толкова отблъскващ и нечовешки!

Хрумна ми, че това шепнене се отличава от всичко, което някога съм чувал; че въпреки удивителната неподвижност на устните, прикрити от мустаци, в него има някаква скрита сила и мощ, нехарактерна за сподавената реч на астматика. Можех да разбера всички думи на говорещия, дори когато седях в другия край на стаята, а на няколко пъти ми се стори, че слабите, ала всепроникващи звуци на речта му отразяваха не толкова немощ, колкото умишлено потискане на сила — причините за това обаче ми бяха неизвестни. От самото начало в тембъра на гласа имаше нещо дразнещо. Сега, когато се опитвах да разбера защо, ми изглеждаше, че впечатлението е аналогично на това, което правеше гласа на Нойес така смътно зловец. Но къде и кога се бях срещал с този глас — за мен си оставаше загадка.

Едно беше абсолютно ясно — не исках да прекарам друга нощ тук. Жаждата ми за знания изчезна съвсем, изпарявайки се сред ужаса и отвращението и сега имах едно-единствено желание — колкото е възможно по-бързо да избягам от тази паяжина на болезнеността и противоестествените откровения. Това, което научих, ми беше напълно достатъчно. По всяка вероятност странните космически контакти имаха място в реалността — но нормалните хора, без съмнение, трябваше да стоят по-далеч от тях.

Светотатствените истини сякаш ме обгръщаха от всички страни и оказваха непоносим натиск върху чувствата ми. Разбрах, че тази нощ надали щеше да ми се удаде да заспя; затова изгасих лампата и легнах на леглото, както си бях напълно облечен. Зная, че звучи абсурдно, но се бях приготвил за всичко непредвидено, стискайки здраво в дясната си ръка взетия за всеки случай револвер, а в лявата — джобното си фенерче. Отдолу не се чуваше нито звук и можех да си представя как домакинът ми седи в креслото си като мъртвец, обгърнат от непрогледен мрак.

Отнякъде се чуваше тиктакането на часовник и почувствах неясна благодарност към нормалността на този звук. Обаче той ми напомни още едно обстоятелство, което внушаваше тревога — пълната липса на животни. Сега си дадох сметка, че и обичайните за дивата природа шумове също отсъстваха. С изключение на зловещия плясък на далечните води, тази тишина беше ненормална — междупланетна — и аз си зададох въпроса, каква ли прокълнатата раса, родена в дълбините на черния Космос се е установила тук. Припомних си от старите легенди, че кучетата и другите животни винаги са ненавиждали Създанията отвън, и се замислих какво ли могат да означават следите на алеята.

[1] Някои изследователи на творчеството на Лъвкрафт виждат в това име закодиран близкия му приятел — художникът, скулпторът, поетът и белетристът Кларк Аштън Смит — Б.пр. ↑

[2] Две близки галактики, спътници на нашата галактика — Б.пр. ↑

[3] Тао Цзян (365–427) — китайски поет, автор на философска и утопична проза — Б.пр. ↑

VIII

Не ме питайте колко дълго е продължила моята забрава или кое от случилото се впоследствие е било просто сън. Ако ви кажа, че от време на време съм се събуждал и съм виждал някои неща, вие ще ми отговорите, че това ми се е присънило — както ми се е присънило и всичко, случило се по-нататък до момента, когато избягах от къщата, добрах се до сайванта, където бях зърнал стария форд, качих се в него и го подкарах бясно из хълмистата местност, която в края на краищата ме доведе — след много часове на лутане из горските лабиринти — до селището, оказало се Тауншенд.

Вие навярно няма да се доверите и на останалите детайли от моя разказ — ще кажете, че всички фотографии, звукозаписи, цилиндри, разговарящи с помощта на прибори и всевъзможните други доказателства представляват не друго, а чиста проба измама от страна на изчезналия Хенри Ейкли, една стопроцентова мистификация. Можете даже да намекнете, че той се е наговорил с други чудаци, за да осъществи тази глупава, нелепа и същевременно съвършена мистификация — че той самият е организиран инцидента в Кийн, когато от влака е бил свален колетът с черния камък, както и че той е накарал Нойес да направи чудовищния запис на восьмичния цилиндър. Странно е обаче, че Нойес така и не беше открит; че е останал неизвестен във всички селца в близост до дома на Ейкли и никъде не го познават, макар и често да е посещавал тези райони. Бих искал да прекратя всички свои опити да си спомня номера на автомобила му — а може би е и по-добре, че не мога да се сетя за него. Защото аз — въпреки всичко, което си мислите и говорите, и въпреки всичко, което понякога си повтарям на себе си — съм сигурен, че зловещите пришълци от другаде се спотайват някъде из непроучените хълмове, както и че имат свои шпиони и пратеници в света на хората. Да стоя по-далеч от тези същества и техните пратеници — това е всичко, което бих искал от живота си за в бъдеще.

Когато моят безумен разказ подтикна шерифа да изпрати отряд в къщата, от Ейкли вече нямаше и следа. Неговият широк халат, жълтият шал и бинтовете за крака лежали на пода до изцялото му кресло и било невъзможно да се разбере каква част от дрехите му е изчезнала заедно с него. Кучетата и домашните животни действително отсъствали, а по стените на къщата и във вътрешността ѝ имало необичайни следи от куршуми. Освен тези неща обаче, нищо необикновено не било открито там. Нито цилиндри, нито прибори, нито доказателствата, които бях донесъл с пътната си чанта, нито някакъв особен мирис, нито странни вибрации, нито следи на пътеката, както и нищо от онези неща, които зърнах в последния момент.

След бягството си останах една седмица в Братълбъро, където разпитвах най-различни хора, познавали Ейкли, вследствие на което се убедих, че случилото се не е продукт на илюзия или сън. Необичайните покупки на кучета, боеприпаси и химикали, които правел Ейкли, както и прекъснатите телефонни кабели до дома му — всичко това беше записано и документирано. Нещо повече — всички хора, които са го познавали — включително и синът му в Калифорния, — настояват, че откъслечните изказвания, които правел по повод на своите изследвания, са били напълно последователни. Солидните хора го смятаха за луд — без да се замислят заявяваха, че всички събрани доказателства се явяват част от една грандиозна мистификация, изфабрикувана с прецизността на безумец; но по-необразованите жители подкрепяха съображенията му във всяко едно отношение. Той беше показвал на някои от тези селски жители фотографиите и черния камък и даже им бе давал да прослушат отворотелния запис; всички до един твърдяха без колебание, че следите и жужащият глас са точно такива, каквито ги описват древните легенди.

Те потвърдиха също, че около дома на Ейкли все по-често и по-често можело да се види и чуе нещо подозрително след откритието му на черния камък и че това място се избягва от всички, с изключение на пощальона и случайни хора. Тъмната планина и Кръглия хълм отдавна имаха лошата слава на места, обитавани от призраци, ето защо не успях да открия хора, които някога да са разглеждали внимателно дори и едното от тези места. Случаите на изчезвания сред кореняците бяха щателно документирани, като измежду тях изпъкваше безследното

изчезване на бродягата Уолтър Браун, за когото Ейкли неведнъж споменаваше в своите писма. Даже се срещнах с един фермер, утвърждаващ, че с очите си е видял едно от странните мъртви тела по време на наводнението в Уест Ривър, обаче разказът му беше твърде объркан, за да се отнеса сериозно към него.

Напускайки Братълбъро, реших никога повече да не се върна във Вермонт и в онзи момент бях абсолютно убеден, че решението ми е окончателно. Тези диви хълмове наистина представляват преден пост на зловещата космическа раса — все по-малко се съмнявам в това, откакто прочетох съобщението за откриването на деветата планета от Слънчевата система, намираща се отвъд Нептун, както бе предсказано от пришълците. Астрономите, които изобщо не подозираха колко злокобно точни са се оказали, нарекоха тази планета Плутон. Без съмнение това не е нищо друго, освен мрачния Йюггот — и ме побиват тръпки при мисълта защо чудовищните ѝ обитатели са пожелали планетата да бъде открита точно по това време. Напразно се мъчех да убедя себе си, че демоничните създания нямат намерение да извършат нищо враждебно по отношение на Земята и нейните обитатели.

Но аз още не съм ви разказал за онова, което се случи в края на онази ужасна нощ във фермерската къща. Както споменах, най-накрая успях да попадна в несигурните обятия на тревожен сън; неспокойна дрямка, изпъстрена със съновидения на чудовищни извънземни пейзажи. Не бих могъл да кажа кое точно ме събуди, ала това, че в един момент наистина се събудих, не подлежи на съмнение. Първото ми смътно впечатление беше, че чух едва доловимото проскърцване на дъски под нечии стъпки пред вратата на стаята ми, последвано от непохватни опити за отваряне на заключената от мен врата. Те обаче много бързо приключиха; след което долових гласове от стаята под мен. Там по всяка вероятност имаше неколцина говорещи, защото се усещаше, че между тях се вихри нещо като спор.

Вслушах се внимателно за няколко секунди и напълно прогоних от съзнанието си последните фрагменти от съня — гласовете бяха такива, че мисълта за продължаване на нощния отдих изглеждаше повече от нелепа. Интонациите на говорещите бяха различни, но този, който поне веднъж бе слушал записа от фонографа, изобщо не би се съмнявал в произхода и принадлежността на поне два от тях. Колкото и чудовищна да беше тази мисъл, разбрах, че се намирам под един

покрив с безименните същества от глъбините на Космоса; защото тези два гласа без всякакво съмнение представляваха точно онова дяволско жужене, използвано от Създанията отвън в техните разговори с хората. Двата жужащи гласа се различаваха един от друг по височина, темпо и интонация, ала определено принадлежаха на представители на прокълнатата раса.

Третият глас идваше от машината, присъединена към някое от изолираните мозъчни вещества от цилиндрите. Той можеше да се различи много по-ясно от жуженето на пришълците — гръмък, металически, безжизнен глас, какъвто бях слушал вечерта, с безлична интонация и скрипящ маниер — такова нещо не можеше да се забрави. Не се опитвах да си задавам въпроса, дали беше идентичен с онзи глас, който слушах вечерта, защото си дадох сметка, че всеки мозък би произвел същите вокални тонове, след като е бил присъединен към същия прибор; единствените отлики ще касаят най-вероятно ритъма, езика, скоростта и произношението. В допълнение на картината се чуваха и два човешки гласа; единият от тях ми беше абсолютно неизвестен и по всяка вероятност принадлежеше на някой местен жител, а в другия без усилие разпознах меките бостънски нотки на моя неотдавнашен гид — господин Нойес.

Докато правех отчаяни опити да разбере думите, които масивният под на стаята ми надеждно заглушаваше, долових и други звуци от същото помещение, където се бяха събрали говорещите — шум от скърцане, размърдване и тътрене по пода, което създаваше впечатлението, че стаята е претъпкана с живи същества. Те по всяка вероятност бяха повече, отколкото можех да предположа от първоначалния брой гласове. Истинската природа на царящата там възбуда и шум беше трудна за описание, понеже нямаше с какво да бъде сравнена. Из помещението се движеха някакви обекти, които изглежда бяха разумни същества; звукът от крачките им напомняше тежко трополене — като че ли по пода тромаво се тътреха съдания с лоша координация, изградени от рогово вещество или твърда гума. Ако използвам по-конкретно, но не толкова точно сравнение — впечатлението беше сякаш хора, обути с несъразмерно по-големи дървени обувки, се тресат и обикалят по полирания дървен под. Изобщо не се опитвах да си представя произхода и външния вид на съществата, които издаваха тези звуци.

Скоро ми стана ясно, че ще бъде невъзможно да разбера нещо свързано от протичащия разговор. Отделни думи — като моето име и това на Ейкли — звучаха от време на време напълно разбираемо, особено когато ги произнасяше механичният глас; истинското им значение обаче си оставаше неясно заради липсващия контекст. И досега не мога да извлека определено свързано съдържание от дочутото, а страхът, породен от него, беше по-скоро плод на внушение, отколкото на разкрило ми се откровение. Разбирах, че ужасяващ и смразяващ кръвта конклав^[1] се е събрал там; но каква именно е темата на обсъждането, за мен си оставаше загадка. Въпреки уверенията на Ейкли за дружелюбността и приятелските настроения на Създанията отвън, аз бях обхванат от усещането за нещо светотатствено и гибелно.

Търпеливо прислушвайки се, накрая започнах да различавам гласовете един от друг, макар и още да не бях в състояние да схвана същността на произтичащото долу. Обаче ми се удаде, доколкото успях да преценя, да уловя емоциите, владеещи основните участници в обсъждането. Единият от жужащите гласове например принадлежеше на вероятен носител на някакви властни пълномощия, понеже в него се усещаха нотки на авторитарност; докато механичният глас — въпреки своята гръмкост и регулярност — очевидно принадлежеше на субект, намиращ се в подчинена позиция, тъй като в него се долавяше молба. В гласа на Нойес пък звучеше отгън на примирение. Що се отнася до останалите участници, там не се решавах да правя предположения. Не чувах добре познатия ми шепот на Ейкли, ала това не ме учудваше, защото толкова слаб звук надали би проникнал през масивния под на моята стая.

Ще се опитам да приведа тук част от разпокъсаните думи, а също и някои други звуци, които долових, обозначавайки този, който ги произнася, доколкото мога.

Първите разбираеми фрази принадлежаха на говорещата машина:

(Говорещата машина)

„... взех го със себе си... получи обратно писмата и записа... да се сложи край на това... вземайки под внимание... вижда и чува... дяволите да го вземат...

безлична сила в края на краищата... нов, лъскав цилиндър... велики Боже...”

(Първи жужащ глас)

„... по това време спряхме... малък и човешки... Ейкли... мозък... казва...”

(Втори жужащ глас)

„... Нйарлатхотеп... Уилмарт... записите и писмата... евтин трик...”

(Нойес)

„... (непроизносима дума или име, вероятно Н’гах-Ктхун)... безвредно... покой... две седмици... театрално... казах ви и преди...”

(Първи жужащ глас)

„... няма причина... първоначалния план... резултати... Нойес може да наблюдава... Кръглия хълм... новия цилиндър... колата на Нойес...”

(Нойес)

„... добре... всички са ваши... тук, долу... да си почине... място...”

(Няколко гласа едновременно и адски неразбираемо.)

(Тропот на множество крайници, сливащ се с възбуден шум и грохот.)

(Странен звук, наподобяващ размахване на криле.)

(Шум на подкаран автомобил, постепенно заглъхващ.)

(Тишина.)

Ето какви неща достигнаха до моите уши отдолу, докато аз, без да помръдна, лежах на леглото в тази обитавана от призраци селска къща, разположена в пазвата на демоничните хълмове. Лежах напълно облечен, стиснал револвера в дясната си ръка и фенерчето в лявата. Изобщо не ми се спеше, както вече ви казах, и въпреки това някаква зловеща парализа ме бе сковала и не ме освободи дълго след като и последният от звуците не затихна в мрака. Някъде изотдолу до мен достигаше отчетливото тиктакане на старинния дървен кънектикътски часовник, както и неравното хъркане на спящ човек. Изглежда Ейкли

най-сетне бе заспал след бурното нощно обсъждане, което изобщо не ме учудваше.

Не бях в състояние нито да помисля какво ли би могло да означава това, което чух, нито да реша какво да правя. Какво толкова бях чул в края на краищата, което не знаех преди? Нима не ми беше известно, че сега пришълците свободно влизат и излизат от къщата? Въпреки това нещо в този дочут фрагментарен разговор невъобразимо ме уплаши, пробуди най-чудовищните подозрения и най-страховитите съмнения и ме застави страстно да желая всичко това да не се окаже нищо друго, освен сън. Мисля си, че е възможно подсъзнанието ми да е уловило нещо, недостъпно до този момент за моя разсъдък. Но какво да мисля за Ейкли? Не беше ли той мой приятел и би ли допуснал с мен да се случи нещо лошо, докато съм негов гост? Спокойното похъркване отдолу сякаш доказваше смехотворния характер на всички страхове, които ме бяха обхванали.

Възможно ли бе злокобните сили да са използвали Ейкли като примамка, за да пристигна тук, в хълмистата местност, донасяйки със себе си писмата, записа и снимките? Дали тези същества възнамеряваха да унищожат нас двамата, понеже знаем твърде много за тях? Отново си помислих за неочакваността и неестествеността на внезапната промяна, настъпила между предпоследното и последното писмо на Ейкли. Интуицията ми подсказваше, че нещо не е наред. Нещата не бяха такива, каквито изглеждаха. Киселото кафе, което изхвърлих — не беше ли това някакъв опит от страна на злонамерено настроени същества да ме отровят или упоят? Трябваше да поговоря с Ейкли — при това веднага — и да го накарам да направи трезва оценка на ситуацията. Те го бяха хипнотизирали с обещанията си за космически пътешествия и открития, но сега беше длъжен да се вслуша в доводите на разума. Налагаше се да се измъкнем оттук, преди да е станало твърде късно. Ако той бе загубил напълно волята си, за да се освободи, аз щях да направя всичко възможно, за да го подкрепя. Или пък, ако не успеех да го убедя, то поне щях да се опитам да избягам сам. Бях сигурен, че Ейкли щеше да ми заеме стария си форд, който стоеше под сайванта — после можех да го оставя в някой гараж в Братълбъро. Когато го зърнах през полуотворената врата на просторното помещение, изглеждаше способен да запали веднага въпреки очукания си външен вид. Моментната неприязън, която бях

изпитал към Ейкли по време на вечерния ни разговор и веднага след привършването му, се беше изпарила без следа. Сега той се намираше в такова положение, в каквото се намирах и аз, така че трябваше да се държим един за друг. Знаейки за неговото тежко здравословно състояние, не ми се искаше изобщо да го будя, ала друг изход нямаше. Разбрах, че да остана на това място до сутринта е абсолютно невъзможно.

Накрая се почувствах готов за действия и се протегнах, напрягайки всичките си мускули и възстановявайки контрола си над тях. Когато станах, се заех да действам изключително внимателно и тихо, подчинявайки се по-скоро на някакъв импулс, отколкото на съзнателно внушение. Намерих шапката си, взех чантата и се отправих надолу по стълбите, осветявайки пътя си с фенерчето. В дясната си ръка както преди стисках револвера, а в лявата носех едновременно чантата и фенерчето. Защо предприемах такива мерки на безопасност, не ми беше много ясно — нали слизах долу, за да събудя единствения друг обитател на къщата.

Докато стъпвах на пръсти по скърцащата стълба, можех да чуя хъркането на спящия по-ясно и разбрах, че той се намира в стаята вляво от мен — всекидневната, където не бях влизал досега. Вдясно зееше отворената врата на кабинета, откъдето бях чул гласовете. Отваряйки незаклучената врата на всекидневната, насочих лъча на фенерчето по посока на източника на хъркането и накрая осветих лицето на спящия. В следващия миг обаче рязко отдръпнах светлината от него и бързо, по котешки, излязох в коридора, този път реагирайки не инстинктивно, а напълно съзнателно. Защото спящият на кушетката изобщо не беше Ейкли, а моят бивш водач Нойес.

Каква бе тази работа, не бях в състояние да разбера; здравият разум обаче ми подсказваше, че най-добре ще бъде да си изясня колкото се може повече неща, преди да тръгна отново да будя някого. Внимателно затворих вратата на всекидневната зад себе си — така намалявах рисковете да събудя Нойес. После тихичко пристъпих в кабинета, където очаквах да намеря Ейкли, спящ или буден, в голямото ъглово кресло, което очевидно му беше любимото място за отдих. Докато се движех напред, лъчът на фенерчето освети голямата централна маса, на която стоеше един от онези дяволски цилиндри, с приборите за зрение и слух, присъединени към него, очакващ да бъде

включен всеки момент. Тук, както предполагах, се намираше мозъкът, който говореше с мен по време на онази неприятна среща; за миг изпитах перверзното желание да включа говорещата машина и да чуя какво ли ще ми каже.

Вероятно, помислих си аз, той и сега усещаше моето присъствие — приборите за зрение и слух не биха могли да пропуснат светлината на фенерчето ми и скърцането на дъските под краката ми. Обаче в този момент изобщо не ми беше до тази джаджа. Машинално отбелязах, че цилиндърът бе чисто нов, с името „Ейкли“ на него, същият, който порано бях зърнал на полицата и който моят домакин ме беше помолил да не пипам. Спомняйки си за това сега, можех само да съжалявам за проявеното от мен покорство — страшно би ми се искало да чуя този цилиндър да говори. Един Бог знае какви ужасни тайни, съмнения и въпроси би могъл да изясни! Но може би беше по-добре, че не го направих.

От масата насочих лъча на фенерчето към ъгъла, където, както си мислех, трябваше да седи Ейкли, но за свое изумление открих, че креслото му е празно. На седалката бе оставен старият домашен халат, който висеше, докосвайки пода, а до него на земята се виждаха жълтият шал и гигантските бинтове-превръзки, които ми се бяха сторили толкова странни. Докато размишлявах къде, по дяволите, може да се е дянал Ейкли и защо така лесно е захвърлил своите болнични аксесоари, забелязах, че особеният мирис и странните вибрации вече не се усещаха в стаята. Кой, в такъв случай, е бил техният източник? Неочаквано си дадох сметка, че ги усещах само в присъствието на Ейкли в помещението. Те бяха най-силни там, където бе седял той и напълно отсъстваха зад вратата на тази стая. Замислих се за възможните обяснения на случилото се тук, а в това време лъчът на фенерчето блуждаеше из тъмния кабинет.

Защо небесата не пожелаха да си тръгна оттук, преди светлината на фенерчето отново да попадне на празното кресло! След онова, което се случи, вече не можех да си тръгна тихо; вместо това издадох приглушен вик, който със сигурност е смутил съня, ала, за щастие, не успя да събуди спящия в съседната стая. Моят сподавен вик и ненарушимо похъркване на Нойес бяха последните звуци, които чух в тази зловеща къща под обраслия с черни гори връх на обитавания от привидения хълм — в тази средишна точка на транскосмическия ужас

сред необитаемите зелени възвишения и шепнещите проклетия ручей на тази древна призрачна земя.

Учудващо е, че не изтървах фенерчето, чантата и револвера по време на паническото си бягство, но по някакъв начин изглежда съм успял да удържа всички тези неща. Измъкнах се от ужасната стая и този дом без никакъв излишен шум, съумях да се кача в стария раздрънкан форд, стоящ под сайванта и да подкарам тази древна развалина, отправяйки се в търсене на някаква неизвестна за мен точка на безопасност в черната безлунна нощ. Последвалата надпревара с ужаса приличаше на делириум, роден от въображението на По или Рембо^[2], или на гравюрите на Гюстав Доре, ала в края на краищата успях да достигна Тауншенд. Това е всичко. Ако разсъдъкът ми се е съхранил до този момент, това си е чиста проба късмет. От време на време ме обхваща страх при мисълта какво ме очаква в идните години, особено откакто новата планета Плутон бе открита толкова изненадващо.

Както вече споменах, оставих светлината на фенерчето да се върне към празното кресло, след като беше обходила стаята. Тогава за първи път забелязах странните предмети, оставени на седалката, които първоначално не бях забелязал заради гънките на повесения домашен халат. Тези предмети, три на брой, впоследствие не бяха открити от следователите. Както казах в самото начало, в тях нямаше нищо чак толкова страшно. Кошмарът се раждаше единствено от отприцилите се от тяхното присъствие тук предположения. Дори сега имам моменти, в които не ме напускат съмненията — моменти, когато съм готов да разбера доводите на скептиците, приписващи всичко случило се на сън, халюцинация или разстроени нерви.

Тези три предмета бяха отлично изработени и, бих казал, направени с някакво дяволско умение и прецизност. С помощта на оригинални металически приспособления те можеха да се прикрепват към всякакви органични образувания, за които изобщо не се осмелявам да гадая. Надявам се — искрено се надявам, — че са били въсърни обекти, произведения на най-изкусен художник, макар че таящият се в глъбините на душата ми ужас ми подсказва съвсем различен отговор. Велики Боже! Този шепнещ в тъмнината с неговия отвратителен мирис и вибрации! Магьосник, чародей, вещер, пратеник, пришълец... онова гнусно, сподавено жужене... и през цялото това време в новия лъскав

цилиндър на полицата... горкият... „Потресаващото развитие на хирургическите, биологическите, химическите и механичните възможности...“

Защото нещата на креслото, свършени до последния микроскопичен детайл, представляваха точните копия — или оригиналите — на лицето и двете ръце на Хенри Уентуърт Ейкли.

[1] Църковен съвет — Б.пр. ↑

[2] Артюр Рембо (1854–1891) — френски поет-модернист, за стиха на когото е характерна разпокъсаност, създаваща напрежение — Б.пр. ↑

**ВЪЗКРЕСИТЕЛЯТ
СЛУЧАЯТ С ЧАРЛЗ ДЕКСТЪР УОРД**

„Солите на Животните могат да бъдат приготвявани и съхранявани по такъв начин, че за един мъдър и изобретателен Човек не би представлявало никаква трудност да възсъздаде целия Ноев ковчег в Лабораторията си и по свое собствено желание да възкреси всяко Животно от Прахта му. По подобен начин, използвайки определени Соли от човешка Прах, един Философ би могъл, без да прибегва до забранена Некромантия, да възстанови Облика на всеки Мъртвец, стига да придобие Прахта, в която Тялото му се е превърнало.“

Борелий^[1]

[1] Джовани Алфонсо Борелий (1608–1679) — италиански учен, лечител и астроном. Сред многочислените му съчинения изключително важно място заема трудът му за природата на човешкия организъм и механизмите на мускулните движения, послужил за теоретична основа на редица по-късни изследвания — Б.пр. ↑

ПЪРВА ГЛАВА

ЗАКЛЮЧЕНИЕ И ПРОЛОГ

От частната клиника за душевноболни в близост до Провидънс, щата Род Айлънд, неотдавна изчезна един изключително странен пациент. Името му беше Чарлз Декстър Уорд, а човекът, който го бе настанил в болницата, беше сломеният му от мъка баща — неволен свидетел на умопомрачението на сина си, отначало проявяващо се в ексцентрични привички и наклонности, а по-късно прераснало в тежък маниакален синдром със склонност към убийство. Необикновените изменения в мозъка на болния още повече озадачават лекарите и те признават, че този случай ги изправя пред задънена улица, понеже изобилствал от патологични деформации както от психологически, така и от физиологичен характер.

Първо, пациентът изглеждаше доста по-възрастен от своите двайсет и шест години. Без съмнение умственото разстройство състарява с изумителна бързина, само че лицето на младия човек имаше онзи вид, който обикновено придобиват престарелите мъже. Второ, органичните процеси в организма му свидетелстваха за фрапиращи отклонения, нечувани в медицинската практика. Дихателната и сърдечната дейност бяха лишени от какъвто и да е ритъм, болният бе изгубил гласа си, така че можеше единствено да шепне, храносмилателният процес бе забавен до краен предел и сведен до минимум, а нервните му реакции на обичайните дразнителни нямаха нищо общо с документираните в историята на медицината — били те нормални или патологични. Кожата му беше суха и студена, досущ като на мъртвец, а лабораторните изследвания на структурата ѝ доказаха необичайната ѝ грапавина и твърдост. Дори голямото родилно петно на дясното му бедро бе изчезнало, но за сметка на това на гърдите му се бе появило странно черно образувание, което по-рано не бе присъствало там. Най-общо казано, всички медици бяха единодушни, че метаболизмът на пациента е забавен до критични нива и че науката не познава подобен прецедент.

Психиката на Чарлз Декстър Уорд също свидетелстваше за чудовищните процеси, обхванали тялото и разсъдъка му. Неговата лудост не приличаше на нито една от деменциите, описани в научните трудове, и бе съпроводена от интелектуален потенциал, който би могъл да го превърне в гений или вожд, стига да не бе приел толкова необичайна и уродлива форма. Доктор Уилет, домашният лекар на семейство Уорд, твърдеше, че изключителните умствени способности на младия Чарлз са се увеличили неимоверно след задълбочаването на болестта му. Наистина пациентът е бил запален изследовател и познавач на древността, но дори и в най-блестящите си ранни работи не е показвал такова проникновение и усет за същината на нещата, както в беседите с психиатрите. Разбираемо е, че да се изпрати по законен път такъв човек в клиника за душевноболни е било нелека задача — особено на фона на изключителния интелект, който е афиширал пред медицинските лица — и в крайна сметка единствено свидетелствата на обкръжаващите го лица и странните пропасты, зейнали в респектиращия пейзаж на неговата уникална образованост, допринесли за въдворяването му в лечебното заведение. До момента на изчезването си Чарлз Декстър Уорд продължил да чете с неугасваща страст, както и да води задълбочени разговори с лекуващите го лица, доколкото позволявало ужасното състояние на гласа му. Любопитно е, че неколцина странични наблюдатели упорито твърдяха, че болният няма да остане дълго затворен, ала въпреки това се оказаха абсолютно неспособни да предотвратят бягството му.

Единствено доктор Уилет, който приветствал появата на Чарлз Декстър Уорд на този свят и оттогава насетне наблюдавал развитието на тялото и ума му, сякаш се тревожел от мисълта за бъдещата му свобода. Той бе станал свидетел на ужасни събития и беше направил кошмарно откритие, за което не смееше да разкаже на скептично настроените си колеги. Навярно Уилет пази някаква тайна, свързана с този случай, защото е бил последният човек, видял болния преди бягството му; освен това има и свидетели, които ясно си спомнят, че Уилет е напуснал стаята на пациента след последния им разговор, изпълнен със смесени чувства на ужас и облекчение. Самото изчезване на Чарлз Декстър Уорд от болницата на доктор Уейт така и си остава неразгадана мистерия. Отвореният прозорец на стаята едва ли обяснява случилото се — все пак става дума за двайсетметрова

височина, — ала въпреки всичко след въпросния разговор с Уилет младият човек изчезва безследно. Самият Уилет не е направил никакви публични изявления, макар че изглежда забележимо по-спокоен в сравнение с преди. Някои дори смятат, че е склонен да сподели съкровените си мисли, но се бои, че никой няма да му повярва. След беседата му с Уорд санитарите тропали напразно по вратата на стаята на болния, но никой не им отговорил; в крайна сметка те нахълтали вътре и за своя изненада открили, че в помещението няма никого. През отворения прозорец подухвал прохладен априлски ветреца и разпръсквал из стаята странно облаче сиво-синкав прах, който едва не ги задушил. Един от санитарите сподели, че малко преди това повечето кучета от околността се разляяли яростно, но бързо се успокоили, пък и по това време Чарлз Декстър Уорд все още се намирал в компанията на Уилет.

От клиниката веднага телефонирали на бащата на Уорд, съобщавайки му за тайнственото изчезване на младежа. Междувременно доктор Уейт извикал колегата си Уилет и след кратък разговор двамата отrekli категорично своята съпричастност към бягството. Почерпените от най-близките приятели на Уилет и възрастния Уорд откъслечни сведения обаче звучат просто фантастично и дори потресаващо. Каквото и да се говори, единственият неопровержим факт си остава следният — и до днес не са открити никакви следи от пациента Чарлз Декстър Уорд.

Още от най-ранно детство Чарлз Декстър Уорд обожавал древността и всички свързани с нея артефакти, документи и сведения. Най-вероятно влияние върху него е оказала атмосферата на старинния град, където е израснал, както и множеството реликви и антики, изпълнили почти всяко кътче на просторния дом на родителите му — величествена постройка на Проспект Стрийт, издигаща се на самия хребет на хълма. С годините любовта му към старините се увеличавала, ето защо не е никак чудно, че историята, генеалогията, колониалната архитектура, старинните мебели и занаяти изместили всичко останало от сферата на интересите му. Това е доста важно от гледна точка на бъдещото му безумие, защото дори и да не е станало първопричина за болестта му, най-малкото е изиграло значителна роля

в задълбочаването ѝ. Всички странни пропуски в знанията му, забелязани от психиатрите, били свързани със съвременността и се компенсирали от респектираща ерудиция по отношение на миналото. Медицинските лица дори имали чувството, че болният сякаш се е преселил в миналото, използвайки нещо като автохипноза. Колкото и странно да изглежда обаче, в един момент Чарлз Декстър Уорд изгубил интерес към реликвите и антиките, които познавал толкова добре, и престанал да се отнася с предишното уважение и респект към тях, сякаш това били най-обикновени предмети от всекидневния бит, в които нямало нищо интригуващо. Някъде по това време младият мъж насочил вниманието си към изучаването на общоизвестните факти от съвременната история, които били изтрити напълно от паметта му. Естествено, той всячески се стараел да прикрие това свое незнание, макар че за всички, които го наблюдавали, било очевидно, че поглъща трескаво всяко зрънце информация, засягаща както собствения му живот, така и социалните, и културни особености на двайсетия век — неща, които човек като него, роден през 1902 година и завършил престижна гимназия, би трябвало да познава като петте пръста на ръката си. Лекарите в клиниката не могат да проумеят и до днес как изобщо е възможно човек като Уорд да се интегрира в сложния заобикалящ го свят, при положение че не знае нищо за него и поради тази причина смятат, че в момента той се е „притаил на дъното“ и се опитва да натрупа необходимия запас от знания, за да не се отличава от обикновените хора.

Генезисът на болестта на Чарлз Декстър Уорд повдига редица въпроси, които все още нямат единодушен отговор сред психиатрите. Според доктор Лаймън, известен учен от Бостън, душевното разстройство на болния води началото си от 1919 или 1920 година, когато той вече завършвал гимназията на Моузес Браун и най-неочаквано загърбил интереса си към миналото и артефактите, свързани с него, за да се насочи към окултизма. Тогава младежът отказал да положи изпити за колеж с аргумента, че е зает с доста по-важни дела. Това се потвърждава от изменените се по това време наклонности на Чарлз Декстър Уорд, от продължителното време, което започнал да прекарва в градския архив, и най-вече от упоритите му

търсения из старите гробища, продиктувани от желанието му да намери един точно определен гроб, изкопан през 1771 година — гробът на далечния му предшественик Джоузеф Къруин, част от чиито книжа младият Уорд намерил зад ламперията в порутената къща на Олни Стрийт, издигаща се на билото на хълма Стампърс, където Къруин навремето живял.

Никой не може да отрече, че през зимата на 1919–1920 година у Чарлз Декстър Уорд настъпила голяма промяна и в един момент той преустановил всички проучвания, свързани с антикварната му страст, и се насочил към окултните науки, посвещавайки им цялото си време и внимание. Младият мъж провеждал изследванията си както у дома, така и в чужбина — в множество пътувания извън границите на Съединените щати, които прекъсвал само за да издирва гроба на своя праотец.

Доктор Уилет обаче изразява категоричното си несъгласие с мнението на доктор Лаймън, обосновавайки възраженията си с близкия си и непрекъснат контакт с болния, от една страна, и със собствените си изследвания и открития, направени в последно време — от друга. Тези изследвания и открития вероятно са наложили своя отпечатък, защото гласът му трепери, когато говори за тях и ръцете му не се подчиняват, когато иска да ги опише. Уилет признава, че измененията в поведението на Чарлз Декстър Уорд в периода между 1919 и 1920 година са обозначили началото на един процес, достигнал до своята кулминация през 1928 г. с висшата степен на чудовищното и противоестествено превъплъщение на болния, но в същото време наблюденията му подсказват доста по-различна интерпретация на случилото се. Без да прикрива, че Чарлз Декстър Уорд е бил доста неуравновесен като малък и е имал склонност към бурно изразяване на чувствата си, той отказва да признае, че тогавашната промяна в поведението на юношата отбелязва началото на прехода от здравето към болестта, очевидно вярвайки на твърденията на Уорд, че е открил (или преоткрил) нещо, което има революционно и епохално значение за човешкия разум.

Истинското безумие според доктор Уилет започва доста по-късно — след откриването на портрета на Къруин и старинните документи; след странните задгранични пътешествия на Уорд; след зловещите ритуали и заклинания, изпълнени при загадъчни обстоятелства; след

получаването на определени отговори на тези заклинания, при което изплашеният до дъното на душата си юноша написва печално известното си отчаяно писмо; след вълната от вампиризъм и какви ли не страшни слухове в Поутъксет и определено след като съзнанието на Чарлз Декстър Уорд започва да изтрива всички спомени за съвременната действителност, той изгубва гласа си и физическото му състояние претърпява онези необясними изменения, озадачили медицинските лица.

Именно по това време, отбелязва Уилет, у болния възникнали първите чудовищни отклонения. Същевременно докторът твърди, че разполага и с достатъчно свидетелства, потвърждаващи реалността на съдбовното откритие на Уорд. Първо, двама души с високо образование са виждали книгата на Джоузеф Къруин, а второ — самият юноша е показвал на лекаря тези документи, както и страница от личния дневник на Къруин; в чиято автентичност докторът не е имал и най-малкия повод да се усъмни. Тайникът, където младият Чарлз е открил въпросните архиви, също е съхранен и Уилет твърди, че никога няма да забрави последния път, когато ги е разглеждал — при обстоятелства, в които никой не би повярвал, а и той не разполагал с никакви доказателства за тяхната достоверност. Към тези любопитни сведения би следвало да се добавят и писмата на Орн и Хътчинсън с неразгаданите им тайни и съвпадения, енигматичния случай с почерка на Къруин, сведенията на детективите за доктор Алън и онова ужасно послание, наподобяващо средновековен ръкопис, което доктор Уилет открил в джоба си, когато дошъл в съзнание след един изключително опасен експеримент.

Ала най-убедителни от всичко са двата чудовищни резултата, получени от лекаря с помощта на няколко формули по време на последните му проучвания; това са резултати, които доказват по неопровержим начин автентичността на книгата и светотатственото им съдържание, ала сега са заличени завинаги от човешкото познание.

Когато човек се обръща към детството на Чарлз Декстър Уорд, не бива да забравя, че той е израснал заобиколен от старинните предмети, превърнали се по-късно в негова страст. През есента на 1918 година, след като проявил голям интерес към тогавашната военна подготовка,

юношата започнал обучението си в гимназията на Моузес Браун, намираща се недалеч от дома му. Старинното здание, построено през 1819 година, открай време заплелявало любителя на древността, а просторният парк, където се намирало учебното заведение, обръщал погледа му към красотата на природата. Развлеченията, вълнуващи другите младежи, не го привличали, ето защо Чарлз Декстър Уорд прекарвал по-голямата част от времето си вкъщи, в разходки по улиците, в училището и на военните занятия, а историческите и генеалогичните си проучвания провеждал в градския архив, в кметството, в обществената библиотека, в „Атенеума“^[1], в библиотеките „Джон Картър Браун“ и „Джон Хей“ в университета „Браун“ и в наскоро откритата библиотека „Шепли“ на Бенефит Стрийт. По това време Чарлз бил висок и слаб русоляв младеж с наблюдателен поглед и леко прегърбена стойка, който се обличал небрежно и създавал впечатление на неособено привлекателен, но безобиден юноша със странни и донякъде ексцентрични наклонности.

Скитанията му винаги представлявали пътешествия в миналото, по време на които Уорд съумявал да сътвори жива и пъстра картина на някогашните столетия от множеството реликви и антики на родния му град. От задните прозорци на дома на родителите му — величествена постройка в георгиански стил, издигаща се на билото на висок хълм от източната страна на реката — се откривала забележителна гледка към безбрежното море от шпирове, куполи, покриви и камбанарии в долната част на Провидънс и пурпурните хълмове, мерзелеещи се в далечината. Когато бил по-малък, любознателният Чарлз прекарвал часове, загледан като омагьосан в хипнотизиращия го пейзаж, а щом поотраснал, започнал да предприема знаменитите си разходки из старинния град, всяка от които го отвеждала все по-далеч и по-далеч. Тези скитания, в съчетание със задълбочените изследвания на миналото, в крайна сметка изместили от съзнанието на Уорд целия му съвременен свят и подготвили почвата, където през съдбовната зима на 1919–1920 година паднаха семената, дали онези странни и чудовищни плодове.

Доктор Уилет е сигурен, че до настъпването на тази злополучна зима антикварната страст на младежа не е таила в себе си никаква заплаха. Гробищата не представлявали никакъв интерес за него, като се изключи историческата и естетическата им стойност, и в характера му

не се забелязвала никаква склонност към насилие. Ала именно тогава, макар и бавно, и постепенно, започнали да се проявяват необикновените последствия от една от генеалогичните му находки, направена година по-рано, когато Чарлз Декстър Уорд открил сред предците си личността на някой си Джоузеф Къруин, който дошъл от Сейлъм през март 1692 година и за когото се носели множество фантастични и зловещи слухове.

През 1785 година Уелкъм Потър, прапрадядо на Чарлз, се оженил за Ан Тилингаст, дъщеря на госпожа Елиза и внучка на капитан Джеймс Тилингаст, за чийто баща обаче не били запазени никакви сведения. В края на 1918 г., докато разглеждал един старовремски ръкописен регистър в градския архив, младият историограф неочаквано се натъкнал на запис за промяна на фамилията, съгласно който госпожа Елиза Къруин, вдовица на Джоузеф Къруин, възвърнала през 1772 година заедно със седемгодишната си дъщеричка Ан моминското си име Тилингаст с основаниято, че „фамилията на Съпруга ѝ се опетнила с Позор по Причина, станала известна след Кончината му и потвърждаваща прежните Слухове, на които благоверната му, порядъчна и достопочтена Съпруга не вярвала, докато съществувала дори и Сянка на Съмнение“. Тази информация била открита от Уорд съвсем случайно, докато се опитвал да разлепи две страници, явно нарочно залепени и номерирани като една.

Младежът веднага разбрал, че е открил неизвестен до този момент на рода му праотец. Находката го развълнувала още повече, защото до ушите му били стигали какви ли не смътни намеци, засягащи този човек, за когото не били останали никакви официални сведения. Сякаш всички се били наговорили да изтрият завинаги спомена за него. Това възпламенило още повече желанието на Уорд да узнае какво толкова са искали да скрият и забравят някогашните жители на Провидънс и какви са били същинските им мотиви и основания за подобно деяние.

До момента на тази находка романтичният интерес на Чарлз Декстър Уорд към личността и живота на Джоузеф Къруин не преминавал границите на обикновеното любопитство. След като открил обаче родствената си връзка с тази обгърната в тайнственост и забрава персона, юношата започнал систематично да издирва всички сведения, които биха могли да хвърлят сноп лъчи върху енигматичния

образ на Къртин. В крайна сметка плодовете на изследователския му труд надминали дори неговите собствени очаквания, защото старите писма, дневници и непубликувани мемоари, открити сред потъналите в паяжини и прах тавани и мансарди на Провидънс, съдържали множество ценни сведения, избегнали унищожението поради лекомислието и безотговорността на авторите им. Но дори и да не се бяха запазили през всичките тези години, навярно младият историограф пак щеше да успее да събере достатъчно информация, понеже музеите в Ню Йорк са известни с богатите си колекции от писма от колониалния период. Най-значимата роля обаче — според доктор Уилет, който я смята за първопричина за всичко случило се впоследствие с Чарлз Декстър Уорд — е изиграла находката от август 1919 година, когато младежът намира книжката на самия Джоузеф Къртин зад ламперията в запустялата къща на Олни Корт. Без съмнение именно те са разтворили черните бездни на кошмара пред юношата — бездни, по-страшни и дълбоки дори от Преизподнята.

[1] Събирателно название на литературни или научни общества и клубове — Б.пр. ↑

ВТОРА ГЛАВА

МИНАЛО И КОШМАР

Джоузеф Къруин, както разказват преданията, чути и прочетени от младия Чарлз, бил удивителен и загадъчен човек, който внушавал неразбираем страх на всички около него. Той избягал от Сейлъм в Провидънс — спасителният пристан на всички чудаци, свободолюбци и бунтари — в самото начало на Големия лов на вещици^[1], понеже се боял да не го обвинят в магьосничество заради уединения му начин на живот и странните му химични и алхимични опити. Той бил невзрачен бледолик мъж на трийсетина години, който скоро станал пълноправен гражданин на Провидънс и си купил парцел, където да си построи къща, разположен в самото начало на Олни Стрийт и на север от дома на Грегъри Декстър. Самата къща била издигната на хълма Стампърс, западно от Таун Стрийт — на мястото, което впоследствие ще стане известно като Олни Корт, — а през 1761 година постройката била съборена и на нейно място се издигнала по-голяма сграда.

Първото странно нещо около Джоузеф Къруин се заключавало в това, че той почти не се променял с времето. Захванал се с морска търговия, купил си пристан до заливчето Майл-Енд, вложил голяма сума за възстановяването на Големия мост през 1713 година и бил един от дарителите, спомогнали за въздигането на Конгрегационната църква на хълма; през цялото това време, макар и да не блестял с красота, Къруин изглеждал на трийсет — трийсет и пет години. Минавала година след година и това започвало да прави впечатление на все повече и повече хора, ала бледият мъж неизменно отдавал младоликия си вид на жизнеността на предците си и здравословния си начин на живот. Жителите на Провидънс недоумявали как този здравословен начин на живот се съчетавал с внезапните изчезвания на тайнствения търговец и странното сияние, което прозорците му излъчвали по цели нощи, и си шептели други обяснения за безкрайната му младост и необикновено дълголетие. Не след дълго почти всички били

единодушни, че това до голяма степен се дължи на забулените в тайнственост химични опити на Къруин.

Постепенно сред съгражданите му плъзнала мълвата за странните вещества и субстанции, които търговецът докарвал с кораба си от Лондон и Индиите или поръчвал в Нюпорт, Бостън и Ню Йорк, а когато от Рехобот пристигнал старият доктор Джабез Боуън и отворил аптеката „Еднорог и хаванче“ срещу Големия мост, всички започнали да гадаят колко и какви лекарства, киселини и метали бил закупил или поръчал мълчаливият особняк. Накрая хората стигнали до заключението, че Къруин владее тайно лечителско изкуство, вследствие на което мнозина клетници започнали да се обръщат за помощ към него. Интересно е, че загадъчният търговец не опровергавал предположенията им, нито ги отпращал с празни ръце — вместо това раздавал на всеки окаяник някакви странни на цвят прахове, от които почти нямало полза. Когато изминали петдесет години от заселването на Джоузеф Къруин в Провидънс, а по измененията в лицето и облика му човек не би казал, че са минали повече от пет, съгражданите му започнали да си шепнат още помрачни неща и усамотеният начин на живот на бледия мъж вече ги изпълвал не с негодувание, а с облекчение.

Частните писма и дневници от това време разказват за множество други причини, поради които Джоузеф Къруин е предизвиквал отначало удивление, после страх и накрая — суеверен ужас. Неговата страст към гробищата, които посещавал по всяко време и при всякакви атмосферни условия, била всеизвестна, ала никой не бил в състояние да каже какво точно е вършел там. Той притежавал и неголямо стопанство с къща на Поутъксет Роуд, в която обикновено отсядал през лятото и където често отивал по всяко време на денонощието. Единствените слуги, пазачи и работници, които страничните наблюдатели били виждали там, били двама индианци от племето нарангасети — мъж и жена с навъсени лица и крайно недружелюбен вид. Неприятното им излъчване се допълвало от всевъзможните рани и белези, осеяли главата и тялото на немия мъж, а спътницата му се отличавала с невероятно уродлива и отблъскваща външност, вероятно дължаща се на смесена индианска и негърска кръв. Пристройката била пригодена за лаборатория, където Къруин се отдавал на химичните си опити, без някой да му пречи. Любопитните

разносвачи и разсилните, внасящи стъклениците, чувалите и сандъците през малката задна вратичка си шушукали помежду си за причудливите колби, епруветки, стъкленици, пещи и реторти, наредени по рафтовете на сутерена и предричали шепнешком, че както е тръгнало, господарят „алхимик“ съвсем скоро ще открие философския камък.

Най-близките съседи на Къруин — семейство Фенър, чието стопанство се намирало на километър и половина от фермата му — биха могли да разкажат доста любопитни неща за странните звуци, които огласяли нощите. От къщата на търговеца редовно се разнасяли кошмарни писъци и сподавен вой, които нарушавали съня на Фенърови; тук е мястото да се спомене, че те изобщо не били във възторг от огромното количество съседски добитък, изпълнил пасбищата. Това били твърде много животни за един възрастен джентълмен и двама слуги, дори и да искали да се обезпечат напълно с месо, мляко и кожа. Отгоре на всичко от фермите на Кингстън непрекъснато докарвали нови и нови животни, а голямото каменно здание с тесни цепнатини вместо прозорци изглеждало доста зловещо на фона на пасторалния пейзаж.

Без съмнение, любителите на разходките по Големия мост също биха могли да разкажат интересни неща за градския дом на Къруин на Олни Корт; но не толкова за новата постройка, издигната през 1761 година, колкото за старата. Тя имала нисък двускатен покрив с лишена от прозорци мансарда и дървени стени, които по-късно Джоузеф Къруин лично се постарал да изгори. Тази къща не била толкова тайнствена като онази на Поутъксет Роуд, но необщителният нрав на двамината чернокожи слуги, неразбираемите брътвежи на старата францужойка-домоуправителка, немислимото за четиричленно домакинство количество провизии и множеството странни гласове, водещи тайнствени разговори по всяко време на деня и нощта били достатъчни, за да облъхнат и това място със злокобна слава.

Една зимна вечер, когато Чарлз Декстър Уорд разговарял с баща си за Джоузеф Къруин, старият Уорд казал, че би дал всичко, за да узнае с какво тайнственият търговец така наплашил жизнерадостния свещеник доктор Чекли, че разговорливият божи служител не желаел

да сподели с никого срещата между двамата. Въпросният духовник пристигнал в Провидънс през 1738 година и не пропуснал да навести загадъчния корабовладелец, за когото бил слушал всевъзможни небивалици. И това не бил изолиран случай. През 1746 година господин Джон Мерит, възрастен английски джентълмен със склонност към литературата и науките, дошъл в бързо развиващия се Провидънс от Нюпорт и построил великолепно къща в местността Шийката, която и досега се смята за най-красивата част на града. Той живеел в разкош и от нищо не се отказвал, първи в Провидънс си взел каляска с лакеи, наконтени с ливреи, и много се гордеел със своите телескоп, микроскоп и отлично подбраната си колекция от английски и латински книги. Когато узнал, че Джоузеф Къруин е собственик на най-богатата библиотека в града, господин Мерит незабавно го посетил и бил приет по-сърдечно от всеки друг гост. Той бил възхитен от стелажите на търговеца, където, освен римските, гръцките и британските класици била подредена и великолепна колекция от философски, математически и научни трудове на автори като Парацелс, Агрикола, Ван Хелмонт, Силвиус, Глаубер, Бойл, Бурхаве, Бехер и Щал^[2].

Навярно именно затова Къруин го поканил във фермата и лабораторията си, където по принцип не канел никого, и двамата се отправили заедно натам в каляската на Мерит.

Впоследствие господин Мерит пламенно утвърждавал, че не е видял нищо страшно във фермата, обаче признал, че само заглавията на книгите по магия, алхимия и теология били достатъчни, за да накарат човек да потрепери. Навярно за това впечатление е способствало и изражението на домакина, докато му показвал колекцията си от кабалистични, демонологични и магически фолианти, представляващи истинска съкровищница от знания в тъмните сфери на алхимията и астрологията. Хермес Трисмегист в изданието на Менар, „Turba Philosopharum“, „Liber Investigationis“ на Ал Джабер, „Ключът към мъдростта“ на Артефий — всички бяха тук и заедно с кабалистичния „Зохар“, „Албертус Магнус“, „Ars Magna et Ultima“ на Раймонд Лулий, „Thezaurus Chemicus“ на Роджър Бейкър, „Clavis Alchimidae“ на Робърт Флъд и „De Lapide Philosophico“ на Тритемий^[3] увенчаваха полиците. Посетителят бил изумен от множеството арабски и еврейски средновековни съчинения, а когато

взел в ръце великолепия том, озаглавен „Qanoon-e'-Islam“, пребледнял. Нищо обаче не би могло да се сравнява с потреса, който изпитал при вида на забранения „Некрономикон“ на безумния арабин Абдул Алхазред, за който бил чувал чудовищни неща, след като преди няколко години били разкрити зловещите ритуали в малкото рибарско градче Кингспорт, разположено на брега на Масачузетския залив.

Ала колкото и странно да звучи, достойният джентълмен бил обезпокоен най-много от една дребна и маловажна (за непросветените) подробност. На голямата махагонова маса лежало старинно издание на Борелий с множество тайнствени знаци и надписи, направени в полетата и между редовете от ръката на Къруин. Книгата била отворена някъде по средата и господин Мерит забелязал, че всички изречения от един параграф били подчертани с дебели неравни линии. Гостът не могъл да се въздържи и хвърлил едно око на тайнствения абзац. Той така и не разбрал кое точно го изпълнило с ужас — съдържанието на подчертаните редове, дебелите, лъкатушещи линии или и двете заедно. Въпросният параграф обаче се врязал в съзнанието му до края на живота му. След като се прибрал у дома си, господин Мерит записал тайнствените изречения в дневника си, а веднъж дори започнал да ги чете на своя приятел доктор Чекли, ала щом забелязал пребледнялото му лице, веднага замлъкнал смутено. Ето какво гласял енигматичният откъс:

„Солиите на Животните могат да бъдат приготвявани и съхранявани по такъв начин, че за един мъдър и изобретателен Човек не би представлявало никаква трудност да възсъздаде целия Ноев ковчег в Лабораторията си и по свое собствено желание да възкреси всяко Животно от Прахта му. По подобен начин, използвайки определени Соли от човешка Прах, един Философ би могъл, без да прибегва до забранена Некромантия, да възстанови Облика на всеки Мъртвец, стига да придобие Прахта, в която Тялото му се е превърнало.“

Най-лошите неща за Джоузеф Къруин обаче се мълвели край доковете откъм южната част на Таун Стрийт. Моряците са суеверни хора; макар и преминавали през всевъзможни опасности в бурните морета, докато превозвали ром, роби и меласа на корабите на Браун, Кроуфорд и Тилингаст, те пребледнявали от суеверен страх при вида на младеещия Джоузеф Къруин и правели различни предпазни жестове с ръце. Дори собствените му капитани и боцмани се бояли и странели от него, а екипажите си търговецът набирал сред закоравелите престъпници и готови на всичко пирати на остров Мартиника, Свети Евстатий, Хавана и Порт Роял^[4].

Голямото текучество в редиците на матросите му всявало трепет дори и в закоравелите сърца на мародерите и рецидивистите, които идвали на тяхно място. Всеки път, когато корабите оставали за по-дълго на котва, моряците се пръскали из града за ужас на жителите на Провидънс, а щом наставало време да отплават отново в океана, неизменно се губели по петима-шестима души. По-наблюдателните сред съгражданите на Къруин забелязали, че ако матросите бивали разквартирувани във фермата на Поутъксет Роуд, никога не излизали обратно оттам, ето защо с течение на времето за младоликкия корабовладелец ставало все по-трудно да удържа екипажите си. След като неколцина моряци избягали, разпространявайки ужасяващи слухове, вербуването на хора се превърнало в почти неразрешим проблем за Къруин.

Мълвата се разпространявала и в навечерието на 1760 година Джоузеф Къруин вече живеел като истински отшелник, подозиран в най-различни злодеяния и сделки с нечистите духове, които изглеждали още по-ужасяващи, понеже никой не смеел да ги назове, обясни или докаже. Последната капка била случаят с изчезналите войници през 1758 година. През март и април същата година два кралски полка, поели към Нова Франция^[5], били разквартирувани в Провидънс и в края на този двумесечен период оредели до степен, каквато не се наблюдава и при най-масовото дезертърство. Из селището плъзнали слухове за това, как Къруин разговарял с облечени в алени мундири чужденци, а по-късно хората си спомнили и за изчезналите безследно моряци. Никой не е в състояние да каже какво би се случило, ако полкът не бил получил заповед да продължи прехода си.

Междувременно делата на търговеца процъфтявали. Той владее монопола над местната търговия със селитра, черен пипер, канела и с лекота изпреварил всички други семейства (с изключение на фамилията Браун) във вноса на медна посуда, индиго, памук, вълна, сол, коноп, желязо, хартия и най-различни английски стоки от всякакъв род и вид. Магазините на Джеймс Грийн от Чийпсайд, на чиято фирмена табела бил изрисуван слон, на Ръселови (емблемата им представлявала царски орел) и на Кларк от Найтингейл (прословутият тиган и риба) почти изцяло зависели от доставките на Кърюин, а сътрудничеството му с местните спиртовари, нарангасетите коневъди и мандраджии и нюпортските свещари го превърнало в един от най-големите износители за колониите.

Въпреки че живеел усамотено, на Кърюин не му липсвало чувство за дълг към града, който обитавал, ето защо, когато изгоряло зданието, където се помещавало Управлението на колониите, дарил значителна сума за възстановяването му. През 1761 година била построена нова тухлена сграда, която се издига и до днес на главната улица на Провидънс, а в края на същата година търговецът финансирал и възстановяването на Големия мост, разрушен след свирепите октомврийски бури. В допълнение към това закупил и много нови книги, с които заменил унищожените от пожара в Управлението на колониите, както и организиран лотария, благодарение на която била павирана прословутата с дупките и бабуните си Таун Стрийт.

Някъде по това време Кърюин си построил още една къща, която не блестяла с нищо особено отвън, но интериорът ѝ заслепявал с невидан разкош и лукс. Когато през 1743 година последователите на Уайтфийлд^[6] се отделили от църквата на доктор Котън и основали своя собствена черква срещу Големия мост, където дякон станал доктор Сноу, търговецът се присъединил към тях, макар че не след дълго първоначалният му ентузиазъм поутихнал. От този момент нататък той отново започнал да се грижи за репутацията си, сякаш воден от желанието да разсее тъмния ореол, тегнещ над личността му — онзи зловещ ореол, заради който хората го отбягвали и който можел да сложи край на процъфтяващата му търговия и респективно на благоденствието му.

Отначало гледката на този странен, бледолик мъж, който продължавал да изглежда на средна възраст, въпреки че бил поне на сто и правел всичко възможно, за да се раздели с репутацията си на отблъскваща и неприятна персона, събуждала единствено ненавист и презрение. Ала силата на парите и публичните жестове е такава, че не след дълго отношението към Къруин започнало да се променя — особено след като матросите му престанали да изчезват безследно и той забулил гробищните си разходки в най-дълбока тайна. Мълвата за писъците във фермата на Поутъксет Роуд постепенно заглъхнала, макар че той продължил да купува продукти и добитък в същите огромни количества, както преди. Въпреки това до момента, в който Чарлз Декстър Уорд проучил в библиотеката „Шепли“ сметките и фактурите на своя праотец, на никого и през ум не минало да сравни внушителния брой чернокожи, доставяни редовно от Гвинея чак до 1766 година, с обезпокоително малкия брой на квитанциите, удостоверяващи закупуването им от търговците на роби. За младия Уорд било повече от очевидно, че неговият предтеча бил способен на чудовищна хитрост и изобретателност, когато обстоятелствата го принуждавали да бъде предпазлив и внимателен.

Независимо от това резултатът от тези закъснели усилия бил доста незадоволителен. Жителите на Провидънс не преставали да отбягват Къруин и той си дал сметка, че ако нещата продължават така, в края на краищата ще изгуби всичко. Изследванията и сложните опити, с които се занимавал, изисквали немалко средства, което означавало, че той просто не можел да си позволи да отстъпи дори на крачка от водещото място, което имал в търговския живот на града. Здравият разум диктувал незабавно да промени отношенията си с гражданите на Провидънс, така че хората нито да мълчат в негово присъствие, нито да го отбягват, мърморейки всевъзможни извинения. И бездруго сред служителите му останали единствено най-безпомощните и пропадналите, които никой друг не наемал на работа, а капитаните и боцманите не го напускали само защото търговецът ги държал посредством железни договори, залози, заеми или поверителна информация, засягаща доброто им име, професионалната им чест или дори живота им. В повечето дневници от онова време хората пишели със страх, че благодарение на някакви незнайни магьоснически способности Къруин бил способен да узнава и най-страшните семейни

тайни и през последните пет години от живота си той плашел съгражданите си със зловещите си намеци за неща, които би могъл да научи единствено от отдавна мъртвите им родственици.

Някъде по това време всезнаещият търговец решил да предприеме последен отчаян опит да стабилизира положението си сред обществеността на Провидънс. Вечен отшелник, той си наумил да сключи изгоден брак с девойка от семейство с безупречна репутация, за да сложи край на изолацията си. По всяка вероятност Джоузеф Къруин е имал и други основания, за да се реши на тази стъпка, ала те са излизали тъй далеч извън пределите на космическото пространство, че едва документите, открити век и половина след смъртта му, дават известен ключ към разбулване на загадката.

Търговецът добре е съзнавал какъв ужас биха породили опитите му за ухажване у избраната от него дама, ето защо започнал да търси девойка, върху чиито родители да може да окаже натиск. Това не се оказало никак лесно, защото Джоузеф Къруин имал доста високи изисквания към красотата, възпитанието и общественото положение на невестата. В края на краищата търсенето му го отвело до един от най-добрите му старши капитани — вдовецът Дюти Тилингаст, — чиято единствена дъщеря Елиза притежавала всички възможни достойнства, с изключение на шансове за наследство. Капитан Тилингаст бил напълно зависим от Къруин и след един мъчителен и тягостен разговор в къщата на Пауърс Лейн той дал съгласието си за този светотатствен съюз.

По това време Елиза Тилингаст била на осемнайсет години. Тя получила най-доброто образование, което средствата на капитана били в състояние да ѝ осигурят — посещавала училището на Стивън Джаксън, което се намира срещу кметството, а преди да умре от едра шарка през 1757 година, майка ѝ я научила на изкуството на ръкоделието и другите неща, които всяка порядъчна домакиня трябва да знае. И явно тези уроци са били доста плодотворни, защото след кончината ѝ деветгодишното момиче започнало да върти цялото домакинство, подпомогнато единствено от чернокожата прислужница.

Навярно споровете ѝ с баща ѝ по отношение на предложението на Къруин са били доста бурни, но не разполагаме с никакви сведения

за това. Общеизвестно е обаче разтрогването на годеща й с младия Езра Уийдън, втори помощник-капитан на кораба „Ентърпрайз“, собственост на Крофърд, както и венчавката й с Джоузеф Къруин на седми март 1763 година в баптистката църква, състояла се в присъствието на най-избраното общество на Провидънс и извършена от преподобния Самюъл Уинсън-младши. „Газет“ отразил това събитие с кратко антрефиле, но то е изрязано или откъснато от повечето съхранени екземпляри. След продължителни търсения в един частен архив Чарлз Декстър Уорд най-накрая успял да открие непокътнат въпросния брой на „Газет“ и се позабавлявал с безсмисления светски жаргон:

„В понеделник вечерта господин Джоузеф Къруин, живеещ в Провидънс, се венча за госпожица Елиза Тилингаст, дъщеря на капитан Дюти Тилингаст. Младата дама, която не е лишена от нито едно Достоянство и това само подчертава Прелестите й, ще украси брачния Съюз и непременно ще го направи Щастлив.“

Кореспонденцията между Дърфи и Арнолд, открита от Уорд в частната колекция на Мелвил Ф. Питърс от Джордж Стрийт малко преди първите пристъпи на безумие да обхванат младежа, се отнася до този период и хвърля интересна светлина върху възмущението, с което жителите на Провидънс са посрещнали бракосъчетаването на толкова различни и неравнопоставени в социално положение хора. В крайна сметка обаче влиянието на рода Тилингаст върху общественото мнение си казало думата и Джоузеф Къруин трябвало търпеливо да приема множество посетители, които в друг случай едва ли би допуснал в дома си. Естествено, би било пресилено да се каже, че хората вече го приемали с отворени обятия, ето защо това бреме увиснало върху съпругата му, но най-важното било, че стената на обществената му изолация най-сетне била срутена веднъж завинаги.

И жена му, и обществеността били удивени от неочакваната промяна в характера на Джоузеф Къруин, от неговите галантни маниери и дружелюбно отношение към околните. В новата му къща на Олни Корт нямало нищо плашещо и въпреки че търговецът

продължавал да прекарва доста време във фермата на Поутъксет Роуд, където съпругата му не пристъпила дори веднъж, сега той повече от всякога изглеждал като обикновен човек. Само една личност продължавала да враждува открито с него — Езра Уийдън, чийто годещ с Елиза Тилингаст бил неочаквано разтрогнат. Дълбоко нараненият от този факт младеж се зарекъл публично да отмъсти на оскърбителя си и макар че имал спокоен и мек характер, посветил цялото си съществуване на тази цел — обстоятелство, което не вещаело нищо добро на мъжа, отнел годеницата му.

На 7 май 1765 година се родила Ан — единствената дъщеря на Къруин, — която била кръстена от преподобния Джон Грейвс в Кралската църква. Джоузеф и Елиза преминали към лоното ѝ скоро след бракосъчетанието си, защото той принадлежал към конгрегационистите, а тя — към баптистите^[7].

Записът за раждането ѝ обаче е заличен от почти всички църковни регистри и от архивите на кметството, ето защо Чарлз Декстър Уорд трябвало да положи доста усилия, докато открие извлечението за промяната на фамилията на вдовицата, което го подтикнало към още по-пламенно търсене на информация за далечния му родственик и в крайна сметка довело до умопомрачението му. Свидетелството за раждането било открито съвсем случайно, благодарение на кореспонденцията на наследниците с лоялистки настроения доктор Грейвс, който направил копия на всички църковни регистри при напускането на Паството си в навечерието на Революцията. Уорд проверил надеждността на този източник, понеже знаел, че прапрапрабаба му Ан Тилингаст Потър е принадлежала към епископалната църква^[8].

Скоро след раждането на момичето, към което Джоузеф Къруин се привързал неудържимо и на което се радвал с изненадваща за затворения му характер спонтанност, търговецът решил да позира за портрет, поръчан при талантливия шотландски художник Козмо Алегзандър. В тези години именитият творец живеел в Провидънс и едва по-късно се преместил в Нюпорт, където се прославил като един от първите учители на Гилбърт Стюарт. Отначало портретът висял на стената на библиотеката в къщата на Олни Корт, ала всички усилия на

Чарлз Декстър Уорд да открие следите му се оказали безрезултатни. По това време Джоузеф Къруин сякаш не забелязвал никого и прекарвал цялото си време във фермата на Поутъксет Роуд. Според сведенията, добити от младия Уорд, той бил необичайно развълнуван и напрегнат, сякаш се намирал на прага на феноменално откритие. По всяка вероятност опитите му били свързани с химията или алхимията, защото занесъл в къщата на Поутъксет Роуд всичките си книги, посветени на тези въпроси.

В същото време интересът му към светския живот не намалял и на йота и той не пропускал нито една възможност да помогне на ентузиастите Стивън Хопкинс, Джоузеф Браун и Бенджамин Уест в усилията им да издигнат културното ниво на Провидънс, който се намирал на доста по-ниско ниво от Нюпорт в подпомагането на съвременното изкуство. Търговецът съдействал и на Даниъл Дженкс, основателя на „Газет“ — седмичникът, излизащ всяка сряда, чиято редакция се помещавала в сградата с лика на Шекспир. Господин Дженкс отворил книжарница през 1763 година и без никакво преувеличение може да се каже, че Къруин бил най-големият й клиент. В политическия живот корабовладелецът пламенно поддържал губернатора Хопкинс срещу партията на Уорд, която имала по-силни позиции в Нюпорт, и ярката му реч, произнесена в Хачърс Хол през 1765 г. и насочена срещу отделянето на северен Провидънс като самостоятелен град, унищожила и последните предразсъдъци на съгражданите му и окончателно спечелила симпатиите им.

Единствено Езра Уийдън, който не го изпускал от поглед, се отнасял скептично към тези демонстрации и не спирал да тръби, че Къруин маскира по този начин връзките си с най-зловещите бездни на Преизподнята. Отмъстителният младеж постоянно го наблюдавал, когато се връщал от рейсовете си и прекарвал по цели нощи на кейовете, когато в складовете на търговеца горели светлилки. Друг път успявал да проследи незабелязано малката лодка, която напускала пристана все в потайни доби, а веднъж дори бил жестоко изпохапан от кучетата, които индианските слуги във фермата на Поутъксет Роуд насъскали по неканения си гост.

През 1766 година Джоузеф Къруин се променил за последен път — нещо, което се случило абсолютно неочаквано и не останало незабелязано за жителите на Провидънс. Той захвърлил нетърпеливото очакване като старо палто и с труд потискал изблиците на възторг, обзели съществуването му. Сякаш едва се удържал да не закрепчи с пълно гърло за откритието си, макар че в крайна сметка предпазливостта му взела връх и той не отронил нито дума за него. Някъде по това време — приблизително от началото на юли — зловещият изследовател започнал да удивлява съгражданите си с информация, погребана ведно с далечните им предци.

От този момент нататък трескавите тайни афери на Къруин сякаш се активизирали с удвоена сила. Все повече и повече негови кораби се отправяли на път, а екипажите им били ръководени от капитани, чиято лоялност към търговеца се дължала не на заплаха от банкрут, а на страх и ужас. Постепенно Къруин се отказал от търговията с роби под претекста, че доходите от нея непрестанно намаляват. Всяка свободна минута той прекарвал на фермата в Поутъксет и сред хората отново плъзнала мълвата, че търговецът броди из местните гробища в часове, когато никой нормален човек не би стъпил там. Това дало повод мнозина да се запитат дали загадъчният им съгражданин наистина е променил привичките си. Езра Уийдън, въпреки че не бил в състояние да следи неотлъчно Къруин заради продължителните си отсъствия, също упорствал в своята ненавист и проучвал всички дела на врага си с необикновена стръв и методичност.

Странните маневри на корабите, принадлежащи на тайнствения търговец, не учудвали никого във времето на Захарния акт^[9], когато всеки колонист смятал за свой свещен дълг да се облагодетелства въпреки това законово постановление, възпиращо свободната търговия. Контрабандата била обичайна практика в Нарангасетския залив, ето защо никой не се учудвал на среднощните товаро-разтоварителни дейности. Само че Уийдън, който нощ подир нощ следял баржите и шлеповете, напускащи складовете на Къруин по кейовете в близост до Таун Стрийт, съвсем скоро се убедил, че мъжът, отмъкнал годеницата му, се старае да избегне не само срещите с въоръжените кораби на Негово величество. До 1766 година, когато настъпила последната голяма трансформация у Къруин, в тях

превозвали основно оковани чернокожи, които стоварвали на безлюдния бряг на север от Поутъксет, а после ги докарвали във фермата на Кърюин и ги затваряли в голямата каменна къща с тесни прорези вместо прозорци. Сетне обаче всичко се променило — шлеповете престанали да докарват роби и Кърюин прекратил среднощните си обиколки из залива.

Пролетта на 1767 година отбелязала началото на нещо ново. Баржите отново напускали притихналите кейове посред нощ, само че този път се отправяли доста по-надалеч — до Нанкит Пойнт и дори отвъд. Там приемали товари от неизвестни кораби с най-различен тонаж и предназначение. След това матросите на Кърюин отнасяли тези товари до обичайните пунктове на брега, откъдето ги превозвали до фермата и ги заключвали в същата загадъчна каменна сграда, в която преди държали чернокожите роби. Въпросните товари се състояли най-вече от огромни кутии и сандъци, които изглеждали досущ като ковчези заради правоъгълната си форма и големите си размери.

Уийдън неотклонно наблюдавал фермата, посещавайки я почти всяка нощ, като си позволявал известни прекъсвания единствено в случаите, когато земята била покрита от предателски снежец. Дори тогава обаче се стараел да се приближава до стопанството по често използваните пътища и леда, сковал близката рекичка, за да не остави следи. Когато служебните му задължения го принуждавали да отсъства, Езра плащал на един от приятелите си по чашка — Елизър Смит — да поема дежурствата. Двамата били в състояние да пуснат в оборот множество фантастични слухове за Кърюин, ала се въздържали от подобни действия, тъй като не искали да привлекат вниманието на търговеца към себе си и да го накарат да засили бдителността си. И Езра, и Елизър били твърдо решени първо да узнаят нещо определено, а после да предприемат съответните мерки.

И по всяка вероятност наистина са открили нещо потресаващо, защото Чарлз Декстър Уорд неведнъж е споменавал пред родителите си, че впоследствие Уийдън е изгорил всичките си дневници. За съществуването им е известно само от откъслечните записки на Елизър Смит и от другите документи и писма, свидетелстващи, че

фермата е представлявала само външната черупка на колосална и невъобразима заплаха, чиито измерения са недостъпни за човешкия разум.

Известно е, че Уийдън и Смит отдавна са знаели за множеството тунели и катакомби под фермата, чиито обитатели далеч не се изчерпвали само с двамата индианци от племето на нарангасетите. Голямата каменна къща е запазена и до днес и представлява постройка от средата на седемнайсети век с висок покрив, огромен комин и тесни прозорчета. Лабораторията се е намирала в северната ѝ част — там, където покривът се е спускал почти до земята. Въпреки че сградата е била разположена в близост до множество други постройки, под нея със сигурност е съществувала мрежа от проходи, понеже изпод земята се разнасяли най-различни човешки гласове. Преди 1766 година тези звуци представлявали главно неразбираемо мърморене, негърски шепот и вледеняващи кръвта писъци, а след това всичко се сляло в някаква безкрайна какофония, в която се долавяло ту глухо и покорно примирение, ту яростни викове, последвани от стенания и отчаяни вопли. Хората говорели на най-различни знайни и незнайни езици, ала съдейки по отговорите и заповедите на Къруин, всички те му били добре познати.

Понякога изглеждало, че в къщата има много хора — Къруин, пленниците и стражите, които ги пазели. В редица от случаите Уийдън и Смит не можели да определят на какъв език се говори в мрачното имение, въпреки респектиращите си езикови познания, натрупани по време на многобройните им плавания. И двамата са единомдушни обаче, че разговорите напомняли жестоки разпити, по времето на които Къруин изкопчвал с все сили информацията от изплашените или непокорните си пленници.

Все пак Уийдън успял да запише някои интересни подробности, понеже преобладаващата част от разпитите се водели на английски, френски и испански — все езици, които той ползвал без затруднения, — но самите записки са безвъзвратно изгубени. Той обаче разказвал, че като се изключат няколкото отвратителни диалога за престъпления, извършени от предците на едни от най-уважаваните родове в Провидънс, в повечето случаи ставало реч за исторически и научни

въпроси и сравнително по-рядко — за далечни места и епохи. Веднъж например при поредния разпит някакъв човек ту крещял като обезумял, ту шепнел изплашено на френски потресаващи подробности за убийството на Черния принц^[10] в Лимож през 1370 година, сякаш Къруин изтръгвал с мъчения тайната му. По едно време неостаряващият търговец попитал пленника си — ако може да бъде наречен така — кое всъщност подбудило извършителите на мерзкото деяние: дали Знакът на Козела, открит на олтара в старата римска крипта под катедралата, или Трите думи, произнесени от неизвестен член на Висшия виенски съвет? Като не получил задоволителен отговор, инквизиторът явно прибягнал до крайни мерки, защото след неколкоминутно мълчание се разнесъл чудовищен писък, последван от кошмарен стон, а накрая нещо тежко се стоварило глухо на земята.

Нито Уийдън, нито Смит успели да зърнат какво точно се случвало по време на тези разпити, защото прозорците винаги били закрити от тежки драперии. Веднъж обаче, когато разговорът се водел на някакъв непонятен език, върху завесата паднала сянка, която изплашила Уийдън до дълбините на душата му. Именно тогава оскърбеният от Къруин млад мъж се приближил прекалено близо до прозорците и обезпокоените индианци насъскали по него кучетата си. От този миг нататък Смит и Уийдън не могли да чуят нищо повече и стигнали до заключението, че Къруин е пренесъл заниманията си в подземията.

Езра Уийдън нямал никаква представа кой и кога е изградил сложната система от катакомби, но той самият често посочвал с каква лекота по реката могат да бъдат докарани цели групи работници. Самият Джоузеф Къруин намирал най-различни приложения на многобройните си матроси, които събирал от цял свят. По времето на обилните дъждове от 1769 година двамата приятели не откъсвали поглед от стръмния склон, надявайки се да открият нещо повече за подземните скривалища и в края на краищата търпението им било възнаградено с гледката на множеството човешки и животински кости, отмити от пороите. Естествено, тази находка би могла да бъде обяснена по много начини — все пак ставало дума за стопанство, разположено на територията на древни индиански гробища, — ала Смит и Уийдън имали коренно различно становище.

През януари 1770 година, когато двамата другари все още обсъждали как да тълкуват странните явления, на които се натъквали при наблюденията над фермата на Поутъксет Роуд, се случил инцидентът с кораба „Форталеза“. Вбесен от подпалването на шлепа „Либърти“ в Нюпорт през 1769 година, адмирал Уолъс наредил всички чуждестранни плавателни съдове да бъдат щателно проверявани, в резултат на което Хари Леш, капитан на шхуната „Лебед“, задържал след краткотрайно преследване испанския кораб „Форталеза“, намиращ се под командването на капитан Мигел Аруда и пристигащ в Провидънс с товар от Египет. Плавателният съд бил обискиран, ала вместо обичайната контрабанда открили огромно количество египетски мумии, за чийто получател се сочел морякът „А. Б. В.“, който трябвало да ги натовари на баржа в Нанкит Пойнт. Капитан Аруда не разкрил нищо за самоличността му, понеже смятал, че възложената му пратка е конфиденциална и професионалната му чест го задължава да съхрани поверената му тайна. Вицеадмиралтейството в Нюпорт било изправено пред особен казус — от една страна, товарът бил неконтрабанден, но от друга, бил доставен тайно. В края на краищата чиновниците решили да последват предложението на контрольора Робинсън и да освободят кораба, като в същото време му забранят достъпа до акваторията на Род Айлънд. Впоследствие сред жителите на Провидънс плъзнала мълвата, че „Форталеза“ бил забелязан в Бостънския залив, въпреки че официално той не се е доближавал и на миля от пристанището.

Това произшествие било обсъждано от всички в Провидънс и малцина се съмнявали във връзката между злополучните мумии и Джоузеф Къруин. Целият град знаел за екзотичните му изследвания и необичайните химикали, доставяни от цял свят, а страстта му към гробищата също била пословична, ето защо не се изисквало разюздано въображение, за да се свърже мистериозният търговец с отвратителния товар, който никой друг от Провидънс не би поръчал. Сякаш съзнавайки, че е влязъл в устата на всички, Къруин уж случайно „изтървал“ няколко забележки за химическите свойства на веществата, използвани при мумифицирането на египетските фараони, навярно воден от предположението, че така ще представи цялата афера в по-благоприятна за съгражданите му светлина и тя няма да им се струва

толкова шокираща. Уийдън и Смит обаче нито за миг не се усъмнили в истинското значение на случилото се и строили най-различни предположения за дейността на Кърюин и него самия.

Следващата пролет изобилствала от проливни дъждове и двамата приятели следили неотклонно бреговете на реката зад фермата на Кърюин. Пороите изренили склоновете и оголили невъобразимо количество кости, макар че в интерес на истината не било открито нищо, което дори да загатва за подземни помещения или коридори. Въпреки това от малкото рибарско поселище Поутъксет, разположено на километър и половина надолу по течението на реката, започнали да се разнасят странни слухове. Жителите му разказвали за онова, което течението на реката (носеща същото название като селцето) влачело със себе си — от време на време очертанятията му се мярвали сред мътните води и някакви неща, които уж не би трябвало да крещят, надавали приглушени, гъргорещи писъци през пълните си с вода усти. Тези слухове накарали Смит — по това време Уийдън бил на плаване — да се втурне към фермата на Кърюин, за да потърси някакви доказателства, ала така и не успял да открие никакви улики. Той дори започнал да разкопава изронената, отмита от проливните дъждове земя, воден от натрапчивата мисъл за съществуването на подземните проходи, но скоро захвърлил лопатата, разочарован от липсата на каквото и да е напредък. Може ли обаче някой да каже със сигурност, че именно разочарованието, а не страхът от някакъв напредък го е накарал да преустанови дейността си? Интересно е да се поразсъждава и над това, как би постъпил на негово място приятелят му Езра Уийдън, чието желание за отмъщение продължавало да разяжда душата му със същата сила, с която се разгоряло още в мига, в който узнал, че годеницата му Елиза Тилингаст всъщност ще се омъжи за Джоузеф Кърюин.

През есента на 1770 година Уийдън решил, че е настанало време да оповести откритията си. Той вече разполагал с достатъчно факти, за да сглоби цялостна картина, както и със свидетел, който опровергавал възможността те да са плод на ревност и желание за отмъщение. За свой първи слушател младият мореплавател избрал Джеймс Матюсън, капитан на кораба „Ентърпрайз“, който, от една страна, добре го

познавал, за да се усъмни в искреността му, а от друга — бил достатъчно влиятелен в града и всички щели да се вслушат в думите му.

Разговорът се състоял на втория етаж на намиращата се недалеч от кейовете кръчма на Сабин в присъствието на Елизър Смит, който потвърждавал всяка дума на Уийдън, и може да се каже, че към края му старият морски вълк бил сериозно впечатлен. Подобно на повечето жители на Провидънс, Матюсън гледал с недоверие на Джоузеф Къруин и откритията на младия помощник-капитан само затвърдили подозренията му. След като изслушал събеседниците си, командирът на „Ентърпрайз“ ги накарал да се закълнат, че няма да проронят и дума за онова, което са узнали. Той самият възнамерявал да предаде тази информация на десетина от най-образованите и благонадеждни граждани на Провидънс — като поговори с всеки на четири очи, — след което да изслуша мненията им и да последва съветите им. При всички случаи секретността на начинанието била от жизненоважно значение, защото полицията не била в състояние да стори нищо, а лесно възбудимото население по-скоро би навредило, отколкото да помогне. Никой не искал да избухне паника, подобна на онази в Сейлъм преди стотина години, когато изстъпленията достигнали нечувани измерения; в края на краищата именно те довели Джоузеф Къруин в Провидънс.

Джеймс Матюсън смятал, че най-разумно било да уведомят следните хора: доктор Бенджамин Уест, чийто труд за транзита на Венера го дарил със слава на сериозен учен; преподобния Джеймс Манинг, директор на колежа, който неотдавна пристигнал от Уорън и се настанил в новото училище на Таун Стрийт, докато строителите довършат дома му на хълма над Презбитериън Лейн; бившия губернатор Стивън Хопкинс, член на философското дружество в Нюпорт и изключително ерудирана личност; Джон Картър, издател на „Газет“; четиримата братя Браун — Джон, Джоузеф, Никълъс и Моузес, известни градски магнати (сред тях Джоузеф имал задълбочени научни интереси); стария доктор Джабез Боуън, който се славел с високата си образованост и разполагал с информация от първа ръка за странните поръчки на Къруин, и — не на последно място — капитан Ейбрахам Уипъл, командир на капер^[11], който бил пословичен със своята необикновена храброст и сила и при необходимост би

могъл светкавично да поведе активни действия. В случай на необходимост Джеймс Матюсън би могъл да събере тези мъже за колективно обсъждане на проблемите и да възложи върху тях отговорността за решението дали да информират губернатора Джоузеф Уонтън, живеещ в Нюпорт, преди да предприемат решителни действия.

Мисията на капитан Матюсън се оказала изключително успешна. Въпреки че един или двама от избраните от него хора останали скептично настроени към по-мистичните моменти от твърденията на Уийдън, всички били единодушни, че се налагало да вземат тайни и координирани мерки срещу Къруин, който представлявал заплаха за благосъстоянието на града и колонията и трябвало да бъде унищожен на всяка цена.

В края на декември 1770 година именитите граждани на Провидънс се срещнали в дома на Стивън Хопкинс, за да обсъдят неотложните мерки. Записките на Уийдън, които той лично връчил на капитан Матюсън, били внимателно прочетени и двамата със Смит били привикани да осветлят някои детайли. Всички присъстващи били обхванати от страх, но този страх бил скован в желязната броня на мрачната решителност, която най-добре от всички изразил капитан Ейбрахам Уипъл. Събралите се взели решение да не известяват губернатора за бъдещите си действия, понеже законът нямало да им помогне с нищо. Точно обратното — по-скоро би им попречил. Всички били единодушни, че Къруин не бил човек, който просто така да бъде изселен от Провидънс; дори и половината от сведенията на Уийдън да били верни, зловещият търговец пак бил способен да стовари чудовищни злини върху доскорошните си съграждани. А ако търговецът се съгласял да напусне доброволно града, той просто щял да пренесе пъклените си занимания на друго място. Били сурови и жестоки времена и тези мъже, закалени в службата си на кралските кораби, нямало да се спрат пред нищо, за да изпълнят дълга си; нещо повече — те били твърдо решени да сторят всичко по силите си, включително и това да дадат живота си, за да спасят родния си град от това чудовище.

Планът бил следният: Къруин трябвало да бъде изненадан във фермата на Поутъксет Роуд. Капитан Матюсън щял да изпрати там

голям отряд опитни моряци (предимно матроси, закалени в каперските набези на Ейбрахам Уипъл), който да поеме контрол над ситуацията, като в същото време даде на тайнствения търговец шанс да осветли загадъчната природа на заниманията си. В случай че се окаже умопобъркан безумец, забавляващ се с водене на разговори със самия себе си, преправяйки гласа си, така че да звучи като различни личности, щели да го изпратят там, където му се полага — в психиатрична клиника. А ако нещата са по-сериозни и подземните ужаси са реалност, то той и цялото му обкръжение във фермата трябвало да умрат. При това се налагало оглавената от капитан Матюсън операция да бъде проведена в абсолютна секретност, за да не могат съпругата на Кърюин и баща ѝ да заподозрат нещо.

Докато всички тези неща били обсъждани, Провидънс бил разтърсен от тъй ужасно и необяснимо събитие, че в продължение на известно време жителите на околността говорели само за това. В една лунна януарска нощ, когато земята била покрита от дебел слой сняг, над реката и на хълма се разнесли такива вопли, че хората наскочали от постелите си и се прилепили към прозорците. Жителите на Уейбосет Пойнт зърнали някакво голямо и бяло същество, което се носело стремително по снега пред кръчмата „Главата на турчина“. В далечината залаяли кучета, ала всичко свършило също толкова неочаквано, както и започнало. Мъжете изскочили на улиците с фенери и мускети в ръце, но издирванията им не се увенчали с успех.

На следващата сутрин обаче на леда край южните подпори на Големия мост било открито голото тяло на непознат мъж. Той бил огромен и мускулест — истински исполин — и видът му изпълнил със суеверен страх по-възрастните жители на Провидънс. С трепет в гласа си те си разменяли ужасни догадки, защото в застиналите изкривени черти на мъртвеца се откривала поразителна прилика с един техен съгражданин, издъхнал преди повече от половин век.

Езра Уийдън бил сред тези, които намерили тялото. Кучешкият лай през нощта не му давал мира и младият мъж поел по Уейбосет Стрийт, прекосявайки моста Мъди Док, воден от желанието да разгледа по-добре местността, откъдето се разнасяли воплите. Някогашният годеник на Елиза Тилингаст имал странно предчувствие, което не го подвело — щом стигнал до покрайнините на града, където започвал Поутъксет Роуд, той забелязал на снега извънредно

любопитни следи. Съдейки по онова, което се разкривало пред очите му, голият гигант бил преследван от множество кучета и хора и за изобретателния Езра не представлявало никаква трудност да проследи обратния им път. Следите прекъсвали с приближаването на Провидънс — явно преследвачите не изгаряли от желание да нахлуят в пределите на града. Уийдън мрачно се усмихнал, твърдо решен да доведе докрай започнатото, и поел по дирята. Както и предполагал, тя го отвела до фермерската къща на Джоузеф Къруин, чийто двор представлявал невъобразима плетеница от всевъзможни следи и отпечатъци.

Да се проявява подобен интерес към фермата в разгара на деня, обаче било опасно, ето защо Уийдън побързал да се върне в града. Той веднага отишъл да разкаже за случилото се на доктор Боуън, който вече бил направил аутопсия на странния труп и открил нещо, което го изпълнило с абсолютно недоумение. Исполинът сякаш никога не бил използвал храносмилателните си органи, а кожата му била изключително груба и пореста и изобщо не приличала на нормална.

Впечатлен от изплашения шепот на старците, провокиран от приликата на мъртвия с отдавна издъхналия ковач Даниъл Грийн, Уийдън проучил въпроса и узнал, че праправнукът му Аарон Хопин всъщност служил като завеждащ товара на един от корабите на Къруин. Младият мъж започнал да задава въпрос подир въпрос и в края на краищата научил къде бил погребан Грийн. Още същата нощ десетина мъже отишли на старото северно гробище на Херъндън Лейн и разкопали стария гроб. Когато отворили ковчегата обаче, той се оказал празен.

Междувременно на всички пощальони в околността било наредено да задържат кореспонденцията на Джоузеф Къруин и скоро след появата на огромния мъртвец било открито писмо от някой си Джедедея Орн от Сейлъм, което накарало Джеймс Матюсън и съратниците му сериозно да се замислят. В своите дневници Чарлз Декстър Уорд е преписал и запазил откъси от него. Ето какво гласят те:

„Радвам се, че не сте изоставили Предишните си занимания и не мисля, че Хътчинсън ще успее да постигне повече в Сейлъм. Естествено, той не съумя да възсъздаде Нищо, освен жив Ужас, от онова, с което разполагаше.

Изпратеното от вас не свърши Работа, дали заради липсата на Нещо, или заради неправилно Записани от вас, или Произнесени от мен слова. В уединението си съм обречен на Неуспех. Нямам достатъчно познания по Химия, за да следвам изкуството на Борелий, и не мога да прочета по съответстващия начин препоръчаната от вас седма книга на «Некрономикон». Съветвам ви обаче да бъдете предпазлив по отношение на Избора си кого призовавате, понеже ви е Известно какво е писал господин Матър в своята «Маргиналия» и сам можете да прецените правотата на твърденията му. Отново и отново ви повтарям — не призовавайте Оногова, когото не сте в състояние да удържите, защото Той може да ви стори нещо, срещу което цялата ви Власт да се окаже безполезна. Бъдете доволен и от малкото — ако Висшият не пожелае да ви Отвърне, обърнете се към Низш, за да не се озовете вие под чудовищната Власт на Призования от вас. Сериозно се обезпокоих, когато прочетох онова ваше писмо, в което ми разказахте как сте узнали какво всъщност е криел Бен Заристнатмик в Абаносовото си ковчеже, понеже се досетих от кого сте научили тази информация. Отново ви моля да ми пишете на името Джедедая, а не на Саймън. Тук Човек не може да живее твърде дълго и вие знаете за моя План да се върна отново в облика на своя Син. Очаквам с нетърпение да ме Запознаете с онова, което Черният човек е узнал от Силван Коцидий в Криптата под Римската стена, и ще ви бъда безкрайно благодарен, ако ми предоставите онзи Ръкопис, за който ми говорихте.“

Друго — този път неподписано — писмо от Филадельфия също породило редица въпроси, особено следния му пасаж:

„Ще се погрижа да натоваря заръчаните от вас неща само на вашите Кораби, но затрудненията произтичат от това, че не зная кога точно да ги очаквам. В съвместното ни Дело искам само едно, ала трябва да съм сигурен, че съм

ви разбрал правилно. Налага се непрекъснато да ме държите в течение, така че нито една Част да не бъде изгубена — в противен случай ще бъде невъзможно да получим желаните Резултати, — но, за съжаление, сам знаете колко трудно е да сме сигурни в каквото и да било. Твърде Рисковано, а и Тежко е да се изнесе цял Ковчег, а и в Града (имам предвид катедралите Свети Петър, Свети Павел, Света Мария и църквата на Христос Спасителя) това е невъзможно. Зная колко Несъвършени бяха възсъздадените през Октомври и колко много живи Образци бяхте принудени да използвате, преди да откриете правилния Метод през лето 1766-о; ето защо оставам ваш Ученик във всички Деяния. Очаквам с нетърпение корабите ви и всеки ден дежурия на кея на господин Бидъл.“

Третото подозрително писмо било написано на неизвестен език с неизвестна азбука. В дневника на Смит, намерен от Чарлз Декстър Уорд, е съхранено едно-единствено копие (при това в ужасно състояние). Учените от университета „Браун“ в крайна сметка са разпознали писмеността като амхарска или абисинска^[12], макар че не са успели да разберат нито дума.

Нито едно от тези писма не било доставено на Къруин. Съвсем скоро обаче станало известно, че от Сейлъм е изчезнал някой си Джедедея Орн, което означава, че жителите на Провидънс се захванали сериозно с делото си. В Пенсилванския исторически музей също се пазят няколко любопитни писма, получени от доктор Шипън, в които става въпрос за някакъв подозрителен субект, намиращ се във Филадельфия.

Кампанията по унищожението на Джоузеф Къруин се разгръщала бавно, но сигурно. Опитните морски вълци на Ейбрахам Уипъл не изпускали от очи кейовете и складовете на търговеца, като се стараели да бъдат максимално незабележими. Въпреки всички предохранителни мерки обаче Къруин сякаш бил надушил нещо, защото никой не го бил виждал толкова обезпокоен и угрижен.

Каретата му сякаш непрекъснато сновяла между градския му дом и къщата на Поутъксет Роуд — очевидци твърдят, че са я забелязвали в движение дори в потайна доба, — а на лицето му не останала и следа от доскорошната лъчезарна усмивка. Най-близките съседи на фермата му — семейство Фенър — зърнали една нощ ярък лъч светлина, надигнал се към черното небе от капандурата в покрива на тайнственото каменно здание с подобни на бойници прозорци, за което съобщили незабавно на Джон Браун в Провидънс. Господин Браун, който поел водачеството над групата граждани, решили да изтрият Джоузеф Къруин от Провидънс, уверил семейство Фенър, че в най-близко бъдеще ще бъдат взети решителни мерки срещу зловещия им съсед.

Браун сметнал това за необходимо, понеже те, така или иначе, щели да станат свидетели на нападението над фермата, само че им обяснил ситуацията по съвсем друг начин. Казал им, че Къруин е шпионин на нюпортските митничари, които били ненавиждани от всички шкипери, търговци и фермери в Провидънс. Не е известно дали семейство Фенър са му повярвали, но важното е, че приели с готовност тази версия и господин Браун им заръчал да наблюдават непрекъснато фермата, известявайки го за всичко, което се случва там.

Вероятно развързката се ускорила от обстоятелството, че Къруин засилил бдителността си и предприел нови мерки, както свидетелствала и появата на онзи среднощен лъч над къщата. От дневника на Смит научаваме, че в десет часа вечерта в петък, 12 април 1771 година, около стотина мъже се събрали в голямата зала на кръчмата „Златен лъв“ в Уейбосет Пойнт, собственост на Тарстън. От групата, сформирана от капитан Джеймс Матюсън, освен него там били Джон Браун, доктор Боуън с хирургическия си комплект, директорът на колежа Манинг (той се появил без знаменитата си перука, смятана за най-пищната в колониите), губернаторът Хопкинс (загърнат в черен плащ и придружен от брат си Изех, когото посветил в тайната мисия със съгласието на останалите), Джон Картър и капитан Уипъл, който трябвало да поведе бойния отряд.

Отначало те се уединили в задната стаичка, след което Ейбрахам Уипъл отишъл в голямата зала, за да вземе последната клетва от моряците си и да им даде финалните си указания. Елизър Смит се намирал в стаята с главните заговорници и очаквал пристигането на

Езра Уийдън, чиято задача се изразявала в това, да не изпуска Кърюин от очите си и да съобщи незабавно на съратниците си, ако търговецът реши да напусне градския си дом и да се отправи към фермата на Поутъксет Роуд.

Около десет и половина вечерта от Големия мост се дочуло чаткане на копита, след което шумът постепенно заглъхнал в посока към моста Мъди Док. От този миг нататък необходимостта да чакат появата на Езра Уийдън, за да узнаят накъде се е насочил вещерът, отпаднала, но младият мъж се появил след по-малко от минута. Без да губят време, бойците и моряците, въоръжени с мускети, ловни пушки и харпуни се строили безмълвно на площада пред кръчмата. Уийдън и Смит също били сред тях, заедно с капитан Уипъл, капитан Изех Хопкинс, капитан Джеймс Матюсън, Джон Картър, Джеймс Манинг, доктор Боуън и Моузес Браун. Всички тези именити граждани на Провидънс и стотината матроси се отправили на път, а с всяка следваща стъпка на лицата им се изписвали все по-мрачни изражения. Те прекосили моста Мъди Док и поели по Броуд Стрийт, която щяла да ги отведе до Поутъксет Роуд.

Подир час и четвърт бойната група пристигнала, съгласно предварителната уговорка, пред имението на семейство Фенър, за да се запознае с последните известия около набеязаната жертва. Кърюин дошъл във фермата си преди половин час и странната светлина отново озарила покрива и се издигнала към небето, въпреки че прозорците останали тъмни. В този миг още един лъч проблеснал в мрака и се насочил към южната част на небосклона, посявайки зловецю предчувствие в сърцата на всички присъстващи.

Капитан Уипъл заповядал на бойците си да се разделят на три отряда. Първият, който се състоял от двайсет души под командването на Елизър Смит, трябвало да отиде при реката и да охранява пристана, в случай че Кърюин получи неочаквано подкрепление, докато вестносецът не им донесе друга заповед. Вторият отряд също наброявал двайсет души и бил ръководен от капитан Изех Хопкинс; неговата задача била да се промъкне безшумно в речната долина зад фермата на Кърюин и да разбие с брадви или изстрели дъбовата врата, извеждаща на стръмния бряг. А третият отряд, чиято численост била

най-голяма (шейсет мъже), трябвало да се заеме с хълма и всички постройки, намиращи се в стопанството. Една трета от него, водена от капитан Джеймс Матюсън, щяла да се насочи към тайнственото каменно здание с тесните, подобни на бойници прозорци; втората третина (под командването на капитан Уипъл) имала за цел фермерския дом, а междувремежно останалите двайсетина души щели да обкръжат стопанството и да чакат решаващия сигнал.

При единично изсвирване групата, отпредила се към речния бряг, трябвало да разбие вратата и да вземе в плен всички, които се намирили зад нея. А две изсвирвания означавали заповед членовете ѝ незабавно да се втурнат в подземие и да се сблъскат с враговете, притичвайки се на помощ на съратниците си. Отрядът, изпратен към загадъчното каменно здание бил длъжен да действа горе-долу по същия начин: при едно изсвирване — нахълтване с взлом, а при две — спускане под земята и съединяване с другите групи. Сигнал от три изсвирвания означавал светкавично завръщане на резервната бойна единица, разделянето ѝ на две дружини от по десет човека и нахлуване в системата от подземни тунели през фермерската къща и каменната сграда с тесните прозорци. Ейбрахам Уипъл не се съмнявал и на йота в съществуването на катакомбите, ето защо не предвидил резервен план. Евентуалният проблем, от който се опасявал, бил запасният отряд да не различи добре звуковия сигнал, но в такъв случай адекватната комуникация между бойните единици щяла да бъде подсигурана чрез вестносец.

Моузес Браун и Джон Картър се отправили заедно с капитан Хопкинс към речния бряг, а директорът на колежа Джеймс Манинг трябвало да съпровожда капитан Матюсън в каменното здание. Доктор Боуън и Езра Уийдън оставали на разположението на капитан Уипъл, за да щурмуват заедно с него фермерската къща. Било решено атаката да започне веднага след като вестносецът на капитан Хопкинс донесе на Ейбрахам Уипъл известие за готовността на Хопкинс и неговия отряд. Тогава водачът на операцията щял да даде сигнал чрез единично отчетливо изсвирване, подир което всички дружини щели да се хвърлят в изпълнение на тактическите си задачи. Малко преди един

след полунощ трите групи напуснали стопанството на Фенърови и се заели с реализацията на предначертания план.

Елизър Смит, който бил в първия отряд, отразил в дневника си някои интересни подробности от акцията. След продължително очакване на брега на реката, прекъснато от еднократен далечен сигнал, до слуха му достигнал странен приглушен рев, придружен от писъци и силен взрив, идващи от същата посока. По-късно един от спътниците му доловил още изстрели в далечината, а известно време след това самият Смит чул как въздухът сякаш потреперил от произнасянето на чудовищни, титанични слова.

Малко преди изгрев-слънце един вестносец с изпито лице и изплашен поглед, от чиито дрехи се излъчвал зловещ и непонятен мирис, дошъл при тях и им казал, че е най-добре всички да си идат по домовете и да забравят завинаги за среднощната си експедиция и оногова, когото наричали Джоузеф Къруин. В този потресен човек имало нещо, което убедило бойците по-силно от всякакви думи; също като останалите, и той бил опитен моряк и мнозина го познавали, но след тази нощ душата му като че ли станала друга и до края на живота си странял от хората, сякаш някаква тъмна сила го жигосала завинаги с проклятието си.

Подобна била съдбата и на другите бойци, които преминали през зловещата обител на кошмара и с които отрядът на Смит се срещнал впоследствие. У всички тях настъпила някаква неизразима промяна, като че ли били изгубили или придобили нещо от изключително значение за вътрешния им свят. Те сякаш видели, чули или почувствали нещо, което не било предназначено за смъртните, и така и не могли да забравят за това. Гледката на вестносеца, дошъл при отряда на Смит, изпълнила мъжете с необясним страх и запечатала завинаги устите им. Жителите на Провидънс не успели да изкопчат от тях почти никаква информация за случилото се и дневникът на Елизър Смит е единственият писмен документ, останал от експедицията, започнала от кръчмата „Златен лъв“ в тази звездна пролетна нощ.

Чарлз Декстър Уорд обаче съумял да открие косвени доказателства в писмата на Фенърови, до които успял да се добере в Ню Лондон, където, както му било известно, живеела друга издънка на тази фамилия. Както изглежда, Фенърови, от чието стопанство се откривал нелош изглед към съседната ферма, са наблюдавали

отдалечаващите се редици на бойците и са чули яростния лай на кучетата на Къруин, както и първия сигнал на Ейбрахам Уипъл. Почти веднага след това нова светлинна експлозия озарила покрива на каменното здание, последвана от втори сигнал; тогава въздухът бил раздран от приглушени изстрели и онзи ужасен вой, който Люк Фенър изобразил в писмата си като „УОООООООРРРРР-РУОООООООРРР“. В този рев имало нещо, което не можело да се предаде с никакви букви, и Люк Фенър писал, че майка му паднала в несвяст в мига, в който го чула. Сетне воят се повторил още веднъж, макар и не толкова силно, мускетите отново загърмели и откъм реката отекнал силен взрив.

След около час всички кучета в околността залаляли като бесни и земята започнала да се тресе — Люк Фенър споменава, че сребърните свещници на полицата над камината зазвънели и един от тях дори се катурнал на земята. Въздухът се изпълнил със силна миризма на сяр и бащата на Люк казал, че чува и трети сигнал, макар че никой друг не го доловил. Отново отекнали приглушени изстрели от мускети и някой закрепцал; това обаче не било вик, а смесица от отвратителна кашлица, гърлено ръмжене и клокоचेци хрипове, която продължила изключително дълго и процепила въздуха със смразяваща сила.

Сетне на мястото на фермата сякаш изригнал гигантски пламък и там се появила огнена фигура. Хората закрепцели отчаяно, а мускетите отново загърмели. Фигурата се строполила на земята, но почти веднага се появил и втори огнен силует. Фенър записал, че дори различил няколко думи, изкрещени с невъобразим ужас и безпределно отчаяние: „Защити, Всемогъщи, Агнеца свой!“.

Бойците отново открили огън и второто същество също паднало на земята. В продължение на близо четирийсет и пет минути царила тишина. После невръстният Артър Фенър, по-малкият брат на Люк, внезапно извикал, че вижда „червена мъгла“, която се издигала от прокълнатата ферма към звездите. Никой, освен детето не видял този феномен, ала Люк пише, че трите котки, намиращи се в помещението, изведнъж били обхванати от панически страх, гърбовете им се извили като дъги и козината им настръхнала.

След пет минути задухал леден вятър, понесъл нетърпимо зловоние, но то бързо се разсеяло и поради тази причина никой от хората на брега и в селището Поутъксет не го доловил. Фенърови за

пръв път се сблъскали с подобно нещо — сякаш стоели на ръба на разкопан гроб. В същия миг чули онзи ужасен глас, който нямало да забравят до края на живота си. Той прогърмал от небето, сякаш бил настъпил Денят на страшния съд, и когато затихнал, се чуло как звънтят стъклата в прозорците. Гласът бил нисък, звучен и властен като музика на огромен орган, ала в същото време бил зъл като забранените книги на арабите.

Никой не разбрал изреченото от него, защото думите били произнесени на непознат език, но въпреки това Люк Фенър се постарал да запише онова, което чул: „ДИЕСМИЕС — ДЖЕШЕТ — БОНЕДОСЕФ — ЕДУВЕМА — ЕНТТЕМОСС“. До 1919 година нито един човек не намерил нищо интересно в тези звукосъчетания и Чарлз Декстър Уорд пръв разпознал думите, които Мирандола^[13] с трепет нарича най-ужасното заклинание в цялата черна магия.

На този дяволски призив отвърнал човешки глас — но не на един човек, а цял хор от гласове, — след което към зловонието се прибавила още някаква нетърпима миризма. Чул се вой, който изобщо не приличал на предишните викове — той ту се усилвал, ту заглъхвал, — и накрая преминал в нещо като истеричен пъклен кикот. Сетне сякаш от десетки човешки гърла се изтръгнали вопли на безпределен ужас и ярост, които били чути съвършено ясно въпреки очевидната дълбочина, откъдето извирали, и се възцарила гробовна тишина. Задушлив дим се виел към нощното небе и затъмнявал звездите, въпреки че никъде не се забелязвала и следа от пожар, а на другия ден всички постройки на Кърюин си стоели непокътнати по местата, сякаш нищо не се било случило.

Около разсъмване двама моряци, от чиито дрехи се излъчвало ужасно зловоние, похлопали на входната врата на Фенърви и помолили за бъчонка ром, за която заплатили щедро. Единият от тях казал, че с Джоузеф Кърюин е свършено веднъж завинаги, а те не трябва да продумат никому ни дума за случилото се в тази ужасна нощ. Този матрос едва ли имал правото да заповядва на свободните граждани какво да правят, но във вида му имало нещо, което излъчвало авторитет и респект. Поради тази причина единственият източник на информация за събитията във фермата на Поутъксет Роуд си остават случайно съхранените писма на Люк Фенър, които той изпратил до

родственика си в Кънектикът с горещата молба да ги унищожи веднага след като ги прочете.

Небрежното отношение на въпросния родственик към молбата на Люк попречило на писмата да потънат във вечно забвение. След продължителните си и безкрайни беседи с жителите на Поутъксет Чарлз Декстър Уорд бил в състояние да добави към разказа на младия Фенър само една подробност. Старият Чарлз Слокъм му казал, че до дядо му бил стигнал слухът за овъглен, обезобразен до неузнаваемост труп, намерен на полето седмица след обявяването на Джоузеф Къруин за мъртъв. Тази мълга се запечатала в умовете на рибарите от Поутъксет, защото тялото, доколкото можело да се съди по състоянието му, не принадлежало нито на човек, нито на животно.

Нито един от мъжете, взели участие в среднощната операция, не проронил и дума за нея впоследствие, ето защо всичко, което ни е известно, идва от хора, нямащи пряко отношение към последния сблъсък. Има нещо плашещо в начина, по който бойците заличили всички спомени за събитията от онази априлска нощ.

Осем матроси били убити и семействата, които не получили телата на близките си, трябвало да се задоволят с разказа за стълкновението с митничарите. Със същата причина обяснили и множеството рани, внимателно промити и бинтовани от доктор Джабез Боуън, който придружавал бойните отряди. Най-трудна за обяснение се оказала противната, нямаща никакъв аналог миризма, струяща от дрехите на матросите и жителите на Провидънс си шушукали какви ли не догадки за произхода ѝ.

От водачите на експедицията най-много пострадали капитан Ейбрахам Уипъл и Моузес Браун и писмата на жените им потвърждават какво изумление и любопитство предизвиквали раните им. Освен това всички участници в събитията във фермата на Поутъксет забележимо остарели и помръкнали след онази зловеща нощ. За щастие, те били силни мъже и хора на действието, чиято искрена вяра и непоклатими морални ценности им помогнали да преодолеят потреса и да продължат напред. В този случай интроспективният, вгълбен характер и склонността към самоанализ и подлагане на съмнения на утвърдените истини само биха отворили черните бездни на безумието пред заличителите на Джоузеф Къруин.

Овдовялата Елиза Къруин получила запечатан оловен ковчег с доста необичаен вид — по всяка вероятност открит във фермата, — където, както ѝ съобщили, лежало тялото на покойния ѝ съпруг. Джон Браун я убедил, че търговецът загинал по време на сблъсъка с митничарите и я помолил да не говори много за това от съображения за сигурност. Това било последното, което се чуло за кончината на Джоузеф Къруин, откъдето се вижда, че Чарлз Декстър Уорд разполагал само с един смътен намек, въз основа на който по-късно изградил цялата си теория.

Нишката, в която се вкопчил младият Уорд, всъщност представлявала подчертан с трепереща ръка пасаж от задържаното писмо на Джедедея Орн, което впоследствие било частично преписано от Езра Уийдън. Въпросното копие било открито у потомците на Елизър Смит и можем само да гадаем дали Уийдън го е дал на приятеля си, за да осветли пъкления замисъл на Къруин или то се е озовало още по-рано в ръцете на Смит и той самият е подчертал откъса, след като е узнал това-онова от някогашния годеник на Елиза Тилингаст. Ето какво гласи пасажът, за който иде реч:

„Отново и отново ви повтарям — не призовавайте Оногова, когато не сте в състояние да удържите, защото Той може да ви стори нещо, срещу което цялата ви Власт да се окаже безполезна. Бъдете доволен и от малкото — ако Висшият не пожелае да ви Отвърне, обърнете се към Низш, за да не се озовете вие под чудовищната Власт на Призования от вас.“

Тези редове навярно са подхранили въображението на Чарлз Декстър Уорд. По всяка вероятност през ума му е минала мисълта, че победеният окултист би могъл да призове на помощ незнайни сили, което автоматично го е отвело към друга мисъл — че въпреки всички уверения в противното, не било изключено жителите на Провидънс да не са успели да погубят Джоузеф Къруин.

Ръководителите на експедицията положили немалко усилия, за да изтрият всички спомени за убийтия както от умовете на хората, така и от документите на Провидънс. В началото не били настроени толкова

непоколебимо и позволили на вдовицата, баща ѝ и дъщеричката ѝ да останат в неведение относно истината за Джоузеф Къруин, ала капитан Тилингаст бил проницателен човек и след като съпоставил блуждаещите слухове, заповядал на дъщеря си и внучката си да променят на всяка цена фамилията си. Той изгорил семейната библиотека на търговеца и всичките му документи и дори заличил името му от надгробната плоча. Навярно решимостта му да унищожи всичко, напомнящо за зловещия му зет, е била продиктувана и от близкото му приятелство с Ейбрахам Уипъл, от когото Тилингаст е бил в състояние да почерпи предостатъчно сведения за Къруин.

Госпожица Тилингаст, както започнала да се нарича Елиза Къруин от 1772 година насетне, продала къщата на Олни Корт и се преместила заедно с баща си на Пауър Лейн, където живяла до кончината си през 1817 година. Фермата на Поутъксет Роуд била отбягвана от всяка жива душа и скоро потънала в запустение, а сградите се пропукали и се превърнали в руини. През 1780 година тухлените и каменните постройки все още били запазени, но сто години по-късно — през 1880 — от тях останали само безформени купчини от покрити с мъх камъни и ронливи тухли. Никой не смеел да се приближи до храстите на речния бряг, зад които навярно гниела дъбовата врата, водеща към хълма, и никой не се опитвал да си припомни обстоятелствата, при които Джоузеф Къруин напуснал сътворения от самия него кошмар.

Единствено старият капитан Уипъл промърморил веднъж под носа си в кръчмата:

— Чумата да го тръшне кучият му син... На кой нормален човек ще му е до смях, когато крещи... Ами ако проклетникът е скрил някой коз в ръкава си... Да зависеше от мен, щях да изгоря всичките му къщи...

[1] В края на седемнайсети век в северноамериканските колонии на Англия ловът на вещици се превръща в масова истерия. Градчето Сейлъм, разположено недалеч от Бостън, влиза в историята като сцена на най-мащабния вещерски процес — по подозрения във връзки с нечистите сили са арестувани над двеста души, от които деветнайсет биват обесени, а един е инквизиран до смърт — Б.пр. ↑

[2] Филип Парацелс (1493–1541) — лекар и естествоизпитател, който пръв подлага на съмнение идеите и методите на древните лечители; Георг Бауер Агрикола (1494–1555) — немски учен, яростен критик на алхимията; Йохан Баптист ван Хелмонт (1577–1644) — фламандски химик, последовател на Парацелс; Якоб Силвиус (1478–1555) — френски анатом, провеждал изследвания върху човешки трупове; Йохан Рудолф Глаубер (1604–1670) — немски химик и лекар; Робърт Бойл (1627–1691) — английски химик и физик, основал в Лайден голяма клинична школа; Бурхаве (1668–1738) — холандски лекар, ботаник и химик, противник на алхимията; Йохан Бехер (1635–1682) — професор по химия, опитвал се с помощта на различни алхимични опити да открие т. нар. огнена материя; Георг Щал (1659–1734) — немски химик и лекар, формулирал първата обща химическа теория — Б.пр. ↑

[3] Хермес Трисмегист (Триждивелик) — легендарен античен мъдрец, окултист и маг; Ал Джабер — арабски учен и алхимик; Артефий — средновековен алхимик, съставил рецепта за добиване на философски камък; Раймонд Лулий (1235–1315) — каталунски философ, теолог и поет; Роджър Бейкън (1214–1292) — английски философ и естествоизпитател; Робърт Флъд (1574–1637) — английски лекар и естествоизпитател; Йохан Тритемий (1462–1516) — немски мислител, писал върху редица въпроси от алхимията — Б.пр. ↑

[4] Порт Роял — град на остров Ямайка, получил широка известност през втората половина на седемнайсети век като център на търговията с роби и „пиратска столица“ на Карибския басейн — Б.пр. ↑

[5] Френските владения на територията на днешна Канада, завладени от англичаните по време на Седемгодишната война — Б.пр. ↑

[6] Джордж Уайтфийлд (1714–1770) — един от създателите на сектата на методистите, отделила се от англиканската църква. През 1738 година Уайтфийлд се преселва в Америка и след две години основава религиозно-политическото движение на „партикуларистите“ — Б.пр. ↑

[7] За да не разваля отношенията си с голямата протестантска общност в града, Къруин е преминал към официалната църква, която

избягвала конфликтите с по-радикалните протестантски направления — Б.пр. ↑

[8] В Америка наричат така англиканската църква, която в Англия има статут на официална и е по-близо до католическата църква в сравнение с всички протестантски — Б.пр. ↑

[9] През 1764 година английският парламент въвежда високо мито за вноса на захар в колониите, с което нанася сериозен удар по търговията на северноамериканските търговци със Западните Индии — Б.пр. ↑

[10] Едуард, принц на Уелс (1330–1376), бил един от пълководците в Стогодишната война и получил прозвището си заради цвета на доспехите си — Б.пр. ↑

[11] Кораб, който е оторизиран от правителството да залавя и унищожава плавателните съдове, принадлежащи на неприятелска или неутрална страна. Каперството е забранено със закон през 1856 година — Б.пр. ↑

[12] Сричковото писмо на Етиопия, датиращо от преди Христа, което е тясно свързано с древносемитската писменост — Б.пр. ↑

[13] Джовани Пико дела Мирандола (1463–1494) — италиански мислител от епохата на Ренесанса, който открива пръв за Западна Европа еврейското религиозно-мистично учение на кабалата — Б.пр. ↑

ТРЕТА ГЛАВА

ДИРЕНЕ НА СВЕДЕНИЯ И ПРИЗОВАВАНЕ НА ДУХОВЕ

Известно е, че Чарлз Декстър Уорд узнава за своя родственик Джоузеф Къруин през 1918 година и едва ли има нещо чудно в това, че младежът започва живо да се интересува от мистерията, обгърнала живота на корабовладелеца. От този момент нататък всеки слух за Къруин става жизненоважен за юношата, в чиито вени течала кръвта на вещера. Просто няма историк и изследовател на генеалогията, надарен с талант и въображение, който не би постъпил по същия начин, предприемайки систематично дирене на всички сведения, засягащи Къруин.

Що се отнася до първите находки на младия Уорд, изобщо не му минавало през ума да ги запази в тайна; ето защо и доктор Лаймън се колебаел в диагнозата за психическо разстройство чак до края на 1919 година. Юношата споделял всичко с родителите си, въпреки че на майка му никак не се понравила новината, че е потомка на Джоузеф Къруин. Служителите на различните музеи и библиотеки, с които общувал, също знаели добре за характера на проучванията му. Всички са единомдушни, че младият мъж излъчвал явен интерес към случилото се преди век и половина в тази загадъчна ферма, чиито следи напразно се опитвал да открие, а любопитството му по отношение на личността на Джоузеф Къруин надхвърляло обичайните граници.

Когато се сдобил с дневниците на Елизър Смит и с преписа на писмото на Джедедая Орн, Чарлз Декстър Уорд решил да отиде в Сейлъм и да потърси там следи за живота и дейността на енигматичния си предтеча. Това се случило по време на великденската ваканция през 1919 година. От института „Есекс“ се отнесли изключително благосклонно към проучванията му и юношата успял да открие доста интересни материали за Къруин.

Така узнал, че родственикът му бил роден в селцето Сейлъм, понастоящем Данвърс, което се намирало на десетина километра от града, на 18 февруари (по стар стил) 1662 или 1663 година. На петнайсетгодишна възраст той избягал отвъд океана и се завърнал след девет години с одеждите, маниерите и произношението на истински англичанин, за да заживее отново в родното селище. Той почти не поддържал връзки със семейството си и прекарвал по-голямата част от времето си в четене на старинните книги, които донесъл със себе си от Европа, и в химически опити със странните вещества, доставяни му от Англия, Франция и Холандия. Разходките му из околността разпалвали любопитството на местните жители и те си шушукали най-различни догадки за природата на заниманията му, а най-много се вълнували от тайнствените огънове, които горели нощем по хребетите на гъсто обраслите с дървета хълмове.

Единствените близки приятели на Къруин били Едуард Хътчинсън от селцето Сейлъм и Саймън Орн от града Сейлъм. Те често си гостували един на друг, ала най-често се отбивали в дома на Хътчинсън. Той разполагал с голяма къща, издигаща се до самата гора, към която чувствителните местни жители се отнасяли с предубеждения заради виковете, разнасящи се оттам посред нощ. Хората мълвели, че Хътчинсън забавлявал някакви зловещи посетители, а светлината, искряща в прозорците му, невинаги била само с един цвят. Подозрително било и обстоятелството, че въпросният мъж знаел прекалено много — и изобщо не криел това — за отдавна умрели хора и случили се преди много време, вече напълно забравени събития. Когато започнали вещерските изстъпления в Сейлъм, той изчезнал безследно и вече никога не го видели.

По същото време се изгубил и Джоузеф Къруин, обаче местните жители скоро узнали, че се е заселил в Провидънс. Саймън Орн останал в Сейлъм до 1720 година, когато младеещият му вид започнал да събужда подозренията на съгражданите му. Тогава и той напуснал селището, но след трийсет години се появил синът му, с когото си приличали като две капки вода, и предявил претенции за наследството на родителите си. В крайна сметка го получил, понеже било невъзможно да се оспорят документите, написани собственоръчно от Саймън Орн. Джедедая Орн останал в Сейлъм до 1771 година, когато преподобният Томас Барнард и неколцина други почтени обитатели на

града получили необичайна кореспонденция от Провидънс, в резултат на която синът на Орн бил заставен без излишен шум да се премести възможно най-далеч от тези места.

От книгата, предоставени му от института „Есекс“, Чарлз Декстър Уорд научил за четири-пет съдебни процеса срещу вещици. Така например някоя си Хепсиба Лоусън свидетелствала на 10 юли 1692 година пред съдията Хаторн, че „четирийсет Вещици и един Чер човек се сбрали на сабат в Гората зад къщата на господин Хътчинсън“, а някоя си Емити Хау заявила на 8 август пред съдията Гедни, че „в една нощ господин Д. Б. (Джордж Бъроус) сложил Дяволския знак върху Бриджит С., Джонатан А., Саймън О., Деливърънс У., Джоузеф К., Сюзън П., Мийтабъл К. и Дебора Б.“ Имало и каталог на непотребните книги от библиотеката на Хътчинсън, които той изоставил заради внезапното си бягство, и незавършен трактат, написан собственоръчно от него и зашифрован по такъв начин, че никой не бил успял да го разчете.

Уорд поръчал фотокопие на трактата и веднага след като го получил, се заел с дешифрирането му. След края на август работата му придобила трескав характер и ако се съди по тогавашните му изказвания и поведение, навярно е успял да открие кода през октомври или ноември. Известно е обаче, че той самият никога не си признал дали е успял да разчете загадъчния ръкопис.

Най-голям интерес обаче представлявали материалите за Орн. На Чарлз Декстър Уорд не му трябвало много време, за да разбере по почерка на запазените документи и писмата, изпратени до Къруин, че Саймън Орн и така нареченият му син всъщност са един и същ човек. А и самият Орн споделя пред адресата си трудностите, възникнали във връзка с дълголетието му, заради които му се наложило да напусне Сейлъм за трийсет години и после да се върне като свой син. Орн предвидливо унищожил голяма част от кореспонденцията си, но онези негови съграждани, които се заели с него през 1771 година, открили и запазили няколко твърде любопитни писма и документи. Те привлекли вниманието им, понеже се състоели от множество тайнствени формули и диаграми, част от които били написани с неговия почерк, ала останалите определено били дело на чужди ръце. Младият мъж

поръчал фотокопия на документите и след поредица от прецизни изследвания стигнал до заключението, че едно от писмата е написано с почерка на Джоузеф Къруин.

Никъде в писмото не се обозначава годината на изпращането му, ала по съдържанието му Уорд установил, че е написано ако не през 1750 година, то малко след това. Привеждаме го тук в пълния му текст, за да се добие представа за стила на този, чийто живот е бил изпълнен с толкова много мрак и ужас. Адресирано е до „Саймън“, ала името е зачеркнато (не се знае дали от Орн, или от Къруин).

1 май, Провидънс

Братко!

Приветствам те, мой Стари друже в Поклонението и истинното Служение на Оногова, който ни дарява с безмерна Власт. Съвсем неотдавна ми стана известно нещо, което според мен би представлявало интерес и за теб, засягащо Последните събития. Трябва да знаеш, че не съм склонен да последвам твоя пример и да бягам Далеч заради годините си; освен това в Провидънс, за разлика от другите места, не преследват Необикновените люде и не ги изправят на Съд. Животът ми е тясно свързан с Корабите и Товарите и не мога да постъпя като теб, да не говорим и че под фермата ми край Поутъксет се таи Онова, което няма да чака трийсет години, за да се върна в нечий друг Облик и под друго Име.

В същото време не съм неподготвен за тежките времена, както вече ти писах, ето защо непрекъснато си мисля как да се върна към Започнатото, ако ми се наложи да Захвърля всичко. Миналата Нощ най-накрая узнах Думите, с които да призова ЙОГ-СОТХОТ, и за първи път лицезрях Оногова, за когото пише Ибн Шакабак в.....

ТО ми рече, че в третия псалм на Liber Damnatus^[1] се съдържа ключ. Когато Слънцето влезе в Пети дом, а Сатурн е в Триада, нарисувай Пентаграмата на Огъня и изречи трижди Деветия стих. Повтаряй този стих всеки Разпети

петък и в навечерието на Все светии, и Нещо ще започне да расте във Външните сфери.

От Старото Семе ще се роди Онзи, който ще погледне Назад, ала Няма да знае Що дири.

Обаче знай, че няма да се получи Нищо, ако няма Наследник и ако Солите или Способът на приготвяне не бъде Прочетен за Него. В това, трябва да призная, не съм предприемал почти никакви Крачки и поради тази причина не съм постигнал Успех. Този Процес е труден и се разгръща много бавно, а и са ми необходими множество Опити, за които не ми достига Материал, независимо от усилената работа, която вършат за мен моряците от Западните Индии. Простолюдието също започва да проявява любопитство към деянията ми, ала засега успявам да го държа на разстояние. Боя се, че Парсън и господин Мерит говорят зад гърба ми, но засега не предвиждам Опасност. Химически вещества си набавям лесно, защото в града има две аптеки, които са собственост на доктор Боуън и Сан Керю. Следвам стриктно написаното от Борелий и намирам много полезни неща в седма книга на Абдул Ал-Хазред. Всичко, което стане известно на мен, ще стане известно и на теб. Дотогава не пренебрегвай Думите, които ти пиша отделно, ако поискаш да ГО зърнеш. Повтаряй нужните Думи на всеки Разпети петък и в навечерието на Все светии, и ако Родът не бъде прекъснат, подир много години ще се появи онзи, който ще погледне назад и ще използва онези Соли или Субстанции за приготвянето им, които ти ще му оставиш. Виж Книгата на Йов, глава XIV, стих 14.

Радвам се, че отново си в Сейлъм и се надявам скоро да те видя. Имам отлични коне и възнамерявам да си купя каляска. В Провидънс вече има една (на господин Мерит), ала пътищата са в окаяно състояние. Ако си склонен да попътуваш, отбий се при мен. Можеш да вземеш пощенския дилижанс от Бостън и да минеш през Дедъм, Рендъм и Агълбъро, където има отлични странноприемници. Най-добре да отседнеш при господин

Болкъм в Рендъм, защото при него леглата са по-хубави, отколкото при господин Хач, ала огладнееш ли, иди при Хач, понеже неговите готвачи са най-добрите. Щом наближиш Провидънс, свърни при плитчината на река Поутъксет и мини покрай странноприемницата на господин Сейлс. Моят дом се намира срещу кръчмата на господин Епинетъс Олни на Таун Стрийт — първата къща на Олни Корт. От Бостън до Провидънс са приблизително четирийсет и четири мили^[2].

Оставам твой предан приятел и слуга в името на Алмонсин-Метратон.

Джоузефус К. До господин Саймън Орн, Уилям'с
Лейн, Сейлъм

Колкото и да е странно, именно от това писмо Чарлз Декстър Уорд узнал точното местоположение на дома на Кърюин в Провидънс, защото тази информация не е съхранена в никакви архиви. Находката се е оказала още по-ценна, понеже посочвала точното място, където вещерът построил новата си къща през 1761 година и където тя продължава да се издига и до днес. Младият Уорд отлично познавал тази сграда от разходките си по хълма Стампърс. Тя се намира съвсем близо до родния му дом, разположен на билото на възвишението и принадлежи на семейство чернокожи, изхранващи се с предлагане на битови услуги като пране, почистване и отпушване на комини.

Младият мъж бил много впечатлен от откритието си и решил да разгледа по-обстойно въпросната сграда. Що се отнася до мистичните моменти в писмото, той ги сметнал за екстравагантно-символични, макар и да отбелязал с изумление, че отлично помни четиринайсети стих от четиринайсетата глава в книгата на Йов: „Когато умре човек, ще живее ли пак? През всичките дни на определеното за мене време бих чакал, докле ми дойде смяната.“

Младият Уорд се завърнал в Провидънс в приповдигнато състояние на духа и посветил цялата събота на проучване на къщата на Олни Корт. Тази занемарена сграда едва ли някога е могла да бъде

наречена „разкошна“, а неумолимият ход на времето обезличавал още повече скромната ѝ фасада. Представлявала обикновена градска къща в стила на колониален Провидънс — двуетажна, с остроъгълен покрив, масивен комин по средата му и великолепно резбована врата с дорийска колонада пред нея.

Чарлз Декстър Уорд се познавал добре с негърското семейство, ето защо бил посрещнат изключително любезно от стария Аза и пълната му жена Хана. Интериорът му предложил повече промени, отколкото предполагал младежът, и той отбелязал с тъга, че изящните орнаменти на камината и резбованите шкафове ги няма, а изящната дъбова ламперия е изпотрошена, надраскана и скрита под евтини хартиени тапети. Като цяло узнал далеч по-малко, отколкото очаквал, но поне се наслаждавал на усещането, че стои в някогашния дом на такъв страшен човек като Джоузеф Къруин. На излизане Уорд забелязал заличения монограм на някогашния собственик върху старинното чукче на входната врата и го побили тръпки.

От този момент нататък Чарлз прекарвал цялото си свободно време в опити да дешифрира ръкописа на Хътчинсън и в събиране на допълнителна информация за Джоузеф Къруин. С разшифроването се озовал в задънена улица, ала за сметка на това пък натрупал множество документи от частните архиви в Ню Лондон и Ню Йорк. Това пътуване се оказало много плодно за него, защото го дарило с писмата на семейство Фенър и кореспонденцията между Найтингейл и Талбът, от която узнал за портрета на Къруин, изрисуван върху дървената ламперия в библиотеката му. Уорд изгарял от желание да разбере как е изглеждал неговият тайнствен родственик, ето защо решил да огледа още веднъж къщата на Олни Корт с надеждата, че ще открие изображението под пластовете боя или тапетите.

Търсенето започнало в началото на август. Младият мъж проверил внимателно стените във всички стаи, които биха могли да послужат за библиотека на покойника. Особено внимание Уорд обръщал на ламперията над камините и само след няколко часа изпитал неудържимо вълнение, когато излющил няколко парченца боя от широката дървена плоскост над камината на първия етаж и се убедил, че този участък е по-тъмен от останалите. Още няколко

изстъргвания с ножа и младежът вече бил абсолютно сигурен къде се намира нарисуваният с маслени бои портрет.

Въпреки че изгарял от желание да го зърне час по-скоро, Чарлз проявил завидно търпение и преустановил заниманията си, за да се върне след три дни с помощ от професионалист — известният художник Уолтър Дуайт, чието ателие се намирало недалеч от хълма Колидж. Опитният реставратор незабавно се захванал за работа, а старият Аза и жена му Хана били щедро възнаградени за причиненото неудобство.

Няколко дни по-късно господин Дуайт докоснал за последен път портрета и пред света отново се явило онова, което стояло скрито в продължение на столетия. Пред Чарлз Декстър Уорд се откроявало изображението на висок и строен мъж, облечен с тъмносиня връхна дреха, бродиран жакет, къси панталони от черен атлаз и бели копринени чорапи, седнал в резбовано кресло, зад което се виждали кейове, море и ветроходни кораби. Най-голямата изненада обаче представлявало лицето на корабовладелеца — в неговите черти изуменият младеж разпознал самия себе си в облика на зловещия си родственик!

Младият Уорд незабавно извикал родителите си, за да им покаже откритието си, и баща му заявил, че иска да купи въпросния портрет. Приликата със сина му, въпреки характерното за осемнайсети век облекло, била поразителна. Сякаш природата била решила да създаде двойник на Джоузеф Къруин след век и половина! Госпожа Уорд обаче изобщо не приличала на своя предтеча, макар че си спомняла някои от своите родственици, които имали сходни черти със сина ѝ и отдавна починалия Джоузеф Къруин.

Нещо в портрета не ѝ харесвало и казала на съпруга си, че е най-добре да го изгорят, а не да го носят у дома си. Тя твърдяла, че не вижда в него нищо хубаво — точно обратното, той ѝ е противен с приликата си с Чарлз. Господин Уорд обаче бил човек на практичния ум и действието — той притежавал множество тъкачни фабрики в Ривърсайд и долината на река Поутъксет — и не обръщал внимание на женските брътвежи. Портретът му направил огромно впечатление със сходството със сина му и той сметнал, че Чарлз заслужава такъв подарък. Няма защо да споменаваме, че самият младеж веднага застанал на страната на баща си и след няколко дни господин Уорд

станал собственик на камината и портрета, изрисуван на ламперията над нея в присъствието на нотариус и настоящия собственик на къщата, който бил възмезден щедро за всички причинени неудобства.

Оставало само да пренесат ламперията в дома на семейство Уорд, където ѝ отредили почетно място над електрическата камина в кабинета на Чарлз на третия етаж. На младия мъж била възложена отговорността да следи за внимателното транспортиране на картината и на 28 август той придружил двама опитни работници от фирмата за декорации на Крукър до къщата на Олни Корт, където камината и ламперията над нея били отделени от стената с изключителна прецизност, а после пренесени в автомобила на компанията.

По време на демонтирането пред очите на присъстващите се разкрила тухлената шахта на комина и там младият Уорд забелязал ниша, дълбока около трийсетина сантиметра, разположена приблизително на равнището на главата на портрета. Изгаряйки от любопитство, юношата надзърнал вътре и намерил не само прах, но и пожълтели от старост книга, дебела книга и късчета плат, в който навярно са били увити. Като издухал прахта и изтрил мръсотията, Чарлз Декстър Уорд погледнал към надписа върху подвързията на книгата и веднага разпознал онзи почерк, с който за пръв път се сблъскал в института „Есекс“ — „Дневник и бележки на Джоузеф Къруин, джентълмен, родом от Сейлъм и понастоящем живеещ в град Провидънс“.

Извън себе си от възмущение, Уорд показал находката си на двамата работници, които били с него. Впоследствие те потвърдиха под клетва, че намерените документи са автентични и доктор Уилет се позовава на свидетелствата им в излагането на теорията си, че младежът не е бил умопомрачен, когато са се проявили първите странности в поведението му. Всички други листове били изписани с ръката на Къруин и на един от тях, навярно най-важния, Уорд прочел: „На оногова, който ще се появи впоследствие; как да преодолее времето и пространството.“ Втората страница изглеждала шифрована и юношата предположил, че шрифтът е същият като в ръкописа на Хътчинсън, който все още си оставал загадка за него. На третия лист Чарлз открил ключа към шифъра. Четвъртият и петият били адресирани до „Едуард Хътчинсън, ескуайър, и Джедедая Орн, ескуайър, техния наследник / наследници или лицата, които ги

представляват“, а шестият — последен — лист носел заглавието: „Джоузеф Къруин, неговият живот и пътешествия между 1678 и 1687 година; къде е бил, с кого се е срещал и какво е узнал“.

Според повечето лекари това е моментът, отбелязващ началото на психическото разстройство на Чарлз Декстър Уорд. След като открил документите, той веднага прегледал няколко страници от книгата и се натъкнал на нещо, което го поразило до дъното на душата му. Докато показвал находката си на работниците, младежът внимавал да не прочетат повече, отколкото трябва, а щом се прибрал у дома, споменал на родителите си, че е намерил някакви „шифровани книжа, написани от ръката на Джоузеф Къруин“, чието декодиране вероятно ще отнеме много време и усилия. Както изглежда, навярно юношата не е искал да привлече любопитството на хората около него към съкровената му находка.

Тази нощ Чарлз Декстър Уорд останал в кабинета си, погълнат от книгата, и не се откъснал от тях дори когато настъпило утрото. Той не слязъл в трапезарията, за да закуси със семейството си, както правел всяка сутрин, и майка му изпратила храната в стаята му. Младежът преустановил изследванията си само за няколко минути, когато работниците дошли да монтират камината и ламперията над нея в кабинета му. Следващата нощ Чарлз спал на пресекулки, без да се съблича, и на заранта майка му го заварила изгърбен над фотокопието на ръкописа на Хътчинсън. Тя го попитала как напредва работата му, ала получила доста лаконичен отговор, което доста я учудило. Преди синът ѝ често разказвал с въодушевление за заниманията си, а този път само вдигнал рамене и казал, че шифърът на Къруин не може да бъде приложен към текста.

Като си припомнят поведението му от този период, родителите на Чарлз са единомислени, че в държанието му се появила някаква потайност, нехарактерна за младежа до този момент. Той рядко криел документите, над които работел, от прислужниците, защото съвсем закономерно смятал, че те едва ли биха разбрали нещо; с майка си и баща си обаче се държал по съвсем различен начин. Ако проучваната от него страница не представлявала тайнствен шифър, поредица от загадъчни знаци или непонятни идеограми (като например „На оногова, който ще се появи впоследствие...“), той веднага я закривал с някакъв обикновен лист, докато посетителят не излезел от стаята му.

През нощта младият Уорд заключвал документите в старинния бюфет; нещо повече — постъпвал по същия начин и всеки път, когато напускал кабинета.

Скоро започнали учебните занятия. Те явно го отегчавали неимоверно, понеже Чарлз не спрял да повтаря, че не иска да губи времето си в колежа, защото има къде-къде по-важна работа. Той казал на родителите си, че провежда собствени важни изследвания, благодарение на които ще получи повече знания, отколкото в който и да е колеж или университет.

Естествено, само човек с репутация на ексцентричен книжен червей би могъл да води подобен начин на живот, без да привлича внимание. Уорд винаги е бил такъв и родителите му били по-скоро огорчени, отколкото удивени от потайния характер на новата му житейска страст. Струвало им се странно, че синът им не им показва находките си и не им разказва за шифрованите документи. Чарлз обаче ги уверил, че само трябва да почака известно време, докато ги зарадва с резултатите от изследователската си работа. Седмиците обаче минавали, а в отношенията между младежа и родителите му започнала да тегне някаква хладна напрегнатост, засилена и от откритото неодобрение, с което майка му се отнасяла към интереса му към Джоузеф Къруин.

През октомври Чарлз Декстър Уорд възобновил посещенията си в библиотеките, само че вече не се интересувал от старините и реликвите. Новата му страст го карала да поглъща с интерес всичко, свързано с вещерството, магията, окултизма и демонологията. Когато хранилищата в Провидънс пресъхнали пред жадния му за знания ум, той отишъл в Бостън (библиотеката на „Копли Скуеър“), в Харвард (библиотеката „Уайдънър“) и в Бруклин (библиотеката „Зайън Рисърч“). Купил и множество книги за личната си колекция и даже поръчал стелажи за тях в просторния си кабинет, а през коледната ваканция направил няколко пътувания до Сейлъм, за да прегледа още ръкописни материали в института „Есекс“.

Някъде в средата на януари 1920 година върху лицето на Чарлз Декстър Уорд се появило тържествуващо изражение, за което той избягвал да дава обяснения. Никога вече не го видели да работи над

ръкописа на Хътчинсън; вместо това младежът се насочил към химическите опити (провеждал експериментите си в неизползваната мансарда на семейната си къща) и проучване на статистическите данни в архивите на Провидънс. Разпитаните впоследствие доставчици на лекарства и химикали за научните лаборатории предоставиха подробен списък на всичките му поръчки, ала той се оказа без особено значение за случая. Не така стои въпросът със служителите в библиотеките и архивите обаче. Те са единодушни, че Уорд трескаво издирвал местоположението на гроба на Джоузеф Къруин, от чийто надгробен камък е било заличено името му.

В края на март младият Уорд прибавил към ровенето из библиотеките и посещения на всички стари гробища в града. Причината за това станала ясна по-късно, когато от градския архив съобщили, че май е намерил ключ към загадката. Юношата престанал да търси гроба на Джоузеф Къруин и се насочил към лобното място на някой си Нафтали Фийлд. Защо, се разкрило от следния надпис, случайно избегнал унищожението: „10 фута южно и 5 фута западно от гроба на Нафтали Фийлд в.....“. Отсъствието на конкретни данни за гробището затруднявало диренето и дълго време блаженопочившият Нафтали Фийлд се струвал на Чарлз по-нереален и от зловещия му родственик, ала мисълта, че за въпросния Фийлд едва ли е съществувал всеобщ заговор за мълчание, го крепяла и подхранвала надеждите му. Младежът предприел щателно проучване на всички гробища в града, с изключение на това до църквата „Сейнт Джон“ (бившата Кралска църква) и гробището Суон Пойнт, понеже в един от регистрите прочел, че роденият в Провидънс Нафтали Фийлд (починал през 1729 година) бил баптист.

В началото на май доктор Уилет, който по молба на бащата на Чарлз Декстър Уорд се запознал с всички сведения за Джоузеф Къруин, известни на семейството, провел сериозен разговор с младия мъж. От тази беседа нямало кой знае какъв смисъл, защото лекарят през цялото време усещал, че юношата прекрасно се владее и е зает с важни дела, но поне дал рационално обяснение за поведението си в последно време. Чарлз му разказал с готовност за търсенията си, но премълчал какви са истинските му цели. Младежът заявил, че книгата

на родственика му съдържат необикновени за тогавашната наука тайни и въпреки че са зашифровани в по-голямата си част, имат изключително значение за историята и еволюцията на научното мислене. Само че били съвършено безсмислени извън контекста на времето си, ето защо да ги разбулваш, въоръжен само с достиженията на съвременната наука, означавало да ги лишиш от тяхното очарование. За да заемат достойното си място в човешката история, тези знания трябвало да бъдат съотнесени към своето време и исторически контекст, и именно с това се занимавал Чарлз Декстър Уорд. Той се стараел колкото се може по-бързо да възстанови забравените древни изкуства, с помощта на които да интерпретира правилно сведенията, получени за Къруин, и едва тогава щял да разкрие откритието си пред света. Дори Айнщайн, добавил младият мъж, не бил революционизирал до такава степен съвременната концепция за мирозданието.

Що се отнася до гробищните разходки на юношата, той изтъкнал, че имал всички основания да предполага, че на надгробната плоча на Джоузеф Къруин били гравирани определени мистични символи, без които било невъзможно декодирането на шифровъчната му система. Данните, с които разполагал, го карали да мисли, че тези символи не са заличени от надгробния камък. Според него Къруин искал да съхрани в тайна шифъра си и поради тази причина разпръснал съществените за разгадаването му данни с присъщата си ексцентричност.

Доктор Уилет изслушал търпеливо всичко това, ала щом помолил Уорд да му покаже загадъчните документи, юношата проявил известна неохота и се опитал да го подлъже с фотокопието на ръкописа на Хътчинсън, формулата на Орн и разни диаграми. Най-накрая обаче отстъпил и му позволил да зърне „Дневника и бележките“ и кодираното „На оногова, който ще се появи впоследствие“.

Сетне Чарлз избрал най-невинно изглеждащата страница от дневника на покойния търговец и доктор Уилет за пръв път видял почерка на Джоузеф Къруин. Ерудиран познавач на историята, лекарят забелязал, че почеркът и стилът принадлежат на седемнайсети век, макар че авторът живял през осемнайсети. Текстът му се сторил маловажен и по-късно той си припомнил единствено този откъс от него:

„Сряда, 16 октомври 1754 година. Днес шлепът ми напусна Лондон с двайсет нови хора на борда, взети от Западните Индии, испанци от Мартиника и холандци от Суринам. Навярно холандците са подочули нещичко и се готвят да избягат, ала аз ще се погрижа добре за тях. За господин Нйт Декстър от Масачузетс нося сто и двайсет топа камлот^[3], сто топа цветен тънък камлот, двайсет топа дебел мъхест вълнен плат, петдесет топа каламанка^[4] и триста топа коприна. За господин Грийн от «Слона» съм натоварил петдесет галона ябълково вино, двайсет големи тенджери, петнайсет котела и десет комплекта маши. За господин Периго — един набор дърводелски инструменти, а за господин Нйтингейл — петдесет топа първокачествена хартия. Снощи изрекох трижди «САВАОТ»^[5], ала никой не ми се яви. Трябва да разпитам по-добре господин Х. от Трансилвания, въпреки че ще ми е изключително трудно да се добера до него. Не е ли странно, че не може да ме научи на това, което владее от сто години? Саймън не ми е писал от няколко седмици, ала навярно скоро ще получа писмо от него.“

Доктор Уилет едва прочел тази страница и отгърнал следващата, ала в същия миг Чарлз Декстър Уорд се стрелнал напред и изтръгнал книгата от ръцете му. Въпреки това обаче лекарят успял да зърне няколко фрази, които се врязали ярко в съзнанието му:

„Стихът от «Liber Damnatus» трябва да се Повтаря в продължение на Пет разпети Петъка и Четири дни на Все светии, и се надявам, че Нещо ще се роди във Външните Сфери. То ще Призове Оногова, що трябва да се Появи и Той ще обърне Поглед към Миналото и Назад през Годиците. За Него трябва да приготвя Солите или Субстанциите, от които ще се приготвят.“

Уилет не успял да прочете повече, но и това било достатъчно, за да почувства необясним страх от лицето на Кърюин, наблюдаващо го безстрастно от портрета. Оттогава насетне в съзнанието му се родила странна фантазия — или поне медицинското му образование го убедило, че това е фантазия, — изразяваща се в това, че очите на нарисувания корабовладелец не изпускали от поглед младия Чарлз Декстър Уорд при всяко негово движение в кабинета.

Преди да си тръгне, доктор Уилет се приближил до ламперията над камината, смаян от поразителната прилика на покойния търговец с юношата, като се постарал да запомни всяка черта на загадъчното му

лице — чак до миниатюрния белег над дясното му око. Козмо Алехзандър, решил лекарят, бил абсолютно достоен за Шотландия, дарила света с художници като Рейбърн, и не падал по-долу от знаменития си ученик Гилбърт Стюърт.

Успокоени от доктора, че душевното здраве на сина им е извън всякаква опасност, майката и бащата се отнесли спокойно към обстоятелството, че Чарлз се е отказал от колежа. Юношата заявил, че има далеч по-сериозни дела за вършене и изразил желание да замине следващата година в чужбина, защото имал нужда от информация, с която било невъзможно да се сдобие в Америка. Баща му отхвърлил тази абсурдна за един осемнайсетгодишен младеж прищявка, но отстъпил пред нежеланието му да следва в университета, ето защо след завършването на гимназията на Моузес Браун (родителите не успели да потиснат разочарованието си, че синът им се дипломира без каквото и да било отличие) Чарлз Декстър Уорд в продължение на три години се занимавал с окултни науки и гробищни проучвания.

През април 1923 година той навършил пълнолетие и получил неголямо наследство от дядо си по майчина линия. Комбинацията от тези два фактора най-накрая му дала възможността да осъществи невъзможното си до този момент пътешествие из Европа и ето че през юни младият мъж отплавал за Ливърпул. Той не казал на родителите си нищо за предполагаемия си маршрут, ала обещал да им пише редовно и да ги известява за делата си. Кореспонденцията му скоро потвърдила, че е стигнал до Лондон без никакви затруднения и си е намерил хубава квартира на Грейт Ръсел Стрийт, където смятал да остане, докато проучи всички интересуващи го фондове на Британския музей. Юношата отбягвал срещите с английските приятели на семейството му, посвещавайки цялото си време на библиотеката и химическите опити в лабораторията, която сам си направил в една от стаите.

През юни 1924 година Чарлз Декстър Уорд съобщил с кратко писмо, че вече се намира в Париж, където събира материали в Националната библиотека, а през следващите три месеца изпращал само картички, от които родителите му разбрали, че се опитва да се добере до редките ръкописи от нечий частен архив. После младежът съвсем престанал да пише и това продължило до месец октомври, когато семейство Уорд получили пощенска картичка от Прага — синът

им отишъл в този старинен град, за да се срещне с някакъв човек, който се явявал последният жив носител на загадъчна средновековна информация. Чарлз съобщил бъдещия си адрес в Нойщадт, където възнамерявал да прекара времето до януари идната година, а сетне изпратил няколко картички от Виена, в които разказал, че планира да се отправи още по на изток.

Следващата картичка дошла от Клаузенбург в Трансилвания и в нея младежът известявал домашните си, че е съвсем близо до крайната си цел. Оставало му само да посети имението на барон Ференци, чийто замък се намирал в планините на изток от Рагуза, ето защо молел родителите си да му пишат там на името на този многоуважаван господин. Подир седмица пристигнала и картичка от Рагуза, която уведомявала, че го чака екипаж, който ще го закара до замъка на барона, издигащ се високо в планинските усои.

От този момент нататък чак до пролетта Чарлз Декстър Уорд не изпратил ни вест, ни кост на близките си. Едва през месец май им съобщил, че не може да се срещне с майка си нито в Лондон, нито в Париж, нито в Рим, както били планирали по-рано; изследователската му работа изисквала постоянното му присъствие в имението, а замъкът на барона не бил никак подходящ за прием на гости. Той се извисявал на стръмен планински склон, гъсто обрасъл с вековни гори, и дори местните жители го отбягвали заради странните слухове, блуждаещи сред простолюдието. Самият барон също бил човек, който едва ли щял да допадне на консервативни пътешественици от Нова Англия. Външността и поведението му не били съвсем обичайни, а и възрастта му внушавала известни опасения. Най-добре, съветвал ги Чарлз в писмото си, да останат в Провидънс и да изчакат завръщането му, което щяло да ги зарадва съвсем скоро.

Ала се случило тъй, че младият мъж се прибрал в родния си град едва в началото на май 1925 година.

Онези учени, които не робуват строго на ортодоксалната психиатрия като доктор Лаймън, смятат, че началото на душевното разстройство на Чарлз Декстър Уорд е тясно свързано с пътешествието му из Европа. Те са единомдушни, че младежът е бил със здрав и непомрачен разсъдък, когато е заминал от Америка, и че поведението

му е претърпяло коренна промяна след завръщането му. Доктор Уилет обаче не е съгласен с тях. Той настоява, че всичко е започнало по-късно и приписва странностите в характера му на ритуалите, за които е узнал зад граница — някои от тях били доста зловещи, но според него по никакъв начин не биха могли да предизвикат психически отклонения в ума на този, който ги изпълнява.

Видимо възмъжалият и съзрял Уорд съхранил съвсем нормални реакции и в няколкото си беседи с доктор Уилет показал уравновесеност, на която нито един безумец — дори онзи, който съзнателно се опитва да прикрие своето безумие — не е способен. Слуховете за психическите отклонения на младия мъж, плъзнали тогава сред жителите на Провидънс, се дължали до голяма степен на звуците, разнасящи се по всяко време на деня и нощта от мансардата на семейната къща на Уорд, където Чарлз устроил лабораторията си. Бъдещият пациент на клиниката за душевноболни почти не напускал таванското помещение и хората чували най-различни напеви, заклинания и гръмки декламации в необичайни ритми; и въпреки че винаги звучал гласът на младия Уорд, в него се долавяло нещо, което смразявало кръвта на случайните му слушатели. Не останало незабелязано и че Нег, любимият черен котарак на семейството, съскал агресивно и извивал заплашително гръбнака си всеки път, когато необичайните шумове изпълвали мансардата.

Миризмите, които от време на време се излъчвали от лабораторията, също били доста странни и понякога неприятни, ала най-често били леки, почти неуловими и внушавали фантастични образи. Хората, които ги вдишвали, обикновено съзирали причудливи хълмове или безкрайни редици от сфинксове и хипогрифи^[6], губещи се в далечината.

Доктор Уилет навестявал младия Уорд по молба на родителите му и разговорите му с Чарлз били твърде любопитни. Юношата нито веднъж не отказал да поговори с лекаря, но за психиатъра не останало скрито обстоятелството, че душата на събеседника му е затворена книга за всички без изключение. Често Уилет забелязвал в кабинета му странни неща — малки восъчни фигурки, наредени по полиците и върху писалището, и полуизтрити кръгове и пентаграми, нарисувани с тебешир или въглен в близост до ъглите на помещението. Отгоре на всичко всяка нощ къщата била огласяна от загадъчни песнопения и

заклинания, така че за родителите на Уорд станало трудно да задържат прислугата си и мълвата за безумието на сина им плъзнала из целия град.

През януари 1927 година се случило нещо странно. Точно в полунощ, когато Чарлз, както обикновено, огласял къщата с ритуалните си песнопения, от залива върхлетял леден вятър и земята потреперила. Котаракът Нег показал невиждан досега страх, а всички кучета из Провидънс се разлаяли. Това било само прелюдия към страшната гръмотевична буря, която се разразила — доста нетипично за това време на годината явление. Светкавиците се стоварвали с такава ярост връз сградата, че майката и бащата на Уорд се изплашили да не би домът им да изгори.

Те се втурнали към мансардата, за да разгледат евентуалните поражения, ала на вратата ги посрещнал синът им — бледен, спокоен и решителен, с почти плашещо изражение на триумф на лицето си. Той ги уверил, че къщата изобщо не е пострадала, а бурята съвсем скоро щяла да свърши. Родителите му постоянни известно време в нерешителност, но щом надзърнали през прозореца, видели, че Чарлз е прав — мълниите проблясвали все по-далеч и по-далеч от дома им и дърветата престанали да се огъват до земята от титаничните пориви на дъжда и вятъра. Звездите отново се показали на небосвода и ликуващото изражение на сина им се заменило от появата на необичаен плам в очите му.

В продължение на месец-два след този инцидент Чарлз Декстър Уорд прекарвал съвсем малко време в лабораторията си. Той започнал да проявява странен интерес към времето и предприел ексцентрични проучвания, засягащи пролетното топене на снеговете. Някъде през март младият мъж напуснал дома си в полунощ и се върнал чак на сутринта. Майка му се събудила, защото чула ръмженето на автомобилен двигател, затихващо пред входната врата, придружено от приглушени ругатни, и се приближила до прозореца. Четирима души тъкмо издърпвали от автомобила някакъв продълговат сандък, след което по указания на Чарлз го понесли към страничната врата. Жената чула тежко дишане и трополене на стъпки, последвано от глухо

тупване на тавана, подир което мъжете слезли по стълбите, излезли на улицата и си заминали с товарния си автомобил.

На следващия ден Чарлз отново се затворил в лабораторията си и като спуснал щорите, започнал да работи над някаква метална субстанция. Младежът не отварял вратата на никого и упорито отказвал всичката предложена му храна. Няколко часа по-късно се чул остър шум, последван от страшен вик и грохот, като че ли нещо тежко паднало на пода, но когато разтревожената госпожа Уорд похлопала на вратата, синът ѝ с немощен глас ѝ заявил, че нищо не се е случило. Освен това уверил майка си, че отвратителното зловоние, процеждащо се изпод вратата, е свършено безобидно и се налага да бъде изтърпяно в името на научните му експерименти. Младежът отказал да излезе, но обещал, че ще се присъедини към семейството си за вечеря. Щом странните звуци от мансардата заглъхнали, Чарлз слязъл в трапезарията и първото нещо, което направил, било да забрани на родителите си (и на когото и да било) да се приближават до вратата на лабораторията. Това поставило началото на нов период на тайнственост, защото от този ден нататък на никого не се разрешавало да влиза в мансардното помещение — Чарлз поел ангажимента да го мие и почиства. Той преместил всичките си неща в лабораторията и заживял там до момента, в който купил онова бунгало в Поутъксет и се преселил там с цялото си оборудване, личен багаж и книги.

Вечерта бъдещият пациент на клиниката първи взел вестника и уж случайно откъснал част от него. По-късно доктор Уилет разпитал родителите му и прислугата, за да установи в кой ден точно се случило това, отишъл в редакцията на „Джърнъл“ и възстановил липсващата статия:

НА СЕВЕРНОТО ГРОБИЩЕ ВИЛНЕЯТ ПОХИТИТЕЛИ НА ТРУПОВЕ

Тази сутрин Робърт Харт, нощен пазач в Северното гробище, се натъкнал на група мъже с автомобил сред най-старите паметници на поверения му за охрана парцел.

Появата му явно изплашила осквернителите и те избягали, преди да успеят да извършат скверното си дело.

Инцидентът се случил в четири часа след полунощ. Вниманието на Харт било привлечено от шума на автомобилен двигател и той се отправил да види какво се случва. На стотина метра от главната алея пазачът зърнал товарен автомобил, но не успял да се приближи до него, защото шумът от стъпките му издал присъствието му. Мъжете се качили в превозното си средство и бързо потеглили. Харт огледал внимателно гробовете наоколо, но тъй като не забелязал някой от тях да е разкопан, предположил, че натрапниците са искали да закопаят нещо.

По-задълбоченият оглед обаче го накарал да промени становището си. Очевидно похитителите са разполагали с достатъчно време да свършат работата си, преди присъствието им да бъде забелязано, понеже пазачът открил дълбок изкоп в онази част от гробището, известна като „Еймъс Фийлд“. По-голямата част от надгробните плочи там били изчезнали преди доста време. Зейналата яма била дълбока и правоъгълна като гроб и вътре в нея нямало нищо — нито ковчег, нито тленни останки. По-късно Робърт Харт проверил гробищния регистър и установил, че според наличните данни там не бил погребан никой.

Сержант Райли от Второ полицейско управление огледал ямата и изказал предположението, че е била изкопана от контрабандисти, които непрекъснато търсят скривалища за нелегалните си товари от алкохол. Когато го попитахме за посоката, в която се отдалечил товарният автомобил, пазачът ни каза, че според него се насочил към „Рошамбо Авеню“.

През следващите няколко дни родителите на Чарлз Декстър Уорд почти не виждали сина си. Той пригледил и спалня към лабораторията си и изобщо не излизал оттам, а обяда си прибирал, след като се уверявал, че прислужницата го е оставила пред вратата му и е слязла надолу по стълбите. Непонятните заклинания и

монотонните песнопения продължавали да ехтят от време на време от мансардата, а през останалото време се чувал шум от дрънчане на стъкло, съскане на химикали и бучене на газова горелка. Изпод вратата често се процеждали странни миризми, които нямали нищо общо с предишните. В редките случаи, когато младият Уорд напускал убежището си, всички забелязвали напрегнатия му и същевременно отнесен вид, дал поводи за най-различни слухове сред жителите на Провидънс. Веднъж той едва ли не на бегом се втурнал към „Атенеума“ за някаква книга, която му трябвала, а друг път наел някакъв човек, за да му донесе обгърнати в мистицизъм заглавия от Бостънската библиотека. Родителите на Уорд не могли да се избавят от тревожните си предчувствия, но и те, и доктор Уилет признават пълната си безпомощност.

На 15 април се случило нещо, което доктор Уилет смята за доста важно. Денят бил Разпети петък — обстоятелство, което според прислугата било едва ли не основополагащо, докато другите го възприели просто като случайно съвпадение. В късния следобед младият Уорд започнал да повтаря с необичайно силен глас някакво заклинание, като едновременно с това явно бил запалил някаква неизвестна субстанция, защото цялата къща се изпълнила с неописуемо зловоние.

Зловещата формула се чувала добре в коридора, независимо от заключената врата, така че госпожа Уорд, притаила се там в тревожно очакване, неволно я запомнила, а сетне я записала по молба на доктор Уилет. Впоследствие психиатърът открил, че това заклинание почти напълно съвпада с откритото в мистичните писания на Елифас Леви^[7], тази тайнствена личност, която първа дръзнала да пристъпи отвъд прага на забранените двери и зърнала страховитите хоризонти отвъд. Младият Уорд го произнасял на латински:

Per Adonai Eloim, Adonai Jehova,

*Adonai Sabaoth, Metraton Ou Agla Methon,
Verbum pythonicum, mysterium salamandrae,
cenventus sylvorum, antra gnomorum,
daemonia Coeli God, Almonsin, Gibor,
Jehoshua, Evam, Zariathnnatmik, Veni, veni, veni.*

Което ще рече:

*Заклинам Адоная Елоим, Адоная Йехова,
Адоная Саваот, Метратон Оу Агла Метон,
със слова на питон и с тайна на саламандър,
с духа на сифида и тяло на гном,
демоните на Божеството, Алмонсин, Гибор,
Йехошуа, Евам, Зариатнатмик,
Ела, ела, ела.*

Това продължило без прекъсване в продължение на час-два и през цялото време кучетата в околността не спрели да надават яростен лай. Лаели не само кучетата от чуждите къщи, но и тези в двора на семейство Уорд, ала почти никой от домакинството не им обърнал внимание заради непоносимото зловоние, което засенчвало всички миазми, излъчвани от мансардата досега. Неочаквано проблеснала ослепително ярка мълния, подир която се дочул глас, наподобяващ далечен тътен на гръмотевица. Никой от дочулите го не бил в състояние да го забрави до края на живота си, защото бил неописуемо зловещ и нямал нищо общо с гласа на Чарлз Декстър Уорд. Този отвъден глас разтресъл основите на къщата и поне двама от съседите го чули въпреки оглушителния кучешки лай.

Госпожа Уорд потреперила, защото си припомнила онова, което ѝ разказвал синът ѝ за онзи демоничен глас, отекнал над фермата на Поутъксет Роуд в нощта, в която изчезнал Джоузеф Къруин. Нямало начин да греша, понеже Чарлз изключително живо ѝ бил описал всичко и тя запомнила част от древното и непонятно заклинание: „ДИЕСМИЕС ДЖЕШЕТ БОНЕДОСЕФ ЕДУВЕМА ЕНИТЕМОС“.

Веднага след това всичко наоколо притъмняло, сякаш изведнъж се спуснал здрачът, и се появила нова миризма — съвършено непозната, но също толкова противна, както и предишната. Чарлз продължавал да повтаря тайнствената си формула и майка му чула нещо като: „Йии — наш — Йог-Сотхот — хе — лгלב — фи — тродаг“, завършило с френетично изкрещения възглас „Йа!“. Преодолявайки страха си, жената похлопала на вратата на лабораторията, ала никой не ѝ отвърнал. Тя отново почукала, но ръката ѝ застинала във въздуха, защото в същия миг дочула и втори глас. Този глас звучал едновременно с демоничния кикот на другия глас! Това било последното, което си спомнила впоследствие, защото изпаднала в несвяст.

Господин Уорд се върнал вкъщи в шест и петнайсет и като не заварил жена си в стаята на приземния етаж, попитал слугите и те му казали, че най-вероятно е пред лабораторията на Чарлз, откъдето продължавали да се разнасят странни звуци. Мъжът се втурнал нагоре по стълбите и щом зърнал съпругата си да лежи в безсъзнание на пода, се хвърлил да ѝ налее вода от най-близката чешма. Госпожа Уорд тъкмо отворила очи, когато съпругът ѝ внезапно почувствал необяснима слабост и рухнал тежко на земята. В този миг от притихналата лаборатория се дочул едва доловим диалог или имитация на диалог с въпроси и отговори, утвърждавания и възражения. Единият глас без съмнение принадлежал на Чарлз, ала другият бил толкова дълбок, дрезгав и глух, че нито един млад човек не би могъл да го изобрази дори и при желание от своя страна. Той звучал толкова плашещо, светотатствено и кощунствено, че в мига, в който го чула, жената надала пронизителен вик, изтръгнал Теодор Хоуленд Уорд от унеса му. Той сграбчил съпругата си и двамата се втурнали надолу по стълбите. Докато взимали тичешком стъпалата, до слуха им достигнало нещо, от което и двамата едва не изгубили равновесие. Иззад заключената врата на лабораторията се дочул ужасеният вик на сина им, последван от някакъв глас, който бил пределно лаконичен, но въпреки това успял да изпълни душата на Теодор Уорд с необясним страх:

— Шшшшт! Пиши!

След вечерята господин и госпожа Уорд дълго обсъждали случилото се и стигнали до решението, че трябва незабавно да проведат сериозен разговор със сина си. Колкото и значими да били заниманията на младия Чарлз, поведението му през последните дни преминало всички разумни граници и се превърнало в заплаха за душевното спокойствие на всички обитатели на дома. Навярно юношата бил изпаднал в пълно умопомрачение, защото само безумец би могъл да надава подобни кошмарни писъци и да води въображаеми разговори с различни гласове. Всичко това трябвало да бъде прекратено на момента — в противен случай госпожа Уорд можела да се разболеете тежко, а задържането на каквато и да е прислуга щяло да стане невъзможно.

Теодор Уорд се надигнал от стола си и се заизкачвал по стълбите, водещи към мансардата. На третия етаж той забавил ход, понеже дочул шумолене от лабораторията на сина си, сякаш някой прелиствал трескаво стари томове. Джентълменът сложил ръка върху дръжката и вратата се отворила с проскърцване. Чарлз стоял в средата на помещението с цял наръч книги и хартии в ръце, ала щом зърнал баща си, изтървал товара си и се отпуснал немощно на земята. Младежът бил отслабнал неимоверно и изглеждал изнурен и изпит. Немало скандал. Теодор Уорд му заговорил бавно и спокойно, а когато приключил, Чарлз му отвърнал, че е напълно съгласен с него, и добавил, че всички тези гласове и заклинания са непростими негови прегрешения. Той обещал, че отсега нататък ще се грижи за спокойствието на всички обитатели на къщата и отбелязал, че бъдещата му работа е свързана с четене на книги, а не с шумни песнопения. По отношение на уплахата и припадъка на майка си юношата изразил дълбокото си съжаление и казал, че беседата, дочута от нея, представлявала част от сложно символично тайнство, целящо създаването на определена духовна атмосфера. Непонятната терминология, използвана от сина му, объркала господин Уорд, но поне всичките му съмнения за душевното разстройство на Чарлз се разсеяли, въпреки напрегнатото състояние на момчето. Всъщност разговорът не завършил с нищо конкретно — Чарлз взел книгите си и напуснал лабораторията, а Теодор Уорд постоял известно време сам,

без да знае какво да мисли. Заниманията на сина му изглеждали не по-малко мистериозни от смъртта на горкичкия Нег, който бил намерен след час в сутерена с изцъклени очи и разкривена от ужас уста.

Воден от неясен инстинкт, угриженият родител огледал с любопитство опустелите полици, опитвайки се да определи кои заглавия е взел синът му. Още от детските си години Чарлз поддържал библиотеката си в строг ред и тематична последователност, ето защо не представлявало особена трудност да се отгатне какво липсва. Господин Уорд се удивил, когато видял, че книгите по окултизъм и древна история стоят по местата си, ала за сметка на това всички томове, посветени на новата история, наука, география, философия и съвременна художествена литература са изчезнали.

Това била необичайна промяна в интересите и наклонностите на Чарлз Декстър Уорд и баща му останал дълго време в лабораторията, замислен над странната метаморфоза. В помещението имало и още нещо, което изпълвало възрастния Уорд с тревожна напрегнатост, и той се огледал, опитвайки се да открие източника му. Самата атмосфера била пропита с него и бащата на Чарлз си дал сметка, че го усещал още от мига, в който пристъпил прага на лабораторията.

Не след дълго Теодор Уорд открил отговора на въпроса, който го измъчвал. Северната стена над камината продължавала да е покрита с резбованата ламперия от къщата на Олни Корт, ала от прецизно реставрирания портрет на Джоузеф Къруин не се виждала и следа. Явно високата температура, съпътстваща експериментите на Чарлз, не пощадила маслените бои и довела до непоправимото. Портретът на някогашния корабовладелец завинаги престанал да следи младия мъж, с когото имал поразителна прилика, и сега лежал на пода под формата на купчинка сиво-синкав прах.

[1] Прокълнатата книга (лат.) — Б.пр. ↑

[2] Около седемдесет километра. — Б.пр. ↑

[3] Груба, плътна и здрава материя, от която са шиели дрехи за селяните — Б.пр. ↑

[4] Здрава ленена тъкан — Б.пр. ↑

[5] В юдаизма това е едно от имената на бог Йехова, а в християнството — името на първото проявление на Светата троица, Бог-Отец — Б.пр. ↑

[6] Крилат кон, чието изображение се среща доста често в изкуството на страните от древността — Б.пр. ↑

[7] Елифас Леви Захед (Абат Алфонс Луи Констанс, 1810–1875) — един от най-големите окултисти на новото време и автор на множество книги по трансцендентална магия. Английският вещер Алистър Кроули го смята за един от учителите си — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

МЕТАМОРФОЗА И БЕЗУМИЕ

В продължение на седмица след онзи печален Разпети петък близките на Чарлз го виждали доста по-често от обичайното напоследък. Той през цялото време ходел с книгите си ту в библиотеката, ту в лабораторията. Държал се спокойно и разумно, макар че майка му и баща му забелязали, че на лицето му се появило странно изражение — като на преследвано животно — и странен апетит, съдейки по изискванията му към готвача.

Доктор Уилет бил своевременно известен за всичко, което се случило по време на великденските празници, и във вторник провел дълъг разговор с Чарлз Декстър Уорд в библиотеката, където разпадналият се портрет на Джоузеф Къруин вече не следял никого. Беседата отново се оказала неособено плодотворна, но важното е, че психиатърът и до днес твърди, че младежът бил психически здрав. Той обещал съвсем скоро да разкаже за откритията си и говорел за назрялата необходимост да премести лабораторията си на някое уединено място. Любопитно е, че изобщо не съжалявал за загубата на портрета — дори сякаш намирал нещо смешно в неочакваното му разрушение.

Минала втора седмица и Чарлз Декстър Уорд започнал да отсъства за дълго от дома си. Когато добрата стара Хана дошла, за да помогне с пролетното почистване, тя разказала, че юношата идвал често в къщата на Олни Корт — неизменно с голям куфар — и стоял с часове в мазето. Той винаги бил изключително щедър към нея и стария Аза, но изглеждал по-разстроен от обичайното и това много я огорчавало, защото го знаела от пеленаче.

Малко след това от Поутъксет дошло друго известие. Приятелите на господин Теодор Уорд му казали, че от няколко дни редовно виждали сина му там, макар че досега не били разговаряли с него. Младежът често бил забелязван в лодкарницата в Роудс-он-Поутъксет, откъдето наемал лодка, с която, както изяснил впоследствие доктор

Уилет, се насочвал на север покрай брега и се връщал след доста време.

През май Чарлз възобновил ритуалните си песнопения в мансардата — това не се харесало никак на баща му и той го помолил да не прави повече така. Една сутрин се повторило нещо, което доста напомняло на въображаемия разговор от злополучния Разпети петък — младежът ту разгорещено спорел със самия себе си, ту се уговарял да стори нещо, защото от таванското помещение се дочували възмутени викове, изисквания и откази, които накарали госпожа Уорд незабавно да се качи горе и да долепи ухо до вратата на лабораторията. Единственото, което чула обаче, било: „... необходима е кръв в продължение на три месеца...“. Жената не издържала и похлопала на вратата, ала в същия миг гласовете внезапно утихнали. По-късно, когато Теодор Уорд извикал сина си и поискал обяснение за случилото се, юношата заявил, че съществуват определени конфликти в сферите на съзнанието, които могат да бъдат избегнати само с изключителни познания и опит, но той щял да направи всичко възможно да ги прехвърли в други сфери.

В средата на юни отново се случило нещо странно. Здрачът едва се бил спуснал, когато от лабораторията се разнесъл шум и господин Уорд забързал нагоре по стълбите, ала звуците утихнали малко преди да се добере до мансардата. В полунощ, когато всички в къщата спели, Чарлз се спуснал, олюлявайки се, по стъпалата, помъкнал огромен куфар със себе си, и казал на иконома, че трябва да излезе. На сутринта прислужникът заявил на госпожа Уорд, че напуска, защото в погледа на младежа имало нещо толкова скверно, богохулно и светотатствено, че той не можел да прекара и миг повече под този покрив. Възмутена, майката на Чарлз го пуснала да си тръгне, неспособна да повярва на думите му. За нищо на света не можела да повярва, че синът ѝ е способен да изглежда по споменатия от слугата начин.

На следващата вечер, също както преди три месеца, Чарлз Декстър Уорд взел първи вестника и случайно изгубил една от страниците му. Това обстоятелство обаче изплувало по-късно, когато доктор Уилет започнал да събира всички парченца на

главоблъсканицата. Психиатърът успял да открие липсващата страница в редакцията на „Джърнъл“ и си отбелязал две статии, които биха могли да имат отношение към случая „Чарлз Декстър Уорд“.

Ето какво гласи първият материал:

ОТНОВО ПОХИТИТЕЛИ НА ГРОБОВЕ

Днес сутринта Робърт Харт, нощен пазач на Северното гробище, откри, че похитителите на гробове не са прекратили светотатствената си активност в старата част на гробищния парк. Гробът на Езра Уийдън, роден през 1740 година и починал през 1824, бил поруган, съдейки по преобърнатия и разбит надгробен камък. Пазачът заварил лобното място на покойния Уийдън разкопано и пусто. Според него похитителите най-вероятно са използвали откраднатата от близкия склад лопата.

Всичко, което би могло да остане в гроба след век и половина разложение, било похитено — в зейналия изкоп останала само купчина изгнили дъски. Този път полицията не открила никакви следи от автомобил, но за сметка на това пък се натъкнала на отпечатъци от стъпки.

Харт е твърдо убеден, че този случай е свързан с мартенския инцидент, когато пазачът успя да изплаши гробокопачите, пристигнали с товарен автомобил. Сержант Райли обаче го опровергава и изтъква явните различия при двата случая. Той обясни, че през март натрапниците са копали там, където няма никакви гробове, докато сегашните разкопки засягат точно определен гроб. Следователно престъпниците са имали ясна и конкретна цел, която обаче е непонятна за полицията. Сигурно е само едно — този път става въпрос и за оскверняване на гроб, съдейки по разбитата плоча, която според Робърт Харт била в идеално състояние до момента на престъплението.

Членовете на семейство Уийдън изразиха потреса и огорчението си от случилото се, но не можаха да назоват нито един враг, способен на подобна гавра с техния

прародител. Хазард Уийдън, живеещ на Ейнджъл Стрийт 598, разказа, че според семейните легенди малко преди Революцията Езра Уийдън бил въввлечен в някакво тайнствено дело, което обаче ни най-малко не уронило престижа и честта му. Разследването е поверено на инспектор Кънингам и да се надяваме, че в най-скоро време ще узнаем нещо определено.

Другата статия била доста по-лаконична:

КУЧЕТАТА В ПОУТЪКСЕТ ЛАЯТ КАТО БЕСНИ

В три часа през нощта жителите на Поутъксет бяха разбудени от необичайно силен кучешки лай откъм северната страна на Роудс-он-дъ-Поутъксет. Хората твърдят, че никога преди не били чували подобен вой, а Фред Лемдин, нощен пазач в Роудс, заяви, че е чул и агонизиращите писъци на човек, обхванат от смъртен ужас. Силната, но краткотрайна буря, разразила се недалеч, сложила край на загадъчното произшествие, с което жителите на Поутъксет свързват и неприятната миризма, излъчвана навярно от нефтените хранилища, разположени в близост до залива; не е изключено точно тя да е наплашила кучетата.

През последвалите дни Чарлз Декстър Уорд започнал да придобива все по-изтерзан и изнурен вид и повечето хора са единомушни, че младежът изглеждал обладан от някакъв тъмен ужас и малко му трябвало, за да си признае какво го разяжда отвътре. Майка му изгубила съня си и почти всяка нощ се вслушвала напрегнато в мрака, благодарение на което разбрала, че синът ѝ често напуска дома си под прикритието на тъмнината и се завръща чак на разсъмване. Навярно тези случаи накарали жителите на Провидънс да започнат да разпространяват мълвата, че Чарлз Декстър Уорд е вампир, защото

тъкмо по това време пресата съобщила за редица случаи на вампиризъм в града. Жертвите на незнайния нощен кръвопиец били мъже и жени на различна възраст и труповете им били откривани основно на две места — на хълма Норт Енд и в покрайнините на Поутъксет. Малцината, които останали живи, разказвали за изгърбено чудовище с горящи очи и издължени крайници, което впивало зъбите си в гърлото на плячката си и лочело жадно от кръвта ѝ.

Доктор Уилет, който отказва да признае, че душевното разстройство на Чарлз е започнало през този период, обяснява по следния начин този кошмар:

— Няма да градя недоказуеми предположения за това, кой или какво е извършил тези нападения и убийства, но съм сигурен в едно — Чарлз Декстър Уорд не носи никаква вина за тях. Имам основания да заявя, че той не познава вкуса на кръвта — и прогресиращата му анемия е само едно от доказателствата за това. Спомнете си колко блед беше този момък. Уорд се бе забъркал с изключително опасни неща и заплати прескъпо за това, но не беше нито чудовище, нито престъпник. Що се отнася до сегашния Уорд, изобщо не искам да мисля за него. С горкия момък се случи ужасна промяна и някогашният Чарлз просто умря. Най-малкото умря душата му, защото онова същество, което изчезна от болницата, имаше друга душа.

В началото на юли доктор Уилет посъветвал госпожа Уорд да отиде за известно време в Атлантик Сити, за да си отдъхне от бремето на нервното напрежение, съсипващо физическото и психическото ѝ здраве. Малко след това Чарлз закупил едно старо бунгало, разположено на най-високото място на слабо заселения стръмен бряг на река Поутъксет. След сключването на сделката младият мъж едва изчакал падането на нощта, за да пренесе в новата си придобивка цялата си лаборатория, използвайки за целта закрит товарен автомобил. Той делил бунгалото със слугата си Гомес — мулат с разбойнически вид и португалска кръв, когото забърсал от крайбрежната Саут Мейн Стрийт, и някакъв слабават непознат с тъмни очила и рошава брада, който явно бил нещо като колега на Чарлз. Мулатът Гомес почти не знаел английски, а брататият мъж — който се представял като доктор Алън пред съседите — поназнайвал езика

малко по-добре от него. Самият Уорд се стараел да се държи дружелюбно и общително, ала само засилвал любопитството на околните с несвързаните си разкази за химическите си опити. Не след дълго светещите по цели нощи прозорци дали повод за разпространението на най-различни слухове, а по-късно, когато стъклата помръкнали, хората започнали да си шушукат за огромните количества месо, поръчвани в касапницата, както и за приглушените викове, възклицания и песнопения, дочуващи се от подземиято.

Благопристойните съседни се отнасяли с недоверие и неприязън към Чарлз Декстър Уорд и двамата мъже, с които делил бунгалото, защото свързвали във въображението си подозрителното обиталище с мистериозните случаи на убийства и вампиризъм в града.

През септември нощният кръвопиец сякаш изчезнал и разбунените духове се поуспокоили, ала през януари се случило нещо, което създадо сериозни неприятности на младия Уорд. Група контрабандисти нападнали посред нощ един от камионите, превозващ товари за Чарлз Декстър Уорд, ала щом отворили дългите сандъци, се сблъскали с неподозирани кошмар. Вместо нелегален алкохол камионът превозвал нещо толкова скверно и чудовищно, че дори престъпниците били ужасени и не могли да удържат езика си зад зъбите. Представителите на подземния свят незабавно заровили находката си, ала щом мълвата за зловещия товар стигнала до полицията, било предприето сериозно разследване.

Сандъците били адресирани до Чарлз Декстър Уорд в Поутъксет и пазителите на реда незабавно посетили бунгалото, където открили изплашения до смърт домакин с двамината му странни приятели. Полицаяте поискали обяснения и получили напълно логично свидетелство за невинността на младия Уорд. За химическите експерименти, значимостта на които можели да потвърдят всички, които го познавали през последните десетина години, му били необходими анатомични образци, ето защо той поръчал онова, което му трябвало, от няколко агенции, които не намерили в изискванията му нищо противозаконно. За принадлежността на образците обаче не му било известно нищо и за него било като гръм от ясно небе известието, че националните чувства и достойнство на цял един народ биха могли

да бъдат потъпкани, ако тайното стане явно. В това твърдо го подкрепял и доктор Алън, чийто глух глас се оказал далеч поубедителен от треперещия от вълнение глас на Чарлз, така че силите на реда не предприели нищо, а само си записали името и адреса на нюйоркския агент. Анатомичните образци били върнати по местата си и обществото останало в неведение за стореното светотатство.

На 9 февруари 1928 година доктор Уилет получил от Чарлз писмо, което смята за изключително важно и по повод на което спорил неведнъж с доктор Лаймън. Лаймън е сигурен, че текстът му представлява сам по себе си убедително доказателство за напреднал стадий на dementia praecox, ала според Уилет това е последното разумно послание на младия мъж. Той обръща особено внимание и на обичайния почерк на Уорд, който, макар и да говори за не съвсем спокойното му душевно състояние, без всякакво съмнение принадлежи на него. Ето пълния текст на писмото:

„Провидънс, Род Айлънд,
Проспект Стрийт 100,
8 март 1928

Уважаеми доктор Уилет!

Най-сетне настъпи мигът да направя признанието, което отдавна съм ви обещал и което вие отдавна очаквате. Изключително ценя и никога няма да забравя търпението ви по отношение на мен, както и доверието ви в здравия ми разум.

Вече съм готов да говоря и смятам за свой дълг да ви съобщя, че не успях да постигна дългоочакваната победа. Вместо триумф ме очакваше кошмар и в писмото ми ще откриете не ликуването на победителя, а молба за помощ и съвет за спасението на моя милост и целия свят от ужаса, чийто мащаби са отвъд пределите на човешкия мозък. Помните ли писмата на Фенър за отдавнашната операция в Поутъксет? Това трябва да се повтори, и то възможно най-скоро. От нас зависи повече, отколкото би могло да се

изкаже с думи. Върнах към живот едно чудовище, като сторих това в името на науката. Сега заради живота на земята вие трябва да ми помогнете да го изпратя обратно във вечната тъма.

Напуснах Поутъксет завинаги и сме длъжни да унищожим всичко, което е там — без значение дали е живо, или мъртво. Повече няма да стъпя там за нищо на света и затова не вярвайте, ако някой ви каже, че ме е виждал там. Ще ви разкажа по-подробно, когато се срещнем. Сега съм вкъщи и се надявам веднага, когато се поосвободите, да наминете при мен. Ще ви трябва около пет-шест часа, за да изслушате разказа ми. Повярвайте ми — никога до този момент не сте били толкова необходим на някого! Моят живот и моят разум са най-малкото, което е подложено на чудовищна заплаха.

Нямам смелост да разкрия истината пред баща си, а и той едва ли ще бъде способен да разбере всичко. Съобщих му единствено за грозящата ме опасност и той нае четирима частни детективи да охраняват къщата. Не съм уверен, че това ще помогне, тъй като са изправени срещу сили, на които дори вие не сте в състояние да се противопоставите. Елате по-бързо, ако искате да ме заварите жив и да узнаете как да попречим на Космоса да се превърне в Ад.

Ще ви приема по всяко време — изобщо не излизам от къщи. Не ми звънете по телефона, понеже не се знае кой може да ви подслуша. Ще се моля на всички богове, които съществуват, срещата ни да се случи.

В пълно отчаяние:

Чарлз Декстър Уорд

П. П. Ако видите доктор Алън, веднага го застреляйте от разстояние и разтворете тялото му в киселина. В никакъв случай не го изгаряйте!!!“

Доктор Уилет получил това писмо в десет и половина сутринта и моментално отменил всичките си ангажменти за следобеда. До

четири часа обаче бил плътно зает, ето защо възнамерявал да посети Чарлз след това. Макар че за всеки страничен човек писмото би прозвучало, меко казано, странно, психиатърът не се усъмнил и за миг в истинността му, понеже добре познавал сина на Теодор Уорд. Той бил абсолютно сигурен, че момъкът се е забъркал с някакви древни и зловещи сили, защото забележката за доктор Алън напълно съвпадала със слуховете, разпространявани за тайнствения колега на Уорд. Уилет не го бил виждал нито веднъж, но бил слушал достатъчно за неговата външност и поведение, ето защо се досещал чии очи криели черните стъкла на очилата му.

Точно в четири лекарят бил пред вратата на къщата на Проспект Стрийт, ала за голямо свое огорчение узнал, че Чарлз Декстър Уорд не удържал на обещанието си да не напуска дома си. Охранителите били по местата си, но заявили, че младият човек явно е преодолял страха си. Той провел редица разговори по телефона, като ту звучал изплашено, ту спорел разгорещено и възразявал за нещо. Един от детективите запомнил как отвърнал на някакъв непознат глас с фрази от рода на „Много съм уморен и искам да си почина“, „Не мога да ви приема сега, така че се налага да ме извините“, „Моля ви да отложите крайните мерки, докато не постигнем някакъв компромис“ и „Съжалявам, но ще поговорим по-късно“.

Сетне обаче излязъл тихомълком от къщата и се върнал след около час. Без да пророни и дума, Чарлз Декстър Уорд се качил по стълбите, ала тогава страхът му явно се завърнал, понеже младежът закрепчал ужасено, щом пристъпил прага на библиотеката, а после взел да надава страховити хриптящи звуци, сякаш някой бил сграбчил гърлото му и се опитвал да го удуши. Икономът моментално се втурнал нагоре по стълбите, за да провери какво става, но се сблъскал с гордо изправената фигура на Чарлз, застанал със скръстени ръце на прага на библиотеката. Той изгледал икономата по такъв начин, че прислужникът изгубил ума и дума от страх, след което безмълвно го отпратил с нетърпящ възражение жест. От библиотеката се дочули грохот и стържене — вероятно младежът размествал мебелировката, — а сетне той отново излязъл. Уилет попитал дали Чарлз е оставил някаква бележка за него, но получил отрицателен отговор. Икономът още не можел да дойде на себе си, изплашен от нещо в облика и

поведението на младия си господар, поискал от психиатъра лекарства, за да успокои нервите си.

Доктор Уилет се качил в библиотеката и останал там близо два часа, очаквайки напразно завръщането на Чарлз. Докато разглеждал оределите томове по рафтовете, навън започнало да се смрачава. По някое време при него дошъл Теодор Уорд, угрижен и разстроен заради отсъствието на сина си, за чиято безопасност бил положил толкова усилия. Той не знаел нищо за молбата на Чарлз за среща с доктор Уилет и обещал да извести лекаря веднага щом младежът се появи. Когато се сбогувал с психиатъра, отчаяният родител изразил безпокойството си за състоянието на сина си и помолил госта да направи всичко възможно, за да го върне към нормалния живот.

Уилет напуснал с голямо облекчение библиотеката, в която продължавало да витае нещо страховито и нечисто въпреки отсъствието на онзи демоничен портрет. Сякаш изчезналото изображение на Джоузеф Къруин оставило зловещия си отпечатък в помещението. Никога досега лекарят не бил изпитвал толкова силно желание да се махне от помещението, в което се намира, и да излезе на чист въздух, и той бил сигурен, че този внезапен и непривичен за него импулс бил свързан по някакъв начин със зловещия родственик на Чарлз Декстър Уорд.

На следващата сутрин доктор Уилет получил съобщение от Теодор Уорд, че синът му така и не се върнал. Бащата споменавал телефонното обаждане на доктор Алън, който му казал, че Чарлз ще прекара известно време в Поутъксет и не бива да бъде безпокоен. Това се налагало от обстоятелството, че доктор Алън бил извикан по някаква спешна работа за неопределен срок и Чарлз трябвало да поеме всички изследвания и опити. Младият мъж предавал поздрав на семейството си и се извинявал за тревогата, която причинил на родителите си с рязката промяна на плановете си. Господин Уорд чувал за първи път гласа на тайнствения учен; той му се сторил странно познат и го изпълнил с необясним страх.

Изправен пред тези противоречащи си послания, доктор Уилет не знаел как да постъпи. Той не се съмнявал в искреността на Чарлз, ала какво да предприеме, ако младежът наистина е променил

плановете си? От една страна, синът на Теодор Уорд му писал, че изследванията му са придобили чудовищен характер, че всичко, свързано с тях, ведно с брадатия му колега, трябва на всяка цена да бъде унищожено, че за нищо на света няма да се върне в Поутъксет, а от друга, се държал така, сякаш внезапно е забравил за всичко това и се отправя доброволно към сърцето на мрака. Здравият разум му подсказвал да зареже този млад човек с всичките му странности, ала някакъв по-дълбок инстинкт не му позволявал да забрави за отчаяната му молба.

Лекарят мислил върху възникналата дилема в продължение на цяла седмица и с всеки следващ ден решението да навести Чарлз в бунгалото му в Поутъксет ставало все по-категорично в съзнанието му. Нито един приятел на младия човек не бил дръзнал да надникне там, а и Теодор Уорд знаел за вътрешната подредба на къщата само онова, което синът му благоволил да му разкаже. Въпреки това психиатърът си давал сметка, че необходимостта да поговори с пациента си е назряла до краен предел.

В края на февруари доктор Уилет седнал в малкия си автомобил и поел по Броуд Стрийт, размишлявайки за операцията, започнала на същия този път преди сто и петдесет години — операцията, чийто истински смисъл оставал забулен в тайна и до днес.

Пътуването не отнело много време и скоро пред очите на лекаря изплували елегантният Еджууд и сънният Поутъксет. Уилет свърнал надясно по Локууд Стрийт и стигнал до самия край на пътя; там изгасил двигателя и продължил пешком на север, където стръмният бряг надвисвал намръщено над реката. Тук имало съвсем малко постройки, така че психиатърът веднага различил единичното бунгало с бетонен гараж, разположено от лявата страна на реката. Той преминал бързо по покритата с чакъл пътечка и потропал настоятелно на вратата.

Щом мулатът Гомес открехнал портата, Уилет му казал, че трябва веднага да се види с Чарлз Декстър Уорд по изключително важна работа. Не приемал никакви откази, а ако не го пуснат, щял да разкаже на Теодор Уорд за случилото се. Мулатът се направил на разсеян и се опитал да притвори вратата, но лекарят повишил глас и

повторил изискването си. Скоро след това от тъмнината се дочул хриптящ шепот, от който по тялото на психиатъра пробягали тръпки, въпреки че и той самият не бил способен да каже защо се изплашил толкова.

— Пусни го, Тони. Защо да не си поговорим?

Дрезгавият шепот изпълнил доктор Уилет със страх, ала от онова, което последвало, той бил обзет от истински ужас. Дъсченият под проскърцал и собственикът на зловещия дрезгав глас се явил пред очите му. Това бил самият Чарлз Декстър Уорд.

Прецизността, с която доктор Уилет реконструирал в паметта си и записал проведения през въпросния ден разговор, свидетелства за огромното значение, което лекарят му придава. Той признава очевидните изменения, настъпили в поведението на Чарлз Декстър Уорд, и е твърдо убеден, че младият човек е говорил с него под налягането на разум, нямащ нищо общо с онзи разум, чието развитие психиатърът наблюдавал в продължение на двайсет и шест години.

Спорът с доктор Лаймън накара доктор Уилет да се стреми към максимална точност, ето защо той определено отнася безумието на Чарлз към онзи период, когато той започнал да пише на родителите си писма, напечатани на машина. Те са съвсем различни от предишните му писма и се отличават дори от последното отчаяно послание, което младежът изпратил на психиатъра. В напечатаните на машина писма се открива някаква странна архаичност, сякаш измененията, настъпили в мозъка на Чарлз Декстър Уорд, са освободили поток от усещания и впечатления, съхранени в подсъзнанието му от периода на увлечението му по старините. Авторът на тези писма сякаш полага всички усилия да звучи като човек на днешния ден, но духът на текста и самият език принадлежат на миналото.

Когато бъдещият пациент на клиниката за душевноболни склонил да приеме посетителя си в полутъмното бунгало, лекарят забелязал, че неговата реч и жестовете му също носят отпечатъка на миналото. Той се поклонил леко, предложил на госта си да седне и почти веднага заговорил с онзи хриптящ, дрезгав шепот, като първата му работа била да обясни промяната в гласа си.

— Простудих се — казал той — от този проклет крайречен въздух. Трябва да ме извините за гласа ми. Предполагам, че сте дошли да ме навестите по поръка на многоуважаемия ми баща, който се безпокои за здравословното ми състояние, но се утешавам с надеждата, че онова, което ще му разкажете, ще разсее тревогите му.

Уилет се вслушвал внимателно в думите на Уорд, ала с още по-голямо внимание изучавал лицето му. Интуицията му подсказвала, че нещо тук не е наред. Той внезапно си спомнил разказаното от изплашения иконом. За съжаление, в помещението било доста тъмно, но докторът не помолил да дръпнат завесите. Вместо това попитал защо младият мъж му написал такова отчаяно писмо.

— Тъкмо възнамерявах да ви разкажа за това — рекъл домакинът му. — Навярно знаете, че напоследък нервите ми не са в особено добро състояние и поради тази причина понякога говоря неща, за които впоследствие не мога да нося отговорност. Неведнъж съм ви известявал, че се намирам на прага на грандиозно откритие, вследствие на което главата ми често се замайва и ми се вие свят. Всеки човек би се изплашил, ако узнае онова, което зная аз, но ето че времето настана и вече няма да чакам дълго. Извърших глупост, като се прибрах у дома и позволих да ме поставят под охрана. Човек не бива да спира на половината път — мястото ми е тук! Добре ми е известно, че съседите бръщолевят какво ли не и навярно и аз самият проявих слабост и се поддадох на хорската мътва с прибирането в бащиния си дом. Всъщност в онова, с което се занимавам, няма нищо лошо, докато го правя както трябва. Ако почакате още половин година, търпението ви ще бъде възнаградено стократно.

Уилет седял в сумрачното помещение и попивал всяка дума и всеки жест на събеседника си.

— Навярно ви е известно, че открих способ за изучаване на миналото, който е значително по-надежден от книгите и ръкописите — продължил Чарлз Декстър Уорд. — Оставям на въображението ви да прецените какъв зашеметяващ принос ще има моето откритие за историографията, философията и изящните изкуства; как отворената от мен врата към знанието ще се отрази на всички хуманитарни науки! Моят праотец Джоузеф Къруин е знаел всичко това, когато онези безмозъчни люде нахлули в имението му и го убили. Сега и аз трябва да мина по пътя му, ала моите знания и умения не могат да се мерят с

неговите. Този път нищо не бива да ми попречи — най-малко пък собствените ми глупави страхове. Моля ви, сър, забравете всичко, което съм ви написал, и не се бойте от това място и от хората, които живеят и работят тук. Доктор Алън е достоен и почтен джентълмен, на когото дължа огромни извинения, защото наговорих такива ужасни неща по негов адрес. Жалко, че се наложи да се разделим, ала той си има и други дела. Приносът и ролята му в съвместните ни изследвания не са по-малки от моите и сега ми се струва, че когато се изплаших от постигнатите от мен резултати, изплаших и него, понеже той е първият ми помощник.

Тук Уорд замълчал. Доктор Уилет не знаел нито какво да мисли, нито какво да каже. Чувствал се като пълен глупак, докато слушал как домакинът му се отрича от писмото си, но в същото време не можел да прогони натрапчивата мисъл, че току-що произнесената реч звучи някак чуждо и нехарактерно за момъка, което не можело да се каже за онова разтърсващо послание. Психиатърът се опитал да насочи разговора към миналото и да напомни на събеседника си определени случаи, воден от желанието да възсъздаде атмосферата от предишните им беседи, ала това довело до гротескни резултати.

Впоследствие същото се повторило и в беседите с другите лекари. От мозъка на Чарлз Декстър Уорд сякаш изчезнал цял пласт от паметта му, където се съхранявали знанията за съвременните реалии и собствения му живот, сякаш потокът от сведения за старините, получени в детството му, изригнал от бездната на подсъзнанието му и потопил всичко останало.

Явно и самият Уорд си давал сметка, че познанията му за миналото звучат доста подозрително и непривично, защото полагал всички усилия да ги прикрие. Въпреки това почти всеки път, когато лекарят споменавал някои от нещата, вълнували Чарлз навремето, младият мъж не можел да се въздържи и обсипвал събеседника си с подробности, които един двайсет и шест годишен мъж просто нямало как да знае.

По едно време на психиатъра му се сторило, че Чарлз Декстър Уорд нарочно говори надълго и нашироко за незначителни неща, за да умори госта си и той да не поиска да го навести отново. Навярно заради това предложил на лекаря да разгледа бунгалото и без да чака отговор, го развел из всички помещения — от сутерена до тавана.

Уилет се оглеждал внимателно наоколо, ала забелязал единствено, че книгите били твърде малко, като се имат предвид опустелите рафтове в библиотеката на младежа, а така наречената лаборатория била повече от скромна и имала почти бутафорен вид. Било повече от ясно, че истинските лаборатория и библиотека се намират другаде, но къде?

След като не успял да научи нищо за тайните занимания на младия човек, доктор Уилет се върнал в Провидънс и още същата вечер разказал подробно за всичко на Теодор Уорд. Двамата мъже единодушно стигнали до извода, че младежът явно не е на себе си, ала решили поне засега да се въздържат от каквито и да било действия. Най-важното било госпожа Уорд да остане в неведение относно истинското състояние на сина си, за да могат разклатените ѝ нерви постепенно да се възстановят.

Теодор Уорд решил сам да навести Чарлз, устройвайки му нещо като изненада. Една вечер доктор Уилет го взел с автомобила си, откарал го до бунгалото и зачакал търпеливо завръщането му. Срещата се проточила и когато бащата се завърнал, лекарят видял, че на лицето му е изписано изражение на дълбока горчивина и недоумение. Беседата между бащата и сина протекла почти по същия начин като визитата на доктор Уилет — помещението тънело в полумрак и Чарлз говорел с онзи хриптящ шепот, за чиято необяснимо плашеща природа и Теодор Уорд, и лекарят били на едно мнение.

Твърдо решени да обединят усилия в името на спасението на душевното здраве на младия човек, господин Уорд и доктор Уилет започнали да събират всички сведения, които биха могли да са им от полза. Първото, което проучили, били слуховете, разпространени в Поутъксет, което изобщо не ги затруднило, понеже и двамата имали приятели там.

По-голямата част от работата легнала на плещите на психиатъра, понеже хората говорили с него с по-голяма охота, отколкото с бащата на Чарлз. Обитателите на рибарското поселище не спирали да обвиняват младия Уорд във вампиризъм, а пристигащите посред нощ камиони с незнайни товари все повече ги плашели и ги карали да си шушукат ужасни неща. Местните търговци разказвали за странните поръчки, които получавали от мулата Гомес (всички били единодушни,

че във вида му имало нещо престъпно и отблъскващо) — най-вече огромни количества месо и прясна кръв, доставяни от двата месарски магазина в селцето. Единият от касапите изтъкнал, че в бунгалото живеели само трима души, които за нищо на света не биха могли да изядат всичко онова, което купували.

Хората дочували и някакви причудливи звуци, идещи изпод земята. Проверката на истинността на тези слухове се оказала изключително трудна, но доктор Уилет се уверил, че дори най-нелепите от тях имат реални основания. Ритуалните песнопения също продължавали, ала само тогава, когато светлината в прозорците угасвала. Вероятно шумът е идвал от сутерена, но мнозина от жителите на Поутъксет настоявали, че гласовете отеквали от подземни тунели — как иначе се обяснявал фактът, че източниците на звуците се намирили доста далеч от бунгалото? Тогава доктор Уилет и Теодор Уорд си спомнили старинните предания за катакомбите на Джоузеф Къруин и изказали хипотезата, че навярно Чарлз е избрал бунгалото именно заради предполагаемата му близост с някогашната ферма на корабовладелеца — нали документите, открити зад портрета в къщата на Олни Корт, свидетелствали за това. Двамата мъже провели щателно и упорито издирване, но така и не успели да намерят вратата в стръмния речен бряг, за която споменавали старинните ръкописи.

Що се отнася до мнението на съседите за обитателите на бунгалото, станало ясно, че мулатът предизвиквал омраза, брадатият учен — страх, а младия блед учен ненавиждали до дъното на душата си. През последните една-две седмици Чарлз Декстър Уорд силно се променил, престанал да се държи любезно и говорел само с дрезгав шепот — и то единствено в случаите, когато това било крайно необходимо.

Тези сведения, получени от най-различни източници, били обсъждани надълго и нашироко от Теодор Уорд и доктор Уилет. Те съпоставили всички известни им факти от последните години на живота на Чарлз, включително и отчаяното писмо, написано до лекаря, с оскъдните документални свидетелства за Джоузеф Къруин. За съжаление, нямало как да надзърнат в книгата, открити от Чарлз — и психиатърът, и бащата били сигурни, че ключът към безумието на младия човек е скрит в онова, което е узнал за някогашния вещер и неговите деяния.

Ала в крайна сметка нито доктор Уилет, нито господин Уорд имат заслуга за обрата, който взела тази мрачна история. И двамата не знаели как да се борят със смътната сянка, надвиснала над Чарлз Декстър Уорд, а напечатаните на пишещата машина писма на младия мъж започнали да пристигат все по-нарядко и по-нарядко. Настъпило първо число на месеца, когато се правят всички финансови разчети, и банковите служители започнали изумено да клатят глави и да си телефонираат един на друг.

В края на краищата бунгалото на Чарлз било посетено от официални представители, които го попитали защо подписите на чековете му приличат на нескопосни фалшификации, ала младият мъж им обяснил шепнешком, че това е в резултат на преживян нервен срив, от който не могъл да се възстанови. Той добавил, че не е в състояние да изпише правилно дори една буква и може да докаже това с писмата до родителите си, които е принуден да печата на пишещата машина.

Странният шепот, парализираните ръце, лошата памет и променената реч и поведение убедили банковите служители в тежката болест на стоящия пред тях човек и те решили незабавно да поговорят с баща му. Срещата им се състояла на 6 март 1928 година. Накрая обърканият Теодор Уорд пратил да повикат доктор Уилет, който погледнал нелепите драскулки върху чековете и ги сравнил мислено с почерка, с който било написано последното отчаяно писмо на Чарлз Декстър Уорд. Разликата била очевидна; същевременно в новия почерк имало нещо, което се сторило смътно познато на лекаря. Подобните на птичи следи букви носели белезите на старинно изписване и рязко се отличавали от всичко, изписано от ръката на младия човек до този момент. Психиатърът не можел да дойде на себе си от изумление... но къде би могъл да ги види? Вече нямало никакви съмнения, че Чарлз е изгубил разсъдъка си. Абсолютно никакви. А тъй като в подобно състояние той не можел да се разпорежда с имуществото си и да поддържа контакти с обкръжаващия го свят, то било крайно наложително да бъде въдворен под лекарски надзор и незабавно да бъде подложен на лечение.

Тогава били извикани психиатрите — докторите Пек и Уейт от Провидънс и доктор Лаймън от Бостън, — на които господин Уорд и доктор Уилет дали изчерпателна информация. Те прегледали всички книги от библиотеката на Чарлз, а след като прочели писмото, което

младият човек изпратил на Уилет, се съгласили, че заниманията на Уорд били напълно способни да разрушат или поне да нанесат сериозни травми на което и да е човешко съзнание.

В четвъртък, на 8 март, доктор Уилет, доктор Пек, доктор Лаймън и доктор Уейт, придружени от Теодор Уорд, посетили младия човек в бунгалото му, без да крият целта на визитата си. Въпреки че дълго време не се появил пред гостите си, когато най-накрая се изправил пред тях, Чарлз Декстър Уорд бил целият пропит с някаква странна и не особено приятна миризма от лабораторията. Той се държал изключително спокойно и веднага признал, че паметта и душевното му равновесие са пострадали от изнурителните, тягостни изследвания. Той изобщо не възразил срещу настоятелното желание на гостите да разгледат другите помещения и демонстрирал блестящи умствени способности, ако не се броят белите петна в паметта му.

Без съмнение лекарите биха променили решението си относно въдворяването на Чарлз Декстър Уорд, ако архаичната му реч и идеи не издавали душевната му болест. За работата си младежът разказал не повече от онова, което вече бил споменавал на баща си и на доктор Уилет, а към отчаяното си писмо до последния се отнесъл като към моментна проява на истерия. Ако можело да се вярва на думите му, в къщата му нямало други библиотека и лаборатория, освен тези, които посетителите вече разгледали, а що се отнася до местонахождението на доктор Алън, то той не знаел нищо по въпроса, ала уверил присъстващите, че брадатият мъж с очилата ще се появи веднага щом изникне необходимост от присъствието му.

Било съвсем очевидно, че Чарлз Декстър Уорд се отнася към случващото се с философско спокойствие, даже смирение — сякаш това било само временно и незначително препятствие, което ще му създаде най-малко главоболия, ако се остави по течението и просто постъпи така, както се изисква от него. Без съмнение младият човек бил убеден, че ще преодолее с лекота всички неприятности, в които бил въввлечен от белите петна в паметта си, изгубения си глас, променения си почерк, тайнствените си занятия и ексцентричното си поведение. Всички се съгласили, че засега не било необходимо да известяват майка му за въдворяването му в психиатрична клиника, а господин Уорд поел отговорността редовно да ѝ изпраща напечатани на машина писма от името на Чарлз.

Младежът бил настанен в частната болница на доктор Уейт, разположена на уединено и живописно местенце в Конаникът Айлънд, където го подложили на прецизни и всестранни изследвания. Именно тогава били забелязани физиологични отклонения от нормата — забавена обмяна на веществата, странна кожа и небалансирани нервни реакции. Най-много от всички бил обезпокоен доктор Уилет, понеже наблюдавал Чарлз от малък и само той можел реално да си представи колко ужасни са тези промени в нормалното функциониране на организма му. Дори овалната родилна бенка, с която се родил Уорд-младши, изчезнала от бедрото му, а на гърдите на пациента се появило голямо черно петно. Никой от лекуващите лекари не бил в състояние да определи произхода на въпросното петно, а по едно време доктор Уилет дори се замислил дали младежът не бил белязан с „дяволския знак“ от участниците в светотатствени нощни сборища, провеждани на безлюдни и слабо достъпни места.

Лекарят не можел да изхвърли от главата си онзи документ за съда над сейлъмските вещици, показан му от Чарлз във времената, когато все още не криел находките си. Той гласял: „В една нощ господин Д. Б. (Джордж Бъроус) сложил Дяволския знак върху Бриджит С., Джонатан А., Саймън О., Деливърънс У., Джоузеф К., Сюзън П., Мийтабъл К. и Дебора Б.“

Лицето на Чарлз също безпокояло психиатъра, навявайки му неясен страх, който изкристализирал в истински ужас в мига, в който Уилет осъзнал на какво се дължи. На челото над дясната вежда на младия човек се появило нещо, което никой до този момент не бил забелязвал — миниатюрен белег, повтарящ до съвършенство линията на онзи, който украсявал челото на Джоузеф Къруин на портретното му изображение.

Докато Чарлз Декстър Уорд изпълвал с недоумение всички лекари в клиниката, кореспонденцията му била следена с повишено внимание. По принцип писмата, изпратени до него или доктор Алън, се получавали в бунгалото, ала младият мъж наредил да му ги препращат до болницата. Уилет предполагал, че така едва ли ще получат кой знае колко значима информация — според него всичко по-важно било доставяно директно с вестносец, — ала ето че през втората половина на март от Прага пристигнало писмо, адресирано до доктор Алън, което накарало и доктор Уилет, и Теодор Уорд сериозно

да се замислят. Написано със старинни, почти нечетливи букви, то показвало същия разрыв на автора си със съвременния английски език, който струял и от речта на Уорд.

Прилагаме целия текст на писмото:

„Клайнщрасе 11,
Алтщадт, Прага,
11 февруари 1928 г.
Братко в Алмонсин-Метратон!

Изпърво искам да те уведомя, че днес получих посланието ти за резултата от твоите манипулации с изпратените от мен Соли. Несполуката навярно се дължи на това, че Надгробията вече са били разменени, когато Барнабус ми е предоставил Материала. Подобни произшествия често се случват и на теб самия ти е добре известно какво стана с Материала, взет от гробището на Кралската църква през лeто 1769-о и от Старото гробище през лeто 1690-о. Същото се случи и при мен в Египет преди седемдесет и пет години и оттам идва и Белегът, който твоят Момък видя през лeто 1924-о. Някога ти го казах и сега отново ти повтарям — не призовавай Оногова, с когото не можеш да се справиш, нито от мъртви Соли, нито от външните Сфери. Помни винаги Словата и прекрати деянията си дори и при най-малкото Съмнение за истинската същност на Онзи, който ти се яви. От десет надгробия девет вече са други. Не попитах ли, навярно няма да узнаеш, докато не стане твърде късно. Тези дни получих известие от Х., който имал Неприятности с Войниците. Сигурно безкрайно съжалява, че Трансилвания вече не е унгарска, а румънска, и би напуснал замъка си, ако той не беше пълен с онова, за което знаем. Навярно обаче той сам вече те е уведомил за случилото се. Следващия път ще получиш от мен нещо от Източния хълм, което, смея да се надявам, ще ти достави голямо удоволствие. Дотогава не забравяй, че ми е нужен Б. Ф., ако изникне възможност да го придобия. Познаваш Г. във

Филадельфия по-добре от мен. Вземи го първи, ако искаш, но бъди по-внимателен, защото Накрая искам да поговоря с него.

До господин Д. К. в Провидънс

Йог-Сотхот Неблуд Зин.

Саймън О.

Теодор Уорд и доктор Уилет били просто потресени от това очевидно доказателство за нечие безумие. Трябвало им доста време, докато проникнат в смисъла на прочетеното и изводът, до който достигнали, ги объркал още повече. Излизало, че не Чарлз Декстър Уорд, а доктор Алън бил главната фигура в Поутъксет. Това обяснявало доста неща от онова отчаяно писмо на младежа. И какво означават инициалите «Д. К.» — нали адресатът на писмото бил брадатият мъж с черните очила?

Единственото обяснение, което им хрумнало, било прекалено фантастично. Кой бил този «Саймън О.», когото Чарлз посетил преди четири години? В миналото вече имало един Саймън Орн, или Джедедея — той живеел в Сейлъм и изчезнал през 1771 година, — чийто почерк приличал поразително на почерка на автора на загадъчното писмо. Какви ли кошмари и тайни, какви ли противоречия и изстъпления на природата са се завърнали след сто и петдесет години, за да терзаят мирния стар Провидънс?

Бащата на Чарлз и старият му лекар не знаели какво да мислят и правят, ето защо отишли в клиниката при младежа, за да го разпитат деликатно за доктор Алън, за посещението му в Прага и за онова, което знаел за Саймън, или Джедедея Орн от Сейлъм. Уорд-младши бил вежлив, но неотстъпчив, и само изхриптял, че доколкото му е известно, доктор Алън умее да общува с душите на покойниците и не е изключено и колегата му от Прага да владее същата дарба. След края на разговора Теодор Уорд и доктор Уилет стигнали до извода, че всъщност те самите са били подложени на разпит от Чарлз и в края на краищата решили да уведомят и лекарската колегия за съдържанието на писмото от Прага. Доктор Пек, доктор Уейт и доктор Лаймън обаче не придали голямо значение на този документ. Според тях Чарлз или Алън просто са се натъкнали на някакъв емигрант, който бил виждал

почерка на Орн и се стараел да го копира, за да изглежда като превъплъщение на отдавна мъртвия жител на Сейлъм. Вероятно същото се отнасяло и за брадатия мъж с черните очила — било напълно възможно той да е уговорил Чарлз да се възприема като аватар^[1] на покойния Джоузеф Къруин. Уилет изтъкнал, че почеркът на Чарлз наистина показва изумително сходство с този на Къруин, но останалите психиатри разглеждали тази прилика като естествена проява на болестта и не желали да осъзнаят значимостта на това обстоятелство.

След като се убедил в консерватизма на колегите си, Уилет посъветвал Теодор Уорд да не казва на никого за адресираното до доктор Алън писмо, което пристигнало на 2 април от Трансилвания и без всякакво съмнение било написано от същата ръка, отговорна за ръкописа на Хътчинсън. Ето какво гласи то:

Замъкът Ференци,
7 март 1928 година
Драги К.!

Заради разпространените сред местните жители слухове в замъка ми пристигна отряд от двайсет войници. Ще трябва да Копая по-дълбоко, за да вдигам по-малко Шум. Тези румънци са дяволски досадни и се държат като важни неподкупни чиновници, за разлика от унгарците, които спечелвах с добра храна и качествено вино. Миналия месец М. ми достави саркофага на Петте Сфинкса от Акропола, където трябваше да бъде Онзи, когото призовавах, и аз трижди говорих с Онова, що беше вътре. Първо ще го изпратя в Прага на С. О., а оттам насетне той ще ви го препрати. Много е упорит, ала вие добре знаете как да се справяте с такива. Вие пиете от чашата на Мъдростта постепенно, без да бързате да я пресушите на един дъх, и това е най-правилният подход. Узнах, че за разлика от преди вече не държите зрими Стражи, защото ползата от тях е по-малка от разходите и вече и на двама ви е добре известно, че така при възникване на Неприятности почти няма какво да криете. Сега можете да пътешествате

и да Работите където си пожелаете, без да има нужда да извършвате Убийства, и се надявам нищо да не ви тласне по този път. Не мога да скрия радостта си, че най-сетне сте прекратили отношенията си с Онези Отвън, понеже това беше източник на смъртна опасност и сам знаете какво се случи, когато поискахте закрила от Оногова, който не пожела да ви я даде. Вие ме превъзхождате в съставянето на Формули, така че и друг може да ги използва с Успех, но не забравяйте какво пише Борелий за правилно избраните слова. Често ли използвате Момчето? Искрено съжалявам за възникналите неприятности с него. Точно от това се боях, докато ми гостуваше през онези петнайсет месеца, ала не се съмнявам, че ще успеете да се справите с него. Не можете да удържите надмощие над Момчето с никакви Формули, защото те действат само на онези, които с помощта на други Формули са въздигнати от Соли, обаче имате силни ръце, нож и пистолет и можете с лекота да разкопаете някой гроб или да прибегнете до киселина. О. ми писа, че сте му обещали Б. Ф. Ще чакам своя ред. Б. скоро ще потегли към вас и навярно ще ви предостави онова, което желаете от Тъмната твар под Мемфис. Не забравяйте за предпазливостта и се пазете от Момчето. След по-малко от година ще можете да разполагате с Легионите изпод земята и тогава няма да имаме никакви ограничения. Познавате добре О., а и аз имам сто и петдесет години повече от вас, така че можете да ми вярвате.

Нефреу — Ка най Хадот
Е. Х.

До Д. К., ескуайър, Провидънс“

Обстоятелството, че доктор Уилет и господин Уорд запазили това писмо в тайна, не означавало, че те самите стоели със скръстени ръце. Никаква учена софистика не можела да опровергае факта, че доктор Алън със странната му брада и не по-малко странните очила, когото Чарлз определя като чудовищна заплаха за всичко живо в онова

отчаяно писмо, поддържал постоянна и зловеща кореспонденция с двете загадъчни личности, посетени от Чарлз по време на европейското му пътешествие. Те съвсем открито се обявявали за аватари на сейлъмските вещици Орн и Хътчинсън — съвременници и другари на Джоузеф Къруин. Самият доктор Алън, както личало по всичко, се смятал за превъплъщение на някогашния корабовладелец и кроял (или поне така го съветвали) мрачни планове по отношение на „момчето“, което можело да бъде само Чарлз Декстър Уорд.

Явно проблемът далеч не се изчерпвал с душевното разстройство на младия човек. Надигал се някакъв кошмар и в центъра му определено стоял изчезналият доктор Алън. Благодарен на Бога за това, че Чарлз е на сигурно място в клиниката на доктор Уейт, Теодор Уорд наел детективи и им заръчал да открият всичко, което могат, за тайнствения брадат мъж, откъде е дошъл в Поутъксет и къде се намира сега. Той им връчил ключовете от бунгалото, взети от Чарлз, и ги помолил да огледат щателно стаята, обитавана от доктора. Разговорът между господин Уорд и детективите се състоял в библиотеката на младежа и те я напуснали с явно облекчение, сякаш усещали някаква злотворна аура. Навярно били чували слуховете за вещера от стародавните дни, чийто портрет стоял над камината, или ги изплашило нещо друго — не толкова конкретно; при всички положения обаче дробовете им се изпълнили със зловонните миазми, излъчвани от старата камина, които сякаш имали физическа плътност.

[1] В индуизма — въплъщение на бог Вишну в образа на различни хора и животни — Б.пр. ↑

ПЕТА ГЛАВА

КОШМАР И КРУШЕНИЕ

Не след дълго се случило онова ужасно събитие, което оставило неизличима следа в душата на Маринъс Бикнел Уилет и състарило с десетина години лекаря, чиято младост и бездруго била останала далеч в миналото. След продължителни и изнурителни разговори двамата с Теодор Уорд стигнали до заключение, което би ги превърнало в обекти на подигравка от страна на другите психиатри, ако можели да узнаят за това. Изводът на Уорд и Уилет се свеждал до следното: на света съществувало някакво тъмно братство, чиято непосредствена връзка с некромантията била далеч по-древна от тази на сейлъмските вещици и най-малко две живи личности — плюс още една, за която не смеели дори да си помислят — били в пълна власт на съзнания или индивиди, живели през 1690 година или даже още по-рано. И прагматично настроеният психиатър, и трезвомислещият баща на Чарлз смятали това за абсолютно доказано, въпреки че противоречало на всички закони на естеството.

От писмата и другите сведения, добити в миналото и настоящето, ставало ясно какво тези чудовищни същества — заедно с Чарлз Декстър Уорд — правели или се опитвали да направят. Те опустошавали гробове от най-различни времена и епохи — включително и гробовете на най-прославените и мъдри хора, живели някога — с надеждата да получат от тленните им останки мъдростта и знанията, натрупани приживе от тях.

Тези кошмарни твари си устроили обмен на мощи, посредством който си изпращали един на друг материал за противоестествените си деяния, а с помощта на изтръгнатите от пепелта знания добили могъщество и мъдрост, недостъпни за обикновения смъртен. Те открили и светотатствен способ за съхранение на своя разум в едно или няколко чужди тела и без съмнение знаели как да изтръгват знания от мъртъвците, попаднали в ръцете им.

Навярно създателят на химери Борелий все пак е знаел нещо, когато е писал за приготвянето на „основните соли“ от тленните останки, за да се призове сянката на даден мъртвец. Има формула за призоваването на сянката и формула за прогонването ѝ; при това тези практики са тъй добре отработени, че всеки може да бъде научен да ги използва. Трябва само внимателно да се проверяват гробовете, защото с хода на столетията на гробищата също настъпват изменения.

Доктор Уилет и господин Уорд се обливали в студена пот при всеки нов извод, който се натрапвал от само себе си. Нещо — сенки или гласове — би могло да бъде призовано от неведомите бездни, не само от гробовете, и участникът в този процес трябвало да бъде извънредно предпазлив. Джоузеф Къруин със сигурност бил извършил множество скверни неща, светотатствени и скверни дори за вещерите, а Чарлз... Какво ли да мислят за Чарлз? Какви ли сили от „външните сфери“ са го застигнали от времето на чудовищния му родственик и са насочили съзнанието му към забраненото познание? Съдейки по всичко, те са го направлявали да върши определени неща и той им е бил абсолютно покорен. Както си личи от кореспонденцията му, Чарлз е беседвал с онзи страховит човек в Прага и е гостувал продължително време на господаря на онзи замък в Трансилвания. Доктор Уилет и Теодор Уорд били почти сигурни, че младежът е успял да открие и тънещия в забвение гроб на Джоузеф Къруин. Изрезките от вестниците и среднощните звуци, дочути от майка му, говорят убедително за това. Сетне той призовал нещо и то му се явило. Гръмкият глас, отекал вечерта на онзи Разпети петък и различните гласове в заключената лаборатория в мансардата. Чии били тези гласове — необичайно глъхнещи и сякаш извиращи от пустотата? Възможно ли е това да са били предшествениците на зловещия доктор Алън с неговия призрачен глас? Неслучайно дори господин Уорд-старши се изплашил от единствения си разговор с този човек — ако изобщо е човек — по телефона.

Дяволски разум или глас, сянка или живо същество се е явило в отговор на забранените ритуали на Чарлз Декстър Уорд в лабораторията му? Тези гласове изrekli фразата: „... необходима е кръв в продължение на три месеца...“. Боже всемогъщи! Не се ли разразила малко след това вълната от вампиризъм? Оскверненият гроб на Езра Уийдън, писъците в Поутъксет... Чий ли разум планирал

отмъщението си и съживил отдавна забравените кошмари? После се появили бунгалото и брадатият прищълец, мълвата и страха на хората.

Нито бащата, нито лекарят се наемали да обяснят безумието на Чарлз, но имало едно нещо, в което и двамата били твърдо убедени — съзнанието на Джоузеф Къруин се явило отново на земята, за да продължи пъкленото си дело. Нима обладаването от демони било реалност, а не измислица? Уилет и Уорд били сигурни, че доктор Алън е тясно свързан с това и очаквали с нетърпение резултатите от работата на детективите, понеже самото съществуване на мъжа с черните очила застрашавало живота на младия човек. Междувременно двамата мъже трябвало да узнаят какво всъщност има под мистериозното бунгало. Без да споменават нищо за плановете си пред консервативните психиатри, доктор Уилет и Теодор Уорд една вечер се уговорили да се срещнат на следващата сутрин пред бунгалото, надлежно екипирани с кирки, лопати и други инструменти, необходими за подземни и архитектурни проучвания.

Утрото на 6 април било слънчево и точно в десет двамината съзаклятници пристигнали пред бунгалото. Господин Уорд отключил вратата и работата започнала. Съдейки по безпорядъка в стаята на доктор Алън, наетите детективи явно били свършили доста работа и бащата на Чарлз отправил безмълвна молитва към Бога трудът им да не е бил напразен. Сетне двамата мъже се спуснали по стръмната стълба към мазето, оглеждайки внимателно всеки детайл от заобикалящата ги обстановка, ала поне в началото усилията им не довели до никакъв резултат.

Утъпканият пръстен под и каменните стени изглеждали толкова непроницаеми, че било невъзможно човек да си представи дори цепнатина, водеща към земните дълбини. По едно време доктор Уилет бил осенен от идеята, че след като подземието е било устроено от човек, нямащ никаква представа за катакомбите, входът към тях би трябвало да се намира на съвсем друго място — там, където младият Уорд и другите обитатели на бунгалото са разкопавали земята в търсене на някогашните проходи, за чието съществуване навярно са узнали чрез някой скверен и светотатствен способ.

Психиатърът се опитал да се постави на мястото на Чарлз, за да открие откъде би започнал разкопките си младият човек, но този метод не му помогнал особено. Тогава решил да действа по полицейски — тоест по метода на изключването — и отново огледал най-щателно стените и пода на сутерена. Скоро пространството на търсенията му било сериозно редуцирано и му останал един-единствен участък около тръбите на водопровода, където Уилет вече бил гледал веднъж и нищо не открил.

Сега обаче, като проявил по-голяма упоритост и приложил повече сила, лекарят забелязал, че плочата се върти и може да бъде приплъзната встрани, а под нея се разкрива покрита с цимент повърхност с железен люк по средата. Бащата на Чарлз веднага се хвърлил към него и задърпал отчаяно голямата халка. Не след дълго капакът се отворил и доктор Уилет зърнал как в същия миг лицето на Уорд-старши внезапно се променило, сгърчвайки се в гримаса на отвращение, след което мъжът изгубил съзнание. Секунда по-късно психиатърът разбрал на какво се дължи това — от черната дупка, зейнала пред двамата мъже, се излъчвало неописуемо зловоние. Без да губи време, Уилет коленичил до падналия си другар и го свестил с помощта на малко студена вода. Теодор Уорд започнал да проявява слаби признаци на живот, ала скоро лекарят се уверил, че отровните (по всяка вероятност) изпарения сериозно са му навредили. За да избегне усложняване на състоянието му, психиатърът отишъл до Брод Стрийт, където повикал такси и изпратил слабо съпротивляващия се на решението му господин Уорд в дома му.

След това доктор Уилет се въоръжил с фенерче, покрил носа и устата си със стерилна кърпичка и се отправил към зейналия черен вход, отвеждащ в подземие. Зловонните миазми вече не били толкова силни и лекарят успял да насочи лъча на фенерчето си към стигийските^[1] глъбини, затаявайки дъх от изумление. Пред погледа му се откривала бетонна цилиндрична шахта, в стената на която била взидала желязна стълба. Тя се спускала поне на четири метра дълбочина, доколкото можел да види психиатърът, а в подножието ѝ се мерзелеело изтъркано каменно стълбище, горната част на което по всяка вероятност извеждало до южния край на бунгалото.

Доктор Уилет не крие, че споменът за онова, което знаел за Къруин, го накарал да се замисли сериозно, преди да реши да се

спусне сам в зловонните катакомби. Той не можел да прогони от съзнанието си разказа на Люк Фенър за последната нощ на вещера, но в крайна сметка чувството за дълг взело надмощие над опасенията му. Лекарят взел чантата си, за да има къде да прибере евентуалните находки, ако такива се намерят, и бавно, както подобава на човек на неговите години, започнал да слиза по желязната стълба, докато не стигнал до хлъзгавото каменно стълбище. Там включил отново фенерчето си и видял старинна зидария, покрита с влага и облепена от противен зелен мухъл — красноречиво свидетелство за многовековното ѝ съществуване. Стъпалата го отвеждали все по-надолу и по-надолу и правели три резки завоя, защото това не било спираловидно стълбище и даже двама души можели да се разминат с големи трудности. Уилет преброил трийсет стъпала, когато дочул някакъв слаб звук, а след това изобщо не му било до броене.

В този звук имало нещо богопротивно и скверно и той напомнимал онези изстъпления и грешки на природата, чието съществуване противоречи на всички закони на естеството. Да бъде наречен глух стон, предсмъртен вой или безнадежден вопъл на обречена на гибел плът без разум, значи да се пренебрегне заключената в него душераздираща жалба. В него ли се бе заслушал Уорд, когато напусна бунгалото? Никога досега психиатърът не бил чувал нещо подобно. Кошмарният звук ехтял без прекъсване и колкото и да напругал слуха си, мъжът не бил в състояние да определи местоположението на източника му. Когато най-накрая стигнал до подножието на хлъзгавото каменно стълбище, доктор Уилет обходил с яркия лъч на фенерчето си заобикалящия го интериор и видял, че се намира в нещо като крипта с високи сводести стени, от която започвали множество тъмни проходи и коридори.

Превъзможвайки страха, внушаван му от зловонията и непрекъснатия вой, доктор Уилет започнал да проучва тунелите един по един. Той скоро открил, че всеки от тях отвежда до неголеми килии с непонятно предназначение, по подовете на които се валяли в безпорядък най-различни инструменти и прибори, потънали в прах. Лекарят виждал за първи път подобни сечива, а що се отнася до хаоса, си казал, че той най-вероятно е следствие от секретната операция на жителите на Провидънс, целяща тоталното заличаване на Джоузеф Къруин от лицето на земята. Във всяка килия имало и причудливо

изглеждащи камини, чието устройство без съмнение би заинтригувало инженерите и техниците. Кой знае — навярно тук окултистът е извършвал първите и най-примитивните си опити.

В крайна сметка психиатърът успял да намери и по-съвременно помещение, в което неособено отдавна се е работело, ако се съди по керосиновите горелки, книжните рафтове и отрупаното със старинни и съвременни ръкописи писалище. Навсякъде имало свещи и керосинови лампи и като извадил кутийка кибрит, Уилет запалил онези от тях, които не били използвани докрай.

Щом мракът се разсеял, лекарят осъзнал, че се намира в кабинета-библиотека на Чарлз Декстър Уорд. Голяма част от книгите бил виждал и преди, а и повечето мебели били донесени от къщата на Проспект Стрийт. Почти навсякъде мъжът забелязвал предмети, които бил виждал и преди, и постепенно познатата обстановка му помогнала да забрави за шума и стенанията, които се чували тук по-ясно, отколкото на стълбите.

Психиатърът вече бил решил, че първо ще се опита да намери документите, касаещи душевното заболяване на Уорд, и по-специално тези, които Чарлз намерил зад портрета на Къруин в къщата на Олни Корт. По време на търсенията си обаче лекарят разбрал с каква непосилна задача всъщност се е нагърбил. Той внимателно преглеждал една папка след друга и всички се оказвали пълни със странни рисунки и не по-малко странни писания, чието дешифриране и разтълкуване навярно би отнело месеци. Неочаквано в ръцете му попаднали няколко писма от Прага и Рагуза — доктор Уилет веднага се досетил, че са от Орн и Хътчинсън — и той ги пхнал в чантата си, за да ги вземе със себе си.

Най-накрая, в един заключен шкаф от махагоново дърво, украсявал някога дома на семейство Уорд, Уилет открил книжата на Къруин. Трябвал му само един поглед, за да ги разпознае, защото вече ги бил виждал веднъж — когато самият Чарлз му ги показал, макар и доста неохотно. Очевидно младият човек ги съхранявал съвсем преднамерено отделно от останалите книжа и точно в този вид, в който ги открил зад ламперията на стената, понеже тук присъствали всички заглавия, запомнени от работниците, с изключение на адресираните към Орн и Хътчинсън и ключа към шифъра. Всичко това също се озовало в чантата, след което доктор Уилет продължил с обиска. Тъй

като психиатърът се вълнувал най-вече от душевното състояние на младия Уорд, той търсел предимно документи от близкото минало и с удивление обърнал внимание на още една странност. Тя се заключавала в това, че почти не намирал страници, изписани с нормалния почерк на Чарлз, а що се касаело до последните два месеца, такива документи нямало въобще. От друга страна, цели купчини хартии били запълнени с някакъв архаичен почерк, неотличим от почерка на Джоузеф Къруин, въпреки че се отнасяли за настоящия период. Явно Чарлз бил положил доста усилия, докато овладее всички тънкости на почерка на стария вещер, и бил постигнал забележителен успех, защото имитацията му била доведена до съвършенство. Интересно било, че нямало никаква следа от писания на трети човек — тоест доктор Алън. Ако той наистина изпълнявал някакви ръководни функции, то вероятно заставял младия Уорд да му служи като писар.

В материалите от последно време доста често се забелязвала една мистична формула — или по-скоро две формули — и доктор Уилет успял да ги запомни, преди да преполови работата си. Те представлявали две паралелни колонки, лявата от които била увенчана с един стародавен символ с названието „Главата на Дракона“, използван в календарите за обозначаване на изгрева на слънцето, а дясната — с така наречената „Опашка на Дракона“, отбелязваща залеза. Като цяло всичко изглеждало горе-долу така и психиатърът забелязал, че втората колонка представлява нещо като повторение на първата, само че с разменени срички и написани в обратен ред букви. Изключение правели последните думи и страшното име „Йог Сотхот“, което Уилет вече знаел от други ръкописи, прочетени от него във връзка с тези зловещи въпроси. Ето ги двете формули, първата от които поразила лекаря и не му давала покой до момента, в който той си я припомнил в контекста на събитията от миналогодишния Разпети петък:

Й'АЙ ,НГ' НГАХ, ОГТРОД АЙ'Ф
 ЙОГ СОТХОТ ГЕБ'Л — ЕЕ'Х
 Х'ЕЕ — Л'ГЕБ ЙОГ СОТХОТ,
 Ф'АЙ ТРОДОГ НГАХ'НГ АЙ'И
 УАААХ ЗХРО

Тези формули се срещали толкова често, че без сам да забележи, докторът започнал да си ги повтаря тихичко.

По едно време той решил, че е събрал достатъчно материали и прекратил диренето до момента, в който да доведе своите по-скептично настроени колеги и да направят още по-прецизен оглед на помещението. Сега оставало само да открие къде е лабораторията. Доктор Уилет оставил чантата си в осветената килия и отново се отправил по тъмния проход, под чиито сводове продължавал да ехти глухият призрачен стон.

Следващите няколко помещения, където надзърнал психиатърът, или били празни, или били отрупани с полуизгнили дървени или оловни ковчези с доста зловещ вид. Мъжът бил потресен до дъното на душата си от размаха на дейността на Джоузеф Къруин. Той си спомнил за изчезналите роби и моряци, за осквернените по цял свят гробове и за участниците в операцията, сложила край на кошмара в Провидънс — участниците, които се сблъскали с ужасни неща в подземията, — след което решил, че е по-добре да не мисли за това. Внезапно вдясно от себе си Уилет видял още едно каменно стълбище и предположил, че то води към една от дворните пострройки на Къруин — навярно към печално известното каменно здание с тесните прозорци, — ако се приеме, че първата стълба, по която се спуснал лекарят, започва при бунгалото.

Неочаквано стените сякаш се разширили и зловонието, и стенанията станали нетърпими. Изследователят на стигийските глъбини се намирал в просторна зала — толкова голяма, че фенерчето му се оказало безсилно да я освети — и той пристъпил напред покрай масивните колони, поддържащи свода.

Не след дълго психиатърът стигнал до няколко колони, разположени в кръг и подобни на монолитите на Стоунхендж. В средата им се издигал голям резбован олтар, към който водели три стъпала, а барелефите по повърхността му били толкова необичайни, че той се приближил да ги разгледа по-внимателно на светлината от електрическото си фенерче. Това, което зърнал обаче, го накарало да потръпне и Уилет дори не се спрял да проучи по-задълбочено тъмните петна, осеяли горната му част, както и засъхналите черни нишки, набраздили страните му. Вместо това лекарят се насочил към далечната стена и тръгнал покрай нея, описвайки гигантски кръг,

прекъсван от време на време от черните дупки на вратите и безчислените, преградени с решетки ниши, в чиито дълбини се виждали взидани в каменната стена окови за ръце и крака. Всички клетки били празни, ала отвратителното зловоние ставало все по-натрапчиво, а що се отнася до призрачния вой, той вече бил придружен от глухи, влажни звуци, сякаш нещо противно и хлъзгаво се придвижвало тежко по каменния под.

Дори и да искал, Уилет вече не можел да изличи от съзнанието си отблъскващото зловоние и нечовешкия вой. Сетивата му били атакувани от тях с още по-голяма сила и той имал смътното усещане, че източниците им се намират в някаква още по-дълбока бездна, въпреки че залата с колоните била разположена на достатъчно метри под земята. Преди да стъпи на едно от водещите надолу стъпала, лекарят осветил с фенерчето си каменния под и установил, че плочите не са разположени плътно, а на различно разстояние една от друга, а и самата им повърхност е прорязана от дупки и пукнатини. Малко по-нататък лежала захвърлена дълга стълба, от която вероятно се излъчвало непоносимото зловоние, с което било пропито всичко наоколо.

Психиатърът бавно заобиколил стълбата и неочаквано открил, че призрачният вой и вонята са много по-силни около каменните плочи с дупките, сякаш те били нещо като люкове, водещи към още по-ужасни глъбини. Уилет коленичил до един от тях и се опитал да го повдигне. Изведнъж стенанията като че ли се усилили и единствено страхът помогнал на доктора да надигне тежката плоча. Нов облак противно зловоние изригнал от бездната и на мъжа му се завил свят от отровните миазми, ала въпреки това той успял да отмести своеобразния капак и да насочи лъча на фенерчето си към зейналата черна шахта.

Ако лекарят разчитал да види стълба, водеща в неведомите дълбини, то навярно бил разочарован, защото пред зора му се разкрил единствено кръгъл кладенец с тухлени стени, чийто диаметър бил приблизително метър — метър и нещо. Когато светлинният лъч достигнал до дъното, воят бил заменен от ужасно скимтене, придружено от отчаяно драскане и влажни, хлъзгави удари.

Лекарят потреперил — не смеел дори да си представи що за същество издава тези звуци, — но преди да е изминала и една минута,

той събрал цялото си мъжество и като легнал по корем на земята, протегнал ръката с фенерчето си към ямата, за да освети вътрешността ѝ. Отначало не могъл да различи нищо, освен влажни, покрити с мъх тухлени стени, спускащи се надолу — към вероятния източник на ужасното зловоние. После обаче — на шест-седем метра дълбочина — психиатърът мярнал някакъв тъмен силует, който отчаяно, но безрезултатно се опитвал да се изкатери нагоре по грапавата, лишена от каквито и да било приспособления за изкачване кирпичена стена. Фенерчето потреперило в ръката на доктора, ала той се заставил да надзърне още веднъж в глъбините на кладенеца, за да узнае какво било съществуването, оставено от Чарлз Декстър Уорд да умре от глад, когато лекарите го отвели със себе си. Уилет бил твърдо убеден, че тези създания не били едно или две, съдейки по многобройните каменни плочи с отвори в средата; и каквото и да представлявали, те явно не били изпаднали в мъртвешка летаргия, а се опитвали всячески да се измъкнат от цилиндричните си каменни затвори.

Впоследствие Маринъс Бикнел Уилет съжалил, заедно надзърнал в шахтата, защото от този миг нататък, въпреки че като хирург бил провел доста операции, а в качеството си на патологоанатом бил направил не един страховит разрез, той вече не бил същият човек. Трудно е да се обясни защо само един поглед към подобно неописуемо уродливо, но все пак материално същество е в състояние да порази и измени до такава степен наблюдателя. Можем само да предположим, че съществуват определени форми, обладаващи велика сила на внушение и въздействащи шоково на съзнанието на чувствителния човек, който ги възприема като кошмарни сенки на тайнствените сили на Вселената и неназовимите реалности, които обикновените хора, защитени от илюзорната обвивка на здравия разум, не са способни да възприемат. За съвсем кратък миг доктор Уилет съзрял една от тези форми, след което в продължение на няколко минути бил обхванат от пристъп на безумие и по нищо не се отличавал от пациентите в частната клиника на доктор Уейт.

Фенерчето паднало от омаломощената ръка на психиатъра, чийто мозък вече бил изгубил власт над него, но той не обърнал никакво внимание на трясъка, свидетелстващ за участието му. Мъжът крещял,

крещял и крещял с такъв панически фалцет, който никога досега не бил чуван от близките му, а тъй като не бил в състояние да се изправи на крака, трескаво пълзял в неистовия си стремеж да се отдалечи колкото се може по-далеч от пробитите камъни, изпод които отеквали стенания и вопли в отговор на собствените му безумни викове. Уилет изподрал дланите си о камъните и на няколко пъти ударил главата си в масивните колони, ала въпреки всичко не се спрял дори и за миг.

Накрая, въпреки тъмнината и зловонието, мъжът успял да дойде на себе си и затулил ушите си с длани, за да не чува кошмарните писъци. Целият бил плувнал в пот и нямал подръка нищо, с което да разсее лепкавия мрак, а в съзнанието му продължавал да гори споменът за онази чудовищна твар, която зърнал на дъното на кладенеца. Нейде под него, все още живи, се гърчели в отчаяните си усилия да изпълзят навън още десетки такива същества, а той самият собственоръчно отместил плочата, служеща като преграда между прокълнатото същество и външния свят. Уилет си давал сметка, че скверната твар едва ли би могла да се изкатери по тухлените, облепени от хлъзгав мъх стени на тъмницата си, ала независимо от това потрепервал при мисълта, че онова, което зърнали очите му, ще съумее да намери някакъв начин да се измъкне от мрачните глъбини.

Доктор Уилет никога не казал как точно изглеждало това същество. Споделял е единствено, че прилича на резбованите изображения върху олтара, но с тази разлика, че било живо. Не природата обаче го била сътворила, понеже изглеждало недовършено. Всяка част от тялото му имала уродлива и неправдоподобна форма, а непропорционалните му крайници просто не могли да бъдат описани. Лекарят смята, че тази кошмарна твар представлявала едно от онези създания, които Уорд създавал от несвършени соли и които държал живи за ритуални цели. Ако чудовищното изчадие не играело никаква роля в светотатствените деяния на Чарлз и доктор Алън, то изображението му нямало да увенчава прокълнатия олтар. Уилет обаче се въздържал от отваряне на другите каменни плочи; причината за това се кореняла както в преживения потрес при вида на съществото в кладенеца, така и в следната фраза, прочетена преди време в едно от писмата на Саймън или Джедедея Орн, която изплувала в паметта му:

„Естествено, той не съумя да възсъздаде Нищо, освен жив Ужас, от онова, с което разполагаше.“

Сетне, сякаш за да засили ужаса си, а не да прогони възпоминанието, Уилет се замислил за стародавните слухове за обгореното създание, открито в полята седмица след секретната операция срещу Кърюин. Чарлз Декстър Уорд споделил веднъж на лекаря как старият Слокъм описал видяното от дядо му — овъгленото до неузнаваемост туловище не приличало нито на човек, нито на някое от животните, които жителите на Поутъксет познавали от собствения си опит или книгите.

След известно време на доктор Уилет му се сторило, че някъде далеч проблеснала светлинка и той запълзъл натам, като се стараел да не обръща внимание на зловонието и да гледа само пред себе си, за да не се удари отново в някоя от многочислените колони и да не пропадне в ямата, която той самият отворил.

Когато треперещите му пръсти напипали стъпалата, водещи към дяволския олтар, мъжът се отдръпнал отвратено назад, а друг път докоснал каменната плоча с отвора, отместена от него, и застинал на място от страх. Този път обаче от вътрешността ѝ не се дочувал никакъв звук, нито пък се забелязвал някакъв признак на движение — явно фенерчето, изтървано от лекаря, не донесло никаква полза на обитателя на шахтата. Доктор Уилет заобиколил зеещата дупка и запълзъл трескаво напред, без да отделя поглед от трепкащите огънчета в далечината. Светлинките помръквали една подир друга и изследователят на подземие то си казал, че навярно това са запалените от самия него лампи, които догаряли в мрака.

При мисълта, че ще остане в пълна тъмнина, без кибрит и фенерче в кошмарния подземен лабиринт, доктор Уилет скочил на крака и побягнал с всички сили. Вече не се боял, че ще пропадне в отворената яма, защото тя се намирала зад него. В главата му пулсирала страшната мисъл, че угасне ли и последната лампа, едва ли ще успее да намери изхода от катакомбите... и ще трябва да разчита единствено на господин Уорд да организира група за търсенето му, което може да се случи след доста време.

Накрая лекарят зърнал тесен коридор и светлинка в една от стаите от дясната му страна. Задъхан от умора и вълнение, Уилет тъкмо прекрачил прага на тайната библиотека на Чарлз Декстър Уорд,

когато пламъчето на последната лампа, спасила живота му, трепнало за последен път и угаснало пред очите му.

В следващия момент психиатърът вече зареждал лампите с керосин от бутилката, открита от него при претърсването на библиотеката, и щом мракът се разсеял, се огледал наоколо с надеждата да намери фенерче, което да му помогне да продължи проучването си. Независимо от преживения ужас, доктор Уилет се чувствал задължен да се върне и да преобърне всичко с краката нагоре, ако се наложи, но да открие причината за непонятното душевно разстройство на Чарлз Декстър Уорд.

В крайна сметка не успял да намери фенерче, ето защо взел най-малката лампа, като се запасил с кибрит и една бутилка с керосин, в случай че зад (или под) ужасната зала с резбования олтар и покритите шахти изникне тайна лаборатория. Доктор Уилет трябвало да мобилизира цялото си мъжество, за да се реши да пристъпи отново в това пъклено помещение, ала просто не виждал друг изход. За щастие, зловещият олтар и зеещата шахта се намирили далеч от стената с килиите, която обрамчвала залата и чиито черни проходи представлявали следващата закономерна цел от търсенията на лекаря.

И тъй, Уилет се завърнал в залата с колоните, като намалил фитила на лампата, за да не зърне случайно дяволския олтар или зейналата яма. Зад повечето врати мъжът открил единствено неголеми помещения, част от които пустеели, а другите били препълнени с най-различни предмети. Лекарят потреперил, когато разпознал в една от стаите покрити с дебел слой прах одежди със сто и петдесет годишна давност. В друго помещение пък имало толкова много съвременни облекла, сякаш стопаните на бунгалото възнамерявали да екипират цяла армия. Най-много от всичко обаче го учудили големите котли със странни надписи върху тях; те му подействали по-отблъскващо и от масивните оловни ковчези, частично съхранили съдържанието си и навярно поради тази причина изпускащи отвратително зловоние. След като проучил половината от стената, Уилет се натъкнал на още един мрачен проход. Той почти не се различавал от този, по който дошъл лекарят, като се изключи обстоятелството, че почти всички врати на помещенията, до които отвеждал, били открити.

Психиатърът побързал да го проучи и скоро видял, че в първите три стаи нямало нищо интересно. Видът на четвъртата обаче —

просторна овална зала с множество резервоари, маси, горелки и безкрайни полици с колби, стъкленици и книги — говорел недвусмислено за предназначението ѝ. Това била тайнствената лаборатория на Чарлз Декстър Уорд и доктор Уилет не хранел никакви съмнения, че сто и петдесет години по-рано залата е изпълнявала същите функции за тогавашния си стопанин — Джоузеф Къруин.

Доктор Уилет запалил три лампи, напълнени догоре с керосин, и започнал да разглежда всичко наоколо с най-жив интерес. Той бързо съобразил по стоящите на рафтовете реактиви, че младият Уорд отделял най-голямо внимание на органичната химия, ала по оборудването на лабораторията, което включвало още и отвратително изглеждаща маса за дисекции, било трудно да се каже с какво точно се занимавал младият мъж. Това разочаровало лекаря до известна степен, ето защо той насочил вниманието си към книгите. Почти веднага пред погледа му се открило старинно издание на Борелий и мъжът веднага го взел, разлиствайки прашните му страници. Психиатърът силно се изненадал, когато видял, че Чарлз е подчертал същото онова място, което преди сто и петдесет години толкова изплашило стария господин Мерит при идването му във фермата на Къруин. Едва ли обаче можело да става дума за същия екземпляр, казал си доктор Уилет, понеже по всяка вероятност той е бил унищожен от участниците в секретната операция срещу Къруин.

В лабораторията се виждали още три старовремски врати и лекарят отворил всичките една подир друга. Първите две водели до неголеми складови помещения, които той проучил най-щателно, обръщайки особено внимание на ковчезите; те варирали от полуизгнили, с проядени стени и разпадащи се капаци, до идеално запазени, чиито таблички се четели без никакви затруднения. Уилет неволно потръпнал, когато зърнал някои познати имена от историята на Провидънс. Най-интересни обаче му се сторили непонятните предмети, които навярно са играли важна роля в експериментите не само на Чарлз Декстър Уорд, но и на зловещия му родственик. Видът им свидетелствал недвусмислено, че са пострадали сериозно от ръцете на моряците, взели участие в експедицията срещу Къруин, но ерудираният лекар ги разпознал като характерно за осемнайсети век химично оборудване.

Третата врата водела към доста голямо помещение, всички стени на което били запълнени със стелажи, а в средата му била разположена маса с две лампи. Уилет ги запалил и започнал да проучва съдържанието на полиците на фона на ярката светлина. Най-горните лавици се оказали празни, а останалите били заети от оловни съдини с доста причудлив вид, сред които се откроявали два типа — високи и без дръжки, подобни на гръцки лекити^[2], и тумбести, с една дръжка и пропорции на фалернски кани. Всички били снабдени с метални запушалки и били украсени с непонятни релефни символи. На лекаря не му било нужно много време, за да разбере в какъв ред били разположени съдините; лекитите били наредени от едната страна на помещението и под тях била закачена табличка с надпис „Custodes“, а срещуположната стена била заета от фалернските кани и под тях пишело „Materia“. Всички съдове били маркирани с малки картончета с номерца — очевидно съдържанието им било отразено в някакъв каталог, който Уилет решил незабавно да открие. Преди това обаче психиатърът отворил наслуки част от съдовете, за да провери какво има вътре. Оказало се, че и лекитите, и фалернските кани съдържат някакъв ефирен пращец, чийто оттенък варираше от розово-бял до сиво-синкав. Най-забележителното му свойство било това, че не залепвал никъде — мъжът изсипал малко на дланта си, а когато го върнал обратно в каната, по кожата му не останала дори и пращинка.

Отначало доктор Уилет не успял да съобрази какво точно означават надписите под двата вида съдини и защо те били подредени с такава прецизност, която отсъствала при стъклените в лабораторията. Самото значение на латинските думи му било пределно ясно — „Custodes“ било „стражи“, а „Materia“ — „материал“. Неочаквано лекарят си спомнил, че бил виждал думата „Стражи“ в някакви документи, свързани с този мистериозен случай, и след малко паметта му направила връзката. Естествено, ставало дума за писмото, изпратено уж от името на Едуард Хътчинсън (поне според автора на текста) до доктор Алън и цялата фраза звучала така: „Узнах, че за разлика от преди вече не държите зрими Стражи, защото ползата от тях е по-малка от разходите, и вече и на двама ви е добре известно, че така при възникване на Неприятности почти няма какво да криете.“

Какво ли означавало това? Впрочем... Изведнъж докторът се сетил за още едно споменаване на думата „стражи“ в контекста на

случая Уорд. В отдавнашните дни, когато младият Чарлз още не се държал потайно и му споделял с охота откритията си, той му разказал за дневника на Елизър Смит, където пишело как двамата с Уийдън следили фермата на Къруин. В тези кошмарни хроники се споменавало за разговорите, дотути, преди старият вещер да се скрие под земята, и Смит, и Уийдън твърдели, че злоещите разпити включвали Къруин, злочестите му пленници и стражите, които ги пазели. Тези стражи по думите на Хътчинсън (или на неговия аватар) изисквали твърде много разходи, ето защо доктор Алън вече не ги държал в зрим облик. А щом не били видими, помислил си Уилет, навярно брадатият мъж с черните очила ги съхранявал във вид на „соли“, от които е можел да създаде колкото си иска човешки тела или скелети.

Ето какво значи таяли в себе си лекитите — чудовищният плод на светотатствените ритуали и деяния, който, пробуден за живот чрез някакви пъкдени заклинания, бил длъжен да закриля господаря си и да премазва непокорството на пленниците му. Доктор Уилет се разтреперил само при мисълта за това, как загребал от този смъртоносен прах с ръка, и за миг изпитал непреодолим импулс да избяга колкото се може по-далеч от злоещите стелажи с безмълвните, но навярно наблюдаващи го неотлъчно пазители.

Тогава лекарят се замислил за фалернските кани с надпис „Materia“ в другия край на помещението. Вероятно те също служели за съхраняване на соли. Ала ако тук са солите на стражите, то там би трябвало да има... Боже всемогъщи! Нима каните съдържали тленните останки на великите мислители от най-различни времена и епохи, похитени от гробниците и криптите, където трябвало да почиват в мир? Нима били тук, за да се подчиняват на волята на безумците, готови да се възползват от знанията им заради изпълнението на чудовищния си замисъл, в резултат на който, както писал самият Чарлз, под заплаха ще се окажат цивилизацията, човечеството, Слънчевата система и Вселената? И Маринъс Бикнел Уилет си играел с праха им?

Той забелязал малка врата в далечния край на помещението и пристъпил натам, за да разгледа по-добре знака, изрисуван над нея. Представлявал само един символ, но въпреки това го изпълнил със смътен страх, понеже веднъж един негов мечтателен и умопомрачен приятел го нарисувал на хартия и му разказал какво означава той в

черната бездна на сънищата. Това бил знакът Котх, който спящите съзират над входа на черната кула, извисяваща се самотно сред здрача... и на Уилет изобщо не му харесало това, което приятелят му Рандолф Картър споделил пред него за могъществото му.

Само след минута обаче доктор Уилет забравил за знака, защото доловил някаква нова, остра миризма в познатото зловоние. Тя сякаш имала по-скоро химически, отколкото телесен произход, и лекарят се сетил, че дрехите на Чарлз Декстър Уорд излъчвали същата миризма, когато го откарали в болницата. Нищо чудно младежът да е бил тук, долу, и да е провеждал поредния си зловещ експеримент, преди да са дошли психиатрите. Той обаче се оказал по-съобразителен от стария Джоузеф Къруин, казал си Уилет, понеже не оказал никаква съпротива.

Твърдо решен да узнае всички тайни и кошмари, таящи се в подземие, доктор Уилет взел лампата, открянал малката вратичка и прекрачил прага на помещението зад нея. В същия момент бил облян от вълна на необясним страх, обаче мобилизирал цялото си мъжество и не дал воля нито на въображението, нито на интуицията си. Лекарят си повтарял, че тук няма нищо, което да му причини зло и да му попречи да разбере на какво се дължи зловонната аура, обгърнала пациента му.

Стаята се оказала неголяма и лишена от каквато и да е мебелировка, като се изключат масата, единственият стол и двете загадъчни приспособления с окови и винтове, в които Уилет разпознал средновековни инструменти за мъчение. От едната страна на вратата висели множество камшици с най-различни размери, а на полиците над тях се виждали оловни чаши, наподобяващи древногръцките килици^[3].

От другата ѝ страна била разположена масата, върху която имало мощна лампа, тефтер, молив и два лекита със запушалки, които навярно били оставени временно тук, сякаш някой ги бил забравил в забързаността си, погълнат от мисълта да свърши куп други неща.

Лекарят запалил лампата и започнал внимателно да чете записките в тефтера, където най-вероятно е писал и самият Уорд, преди да прекъснат заниманията му. Единственото, което намерил обаче, били несвързани фрази, изписани с витиеватия почерк на Къруин, които не хвърляли никаква светлина върху случая с младия мъж:

„Б. не е умрял. Избяга в стената и намери Мястото долу.“

„Зърнах стария В., изрекох «Саваот» и узнах Пътя.“

„Трижди призовах Йог-Сотхот и на следващия ден го отпратих.“

„Ф. искаше да унищожи всички знания за това как да се призовават Онези Извън.“

Когато лампата осветила цялото помещение, доктор Уилет забелязал, че стената срещу вратата между двата уреда за инквизиция е осеяна с кукички, на които висели безформени жълти одежди. Поинтересни обаче се оказали другите две стени, понеже били покрити от горе до долу с изсечени в камъка символи и формули.

На влажния под също било издълбано нещо и Уилет без особен труд различил голямата пентаграма в центъра му, а на еднакво разстояние от нея и четирите ъгъла на помещението се виждали кръгове с диаметър около деветдесет сантиметра. В центъра на една от тези окръжности бил поставен малък килик — досуц като онези на полицата над камшиците, — а извън очертанията на кръга се виждала фалернска кана от другата стая с цифрата 118 на картончето, прикрепено към гърлото ѝ. Тази съдина не била запушена с тапа и се оказала празна, ала психиатърът с трепет установил, че това не се отнася за килика. Навярно единствено поради отсъствието на вятър вътре се съхранило достатъчно количество сух, зеленикав пращец, вероятно пресипан от фалернската кана.

Само при мисълта за онова, което се случвало в това помещение, на Уилет му се завил свят и той почувствал как коленете му омекват.

Камшиците, оръдията за мъчения, солите в пращеца от съдината с надпис „Materia“, двата лекита от полицата, обозначена като „Custodes“, одеждите, формулите по стените, записките в тефтера, разпръснатите по многобройните книжа намеци, хилядите съмнения, озарения и предположения, които терзаели приятелите и родителите на Чарлз Декстър Уорд — всичко това се стоварило връз лекаря като кошмарна вълна, докато той се взираше в зеленикавия пращец в оловния килик на пода.

След цяла вечност доктор Уилет се надигнал и започнал да изучава формулите, изсечени по стените. Съдейки по плесента и полуизтритите букви на места, те принадлежали на времето на Джоузеф Къруин и навярно смисълът им не представлявал загадка за онзи, който се занимавал с магия и окултизъм. Една от тях повтаряла съвсем точно онова, което госпожа Уорд дочула преди година на онзи злочест Разпети петък и което според специалистите било ужасно заклинание, адресирано към тайните богове, обитаващи неизвестни на нормалния човек прокълнати предели. Само имената като „Саваот“, „Метратон“, „Алмонсин“ и „Зариатнатмик“ разпратили вледеняващи тръпки по тялото на психиатъра. Що се отнася до дясната стена, тя била също толкова нагъсто изписана и Уилет почти веднага разпознал двете формули, които постоянно изниквали пред очите му по време на проучванията в библиотеката. Символите „Главата на дракона“ и „Опашката на дракона“ също били налице и единствено началото било малко по-различно — онова, което запомнил, било „Й’ай ’нг’ нгах, Йог Сотхот“, докато тук формулата започвала така: „Айе, кнгенгах, Йогесотхота“. Несходството го озадачило и той внезапно си дал сметка, че повтаря на глас първото заклинание, опитвайки се да съедини звуковете с буквите, изписани на стената. Гласът му, произнасящ древното богохулство, отекнал зловещо сред недрата на тази преизподня и мъжът неусетно започнал да напява светотатствените слова, сякаш под въздействието на неведомо магьосничество или дяволския, вледеняващ душата вой на съществата от каменните шахти, който ту се усилвал, ту заглъхвал.

Й’АЙ ,НГ’ НГАХ,
ЙОГ СОТХОТ
Х’ЕЕ — Л’ГЕБ
Ф’АЙ ТРОДОГ
УАААХ!

Но защо внезапно задухал хладен вятър? Защо пламъчетата в лампите затрептели и мракът се сгъстил до такава степен, че буквите по стените престанали да се виждат? Откъде се появили димът и

отровното зловоние, което изместило на заден план миазмите от дълбоките шахти? Уилет вече познавал тази миризма, само че сега тя била много по-силна и нетърпима.

Лекарят се обърнал, за да отмести поглед от светотатствените надписи по стената, и внезапно забелязал, че от килика на пода, където се намирал ефирният пращец, се издигат зеленикави изпарения. Прахът!... Велики Боже! Този прах бил от онези с название „Materia“. Какво ли му е подействало, за да породи подобна реакция? Ами ако... Формулата! Възможно ли е формулата, която психиатърът напявал — първата от двете, с „Главата на дракона“... Боже милостиви, няма...

Изведнъж на доктор Уилет му прилошало. Откъслечните думи и фразите, които бил чел или слушал за ужасните деяния на Джоузеф Къруин и Чарлз Декстър Уорд, запрепускали една подир друга в съзнанието му. „Отново и отново ви повтарям — не призовавайте Оногова, когото не сте в състояние да удържите“... „Помни винаги Словата и прекрати деянията си дори и при най-малкото Съмнение за истинската същност на Онзи, който ти се яви“... „Трижди говорех с Оногова, що беше вътре.“... Милостиви боже, какъв е този силует сред зеленикавия дим?

Маринъс Бикнел Уилет не разчитал, че някой друг, освен най-близките му приятели, ще повярва на историята му, ето защо не споделил нищо за случилото се пред външни лица. Тези жители на Провидънс, които все пак успели да подочуят нещичко от трети лица, се отнесли със снизходителен присмех към наученото и отбелязали, че докторът е изкуфял. Някои от тях дори го посъветвали да си вземе дълъг отпуск и занаяпред да не се занимава с душевноболни.

Възрастният Теодор Уорд обаче знаел, че лекарят говори истината. Нали бил видял със собствените си очи отвора, откъдето се чували стенанията... И няма самият доктор Уилет не го проводил до дома му в единайсет часа онази проклета сутрин — интоксикаран и замаян от отровните миазми? Нима не звънил упорито и безрезултатно през цялата вечер на лекаря, докато накрая не отишъл сам в бунгалото и не заварил приятеля си да лежи в несвяст на един от креватите на горния етаж? Психиатърът дишал тежко и хрипкаво и отворил очи едва когато Уорд налял в гърлото му малко от брeндитo, което донесъл със себе си. Тогава лекарят потреперил и закрещял:

— Тази брада... тези очи... Господи, кой си ти?

Бащата на Чарлз бил изумен — това били изключително странни думи, ако се вземе предвид обстоятелството, че се отнасят за гладко обръснатия, синеок и добре поддържан джентълмен, когото докторът познавал от десетилетия.

Било пладне и бунгалото изглеждало непроменено от предишната утрин на фона на ярките слънчеви лъчи. Дрехите на доктор Уилет били в пълен порядък, ако не се броят няколкото петна и разкъсан на коленете панталон, и единствено едва доловимата миризма напомняла на господин Уорд за странната, остра воня, излъчвана от сина му в деня на въдворяването му в клиниката. Фенерчето на психиатъра липсвало, но чантата му била налице, макар и свършено празна.

Преди да се впусне в каквито и да било обяснения, доктор Уилет се затърлил с видимо усилие до подземието и се опитал да премести плочата до тръбите, напрягайки до краен предел уморените си мускули. Тя обаче не помръднала и на милиметър. Тогава той взел чантата с инструментите, донесена от него още предния ден, и като извадил един голям секач, се захванал методично да разбива плочата. Не след дълго под нея се показал циментираният под, но не се виждала и следа от люк или капак. Зловонните изпарения, от които на бащата на Чарлз му прилошало, също не се усещали. Пред двамата мъже се откривала единствено гладка циментирана повърхност, лишена от каквото и да е злокобно присъствие — никакви прозрачни звуци, никакво зловоние, никаква тайна библиотека, никакви документи, никаква лаборатория със стелажи и изсечени в стените формули... Нищо... Доктор Уилет пребледнял като платно, олюлял се и сграбчил своя по-млад спътник за ръката.

— Помниш ли как вчера... — прошепнал едва чуто той. — Нали видя люка? И усети миризмата?

Когато изплашеният и озадачен господин Уорд намерил сили да кимне утвърдително, лекарят въздъхнал тежко и му рекъл:

— Значи ще ти разкажа какво се случи вчера... След като те качих в таксито и продължих с диренето...

Двамата отишли в най-слънчевата стая на бунгалото и след близо час доктор Уилет вече бил разказал цялата история за случилото се

предишния ден. Той говорел шепнешком и през цялото време се озъртал изплашено наоколо, което притеснило бащата на Чарлз, но съдържанието на разказа го погълнало до такава степен, че от един момент нататък престанал да обръща внимание на напрегнатото поведение на събеседника си. Последното, което си спомнял психиатърът, били неясните очертания, които не бил в състояние да опише с думи, забелязани от него в зеленикавочерния дим над килика... Лекарят бил прекалено уморен и измъчен, за да си зададе въпроса, как точно е успял да се изкачи горе. Накрая от гърдите на господин Уорд се отронила тежка въздишка и той попитал с хрипков шепот:

— Мислиш ли... че там, долу, си заслужава да се копае?

Доктор Уилет си замълчал. Нима човек може да отговори на подобен въпрос, когато могъщите сили от неведомите сфери протягат насам пипалата си от Великата бездна? Изпълнен с трескаво нетърпение, Теодор Уорд не изчакал отговора на другаря си и отново попитал:

— Имаш ли някаква представа къде е отишло онова, след като те е оставило тук и е запечатало входа?

Този път мълчанието на лекаря било повече от красноречиво.

Ала това не е краят на историята. Преди да стане и да си тръгне, доктор Уилет бръкнал в джоба си, за да извади носната си кърпичка, и намерил не само кибрита и свещите, приготвени за всеки случай в началото на второто му спускане под земята, но и нещо друго, за което лекарят бил сигурен, че не фигурирало там. Ставало въпрос за лист хартия, смачкан на топче. Когато я разгърнал, психиатърът установил, че листчето било най-обикновено, по всяка вероятност скъсано от тефтера, лежащо на масата в онази стая на ужасите, и върху него били надраскани някакви фрази — навярно със същия онзи молив, който стоял в съседство с бележника. Хартийката не се отличавала по нищо от която и да е друга хартийка, с изключение на едва доловимата остра миризма, която излъчвала — миризма, принадлежаща на някакъв тайнствен и кошмарен свят.

Текстът обаче не можел да не предизвика недоумение. Почеркът недвусмислено свидетелствал, че принадлежи към друга епоха —

тъмното Средновековие — и един съвременен човек трудно би разчел съдържанието му. Дори на ерудирана личност като доктор Уилет й трябвали няколко минути, докато открие определена закономерност в съчетанието на символите и маниера на изписването им. Мистериозният текст влял нови сили в лекаря и бащата на Чарлз и те се отправили с енергични крачки към колата на Уорд. Двамата мъже се отбили първо в една тиха гостилница, където се подкрепили със силна и здравословна храна, след което отишли в библиотеката „Джон Хей“ на билото на хълма.

В библиотеката те сравнително бързо успели да намерят добри издания по палеография^[4] и склонили задълбочено глави над тях, докато дневната светлина помръкнала и служителите запалили огромния кристален многосвещник. В края на краищата намерили отговора. Оказало се, че в начина на изписване на буквите нямало нищо тайнствено и мистично — така пишели грамотните сакси през девети и десети век след Христа, когато, както Уорд и Уилет добре знаели, времената били неспокойни и под тънкия покров на християнството тлеела жаравата на старите вярвания с още незабравените им ритуали, а бледата британска луна често ставала безмълвен свидетел на зловещи обреди, отслужвани сред древноримските развалини и порутените кули на Адриановия вал^[5].

Самите думи били изписани на онзи латински, който използвали саксите в онази далечна, варварска епоха:

„Corvinus necandus est. Cadaver aq(ua) forti dissolvendum, nec aliq(ui)d retinendum. Tace ut potes.“

Това може да се преведе като: „Кървин трябва да бъде убит. Тялото му трябва да бъде разтворено в киселина, за да не остане и най-малко късче от него. Никому ни дума за това.“

Доктор Уилет и господин Уорд били смаяни. Ето че намерили отговора на загадката, ала вече нямали сили да реагират по уместния според тях начин. Те прекарвали оставащото време до затварянето на библиотеката в замислено мълчание, след което се преместили в имението на Уорд на Проспект Стрийт, където водили дълги и изнурителни разговори чак до полунощ. В крайна сметка обаче не могли да стигнат до конкретно решение и лекарят си легнал в стаята за гости на семейство Уорд, за да възстанови силите си. На следващата сутрин той бил още в къщата на Теодор Уорд, когато детективите,

натоварени със задачата да открият всички възможни сведения за доктор Алън, позвънили и казали, че са готови да предоставят отчет за свършената работа. Господин Уорд се зарадвал и ги помолил да дойдат още в понеделник сутринта.

Доктор Уилет и господин Уорд били единодушни, че онзи „Кърюин“, за когото ставало дума в странното, написано на латински от девети век послание, би могъл да бъде единствено брадатият, вечно скрит зад черни очила доктор Алън. Чарлз също се боял от него и в последното си отчаяно писмо молел лекаря да застреля зловещия учен и да унищожи тялото му с помощта на киселина. Освен това доктор Алън получавал писма от Европа на името на Джоузеф Кърюин и според всички свидетелства се смятал за аватар на живелия преди повече от половин век вещер. Подобно съвпадение просто не можело да е случайно. Не бивало да се пренебрегва и обстоятелството, че доктор Алън можел всеки момент да последва съвета на Хътчинсън и да убие Чарлз Декстър Уорд. В интерес на истината въпросното писмо не успяло да достигне до кошмарния си получател, ала от съдържанието му ставало ясно, че Алън е имал план да се разправи с младия мъж, ако той стане неудобен за намеренията му. При всички положения брадатият мъж с черните очила бил доста опасен и трябвало възможно най-скоро да бъде изпратен на такова място, откъдето да не може да навреди на младия Чарлз.

В същия следобед двамата мъже се отправили към клиниката на доктор Уейт, за да получат поне зрънце информация от единствения човек, който бил в състояние да им я осигури.

Без излишни предисловия доктор Уилет пристъпил към разказа за това, което открил под бунгалото, и забелязал как Чарлз Декстър Уорд пребледнява с всяка негова дума. Реакцията на младия човек била повече от красноречива — тя убедила баща му и лекаря, че подозренията и хипотезите им са напълно основателни, и психиатърът решил да задълбочи драматизма на разказваната от него история, за да изпита още повече истинността на догадките си. Щом стигнал до зловещите каменни шахти обаче и неведомите твари, затворени в тях, Чарлз замълчал. Гласът на възрастния мъж потреперил при спомена за чудовищните същества, ала лицето на младия му слушател си останало

непроницаемо като на каменна статуя. Психиатърът изразил негодуванието си от обстоятелството, че каквито и да били тези създания, колкото и нечовешки и ужасяващ да бил обликът им, още по-нечовешко и ужасно било да бъдат обречени на мъчителна гладна смърт. Той обвинил Чарлз в чудовищна нехуманност, но в следващата секунда по тялото му пробягали вледеняващи тръпки, когато чул извителния смях на събеседника си. Сякаш пациентът на клиниката видял в думите на доктор Уилет някаква извратена, но все пак изключително забавна шега, защото не се ограничил само с ехидния си кикот, ами и добавил следното с хрипкавия си, смразяващ шепот:

— Какво сте се загрижили за тях? Да вървят по дяволите! Те ядат, но изобщо нямат нужда от храна! Един месец, казвате, гладували? Та това не е нищо, сър! Знаете ли какъв номер погодиха на онзи стар самохвалко Уипъл? Дето си мислеше, че ги е изтребил всичките? Той самият едва не оглуша от шума от Отвъдното, а после нито видя, нито чу нещо в кладенците... Така и не разбра, че те през цялото време са били там! Дяволите да ви вземат, та тези проклети твари вият там оттогава, откакто преди сто петдесет и седем години погубиха стария Къруин!

Това било всичко, което успял да узнае доктор Уилет от младия мъж. Оскърбен, психиатърът продължил разказа си с надеждата, че все някоя подробност ще лиши младия човек от ненормалното му самообладание. Като гледал лицето му, лекарят не можел да не се ужаси от случилите се през последните няколко месеца промени. Без никакво преувеличение можело да се заяви, че видът на Чарлз Декстър Уорд внушавал страх. Пациентът на клиниката демонстрирал някаква емоция едва когато доктор Уилет споменал за стаята с формулите и зеленикавия прах. Лекарят тъкмо разказвал за надписите по стените в подземното помещение, когато на лицето на младия мъж се изписало насмешливо изражение и той отбелязал, че всички тези формули били много стари и нямали никакъв смисъл за човек, който не познава в дълбочина историята на магията.

— Ако знаехте думите — заявил Чарлз, — които да събудят за живот пращеца в чашата, сега нямаше да сте тук. Това е бил номер 118 от моята картотека и ви уверявам, че щяхте да изгубите разсъдъка си, ако бяхте надзърнали в списъка в другата стая. Досега не съм го

призовавал — възнамерявах да го сторя, когато дойдохте да ме откарате в болницата.

Тогава Уилет му казал за произнесената формула и за зеленикаво-черния дим и за първи път видял как чертите на събеседника му се изкривяват под неумолимия отпечатък на страха.

— Той се е явил и вие сте жив?!?

Тези думи били произнесени със звучен, неестествено резониращ глас, а доктор Уилет, сякаш под въздействието на някакво озарение свише, му отговорил с фразата, запомнена от едно загадъчно писмо:

— Казвате, че това е бил номер 118? Не забравяйте, че от десет надгробия девет вече са други. Не попита ли човек, навярно няма да узнае, докато не стане твърде късно.

В същия миг той извадил енигматичното послание от джоба си и го размахал пред очите на душевноболния пациент, без да предполага, че тази гледка ще се окаже достатъчна, за да повали умопомрачения младеж в несвяст.

Когато младият човек дошъл на себе си, той започнал да бръщолеви несвързано за някаква дума, която трябвало да съобщят веднага на Орн и Хътчинсън, а щом съзнанието му се избистрило, лекарят му заявил, че поне единият от тези двама души ненавиждал Чарлз и дори посъветвал доктор Алън да се отърве веднъж завинаги от него. Това разкритие не направило никакво впечатление на душевноболния — лицето му изобщо не трепнало, — ала още преди това доктор Уилет и Теодор Уорд забелязали, че в очите на Чарлз се четял погледът на преследвано животно. Той казал, че се чувства уморен и иска да продължат разговора си друг път, при което баща му още веднъж му напомнил за опасността, грозяща го в лицето на доктор Алън. Чарлз го уверил, че ще вземе всички предохранителни мерки, но изрекъл това с такава зловеща усмивка, че двамата възрастни джентълмени неволно потръпнали. Добре че поне не им се налагало да се тревожат за кореспонденцията между младия мъж и двамата чудовищни вещици в Европа, защото всички писма от и за Чарлз Декстър Уорд се преглеждали от лекарска комисия.

Историята на Орн и Хътчинсън имала доста любопитно продължение, стига да се приеме за истина обстоятелството, че те са същите изгонени от Сейлъм магьосници, а не хора, представящи се за техни аватари. Движен от неясно предчувствие сред кошмара на последните месеци, доктор Уилет бил сключил договор с един международен пресцентър, заключаващ се в това, да му изпращат всички материали, свързани с нещастни случаи и престъпления в Прага и Източна Трансилвания. Така след половин година сред множеството получени изрезки лекарят отсял две важни съобщения, които превел на английски език.

В едното ставало дума за среднощно разрушаване на къща в един от най-старите райони на Прага — далеч по-древен от така нареченото Старе место — и безследното изчезване на един злобен старец на име Йозеф Надех. Според съседите въпросният възрастен мъж живеел съвсем сам и избягвал всякаква компания.

Другото се отнасяло за силен взрив в Трансилванските планини източно от Рагуза, в резултат на който от облъхнатия с лоша слава замък Ференци останала само купчина камъни. Сред местните жители, селяните и войниците се разпространявали всевъзможни отвратителни слухове за демоничния му господар и той дори бил привикан в Букурещ за сериозен разпит. Навярно тогава щели да се изяснят доста неща, ако експлозията не била сложила край на дългия му живот — толкова дълъг, че никой не знаел кога точно бил започнал.

След прочитането на тези две известия доктор Уилет разбрал, че ръката, написала тайнственото послание на средновековен латински, умеела да борави и с доста по-страшни оръжия. И ако Джоузеф Къруин бил оставен на лекаря, то авторът на предупредителните редове явно смятал за свой дълг да открие местонахождението на Орн и Хътчинсън и да се разправи с тях завинаги и окончателно.

На следващата сутрин доктор Уилет се постарал да пристигне възможно най-рано в дома на семейство Уорд, за да присъства на срещата с детективите. Той прекрасно разбирал, че е необходимо на всяка цена доктор Алън — или Джоузеф Къруин, ако се приеме на сериозно неговото прераждане — да бъде унищожен или вкаран в затвора. Именно това и казал на Теодор Уорд, докато чакали в стаята

на приземния етаж (всички помещения на горните етажи били пропити от непонятна и противна миризма, за която слугите мълвели, че е проклятието на изчезналия портрет на Къруин).

В девет часа тримата детективи се явили пред господин Уорд и пристъпили незабавно към доклада си. За съжаление, усилията им да открият мулата, чието име се оказало Брава Тони Гомес, не се увенчали с успех; същото се отнасяло и за опитите им да намерят и едно свидетелство за това, откъде е дошъл доктор Алън и къде се е скрил след въдворяването на Чарлз Декстър Уорд в клиниката на доктор Уейт. Още при първата си поява Алън поразил въображението на жителите на Поутъксет със своя подозрителен външен вид — всички разпитани от детективите рибари и техните домочадия утвърждавали, че брадата му е или фалшива, или боядисана. Това становище се потвърдило след щателния оглед на бунгалото край река Поутъксет — там детективите намерили фалшива брада и черни очила.

Един от търговците, от чийто магазин доктор Алън сравнително често поръчвал определени стоки, обърнал внимание на почерка му, който му направил силно впечатление със своята несвоевременна причудливост. Когато детективите му показали някакви бележки с неясно съдържание, открити в кабинета на брататия мъж, търговецът веднага ги идентифицирал като дело на ръката на Алън.

Повечето хора приписвали отговорността за случаите на вампиризм от миналото лято не толкова на Чарлз Декстър Уорд, колкото на зловещия му „колега“. Били разпитани също и полицаите, посетили бунгалото след неприятния инцидент с кражбата на товарния автомобил. Те не забелязали нищо зловещо във вида на доктор Алън, но били единодушни, че той се държал като най-важната фигура в странното общество, обитаващо бунгалото, сякаш Чарлз и мулатът не били нищо повече от негови слуги. На тях също им се сторило, че брадата не е истинска и даже забелязали, че вдясно на челото му, точно над очилата, се виждал неголям белег. Що се касае до обиска на бунгалото, то освен брадата и очилата той не донесъл почти нищо — само няколко листа, изписани с причудлив почерк, който доктор Уилет веднага разпознал от старовремските ръкописи на Къруин и бележките на Чарлз Декстър Уорд, запълнили множество страници в изчезналите кошмарни катакомби.

Сега, когато доктор Уилет и господин Уорд вече знаели толкова много, пред тях се открили такива всепоглъщащи, чудовищни бездни на космически ужас, че и двамата потреперили при осъзнаването на една смътна и неправдоподобна догадка, осенила едновременно умовете им. Фалшивата брада и черните очила, причудливият почерк на Къруин, старинният портрет с миниатюрния белег на челото — същият белег, който се забелязвал на челото на Чарлз Декстър Уорд в болницата, — глухият и странно резониращ глас, който господин Уорд бил чул по телефона и който изплувал в паметта му в мига, в който синът му забравил за хриптящия шепот, на който уж бил обречен от болестта си...

Кой бил виждал Чарлз и доктор Алън заедно? Полицаяте ги видели само веднъж. А после? Алън си тръгнал, когато Чарлз неочаквано забравил за страха си и се преселил в Поутъксет. Къруин — Алън — Уорд... По какъв дяволски замисъл природните закони били преобърнати и изкривени така светотатствено, че две епохи и две личности да се слоят в едно? И тази проклета прилика на портрета с Чарлз... Нима изображението на Джоузеф Къруин не е следяло неотлъчно всяка стъпка на младежа с пагубния си взор? И защо доктор Алън и Чарлз ще си правят труда да имитират витиеватия почерк на Къруин дори тогава, когато са сами и никой не ги наблюдава? Ами ужасното им дело — изчезналата крипта на ужасите, състарила лекаря за една нощ, гладните чудовища в каменните шахти, страшната формула, произнасянето на която довело до неописуеми последици, посланието на средновековен латински, открито в джоба на доктор Уилет, документите, писмата, разговорите за гробовете и „солите“, откритията... До какво водело всичко това?

В крайна сметка господин Уорд постъпил по най-разумния начин. Като се заставил да не мисли за това, той дал на детективите нещо, което да покажат на онези търговци в Поутъксет, които били виждали с очите си доктор Алън. Това било фотография на злочестия му син, върху която Теодор Уорд внимателно нарисувал черната брада и очилата, намерени в издигащото се на стръмния речен бряг бунгало.

Той и доктор Уилет прекарвали следващите два часа в напрегнато очакване, без да напускат потискащата, създаваща угнетяващо настроение къща, в която страхът и зловонните миазми се преплитали в невъобразим коктейл на обреченост и мрачна прокоба. Най-накрая

детективите се върнали. Да, на дорисуваната от Теодор Уорд фотография търговците веднага разпознали доктор Алън. Бащата на Чарлз пребледнял като смъртник, а доктор Уилет извадил кърпичка, за да попие избилата по челото му студена пот. Алън — Уорд — Къруин. Дори самата мисъл за това била чудовищна. Що за кошмар призовал младежът от небитието и какво му сторил той в замяна? Какво се случило всъщност? Кой бил този Алън, който искал да убие Чарлз, ако младежът престане да му се покорява, и защо в послеписа на онова отчаяно писмо обреченият юноша умолявал да разтворят тялото на Алън в киселина? И защо в посланието, написано на средновековен латински, за произхода на което никой не се осмелявал да продума и дума, също се говорело за киселина, само че по отношение на „Къруин“?

Кой кого заменил и кога точно се случило това? В онзи ден, когато лекарят получил последното писмо на Чарлз... На сутринта нервите на младежа били обтегнати до краен предел, а после внезапно станал неузнаваем... Измъкнал се неусетно от дома си, за да се върне впоследствие съвсем открито, минавайки невъзмутимо покрай охраняващите го мъже... Значи, докато не си е бил къщи? Не... Нали е закрещял от ужас, когато е влязъл в кабинета си... в същата тази стая... Какво ли е намерил тук? Не, това не е съвсем точно... Доктор Уилет внезапно потръпнал при осъзнаването на зловещата истина. Какво ли го е намерило? Неговият двойник, който съвсем открито се завърнал в къщата, защото никой не го видял да излиза? Да, защото онази трижди прокълната утрин Чарлз Декстър Уорд изобщо не е излизал от дома си! Ужасяващи образи и представи запрепускали из съзнанието на психиатъра, ала една от тях се врязала там с по-голяма сила от всяка друга — кошмарната сянка, нахвърлила се връз треперещото човешко същество, което не е напускало стените на дома си. Нали икономът говорел за някакви странни звуци... Лекарят почувствал как коленете му отмаляват и побързал да седне в близкото кресло, за да не се строполи на земята.

Доктор Уилет помолил да извикат икономата и му задал шепнешком няколко въпроса. Прислужникът разказал, че отначало се чувало нещо подобно на стенания и хриптене, сякаш се опитват да удушат някого, след което се разнесъл тежък грохот и топуркане. Да, и младият господин Чарлз сякаш бил съвсем друг, когато излязъл

мълчаливо от библиотеката. Икономът забележимо треперел, докато си припомнял случилото се, и през цялото време бърчел нос, сякаш се боял от неприятната миризма, излъчвана от отворения прозорец на горния етаж, и се опитвал да установи дали зловонието не се засилва.

В къщата на Проспект Стрийт се възцарила атмосфера на тягостен, непреодолим страх и като че ли единствено детективите останали незасегнати от него. Дори те обаче излъчвали някаква напрегнатост, понеже били изправени пред случай, който не били в състояние да разрешат. Без да обръща внимание на никого, доктор Уилет се потопил в дълги и плашещи размишления, като от време на време си мърморел нещо под нос, докато подреждал в съзнанието си различните брънки на заплетената верига от кошмарни събития.

В края на краищата господин Уорд дал знак, че разговорът е приключил, и всички, освен него и лекаря, напуснали помещението. Било едва пладне, но сенките вече пълзели по ъглите на стаята, сякаш мракът се опитвал да погълне изтерзания, обсебен от фантоми дом. С най-сериозен тон доктор Уилет се обърнал към домакина си и го помолил да предостави цялото по-нататъшно разследване по случая на него. Както изтъкнал съвсем открито пред Теодор Уорд, според него щели да възникнат някои неприятни обстоятелства, които един приятел би понесъл по-лесно, отколкото един баща. В качеството си на семеен лекар той поискал да получи пълна свобода на действие и съобщил, че първата му задача ще бъде да отиде в изоставената библиотека на горния етаж — помещението, пронизано от зловеща аура, по-силна дори от дните, когато портретът на Джоузеф Къруин висял над камината, — където трябвало да направи нещо, изискващо пълно уединение. За нищо на света не бивало да го безпокоят, докато той самият не преценял, че вече може да излезе навън.

Теодор Уорд, който вече не бил на себе си от връхлитащите го едно подир друго — всяко по-страшно от предишното — разкрития, не възразил и след половин час лекарят се заключил в тъмната стая, на чиято стена продължавала да виси дървената ламперия от къщата на Олни Корт. Бащата се вслушвал внимателно в дочуващите се отгоре звуци — отначало стържене и грохот от премествани мебели, а после глухи удари и скърцане. Накрая от библиотеката се разнесли последователно приглушен вик, сподавени ридания и трясък като от затръшната с всички сила врата, подир което се възцарила тишина.

Преди да мине и минута, доктор Уилет се появил на прага с изпито изражение и трескав поглед и поискал дърва за камината в южната стена. Той аргументирал молбата си с твърдението, че в стаята било студено, а от електрическата камина нямало никаква полза. Господин Уорд не посмял да му зададе нито един въпрос и наредил на прислужниците да изпълнят желанието му, при което слугата, който трябвало да занесе дървата в библиотеката, пребледнял като платно от страх. Междувременно лекарят отишъл в изоставената лаборатория и взел някои неща, останали след юлското изнасяне на Чарлз Декстър Уорд — младежът педантично ги бил събрал в плетена кошница, чийто капак не позволявал да се види съдържанието ѝ.

Сетне доктор Уилет отново се заключил в библиотеката и по гъстия тежък дим, излизащ от комина и стелещ се пред прозорците на къщата, прислужниците разбрали, че е разпалил огъня в камината. По някое време господин Уорд дочул странни звуци като шумолене на стари вестници, неясен тътен и поредица от силни удари, които не се понравили на никого от присъстващите в къщата. Лекарят извикал два пъти и почти веднага от библиотеката се разнесъл някакъв отвратителен шум, неподлежащ на описание. Някъде тогава слугите забелязали, че димът става все по-черен и зловонен и съжалили, задето нямало вятър, който да го разсее — задушливите валма пушек се кълбели около основите на къщата като някаква гъста, призрачна мъгла. На господин Уорд му прилошало от противните миазми, а прислужниците се стълпили един до друг и наблюдавали изплашено стелещия се пред прозорците черен дим. Постепенно, макар и бавно, той започнал да се разсейва, а след, както им се сторило, цяла вечност до слуха им достигнало затръшване на врата и доктор Уилет — мрачен, пребледнял и измъчен — пристъпил в дневната, държейки покритата кошница в ръце. Той бил оставил прозорците на библиотеката отворени и сега острият мирис на дезинфектанти се смесвал със свежия въздух от улицата.

Когато господин Уорд намерил сили да стане и да влезе в библиотеката, видял, че старинната ламперия била на мястото си, ала вече не вселявала ужас — напротив, изглеждала чиста и красива, сякаш върху нея никога не е стоял портретът на Джоузеф Къруин. Здравчът се сгъстявал, но този път приближаването на нощта не носело със себе си тревога и страх, а единствено лека тъга и меланхолия. За

това, което се случило в библиотеката, доктор Уилет така и не разказал на никого; дори Теодор Уорд трябвало да се задоволи само със следното лаконично изявление:

— Не мога да отговоря на нито един от въпросите ти, ала знай, че има различни видове магия. Аз просто пречистих този дом от злото. Сега вече ти и слугите можете да спите спокойно.

Това „пречистване“ всъщност се оказало за доктор Уилет не по-малко изпитание от спускането му в мрачните катакомби под бунгалото, ето защо той едва издържал да се прибере у дома, където незабавно се тръшнал смъртно уморен в леглото си. В продължение на три дни лекарят не излизал от стаята си, макар че слугите си шушукали, че малко след полунощ в сряда чули как някой изключително предпазливо открянал и затворил входната врата на къщата. За щастие, въображението на прислугата му не било особено богато; в противен случай хората щели доста да се развълнуват при прочита на следната новина, публикувана в броя на „Ивнинг бюлетин“ от четвъртък:

„На северното гробище отново безчинстват осквернители на гробове

Десет спокойни месеца след разкопаването на гроба на Езра Уийдън нощният пазач Робърт Харт отново се сблъска с отвратителна проява на безчинство, извършена от осквернители на гробове. В два часа през нощта Харт погледнал случайно през прозореца и забелязал лъч от фенерче в северната част на гробището; когато отворил вратата, безпогрешно различил силуета на мъж с лопата в ръце. Пазачът веднага се втурнал към похитителя, но мъжът побягнал към главните врати на гробището и се изгубил в уличния мрак, преди Харт да успее да го догони.

Своевременната намеса на пазача попречила на нарушителя да нанесе особени вреди. На участъка, принадлежащ на семейство Уорд, се виждали ясни следи от лопата, ала нито един гроб не е повреден.

Харт не може да опише подробно външността на мъжа, но е сигурен, че бил дребен на ръст и имал голяма брада. Пазачът смята, че между трите случая съществува връзка, обаче полицаите не са съгласни с него заради дивашкия характер на втория инцидент, когато похитителите разкопаха един гроб и разбиха надгробната плоча.

Първият инцидент, когато според следствието нарушителите са се опитвали да закопаят нещо, се случи през март миналата година и силите на реда предполагат, че е бил дело на контрабандисти, търсещи място за таен склад на спиртните си напитки. Възможно е, както твърди сержант Райли, третият инцидент да има същия характер. В момента полицията взема всички мерки, за да обезвреди бандата, отговорна за извършените престъпления.“

През целия четвъртък доктор Уилет си почивал, сякаш се възстановявал след напрегнатите събития или събирал сили за нещо, което предстои. Вечерта той седнал зад писалището си и написал писмо на господин Уорд, което изпратил на следващата сутрин и което накарало разтревожения родител да потъне в дълбок и угрижен размисъл. След преживения потрес в понеделник Теодор Уорд не бил в състояние да движи бизнес делата си и още не можел да се възстанови от шока, предизвикан от озадачаващия отчет на детективите и злоещото „пречистване“, ала писмото на лекаря го успокоило, въпреки че загатвало за предстоящи неприятности и нови мистерии.

Ето какво гласяло то:

„Барнс Стрийт 10,
Провидънс, Род Айлънд,
12 април 1928 г.
Драги Теодор!

Разбирам, че трябва да ти обясня някои неща, преди да сторя онова, което възнамерявам да направя утре сутринта. Този акт ще сложи край на веригата от страшни и загадъчни събития, през които ни се наложи да преминем

(сигурен съм, че нито една жива душа вече няма да успее да намери онова пъклено място, за което знаем двамата с теб, ала се боя, че няма да се успокоиш, докато не получиш всичките ми уверения, че нещата наистина достигнаха финалната си фаза).

Познаваме се от детинство, ето защо си мисля, че ще ми се довериш, когато ти кажа, че до някои неща е най-добре никога да не се докосваш. За теб ще бъде най-добре, ако не се занимаваш повече със случая с Чарлз и не кажеш на майка му повече от онова, което знае. По времето, когато ще те навестя утре, Чарлз ще е изчезнал от болницата. Нека това остане в съзнанието на хората. Бил е умопомрачен, страдал е от тежко душевно разстройство и незнайно как е успял да избяга от клиниката на доктор Уейт. Няма да изпращаш писма на майка му и постепенно ще ѝ разкажеш за психическото заболяване на сина ви. Съветвам те да отидеш при нея в Атлантик Сити и да останеш там, докато се възстановиш от този кошмар. Господ ми е свидетел, че имаш нужда от разтоварване и почивка (както впрочем и аз). Що се отнася до мен, възнамерявам да се отправя на юг, за да се поразсея и да възстановя силите си.

Имам една гореща молба към теб — когато те навестя утре, не ми задавай никакви въпроси. Възможно е нещо да се обърка и нещата да не се развият точно по начина, който си представям, но в такъв случай аз самият ще ти разкажа всичко. Според мен обаче няма защо да се безпокоиш. Вече никой и нищо не застрашава Чарлз. Той сега... сега е в по-голяма безопасност от когато и да било. Не се бой от доктор Алън или онова, което представлява. Той е в миналото — там, където е и портретът на Джоузеф Къруин. Когато утре позвъня пред прага ти, ще можеш да си абсолютно сигурен, че това същество вече е изтрито от лицето на земята. И нека написаното на средновековен латински послание никога вече не тревожи твоя покой и покоя на близките ти.

Сега идва трудната част. Не е лесно да кажеш тези думи на скъп приятел от детинство, какъвто си ми ти. С голямо прискърбие ти съобщавам, че трябва да събереш цялото си мъжество и кураж, за да се подготвиш за голяма мъка и да помогнеш на обичната си съпруга да превъзмогне страданието и да преодолее скръбта. Ще бъде пределно откровен. Бягството на Чарлз не означава, че синът ти ще се върне при теб. Той стана жертва на необичайна болест, както ти навярно сам се досещаше по измененията, настъпили в организма и съзнанието му. Недей да храниш напразни надежди, че ще го видиш отново. Нека за утеха ти служи мисълта, че твоят син никога не е бил злодей или умопобъркан, а просто едно любознателно и интелигентно момче, чиято любов към загадките и миналото го погуби. Той се сблъска с неща, за които нито един смъртен не бива да знае, и достигна до такива глъбини, до които никой не бива да се докосва. Именно от бездната на миналото се надигна и сянката, която го погълна.

И така, вече стигнах до момента, в който трябва да те помоля да ми повярваш безрезервно. Уви, вече не можем да се съмняваме в съдбата на Чарлз. Мисля, че в рамките на година, ако имаш това желание, ще можеш да измислиш приемлива и правдоподобна история за смъртта на момчето. Можеш да поставиш паметник в своя парцел на три метра северно от гроба на баща ти, защото точно там синът ти почива в мир. Не се страхувай от нищо ненормално или свръхестествено. Прахът в гроба принадлежи на твоя син, на твоята плът и кръв — на истинския Чарлз Декстър Уорд, чиято душа ти е позната от рождението му, на истинския Чарлз, който има бенка на бедрото и няма черен дяволски знак на гърдите, нито пък белег на челото. На този Чарлз, който не е сторил никакво зло и който заплати с живота си за любовта си към древността.

Това е всичко. Чарлз ще избяга от клиниката на доктор Уейт, а след година ти ще му поставиш надгробна

плоча. Утре не ме разпитвай за нищо. И можеш да бъдеш абсолютно сигурен, че семейната ти чест е останала неопетнена, както старинният ти род не е бил опетняван нито веднъж през всичките тези години.

С най-искрена любов и пожелание да бъдеш силен, спокоен и непоклатим, оставам вечно предан.

Твой приятел:

Маринъс Б. Уилет“

И тъй, на сутринта на 13 април 1928 година, в петък, Маринъс Бикнел Уилет посетил Чарлз Декстър Уорд в частната клиника на доктор Уейт в Конаникът Айлънд. Младият човек не направил никакъв опит да избегне срещата, обаче гледал мрачно и по всичко изглеждало, че няма намерение да започне пръв разговора, както се искало на лекаря. Откритото от психиатъра тайно подземие и преживяното там породило нов източник на взаимно недоверие, ето защо и двамата потънали в неловко мълчание след размяната на официалните поздрави. Напрежението се сгъстило, когато Уорд забелязал в изражението на Уилет нещо, което отсъствало до този момент от чертите му — мрачна решителност, загатваща за целта на идването му. Това никак не му допаднало, понеже разбрал, че от времето на последната визита на доктора нещата явно били претърпели коренна промяна и човекът пред него не бил грижовният и любящ семеен лекар, а безпощаден и неумолим отмъстител.

Чарлз Декстър Уорд пребледнял като платно и доктор Уилет бил този, който нарушил възцарилото се мълчание.

— Открих някои нови неща — изрекъл глухо той — и ви предупреждавам най-искрено, че часът на разплатата настъпи.

— Навярно отново сте копали и сте се натъкнали на още гладуващи гадинки? — попитал язвително младият мъж.

— Не — отвърнал хладнокръвно Уилет. — Този път не копах. Наехме детективи, които да установят самоличността на доктор Алън, и те намериха в бунгалото фалшива черна брада и очила.

— Прекрасно — плеснал с ръце пациентът на клиниката. Той се опитвал да се държи ехидно и подигравателно, ала притеснението и тревогата му не останали скрити за възрастния му събеседник. —

Надявам се, че ще ви отиват повече от брадата и очилата, които носите сега.

— Мисля, че на вас ще ви отиват повече — отбелязал лекарят. — Както го показяхте и сам.

Когато Уилет произнесъл тези думи, му се сторило, че някакъв огромен черен облак закрива за момент слънцето, въпреки че сенките в ъглите на стаята дори не трепнали.

Младият мъж обаче успял да запази самообладание.

— И трябва да се разплащам за това? — попитал той. — Ами ако от време на време ми се иска да променя облика си?

— Не — възразил хладно лекарят. — Отново не ме разбрахте. Ако човек иска от време на време да променя облика си, то това си е лично негова работа, но само в случаите, когато има изконното право да съществува на този свят и не убива онзи, който го е възкресил от небитието.

Тук вече Чарлз Декстър Уорд не издържал.

— Добре, сър, стига сте ме разигравали и ми кажете направо какво толкова сте узнали и какво всъщност искате от мен, защото този театър започна да ми писва!

Доктор Уилет помълчал известно време, сякаш подбирал внимателно думите за решителното си обяснение.

— Намерих — най-накрая изрекъл той — нещо в бюфета зад дървената ламперия, където бе нарисуван портретът, изгорих го и зарових пепелта там, където би трябвало да бъде гробът на Чарлз Декстър Уорд.

Душевноболният пациент скочил толкова рязко на крака, че съборил стола си.

— Дяволите да ви вземат, кой ви рече тази... — изхриптял задъхано той. — Кой изобщо ще ви повярва, че това е той, при положение че от два месеца аз... — младият мъж преглътнал тежко. —

И... какво смятате да правите?

Ала макар и дребен на ръст, доктор Уилет изглеждал толкова величествено, че само с едно махване на ръката си заставил събеседника си да млъкне.

— Никому нищо не съм казал — заговорил той със спокоен и уравновесен глас. — Това не е обикновен случай — безумие извън времето и кошмар отвъд пространството... Това не е по силите на

полицията, адвокатите, съдилищата и психиатрите. Слава богу, че природата ме е дарила с малко повече въображение и единствено аз успях да достигна до истината. Не можеш да ме заблудиш, Джоузеф Къруин, защото аз зная какво представлява проклетото ти вещерство!

Събеседникът на лекаря го наблюдавал безмълвно с разширени от изумление очи.

— Зная за дяволския ти замисъл, който се превърна в реалност благодарение на твоя злочест потомък и двойник — продължил невъзмутимо доктор Уилет. — Зная как го накара да се интересува от миналото и как той изкопа тленните ти останки от забравения ти гроб! Зная, че те криеше в лабораторията си, докато ти изучаваше съвременните науки и бродеше нощем из околността в търсене на прясна кръв. После ти сложи тази брада и очила, за да не може никой да се усъмни в безбожната ви прилика. Зная какво си решил да сториш, когато младежът е бил потресен от идеята да оскверните гробовете по целия свят, зная какво си замислил да направиш след това и зная как точно си го извършил.

Огромният черен облак, закрил слънцето за миг, сякаш отново затъмнил ярката дневна светлина, но този път лекарят изобщо не го забелязал.

— Свалил си брадата и очилата и си заблудил мъжете, охраняващи семейното имение на Уорд. Те са помислили, че младият Чарлз се прибира, въпреки че никой не го е видял да излиза, а после — когато си го удушил и си скрил трупа му в бюфета — са сметнали, че пак той напуска дома си. Ти направи голяма грешка, Къруин, когато сметна, че можеш да разчиташ единствено на външната ви прилика. Защо не помисли за това, как ще говориш, как ще звучи гласът ти, как ще оправдаеш фрапиращото несходство на почерците ви? Сам виждаш, че в крайна сметка грандиозният ти замисъл се провали с гръм и трясък. Ти знаеш по-добре от мен кой пъкна онова послание на средновековен латински в джоба ми... и ти заявявам с чиста съвест, че това не бе напразно. Има кошмари, които трябва да бъдат изтрети от лицето на земята, и не се съмнявам, че авторът на тези редове ще навести старите ти приятели Орн и Хътчинсън. Един от тях се опита да те предупреди да не призоваваш оногова, с когото не можеш да се справиш... Веднъж вече си плати за деянията си, ала сега твоето собствено пъклено вещерство ще те погуби. Къруин, човек може да се

бори с Природата, но само в определени граници. Всички кошмари, които си сътворил на този свят, ще се надигнат срещу теб и ще те погълнат завинаги...

Доктор Уилет замълчал, защото чул сподавения хрип на съществуването пред него. Разбирайки, че е лишен от каквато и да е подкрепа на острова, не разполага с оръжие и е в такова положение, в което всеки опит за насилие от негова страна ще извика в стаята дузина санитарни, Джоузеф Къруин решил да прибегне до помощта на едно старинно и изпитано средство. Той изпънал показалци и започнал да описва странни кабалистични знаци, като в същото време захърлил словата на ужасната формула със зловещо резониращия си глас:

— Per Adonai Eloim, Adonai Jehova, Adonai Sabaoth, Metraton...

Ала доктор Уилет нямал никакво намерение да стои и да го чака. Кучетата навън надали бесен вой, а от залива се надигнал леден вятър, когато лекарят произнесъл тържествуващо онова, което бил подготвил за Къруин — око за око, заклинание срещу заклинание, — запомняйки отлично урока, научен в подземните катакомби. Този път обаче звучният глас на Маринъс Бикнел Уилет издекламирал втората част на формулата, първата част на която призовавала от небитието тайнствения автор на латинското послание — втората част, написана под знака „Опашката на дракона“ и обозначаваща не възхода на слънцето, а неговия залез:

ОГТРОД АЙ'Ф
ГЕБ'Л — ЕЕ'Х
ЙОГ СОТХОТ
,НГАХ'НГ АЙ'И
ЗХРО!

Още при първата фраза, произнесена от доктор Уилет латинските думи замрели на устните на младия мъж. Безсилно да промълви каквото и да било, древното чудовище продължило да описва с отчаяни движения магическите кабалистични знаци, докато ръцете му също не се вцепенили. Най-накрая лекарят произнесъл зловещото име „Йог Сотхот“ и в този миг се случило нещо невъобразимо. Това не било просто изчезване, защото било съпроводено от отвратителна,

кошмарна трансформация, по време на която дребничкият възрастен мъж затворил очи, за да не изпадне в несвяст, преди да е завършил заклинанието.

В крайна сметка доктор Уилет успял да остане в съзнание и щом и последната фраза от могъщата формула отекнала сред стените на помещението, съществуващото, родено в скверна епоха и изпълнено с кошмарни тайни, престанало да тревожи земята с богохулното си присъствие. Това бил краят на безумието, дошло от глъбините на времето и краят на историята за клетия Чарлз Декстър Уорд.

Когато лекарят отворил очи и погледът му обходил стаята, превърнала се в сцена на кошмара, той разбрал, че ненапразно е пазел заклинанието в паметта си. Както и предполагал, не се стигнало до употреба на киселина. Подобно на демоничния си портрет, Джоузеф Къруин сега лежал на пода под формата на тънък слой сиво-синкав прах.

[1] В контекста на творчеството на Лъвкрафт — пъклен, адски (от течащата в подземното царство река Стикс). Съзнателно запазих думата в този ѝ вид заради неповторимата атмосфера, която носи — Б.пр. ↑

[2] Лекит — древногръцки глинен съд за тоалетно масло с тясно гърло, най-често украсен с различни рисунки — Б.пр. ↑

[3] Килик — древногръцки глинен съд за пиене на вино — Б.пр. ↑

[4] Научна дисциплина, изучаваща паметниците на древната писменост, с цел да се установи времето и мястото на създаването им — Б.пр. ↑

[5] Адриановият вал, или Стената на Адриан, представлява пояс от каменни и землисти укрепления в Северна Англия, построен от римляните през 120–130 г. (по времето на император Адриан) за защита от келтите — Б.пр. ↑

Издание:

Автор: Х. Ф. Лъвкрафт

Заглавие: Некрономикон

Преводач: Адриан Лазаровски

Година на превод: 2002; 2007; 2012

Издател: Ентусиаст; Enthusiast

Град на издателя: София

Година на издаване: 2012

Тип: сборник

Националност: американска

Печатница: „Симолени“

Редактор: Вихра Манова

Художник: Виктор Паунов

Коректор: Александра Худякова

ISBN: 978-619-164-023-2

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/786>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.